

วารสารเกษมบัณฑิต ราย 6 เดือน ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2563

Kasem Bundit Journal Volume 21 Number 1 January-June 2020

บทความวิจัย

- อิทธิพลของความไว้วางใจต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมในธุรกิจบริการ
อธิป จันทรสุริย์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์
- การพัฒนาผังงานวิธีการให้คะแนนสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
วิจิตร ชะโลปคุ้ม และพูลพงศ์ สุขสว่าง
- การประเมินผลการบริหารจัดการนโยบายทีมการดูแลทางการแพทย์รอบครัวใน
พื้นที่กรุงเทพมหานคร
ศักดิ์ดา เมืองคำ และกมลพร กัลยาณมิตร
- การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่างของประเทศไทย
มีชัย ศรีตุณ
- ระบบควบคุมเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จังหวัดสงขลา
เอมอร เจียรมาศ
- สถานภาพของหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
การจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496
สุทธิพงษ์ บุญพอ และดวงกมล ขวัญยืน
- การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการ
ให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่
ปยุตนาสา โพธิ์พุกษ์ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และประสาร มาลากุล ณ อยุธยา
- ปัจจัยส่วนประสมการตลาดและสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์
ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์
ชนิกานต์ พนมอุปคุ้ม
- การใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ
กฤษณา มะแซ และนิสากร จารุมณี
- แรงจูงใจในความภักดีของพนักงานในเครือข่ายไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวี
ปติวัตต์ ปติพรภูวพัฒน์ และ กนกพร ชัยประสิทธิ์
- รูปแบบและวิธีการในการจัดทำมาตรฐานกลางทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรม
ของประเทศไทย
อมรเทพ พลติก สฤกษ์ดี สิบพงษ์ศิริ และชาญชัย ไชยรังสีนันท์
- การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล
สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
พิเชษฐ พิมพ์เจริญ จตุพล ยงศรี และจักรกฤษณ์ ไปนะทอง

บทวิจารณ์บทความ

- Ringle, C.M. (2014). Structural Equation Modeling with the Smart PLS. *Brazilian Journal of Marketing*, 3(2), 56-73.
ณัฐพล ชันธไชย

OWNER AND PUBLISHER : Kasem Bundit University

ADVISORS:

Dr. Vallop Suwandee : President

Dr. Senee Suwandee : Vice-President for Planning and Development

JOURNAL HISTORY:

Kasem Bundit University was founded in 1993, upon the approval for its establishment, given by the Ministry of University Affairs. In 1999, the Kasem Bundit Journal was first published with relentless determination to provide a platform for the exchange of ideas, academic dialogue and argument, a body of knowledge, and new aspects of technology. Consequently, the Kasem Bundit Journal is devoted to publication, on a biannual basis, of academic and research articles as well as book and article reviews in both Thai and English, prepared by students, faculty members, scholars, and associated personnel of KBU and other universities as well as academic and non-academic organizations in Thailand and abroad.

AIMS AND SCOPE

1. To disseminate interdisciplinary academic and research articles as well as books and article reviews, particularly in the areas of social sciences, architecture, business administration, communication arts, economics, psychology, law, humanities, nursing science and public administration.

2. To be a focal point for the exchange of ideas, academic dialogue and argument, a body of knowledge, and new aspects of technology that would lead to skill and capacity development and an enhancement of qualitative aspects of academic works, professional studies, research, and academic services of faculty members of KBU as well as those of other domestic and international universities and various academic and non-academic organizations.

To promote cooperation among the staff and faculty members of KBU and other domestic and international universities and organizations through a platform for the presentation of academic articles in the areas of learning and teaching, research, social services, and cultural promotion.

EDITORIAL BOARD

Prof. Yuwat Wutthimethi	Faculty of Social Development and Administration, Kasetsart University
Assoc. Prof. Samuel M. Schreyer	Faculty of Economics, Fort Hays State University
Assoc. Prof. Phanarat Panmani	Department of Commerce and Accountancy, Thammasat University
Assoc. Prof. Chaichana Ingkhawat	Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University
Assoc. Prof. Nathabhol Khanthachai	Graduate School, Kasem Bundit University.
Assoc. Prof. Bordin Rassameethes	Faculty of Business Administration, Kasetsart University
Assoc. Prof. Sataporn D. Na-Chumphae	Faculty of Architecture, Kasem Bundit University
Asst. Prof. Chiratas Ratanamaneichat	Research Center, Kasem Bundit University
Dr. William R. James	Independent scholar
Dr. Krisda Chienwattanasook	Rajamangala University of Technology Thayaburi
Dr. Rungarun Khasasin	Thai-Nichi Institute of Technology

EDITORIAL STAFF

Assoc. Prof. Nathabhol Khanthachai	Editor-in-Chief
Dr. William R. James	Associate Editor
Asst. Prof. Chanuan Uakarn	Associate Editor
Ms. Tippanad Chareerak	Staff

PUBLICATION ETHICS

Duties of Authors

Authors of articles should follow international standards and practices in the preparation of their papers.

They should present an accurate account of the work performed that contains sufficient data and references. Authors may refer to the Journal's Format, Standards and Referencing style for further details. Additionally, they should ensure that their works are original, and if the work and/or words of others are used, it/they must be appropriately cited or quoted with permission where necessary. Copyright infringement and plagiarism are prohibited.

In general, an author should not submit for consideration in another journal a paper that is being considered for publication, or has been published previously.

Authorship should be limited to those who have made a significant contribution to the paper. Authors and co-authors have seen and approved the final version of the paper and have agreed to its submission for publication.

Duties of Reviewers

Any manuscripts received for review must be treated as confidential documents. Any selected peer reviewer who feels unqualified to review or knows that its prompt review will be impossible should notify the editor and decline to participate in the review process. In the case that there are some ethical issues in the paper, e.g. substantial similarity or overlap between the manuscript under consideration and any other published paper, and copyright infringement he/she should bring these to attention of the editor. He/She should observe that the review process is fair, unbiased, timely, and confidential.

Duties of Editors

The editors are guided by the policies of the journal's constrained by such legal requirements as label, copyright infringement and plagiarism. They shall ensure that the peer review process is fair, unbiased, timely and confidential by at least two external and independent reviewers, i.e. the so - called double-blind review.

Duties of the Publisher

The publisher has a supporting, investing and nurturing role in the publication and distribution of the Journal, but also is ultimately responsible for enduring the proper practices, particularly those concerns with the authors, peer reviewers and editors, are followed in its publications, The publisher is the owner of the Journal and the articles contained therein.

ARTICLE FORMAT

Research articles are to be prepared in the following format:

Objective,

Conceptual Framework,

Research Methodology,

Results,

Conclusion and Discussion

- Theoretical Contribution

- Policy Implications

Recommendation

References

JOURNAL STANDARD

In quantitative terms, an article may consist of about 12-15 pages, including references and research results contain tables of empirical data as well as statistical techniques employed for description, hypothesis testing, and statistical inference.

Kasem Bundit Journal applies article quality criteria as established by the Thailand Citation Index (TCI) for an evaluation of quality of an article to be published on the Journal as follows:

1. Clarity of abstract,
2. Quality and conformity to the stated aim and scope of the Journal,
3. Readability of articles,
4. Originality and body of knowledge

REFERENCES

Kasem Bundit Journal adopts referencing style of the American Psychological Association (APA), particularly the 7th edition both for in-text citation and Reference list. Authors are recommended to use the referencing style in their articles.

Distribution

KASEM BUNDIT JOURNAL is published 2 issues per year.

1st Issue (January – June) in July

2nd Issue (July – December) in January

Number of publications : 400 per issue

Available on-line

<http://www.google.co.th> and (keywords), Kasem Bundit Journal

Manuscript Submission

On-line: www.tci-thaijo.org/index.php/jkbu

E-mail: journal@kbu.ac.th

Publication coordination

Research Centre, Kasem Bundit University

Design and Publication Centre

Notice

The ideas or opinions that are presented in the articles in the Kasem Bundit Journals are those of their respective authors. Kasem Bundit University is not necessarily in an agreement with any of them.

Publisher

KASEM BUNDIT UNIVERSITY 1761 Patnakarn Road, Suan Lung, Bangkok 10250

TEL 02-320-2777 FAX 02-321-4444 ISSN 1513-5667 (Print) ISSN 2672-9954 (Online)

บทบรรณาธิการ

วารสารเกษมบัณฑิต ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563) ตีพิมพ์บทความทั้งหมด 13 บทความ เป็นบทความวิจัย สหวิทยาการ 12 บทความ และ บทความทวิการณบทความ 1 บทความ

บทความที่ลงตีพิมพ์ เมื่อจำแนกตามวิธีการวิจัย เป็น 3 ประเภท คือการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยผสมวิธี

บทความทวิการณบทความเป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความนิยมในต่างประเทศ และภายในประเทศ คือตัวแบบสมการโครงสร้างโดยใช้การวิเคราะห์กำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (Partial Least Squares) โดยใช้โปรแกรม Smart PLS ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติขั้นสูงแต่สามารถใช้ได้ง่ายสำหรับผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพล ชันธไชย

บรรณาธิการ

บทความวิจัย

อิทธิพลของความไว้วางใจต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมในธุรกิจบริการ

The Influence of Trust towards the Effectiveness of Teamwork in Service Industry

อชิป จันทรสุริย์ และวิโรจน์ เกษภูมิกุล..... 1-12

การพัฒนาผังงานวิธีการให้คะแนนสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

Development of Scoring Procedure Flowcharts for the Assessment of Students' Learning Outcome

วิจิตร ชะโลปถัมภ์ และพุดพงษ์ สุขสว่าง..... 13-29

การประเมินผลการบริหารจัดการนโยบายทีมการดูแลทางการแพทย์ครอบครัวในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

The Evaluation of the Family Care Team Policy Management in Bangkok Metropolitan Areas

ศักดา เมืองคำ และกมลพร กัลยาณมิตร..... 30-43

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

Application of Good Governance by Executives in Private Education Institutions in Lower Northeastern Thailand

มีชัย ศรีคุณ..... 44-55

ระบบควบคุมเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จังหวัดสงขลา

Strategic Control Systems for the Business of Fresh Milk Shops in Hat-Yai Municipality, Songkhla Province

เอมอร เจียรมาศ..... 56-70

สถานภาพของหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496

Status of State Agencies Established by Virtue of the Act on Establishment of Government Organizations B.E. 2496

สุทธิพงษ์ บุญพอ และดวงกมล ขวัญยืน..... 71-89

การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่

The Development of a Peer Group Counseling Model for Enhancing Peer Counseling Competencies of Psychology Students of the Universities in Chiangmai Province

ปณณสา โพธิ์พุกษ์ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และประสาร มาลากุล ณ อยุธยา..... 90-102

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดและสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์

Marketing Mix Factors and Social Media Affecting the Decision Making Process of Motorcycle Parts and Accessories Purchase

ชนิกานต์ พนมอุปถัมภ์..... 103-116

การใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

The Use of Extensive Reading to Develop English Reading Ability

กฤษมา มะแซ และนิสากร จารุมณี 117-133

แรงจูงใจในความภักดีของพนักงานในเครือบริษัท ไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวี

Motivation Towards Employee Loyalty in Thairath Online and Thairath TV Companies

ปิติวัฒน์ ปิติพรภูวนันท์ และกนกพร ชัยประสิทธิ์..... 134-145

รูปแบบและวิธีการในการจัดทำมาตรฐานกลางทางนิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย
The Patterns and Procedures of Universal Forensic Science Standard in the Judicial Process in Thailand

อมรเทพ พลศึก สถุขดี สืบพงษ์ศิริ และชาญชัย ไชยรังสินันท์..... 146-160

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล สำหรับนักศึกษา
สาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Exploratory Factor Analysis of the Operational Skills of Publications in Digital Era for Journalism Students in Private Higher Education Institutions

พิเชษฐ พิมพ์เจริญ จตุพล ยงศรี และจักรกฤษณ์ โปณะทอง..... 161-177

บทวิจารณ์บทความ

Ringle, C.M. (2014). Structural Equation Modeling with the Smart PLS. *Brazilian Journal of Marketing*, 13(2), 56-73.

ณัฐพล ชันธิไชย..... 178-182

อิทธิพลของความไว้วางใจต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมในธุรกิจบริการ

อธิป จันทรสุริย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร 31 ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร 31 ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ อธิป จันทรสุริย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 31 ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร

กรุงเทพมหานคร 10200

E-mail: athip.jan@kbu.ac.th

วันที่รับบทความ: 10 เมษายน 2561 วันที่แก้ไขบทความ: 21 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 26 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ และความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ ต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในธุรกิจบริการ **วิธีการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง พนักงานในโรงแรมโนโวเทล สุวรรณภูมิ จำนวน 237 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความไว้วางใจทางภาวะ อารมณ์และความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ และประสิทธิผลการทำงานเป็นทีม มีความเชื่อมั่น 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลหลักโดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ **ผลการวิจัย** ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ของบุคลากรในธุรกิจบริการ และความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในธุรกิจบริการ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.01$ **สรุป** ประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมขึ้นอยู่กับความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์และความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่เป็นสมาชิกในทีมงาน ในการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม ควรมีการสร้าง ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ และความรู้ความเข้าใจของสมาชิกในทีมงาน

คำสำคัญ: ความไว้วางใจ ประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม ธุรกิจบริการ

The Influence of Trust towards the Effectiveness of Teamwork in Service Industry

Athip Jansuri

Silpakron University, 31 Na Pralan Rd., Phra Borom Maha Ratchawang, Phra Nakhon, Bangkok 10200

Viroj Jadesadalug

Silpakron University, 31 Na Pralan Rd., Phra Borom Maha Ratchawang, Phra Nakhon, Bangkok 10200

Correspondence concerning this article should be addressed to **Athip Jansuri** Silpakron University, 31 Na Pralan Rd., Phra Borom Maha Ratchawang, Phra Nakhon, Bangkok 10200

E-mail: athip.jan@kbu.ac.th

Received date: April 10, 2018

Revised date: May 21, 2020

Accepted date: June 26, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This research studied the influence of affective and cognitive trust towards teamwork's effectiveness of employees in service industry. **METHODS:** This quantitative research studied 237 participants who were employees at Novotel Suvarnabhumi Airport Hotel with a questionnaire, the reliability of items on affective and cognitive trust and teamwork effectiveness being 0.92. The principal analytical technique was multiple regression analysis. **RESULTS:** The research results showed that affective trust as well as cognitive trust of the service industry's employees had significant influence on teamwork effectiveness at the level of $p < 0.01$. **CONCLUSIONS:** Teamwork effectiveness depended on affective and cognitive trust among team members. For policy purpose to enhance teamwork effectiveness, affective and cognitive trust among team members is needed to be established.

Keywords: Trust, teamwork effectiveness, service industry

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันธุรกิจบริการ นับว่าเป็นธุรกิจที่ดำเนินกิจการแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีรูปแบบที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าด้านความพึงพอใจและความคาดหวัง ซึ่งมักจะถูกบริโภคไปพร้อมกับการผลิตขึ้นมา โดยจะต้องรับผิดชอบหรือคำนึงถึงความรู้สึกของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญ ด้วยการดำเนินธุรกิจบริการควรที่จะเน้นคุณภาพในเรื่องการบริการเหนือความคาดหวังของลูกค้า กล่าวคือ สามารถสร้างความรู้สึกและความประทับใจที่ดีให้เกิดขึ้นกับลูกค้าเกินกว่าที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งหากลูกค้าได้รับการบริการที่ไม่ประทับใจ อาจทำให้ธุรกิจบริการนั้นเกิดความเสียหาย และเกิดการร้องเรียนของลูกค้า

สำหรับประเทศไทย ธุรกิจบริการเป็นหน่วยธุรกิจที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมอื่นๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นส่วนหนึ่งในการธุรกิจบริการในการให้บริการกับนักท่องเที่ยว เนื่องจากธุรกิจบริการมีการกำหนดประเภทไว้หลายรูปแบบทั้งนี้ยังมีการแบ่งแผนกแยกย่อยออกไปในแต่ธุรกิจบริการ โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรม ซึ่งมีการแบ่งแผนกตามสายการบังคับบัญชาภาระหน้าที่งาน ในส่วนต่าง ๆ อย่างชัดเจน โดยที่ในแต่ละแผนกต้องมีการทำงานร่วมกันซึ่งอาจต้องอาศัยความไว้วางใจและการทำงานเป็นทีม ในการปฏิบัติงานของพนักงานในโรงแรม ซึ่งจะทำให้ธุรกิจบริการสามารถประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

ความไว้วางใจได้กลายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการบริหารงานบุคคล องค์กรที่มีระดับของความไม่ไว้วางใจกันสูงมักก่อให้เกิดผลเสียต่อความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งในทางตรงกันข้ามองค์กรที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมที่มีความไว้วางใจกันสูงจะมีศักยภาพ และความสามารถในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างดีซึ่ง Rotter (1971) ได้ให้ความหมายของความไว้วางใจว่า เป็นความคาดหวังของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ต่อคำพูด คำสัญญา ทั้งที่เป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นว่าเชื่อถือได้ ทั้งนี้ Marshall (2000) ได้ให้ความหมายว่า เป็นผลสะท้อนให้เกิดความเชื่อมั่น ความซื่อสัตย์ของบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอื่น สอดคล้องกับ Robbin (2001) ซึ่งได้ให้ความหมายความไว้วางใจว่า ความไว้วางใจเป็นความคาดหวังในทางบวก ต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นคำพูด การกระทำ หรือการตัดสินใจที่จะกระทำตามสมควรแล้วแต่โอกาส ทั้งนี้ความไว้วางใจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้องค์กรดำรงอยู่และประสบผลสำเร็จ McAllister (1995) ได้สรุปความหมายของความไว้วางใจระหว่างบุคคลว่าเป็นระดับที่ทำให้บุคคลรู้สึกไว้วางใจ และเต็มใจที่จะกระทำให้กับอีกคนหนึ่ง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของคำพูด การกระทำ และการตัดสินใจของอีกคนหนึ่ง นอกจากนี้ การศึกษาของ Aryee et al. (2002) พบว่าความไว้วางใจในผู้บังคับบัญชา และความไว้วางใจในองค์กร มีความสัมพันธ์กับการ

รับรู้ความยุติธรรมด้านผลลัพธ์การรับรู้ความยุติธรรมด้านกระบวนการ การรับรู้ความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ ความพึงพอใจในงาน ความตั้งใจที่จะลาออกจากองค์กรในระดับต่ำ และความผูกพันต่อองค์กร และการศึกษาของ Dirks and Ferrin (2002) พบว่า ความไว้วางใจในผู้บังคับบัญชา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้บังคับบัญชาและพนักงาน โดยความไว้วางใจจะมีความสัมพันธ์ต่อผลลัพธ์ในทางบวกเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน ได้แก่ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร การมีผลการปฏิบัติงานที่ดี การมีความพึงพอใจในงาน การมีความผูกพันต่อองค์กร การมีความผูกพันต่อเป้าหมาย การเชื่อถือในข้อมูลข่าวสาร และการมีความพึงพอใจต่อตัวผู้บังคับบัญชา และความไว้วางใจยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจที่จะลาออกจากองค์กรของพนักงาน นอกจากนี้ความไว้วางใจยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับรูปแบบพฤติกรรมของผู้นำ หรือรูปแบบการบริหารของผู้นำ เช่น การที่ผู้นำมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมีปฏิภิกิริยาตอบสนองต่อความยุติธรรมของพนักงาน ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการยอมรับนับถือผู้บังคับบัญชา และการเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ การทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม ถือเป็นการร่วมกันดำเนินการหรือร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุ

เป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน สนับสนุนช่วยเหลือ เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ใช้ทักษะประสบการณ์ รับผิดชอบ สามัคคีกัน และร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างราบรื่น ลดความขัดแย้งของพนักงานในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะในสภาพการแข่งขันที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เร็วขึ้นในธุรกิจบริการ ดังนั้นธุรกิจบริการจำเป็นต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานร่วมกันหรือสร้างการทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นในธุรกิจ เพื่อสามารถให้แข่งขันได้กับคู่แข่งในสภาวะของการแข่งขันที่สูง เพราะในการทำงานไม่สามารถมีใครทำงานได้โดยคนเดียว

การสร้างทีมที่มีคุณลักษณะสมบูรณ์เป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก แต่ก็มิใช่จะเป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริง เพียงแต่ผู้บริหารที่ทีมงานจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดการทีมงานของตนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ขณะเดียวกันก็ต้องการแรงสนับสนุน และการส่งเสริมจากผู้บริหารและสมาชิกในทีมงาน ดังนั้น ความสำคัญของการทำงานเป็นทีมอยู่ที่การทำงานร่วมกันของทุกคน ไม่ใช่อยู่ที่สมาชิกคนใดคนหนึ่งเท่านั้น เราจึงจำเป็นต้องคิดและแสดงออก โดยคำนึงถึงคุณค่าและความสำเร็จของส่วนรวม เพราะทีมงานที่ดีจะต้องสามารถบรรลุเป้าหมายและสร้างความพอใจแก่สมาชิก โดยช่วยให้สามารถบรรลุในความต้องการส่วนตัวไปพร้อมกับความสำเร็จของทีมงานด้วย

หากธุรกิจบริการสามารถก้าวไปสู่องค์กรแห่งความไว้วางใจและการทำงานเป็นทีม ซึ่งในธุรกิจบริการได้มีการแบ่งแผนกแยกย่อยออกไป โดยเฉพาะในธุรกิจโรงแรม ซึ่งมีการแบ่งแผนกตามสายการบังคับบัญชาภาระหน้าที่งาน ในส่วนต่าง ๆ อย่างชัดเจน โดยที่ในแต่ละแผนกต้องมีการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้จึงมีความสำคัญในการศึกษา เรื่องอิทธิพลของความไว้วางใจที่มีต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมในธุรกิจบริการ ซึ่งความไว้วางใจจะทำให้พนักงานรู้สึกผูกพันกับงาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารระบบการทำงาน ซึ่งทำให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการทำงานเป็นทีมซึ่งในขณะปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อที่จะลดความไม่เชื่อใจ หรือไม่จริงใจต่อกันที่เกิดขึ้นมาในกลุ่ม ซึ่งจะเป็นตัวทำลายความสามัคคีของกลุ่มไปโดยอัตโนมัติ โดยความไม่เชื่อใจและไม่จริงใจจะเป็นตัวสร้างความแตกแยก และความขัดแย้งกันระหว่างสมาชิก ซึ่งจะบ่อนทำลายความร่วมมือและเต็มใจในการทำงานในองค์กรเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ และความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจที่มีต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในธุรกิจบริการ

กรอบแนวความคิด

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี ตลอดจนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ความไว้วางใจ (Trust)

McAllister (1995) ได้สรุปความหมายของความไว้วางใจระหว่างบุคคลว่าเป็นระดับที่ทำให้บุคคลรู้สึกไว้วางใจ และเต็มใจที่จะกระทำให้กับอีกคนหนึ่ง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกระทำ และการตัดสินใจของอีกคนหนึ่ง

กิตติศักดิ์ นาวิน (2552) ความไว้วางใจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้องค์กรดำรงอยู่ และประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการทำงานร่วมกันต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งนี้แนวโน้มในปัจจุบันมีความหลากหลายขององค์ประกอบในการทำงานร่วมกันมากขึ้น ความไว้วางใจกันระหว่างสมาชิกในองค์กรจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ความไว้วางใจเป็นแหล่งทรัพยากรที่มาจากความร่วมมือเป็นพื้นฐาน และความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคคลในองค์กรก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพต่อองค์กร ความไว้วางใจ ความเจริญเติบโตขององค์กร หากองค์กรใดปราศจากความไว้วางใจของบุคคลในองค์กรจะทำให้เสียเวลา เสียทรัพยากรในการบริหารจัดการเป็นจำนวนมากจนกว่าองค์กรจะประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งความไว้วางใจมีความสำคัญในหลายทางและเป็นส่วนประกอบที่จำเป็น ในทุกประเภทในสัมพันธภาพของมนุษย์ซึ่งยัง

ส่งผลให้เกิดความราบรื่นและเกิดคุณค่าในการแลกเปลี่ยนต่างๆ ในวิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีของ McAllister (1995) เป็นหลัก ซึ่งสรุปได้ว่าความไว้วางใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 2 มิติ ดังนี้ คือ 1) ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ (Affective trust) และ 2) ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ (Cognitive trust)

ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ (Affective trust) ประกอบด้วย ความผูกพันทางอารมณ์ความรู้สึกระหว่างบุคคล โดยบุคคลจะสร้างการลงทุนทางอารมณ์ความรู้สึกขึ้นในความสัมพันธ์ที่ไว้วางใจต่อกัน ซึ่งแสดงถึงความเอาใจใส่ดูแลอย่างจริงใจ และสนใจในสวัสดิภาพที่ดีของหุ้นส่วน ถือได้ว่าเป็นความเชื่อในความดีที่มีอยู่ในความสัมพันธ์นั้น และเชื่อว่าอารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้บุคคลก็จะได้รับตอบแทนเช่นกัน ในที่สุดแล้ว อารมณ์ความรู้สึกจะถูกเชื่อมโยงไปยังแต่ละบุคคล ให้สามารถนำไปเป็นพื้นฐานของความไว้วางใจได้

ประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม (Team effectiveness)

Woodcock (1989) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการทำงานที่มีประสิทธิภาพการทำงานร่วมกัน บุคลากรจะต้องมีพฤติกรรมในการทำงานที่มีการแสดงออกถึงลักษณะสำคัญซึ่งมีประการหนึ่งกล่าวถึง การสนับสนุนความไว้วางใจต่อกัน (Support and Trust) การ

สนับสนุนและไว้วางใจต่อกัน จะต้องไปด้วยกันเพราะถ้าปราศจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ และถ้าบุคลากรไม่มีความรู้สึกที่จะต้องปกปิดงานที่เขารับผิดชอบ การทำงานก็จะขาดประสิทธิภาพ คนเราไม่ว่าในครอบครัวหรือที่ทำงานด้วยกันก็ตามจะไม่แสดงความรู้สึกตรงไปตรงมาและเปิดเผย นอกจากว่าเขาเหล่านั้นรู้สึกว่าคุณอื่นแสดงอย่างตรงไปตรงมาและเปิดเผยเท่านั้น

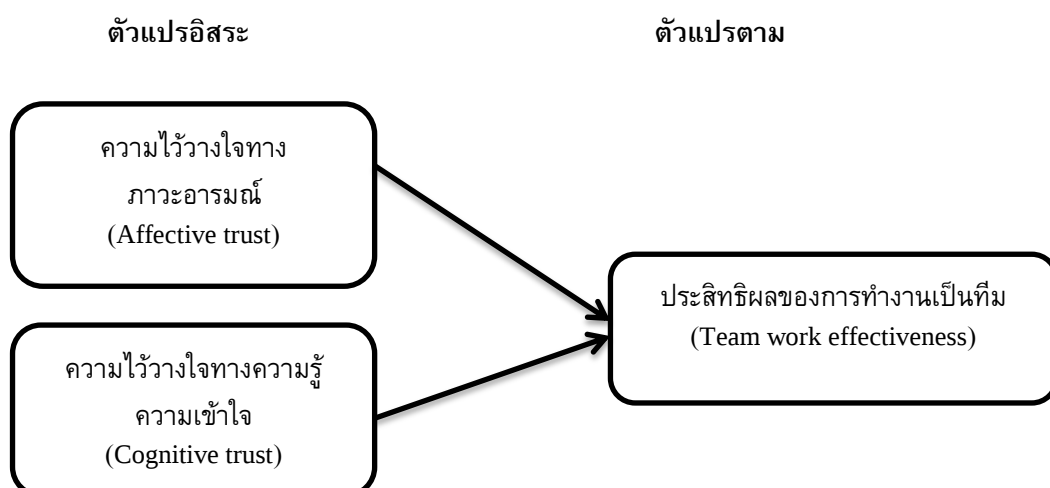
ประสิทธิผลของทีม (Team effectiveness) ควรจะมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ผลลัพธ์ในการทำงาน ปริมาณผลผลิตของกลุ่มเท่ากับหรือสูงกว่าเป้าหมายที่องค์การกำหนดหรือไม่ ซึ่งเราสามารถพิจารณาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพราะหากผลงานของกลุ่มไม่เป็นที่ยอมรับของฝ่ายบริหารแล้วก็แสดงว่าการทำงานของทีมมีปัญหาไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งอาจจะต้องทำการแก้ไขผลงานของทีมที่มีคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือปริมาณของงานที่ผลิตออกมา 2) การเรียนรู้และการพัฒนา ทีมงานจะต้องมีการเรียนรู้และประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งสามารถจะสร้างความพอใจและความผูกพันให้กับสมาชิก มากกว่าสร้างปัญหาและความคับข้องใจ ซึ่งจะทำให้สมาชิกสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ด้วยความเต็มใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่เช่นนั้นสมาชิกอาจจะมุ่งความสนใจไปที่ตนเอง และไม่ใส่ใจต่ออนาคตและความสำเร็จขององค์การ 3) การธำรงรักษาสมาชิก

ทีมงานจะต้องสามารถรักษา หรือส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนสามารถทำงานร่วมกับทีมงานอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการทางสังคม (Socialization) ในขณะที่ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อที่จะลดความไม่เชื่อใจ หรือไม่จริงใจต่อกันที่เกิดขึ้นมาในกลุ่ม ซึ่งจะเป็นตัวทำลายความสามัคคีของกลุ่มไปโดยอัตโนมัติ โดยความไม่เชื่อใจและไม่จริงใจจะเป็นตัวสร้างความแตกแยก และความขัดแย้งกันระหว่างสมาชิก ซึ่งจะบ่อนทำลายความร่วมมือและเต็มใจในอนาคต

การทำงานเป็นทีมที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่ทีม นั้น ทีมต้องมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน สมาชิกภายในทีมมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการแบ่งบทบาทอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกภายในทีมมีส่วนร่วมในการออกแบบความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน นอกจากนี้ก็ต้องมีการประชุมปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ และในขณะเดียวกันก็ต้องลดความขัดแย้งที่จะ

เกิดขึ้นภายในทีม แก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลข้อเท็จจริง โดยไม่ใช้อารมณ์เข้ามาในการตัดสินใจ Luecke and Polzer (อ้างใน พึ่งพุทธคุณ, 2548) ได้กล่าวถึงความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมไว้ดังนี้ องค์กรต่างๆ ได้นำคำว่าทีม (Team) มาใช้กันอย่างกว้าง ซึ่งทีมหมายถึง การมีจุดมุ่งหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การร่วมมือกัน และในบางครั้งทีมยังหมายถึง ความเท่าเทียมกันของสมาชิกในทีมด้วย แต่ก็ยังมีความเข้าใจกันว่าการที่คนกลุ่มหนึ่งทำงานอยู่ด้วยกันในสถานที่แห่งเดียวกันนั้นเป็นการทำงานในรูปแบบของทีม ซึ่งอันที่จริงแล้วการทำงานร่วมกันในลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่ม (Work group) เสียมากกว่า ซึ่งเป็นการทำงานที่ผู้นำกลุ่มเป็นผู้กำกับดูแลการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มสามารถทำงานของตนให้เสร็จสมบูรณ์ได้ โดยไม่ต้องประสานงานกับสมาชิกคนอื่น การทำงานเป็นทีม เป็นไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับการทำงานเป็นกลุ่มแบบทั่วไป

กรอบแนวความคิดการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ของบุคลากรในธุรกิจบริการ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม

สมมติฐานที่ 2 ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในธุรกิจบริการ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ บุคลากรในโรงแรมโนโวเทล สุวรรณภูมิ จำนวนบุคลากรทั้งหมด 579 คน ในแผนกต่าง ๆ ภายในโรงแรม

กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 237 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางการคำนวณของ Yamane ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยแบบสอบถามจะมี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดความไว้วางใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบ

พื้นฐาน 2 มิติ คือ ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ (Affective trust) และความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ (Cognitive trust) ลักษณะของแบบประเมินแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะประเมินความรู้สึกต่อความคิดเห็นในแต่ละข้อตามระดับการประเมิน 5 ระดับ โดยให้คะแนน 1 2 3 4 5 ตามระดับในการตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในธุรกิจบริการ ลักษณะของแบบประเมินแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะประเมินความรู้สึกต่อความคิดเห็นในแต่ละข้อตามระดับการประเมิน 5 ระดับ โดยให้คะแนน 1 2 3 4 5 ตามระดับในการตอบ

ทั้งนี้แบบสอบถามได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองกับบุคลากรในธุรกิจบริการอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ระดับความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ (AT) ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ (CT) และประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม (TE)

ตัวแปร	$\bar{x}$	SD
ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์	4.17	0.408
ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ	4.04	0.458
ประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม	4.10	0.397

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าระดับของความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ (AT) ความไว้วางใจความรู้ความเข้าใจ (CT) และ

ประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม (TE) ของบุคคลในธุรกิจบริการของการวิจัยที่อยู่ในระดับสูง (4.04-4.17 จากคะแนนเต็ม 5.0)

ตารางที่ 2 สหสัมพันธ์ (Pearson's r) ระหว่างความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ (AT) ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ (CT) และประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม (TE)

ตัวแปร	AT	CT	TE
AT	1.0		
CT	0.751***	1.0	
TE	0.617***	0.833***	1.0

หมายเหตุ: *** $p \leq 0.001$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ และประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม มีสหสัมพันธ์กันในทางบวกทั้ง

3 ตัวแปร เป็นที่ควรสังเกตว่า สหสัมพันธ์ระหว่าง AT และ CT ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ และ TE เป็นตัวแปรตามอาจทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

ตัวแปรต้น	ประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม	
	สมการที่ 1	สมการที่ 2
ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์	-0.020	
ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ		0.848 ***
Adjusted R ²	.378	.691

*** $p < 0.001$

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า

สมการที่ 1 ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ของบุคลากรในธุรกิจบริการ ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.05$ แต่มีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$

สมการที่ 2 ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในธุรกิจบริการ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.001$

อนึ่ง ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ มีค่า สปส. การถดถอยเป็นเลขลบ (-) และไม่มีนัยสำคัญต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม น่าจะเกิดจากปัญหา Multicollinearity ดังกล่าวแล้ว

สรุป

ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ของบุคลากรในธุรกิจบริการ มีสหสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p < 0.001$ และความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในธุรกิจบริการ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p < 0.01$ จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมขึ้นอยู่กับความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ความรู้และความไว้วางใจของบุคลากร

อภิปรายผล

ความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ของบุคลากรในธุรกิจบริการ ส่งผลต่อคุณภาพความสัมพันธ์ สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์นาวัน (2552) ความไว้วางใจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้องค์กรดำรงอยู่ และประสบผลสำเร็จเนื่องจากการทำงานร่วมกันต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งนี้ แนวโน้มในปัจจุบันมีความหลากหลายขององค์ประกอบในการทำงานร่วมกันมากขึ้น ความไว้วางใจกันระหว่างสมาชิกในองค์กรจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ความไว้วางใจเป็นแหล่งทรัพยากรที่มาจากความ

ร่วมมือเป็นพื้นฐาน และความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคคลในองค์กรก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพต่อองค์กร ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ Robbin (2000) กล่าวว่า ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่หล่อลื่นให้เกิดความราบรื่น มีการประสานกันได้ดีในองค์กร โดยขจัดความขัดแย้งทางความคิด และยังสอดคล้องกับ Whitney (1996) ถ้าทุกคนสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้องตรงเวลา และทุกคนเป็นที่เชื่อใจและไว้วางใจกันได้ ทุกคนจะปฏิบัติหน้าที่จะปฏิบัติงานเพื่อบ่มุ่เน้นการบรรลุเป้าหมายขององค์กร และยังสอดคล้องกับ พรหมศรี (2550) ได้อธิบายถึงวิธีการสร้างความไว้วางใจว่า ความไว้วางใจเป็นเรื่องละเอียดอ่อน การที่บุคคลเกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัย และไม่ไว้วางใจกันนำไปสู่ความล้มเหลวในการสร้างสัมพันธ์ อันส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานภายในองค์กรเนื่องจากการไม่ไว้วางใจกันเป็นตัวกีดกร่อนความมีประสิทธิภาพของการทำงานเป็นทีมในระยะยาว

ความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในธุรกิจบริการ ส่งผลต่อคุณภาพความสัมพันธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจคือ ความสามารถ เช่น ทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถในการโน้มน้าวสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ Mishra (1996) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบความไว้วางใจที่ผู้นำมีต่อบุคลากรด้านมิติความสามารถซึ่งความสามารถเป็นพื้นฐานของความไว้วางใจ บุคคลจะให้ความไว้วางใจ

ผู้นำด้วยความเชื่อว่าผู้นำมีความสามารถในการทำงานได้ดี และมีความสามารถในการตัดสินใจได้ถูกต้องเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ผลการวิจัย อิทธิพลของความไว้วางใจที่มีต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมในธุรกิจบริการ พบว่าหากบุคลากรในธุรกิจบริการมีความไว้วางใจทางภาวะอารมณ์ (Affective trust) เช่น ความไว้วางใจในธุรกิจบริการว่ามีสมรรถนะในการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือความไว้วางใจในธุรกิจบริการซึ่งมีกระบวนการต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถไว้วางใจในการทำงานระหว่างแผนกต่างๆ ได้ หรือหากบุคลากรในธุรกิจบริการมีความไว้วางใจทางความรู้ความเข้าใจ (Cognitive trust) เช่น ความไว้วางใจผู้บังคับบัญชาในการมอบหมายงานให้กับพนักงานอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บังคับบัญชามีแนวทางการทำงานอย่างมีอาชีพ และมีความทุ่มเท ทำให้ท่านเกิดความไว้วางใจในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพความสัมพันธ์และประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม จนกลายเป็นพฤติกรรมของ

สมาชิกที่ดีในธุรกิจบริการ ซึ่งจะส่งผลดีในเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในธุรกิจบริการด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน ลดข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างพนักงาน

2. ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน เพื่อให้พนักงานเกิดความไว้วางใจ เมื่อพนักงานเกิดความไว้วางใจในผู้บริหารแล้วจะทำให้พนักงานเกิดความเชื่อมั่นว่าผู้นำจะสามารถทำให้ธุรกิจมีความเจริญเติบโตและสร้างความก้าวหน้าให้กับพนักงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. ควรมีการศึกษาอิทธิพลของความไว้วางใจที่มีต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีมในธุรกิจอื่นๆ หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างอิทธิพลของความไว้วางใจที่มีต่อประสิทธิผลของการทำงานเป็นทีม

2. ควรดำเนินการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อความไว้วางใจของพนักงานเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผน และปรับปรุงการปฏิบัติงาน

References

- Aryee, S., Budhwar, P. S., & Chen, Z. X. (2002). Trust as a mediator of the relationship between organizational justice and work outcomes: Test of a social exchange model. *Journal of Organizational Behavior*, 23, 267-285.
- Dirks, K. T., & Ferrin, D. L. (2002). Trust in leadership: Meta-analytic findings and implications for research and practice. *Journal of Applied Psychology*, 87(4), 611-628.

- Kittisaknawin, C. (2552). *Trust in organizations of Thailand: Comparative study among private sector, state enterprise and public sector organizations* [Unpublished doctoral dissertation]. Ramkhamhaeng University.
- Marshall, E. M. (2000). *Building trust at the speed of change: The power of the relationship-based corporation*. American Management Association.
- McAllister, D. J. (1995). Affect- and cognition based-trust as foundations for interpersonal cooperation in organizations. *Academy of Management Journal*, 38(1), 24-59.
- Mishra, A. K. (1996). *Organizational responses to crisis: Centrality of trust*. Sage.
- Phungphutthakhun, S. (2548). *Team management*. Thunkamolpress Printing.
- Promsri, C. (2550). *Competition among new executives*. Nation Book.
- Rotter, J. B. (1971). Generalized expectancies for interpersonal trust. *American Psychologist*, 26(5), 443-452.
- Robbin, S.P. (2000). *Organization behavior*. Prentice Hall.
- (2001). *Organization behavior*. Prentice Hall.
- Whitney, J. O. (1996). *The economics of trust: Liberting profits and restoring cooperate validity*. McGraw-Hill.
- Woodcock, M. (1989). *Team development manual* (2nd ed.). Billing and Son.

การพัฒนาผังงานวิธีการให้คะแนนสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

วิจิตร ชะโลปถัมภ์

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131

พุลพงศ์ สุขสว่าง

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ วิจิตร ชะโลปถัมภ์ วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131

E-mail: wijitlam@gmail.com

วันที่รับบทความ: 9 เมษายน 2562 วันที่แก้ไขบทความ: 21 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 30 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาวิธีการให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และ ศึกษาความน่าเชื่อถือภายในผู้ประเมินผลการให้คะแนนระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้น **วิธีการวิจัย** ระยะที่ 1 การพัฒนาผังงานวิธีการให้คะแนน 3 แบบ จำนวนแบบละ 10 ชิ้น สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน อยู่ในระดับน่าพอใจ ระยะที่ 2 การหาความน่าเชื่อถือภายในระหว่างผู้ให้คะแนนและระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับแบบผังงานที่พัฒนาขึ้นโดยกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 กลุ่ม (37, 37 และ 49 คน) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือภายในระหว่างผู้ประเมิน และระหว่างวิธีการให้คะแนน **ผลการวิจัย** ได้พัฒนาผังงานวิธีการให้คะแนนสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน จำนวน 3 รูปแบบ มีค่าความน่าเชื่อถือภายในผู้ประเมินระหว่างวิธีทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับสูง ($\alpha = 0.93$) ค่าความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ตรวจให้คะแนน มีค่าอยู่ในระดับสูง ($\alpha = 0.96$) ด้วย **สรุป** วิธีการให้คะแนนตามผังงานที่พัฒนาขึ้น มีศักยภาพในการนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ทางด้านคณิตศาสตร์และวิชาอื่นๆ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

คำสำคัญ: ผังงานวิธีการให้คะแนน การให้คะแนนแบบแยกส่วน การให้คะแนนแบบทั่วไป

Development of Scoring Procedure Flowcharts for the Assessment of Students' Learning Outcome

Wijit Chalopatham

College of Measurement and Technology in Cognitive Science, Burapha University, Chonburi 20131

Poonpong Suksawang

College of Measurement and Technology in Cognitive Science, Burapha University, Chonburi 20131

Correspondence concerning this article should be addressed to **Wijit Chalopatham** College of Measurement and Technology in Cognitive Science, Burapha University, Chonburi 20131

E-mail: wijitlam@gmail.com

Received date: April 9, 2019 Revised date: May 21, 2020 Accepted date: May 30, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: The objectives of this study were to develop a flowcharts-based scoring method for learning evaluation, and to assess the inter-rater reliability of flowcharts scoring of selected general scoring rubrics. **METHODS:** Step 1: development of 3 types of flowchart scoring, 10 pieces for each type, for the evaluation of learning in mathematics of students at Phatomsuksa level 6. The content validity of the flowcharts as assessed by 5 experts was satisfactory. Step 2: The verification of internal reliability between the developed flowchart scoring system and general scoring system as well as among the raters for 3 sample groups of Phatomsuksa level 6 (37, 37 and 49 persons). Main analytical technique was inter-rater reliability. **RESULTS:** The instruments used as scoring criteria were 3 types of scoring flowcharts. The reliability between the developed flowchart scoring and general method was high ($\alpha = 0.93$), and the reliability among the raters were also high ($\alpha = 0.96$). **CONCLUSIONS:** The developed scoring procedure flowcharts are potentially applicable for evaluation of mathematics learning and other subjects at Phatomsuksa level.

Keywords: Scoring procedure flowchart, analytic scoring rubrics, general scoring rubrics

บทนำ

รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี พ.ศ. 2558-2559 ทำให้ทุกคนตระหนักดีว่า การศึกษามีหน้าที่สำคัญในการสร้างทุนมนุษย์ โดยช่วยพัฒนาให้เป็นคนที่มีประสิทธิภาพและมีคุณค่าต่อสังคม ดังจะเห็นได้จากกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะและสมรรถนะของนักเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ , 2560) หลักของการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน ประการแรก คือ การประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative assessment) การประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องที่เกิดขึ้นทุกวันเป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่นจุดด้อย และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ (Summative assessment) เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ซึ่งมีหลายระดับ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดี ต้องให้โอกาสนักเรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีที่หลากหลายและตัดสินผลบนพื้นฐานของเกณฑ์การปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างนักเรียน การประเมินแบบอัตนัย (Subjective scoring) แนวทางการประเมินแบบอัตนัย โดยทั่วไปมุ่งวัดระดับการเรียนรู้ชั้นสูงตั้งแต่ขั้นการนำไปใช้ขึ้นไป การสร้างแบบประเมินจะเริ่มจากการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการจะวัดซึ่งจะต้องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ต่อจากนั้นจึงเขียนเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมกับการวัด

ระดับการเรียนรู้ของนักเรียน มีการออกแบบขั้นตอนของการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ โดยที่ Nitko (2001) ได้เสนอเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกส่วน (Analytic scoring rubrics) ได้สรุปไว้เป็นแบบ 7 ขั้นตอน เป็นเกณฑ์การให้คะแนนหลายองค์ประกอบ แต่ละระดับการให้คะแนนจะต้องมีความเหมาะสมและมีความชัดเจนในการนิยามที่ครอบคลุมเนื้อหา

ผังงาน (Flowchart) เป็นกระบวนการคิดและนำเสนอวิธีการอธิบายออกมาเป็นการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน ในการศึกษาที่มีการนำอัลกอริทึมมาใช้ร่วมกับผังงาน (Flowchart) ถ่ายทอดแนวทางการแก้ปัญหาผ่าน ผังงานในรูปของสัญลักษณ์ที่มีทิศทางจนได้ผลลัพธ์ตามต้องการที่แสดงออกมาเพื่อให้เข้าใจได้ง่าย ประกอบด้วยโครงสร้างสามรูปแบบ คือ 1) โครงสร้างแบบลำดับ (Sequential structure) 2) โครงสร้างแบบทางเลือก (Selection structure) มีการเลือกทำตามเงื่อนไขที่กำหนด และ 3) โครงสร้างแบบวนซ้ำ (Repetition structure) โดยมีเงื่อนไขในการควบคุม อัลกอริทึมส่วนใหญ่ประกอบด้วยอัลกอริทึมทั้งสามรูปแบบนี้ภายในผังงานเดียวกันและวางแผนให้อยู่ในรูปแบบที่มีทิศทางการทำงานอย่างง่าย

จากการศึกษาเกณฑ์การให้คะแนน Rezaei and Lovorn (2010) ได้เสนอการประเมินงานเขียนของนักเรียนโดยการหาความเที่ยงและความตรงของเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อดูว่าการใช้เกณฑ์การให้คะแนน

(Rubrics) นำไปประเมินผลจะมีความเที่ยงมากขึ้นหรือไม่ เมื่อเทียบกับการประเมินที่ไม่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ผลการทดลองยังบ่งชี้ว่า การใช้เกณฑ์การให้คะแนนไม่สามารถพัฒนาความเที่ยงและความตรงของการประเมินถึงการออกแบบและการใช้เกณฑ์การให้คะแนนมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้ตรวจให้คะแนน (Rater) ไม่ได้รับการฝึกมาเป็นอย่างดี และ Panadero et al. (2012) ได้เปรียบเทียบผลของการใช้เครื่องมือการประเมินตนเองที่แตกต่างกันที่มีต่อการควบคุมตนเอง การเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง สำหรับงานวิจัยด้านเกณฑ์ Wollenschläger et al. (2016) ได้นำเสนอว่า อะไรที่ทำให้เกณฑ์การให้คะแนนมีประสิทธิภาพในการสะท้อนผลการตรวจให้คะแนนผลงานของนักเรียนและครู และต่อมา Fraile et al. (2017) ได้นำเสนอการสร้างเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการเรียนรู้การควบคุมตนเอง ความสามารถในการตัดสินใจและประสิทธิภาพในการกำหนดเกณฑ์การประเมินกับนักเรียน จะเห็นว่าแนวทางจากเอกสารงานวิจัยเกณฑ์การให้คะแนนและการตรวจให้คะแนนมีผลต่อการสะท้อนถึงจุดเด่นและจุดด้อยของการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาความสอดคล้องภายในของผู้ตรวจ (Rater Agreement Index: RAI) ปรากฏว่าปัจจุบันนักวิชาการให้ความสนใจในการนำวิธีการหาความน่าเชื่อถือโดยผู้วัดต่าง

คนกัน (Inter-Rater Reliability: IRR) มาใช้กับวิธีการตรวจให้คะแนนการประเมินผลอย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยที่ Hallgren (2012) ได้ศึกษาวิจัยการหาความน่าเชื่อถือโดยผู้วัดต่างคนกันสำหรับประเมินผลการเก็บข้อมูลแบบอัตนัย และ De Groef et al. (2017) ได้ใช้วิธีการประเมินความน่าเชื่อถือโดยผู้วัดต่างคนกัน (IRR) สำหรับการตรวจวัดไหล่ทางร่างกายในหญิงวัยกลางคน ด้านอายุรเวชศาสตร์ทางการแพทย์ และ Lucas et al. (2017) ได้ศึกษาวิจัยความน่าเชื่อถือโดยผู้วัดต่างคนกัน (IRR) ประเมินความคิดไตร่ตรองของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ เพื่อการหาความสอดคล้องภายในของผู้ตรวจและการหาความน่าเชื่อถือโดยผู้วัดต่างคนกัน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาวิธีการให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีแนวการพัฒนาจากวิธีการให้คะแนนจากโครงสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกส่วน (Analytic scoring rubrics) ของ Nitko (2001) ที่ออกแบบไว้แบบ 7 ขั้นตอน โดยผู้วิจัยได้พัฒนาวิธีการให้คะแนนผังงาน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ผังงานการเรียงลำดับ 2) ผังงานการทำซ้ำ และ 3) ผังงานการตรวจสอบแบบเงื่อนไขหรือตรรกศาสตร์ เพื่อพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนผังงาน ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6

วัตถุประสงค์

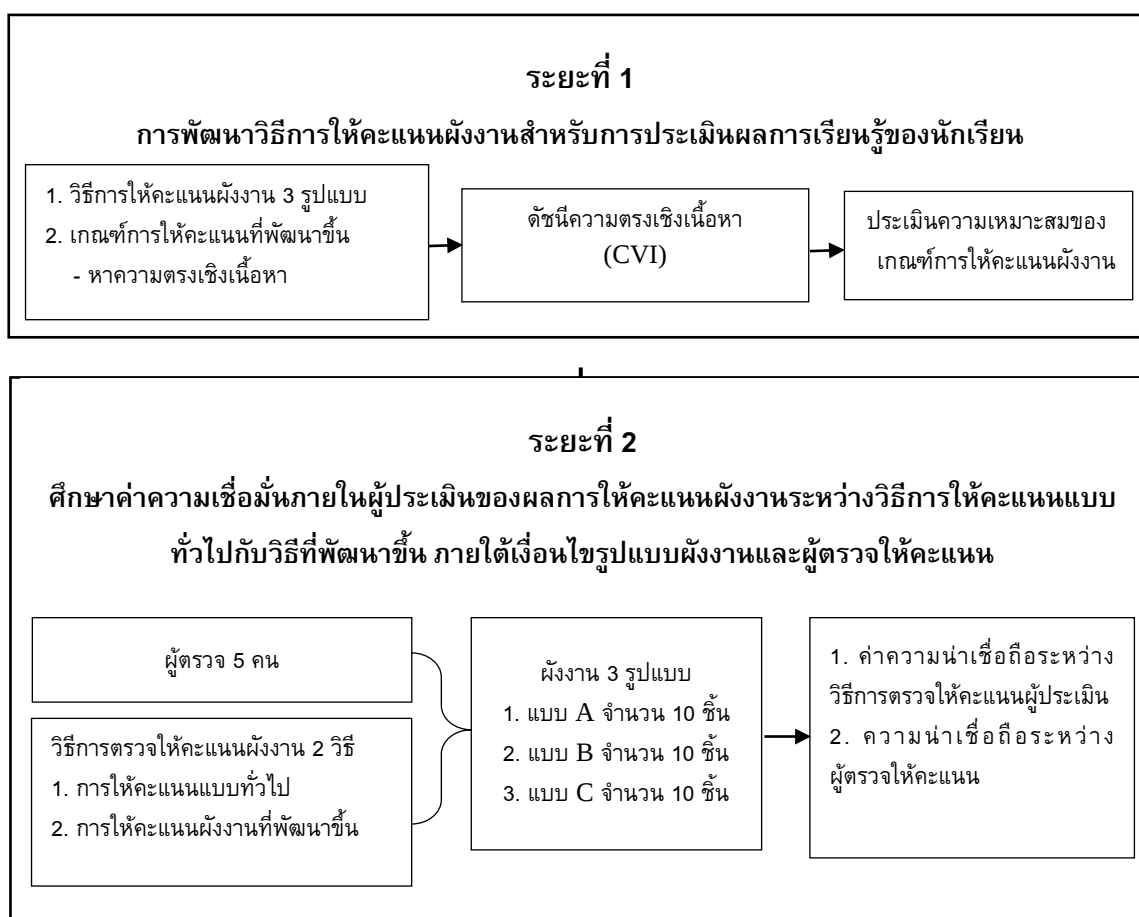
1. เพื่อพัฒนาวิธีการให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาคำความน่าเชื่อถือภายในผู้ประเมินของผลการให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้น ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานและผู้ตรวจให้คะแนน

สมมติฐาน

ผลการให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้น ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานและผู้ตรวจให้คะแนน มีความน่าเชื่อถือภายในผู้ประเมิน

กระบวนการวิจัย

กำหนดการรายละเอียดของการดำเนินงานตามระยะ แสดงดังภาพที่ 1

คำจำกัดความเชิงปฏิบัติการ

วิธีการให้คะแนนที่พัฒนาขึ้น หมายถึง แนวทางการให้คะแนนผังงานแบบแยกส่วน สำหรับประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน มีส่วนประกอบ คือ แบบประเมินผังงาน แนวทางการตอบผังงานและเกณฑ์การให้คะแนน โดยใช้ร่วมกับแนวทางการตอบแบบประเมินผังงาน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบ 10 ระดับคะแนน คือ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 คะแนน ที่ประยุกต์มาจากเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Task-Specific Rubrics ของ Nitko (2011) ที่อธิบายถึงคุณภาพของผลการปฏิบัติงานที่เฉพาะเจาะจงของการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์

วิธีการให้คะแนนแบบทั่วไป หมายถึง แนวทางการให้คะแนนคณิตศาสตร์แบบทั่วไป จะใช้เกณฑ์การให้คะแนนทักษะหรือกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การแก้ปัญหา 2) การให้เหตุผล 3) การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และ 4) การเชื่อมโยง กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบ 5 ระดับคะแนน คือ 0, 1, 2, 3, และ 4 คะแนน ตามระดับความถูกต้องจากน้อยไปหามาก

ผังงาน (Flowchart) หมายถึง แผนภาพที่แสดงถึงขั้นตอนวิธีการขั้นตอนการทำงานหรือกระบวนการขั้นตอนการแสดงสัญลักษณ์ชนิดต่างๆและทิศทางการเชื่อมต่อด้วยลูกศรแสดงให้เห็นถึงการแสดงแผนภาพรูปแบบวิธีการแก้ปัญหาที่กำหนด มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ผังงานรูปแบบ A (การเรียงลำดับ) 2) ผังงานรูปแบบ B (การทำซ้ำ)

และ 3) ผังงานรูปแบบ C (การตรวจสอบเงื่อนไข)

ผู้ตรวจ (Raters) หมายถึง ผู้ตรวจให้คะแนนผังงานสำหรับประเมินผลการเรียนรู้ของการเป็นครูสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอนในระดับประถมศึกษาอย่างน้อย 10 ปี

กลุ่มผู้ตรวจให้คะแนน (Raters group) หมายถึง ผู้ตรวจให้คะแนนผังงานสำหรับประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นครูสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ตรวจที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี และ กลุ่มผู้ตรวจที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปี ขึ้นไป

ความสอดคล้องของผู้ตรวจ (Inter-Raters) หมายถึง ระดับความสอดคล้องของการให้คะแนนคำตอบของผู้ตรวจให้คะแนนผังงาน ในแต่ละวิธีการตรวจของผู้ตรวจแต่ละคน ซึ่งตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องภายในผู้ประเมิน ซึ่งค่าแปรเปลี่ยนตั้งแต่ 0.0-1.0

ค่าความน่าเชื่อถือภายในผู้ตรวจ (Inter-Raters Reliability) หมายถึง การประเมินค่าความน่าเชื่อถือของระดับความสอดคล้องการให้คะแนนของผู้ตรวจให้คะแนนผังงานต่างคนกันในการตรวจให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาวิธีการให้คะแนนผังงาน สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดังต่อไปนี้

การพัฒนาวิธีการให้คะแนนผังงาน สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และ สร้างกรอบแนวทางแบบพหุมิติ โดยกำหนด มิติที่ต้องการวัดตามเนื้อหาต้องการได้แบบ 2 มิติ คือ 1) มิติกระบวนการพุทธิปัญญา และ 2) มิติความรู้การประยุกต์วิธีดำเนินการ และ หลักการใช้วิธีการของผังงานกับทักษะ กระบวนการแก้ปัญหา กำหนดขอบเขตเนื้อหา ตามมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ และมีวิธีการให้คะแนนตาม แนวคิดเชิงทฤษฎี วิธีการให้คะแนนแบบแยก ส่วน ของ Nitko (2001) ลำดับ 7 ขั้นตอน มา พัฒนาวิธีการตรวจให้คะแนนผังงานขึ้น ครั้งนี้ มุ่งการประเมินแบบอัตโนมัติที่แสดงทักษะหรือ กระบวนการทำงานของนักเรียน

2. สังเคราะห์แนวโน้มที่เป็นไปได้ สำหรับการให้คะแนนผังงานสำหรับ ประเมินผลการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยการ สังเคราะห์ขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมจาก องค์ประกอบผังงานจะมีลำดับการใช้ สัญลักษณ์ผังงาน 5 ขั้นตอน (ประกอบผล, 2558) กับเกณฑ์การให้คะแนนของ Nitko (2001) สำหรับการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้คณิตศาสตร์ ด้าน ความรู้เชิงกลยุทธ์ และด้านการสื่อสาร ได้ รูปแบบการเขียนผังงาน จำนวน 3 รูปแบบ จะ

มีกระบวนการแก้ปัญหาแสดงวิธีการของผัง งานใช้คุณลักษณะตามรูปสัญลักษณ์ที่และการ แก้ปัญหาคณิตศาสตร์

3. การพัฒนาแบบประเมินผังงาน และแนวทางการตอบ ผู้วิจัยใช้ลักษณะการใช้ ผังงานกับแนวทาง การพิจารณารายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน ในการประเมินผลการ เรียนรู้ที่จะสะท้อนความรู้ความเข้าใจในแต่ละ ส่วนการเรียนรู้ โดยใช้ตามแบบฝึกหัดรายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ. 2551 กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียน เกณฑ์ให้คะแนนผังงานที่ พัฒนาขึ้น มีที่เหมาะสมกับการประเมินแบบ อัตโนมัติ แสดงการแก้ปัญหาลักษณะการใช้รูป สัญลักษณ์ ตัวแปร และ Pseudo code และจะ ไม่มีการประเมินด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4. การตรวจสอบคุณภาพของแบบ ประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนผังงาน สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบ ประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนผังงานด้าน ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบ เกณฑ์การให้คะแนนขึ้นงานกับเนื้อหาวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน ตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 1) ประเมินผังงานรูปแบบ A (การ เรียงลำดับ) 2) ประเมินผังงานรูปแบบ B (การ ทำซ้ำ) และ 3) ประเมินผังงานรูปแบบ C (การ ตรวจสอบเงื่อนไข)

5. การถ่วงน้ำหนักคะแนน (Weighted scoring) ของเกณฑ์การให้

คะแนนผลงาน ผู้วิจัยนำองค์ประกอบของผลงานทั้ง 6 องค์ประกอบ กำหนดค่าตัวเลขที่จะตัดสิน แต่ละองค์ประกอบ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาในแต่ละรูปแบบผลงาน มี 3 รูปแบบ โดยใช้ Weighted scoring model นำผลการตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น มาบันทึกแล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป

6. การประเมินความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนผลงาน โดยผู้วิจัยนำแบบประเมินผลงานให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบประเมินผลงานรูปแบบ A (การเรียงลำดับ) แบบประเมินผลงานรูปแบบ B (การทำซ้ำ) และ แบบประเมินผลงานรูปแบบ C (การตรวจสอบเงื่อนไข) มีเกณฑ์การพิจารณาประเมินความเหมาะสมพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินผลงานกับแนวทางการตอบ

ระยะที่ 2 การศึกษาคำความน่าเชื่อถือภายในผู้ประเมินของผลการให้คะแนนผลงานระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้นระหว่างผู้ตรวจให้คะแนน

มีลำดับขั้นตอนของการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการเก็บข้อมูลชิ้นงานและการคัดเลือกชิ้นงาน

ขั้นตอนนี้เป็นการเก็บข้อมูลชิ้นงานคัดเลือกชิ้นงานและจัดกลุ่มชิ้นงานนักเรียนเพื่อเป็นตัวแทนแยกตามระดับกลุ่มคะแนนออกเป็น 3 กลุ่มคะแนน ได้แก่ 1) กลุ่มคะแนน

สูง 2) กลุ่มคะแนนปานกลาง และ 3) กลุ่มคะแนนต่ำ โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลเพื่อการวิจัยจากวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม) โดยมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 โดยได้รับความอนุเคราะห์จากครูสอนคณิตศาสตร์ 2 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 11 - 31 มกราคม พ.ศ. 2562

1.2 การกำหนดขอบเขตของเนื้อหา โดยขอคำปรึกษาและการไปอธิบายกับครูสอนคณิตศาสตร์ 2 คน เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เริ่มจากอธิบายวิธีการเขียนผลงาน และวิธีการประเมินให้คะแนนชิ้นงานนักเรียน แล้วลำดับวิธีการเขียนผลงานกับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ กำหนดเป็นโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับการเขียนใช้ผลงานได้ 3 แบบ

- 1) ผลงานรูปแบบ A (การเรียงลำดับ)
- 2) ผลงานรูปแบบ B (การทำซ้ำ)
- 3) ผลงานรูปแบบ C (การตรวจสอบเงื่อนไข)

กำหนดเป็นโจทย์คณิตศาสตร์จำนวน 3 ข้อ ใช้เป็นข้อคำถามสำหรับการเก็บชิ้นงานของนักเรียน

1.3 การเก็บชิ้นงานของนักเรียน โดยเริ่มจากให้นักเรียนฝึกเขียนผังงานแสดง การหาพื้นที่รูปสามเหลี่ยมมุมฉากแบบเดิม แล้วจึงอธิบายเกี่ยวกับการใช้วิธีการเขียนผัง งานและการสื่อความหมายของผังงาน เมื่อใช้ องค์ประกอบของผังงาน โดยครูผู้สอนและ ผู้วิจัยช่วยกันอธิบายขั้นตอนจนนักเรียนเขียน ผังงานหาพื้นที่รูปสามเหลี่ยมมุมฉากได้ แล้ว เริ่มการเก็บชิ้นงานจากนักเรียน ด้วยข้อ คำถาม 3 ข้อ จนได้ผังงานที่นักเรียนเขียนขึ้น จากโจทย์ที่กำหนด

1.4 การคัดเลือกชิ้นงานของ นักเรียนจากการเขียนผังงาน 3 รูปแบบ โดย ผู้สอน 2 คน ทำการตรวจให้คะแนนชิ้นงานทุก ชิ้นงาน และเลือกชิ้นงานของนักเรียน ดังนี้

1.4.1 ผังงานรูปแบบ A เป็น ผังงานการแก้โจทย์ปัญหาร้อยละ จำนวน 1 ข้อ จากนักเรียน จำนวน 49 คน ได้ชิ้นงาน 49 ชิ้นงาน โดยตรวจให้คะแนนทุกชิ้นงาน แล้ว เลือกมา 10 ชิ้นงาน

1.4.2 ผังงานรูปแบบ B เป็น ผัง งานการคิดคำนวณผลรวมตั้งแต่ 1-10 จำนวน 1 ข้อ จากนักเรียน จำนวน 37 คน ได้ชิ้นงาน 37 ชิ้นงาน โดยตรวจให้คะแนนทุกชิ้นงาน แล้วเลือกมา 10 ชิ้นงาน

1.4.3 ผังงานรูปแบบ C เป็น ผัง งานการคิดคำนวณสูตรคูณแม่ 5 จำนวน 1 ข้อ จากนักเรียน จำนวน 37 คน ได้ชิ้นงาน 37 ชิ้นงาน โดยตรวจให้คะแนนทุกชิ้นงาน แล้วเลือกมา 10 ชิ้นงาน

นำผลการคัดเลือกชิ้นงานในแต่ละ แบบมาละชิ้นงาน และลบชื่อนักเรียนออก แล้วกำหนดเป็นชุดผังงานตามเนื้อหาแบบละ ระดับคะแนน ได้ผังงาน 3 รูปแบบ จัดเก็บให้ เป็นแฟ้มข้อมูลรูปภาพ เพื่อนำเข้าสู่ขั้นตอน การพัฒนาโปรแกรมแบบออนไลน์ต่อไป

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ครั้งนี้ เป็นครูทำ หน้าที่ผู้ตรวจ (Raters) ให้คะแนนผังงาน สำหรับประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 5 คน จะ เป็นการประเมินให้คะแนนชิ้นงานของนักเรียน ตรวจตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบทั่วไปและ ตรวจตามเกณฑ์การให้คะแนนผังงานที่ พัฒนาขึ้น ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ลักษณะของกลุ่มที่ เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบประเมินการให้ คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน เป็นวิธีการให้คะแนนผัง งานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของ นักเรียนที่พัฒนาขึ้น ที่ผ่านขั้นตอนการหา คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ได้เกณฑ์การ ให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) เกณฑ์การประเมินผังงานรูปแบบ A 2) เกณฑ์การประเมินผังงานรูปแบบ B และ 3) เกณฑ์การประเมินผังงานรูปแบบ C

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบประเมินผังงานให้ผู้ตรวจจำนวน 5 คน ตรวจให้คะแนนแบบทั่วไปและตรวจให้คะแนนผังงานตามเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น จะตรวจให้คะแนนผังงานตามเกณฑ์ทั้ง 2 วิธีจากผู้ตรวจจำนวน 5 คน โดยกำหนดให้ตรวจให้คะแนนผังงานของนักเรียนทุกชั้นงาน ดังนี้

- 1) ตรวจให้คะแนนผังงานรูปแบบ A จำนวน 10 ชั้นงาน
- 2) ตรวจให้คะแนนผังงานรูปแบบ B จำนวน 10 ชั้นงาน
- และ 3) ตรวจให้คะแนนผังงานรูปแบบ C จำนวน 10 ชั้นงาน

นำผลการตรวจให้คะแนนจากผู้ตรวจแต่ละคนแต่ละชั้นงาน จะได้ผลการตรวจให้คะแนนได้ผลของผลการตรวจให้คะแนน มาบันทึกแล้วนำไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนที่ได้จากเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น และเกณฑ์การให้คะแนนแบบทั่วไป โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ

5.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบการเขียนผังงานตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนผัง

6. การทดสอบโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) เพื่อหาค่าความสอดคล้องภายใน ให้ผลลัพธ์เป็นค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ที่

บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คะแนนผังงานที่พัฒนาขึ้นกับวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไป ว่ามีความสัมพันธ์ดีหรือไม่ดี วิธีนี้จึงเป็นวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายในของผู้ประเมินหรือความสอดคล้องภายในของผู้ตรวจให้คะแนน การหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของครอนบัคได้ โดยที่คะแนนของแบบทดสอบเป็นคะแนนแบบมาตรฐานหรืออันดับหรืออันดับภาคด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) มีการพิจารณาจากเกณฑ์ค่าสถิติที่ได้ไม่ต่ำกว่า 0.8 จึงยอมรับได้ว่ามีความสอดคล้องภายใน

การทดสอบความสอดคล้องการให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้น ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานและผู้ตรวจให้คะแนน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบสหสัมพันธ์รายคู่ของผู้ประเมินของผลการให้คะแนนผังงาน ภายใต้เงื่อนไขการตรวจให้คะแนนผัง ซึ่งค่าสถิติที่ได้ไม่ต่ำกว่า 0.8 จึงยอมรับได้ว่ามีความสอดคล้องภายใน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาวิธีการให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

การวิจัยในตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิธีการให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการสังเคราะห์ประเด็นแนวโน้มความเป็นไปได้

ของวิธีการเขียนผังงานประกอบกับวิธีการให้คะแนนแบบแยกส่วน ของ Nitko (2001) มาประยุกต์เป็นวิธีการให้คะแนนผังงานได้ประเด็นแนวโน้มความเป็นไปได้ของกรอบเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด จำนวน 60 ประเด็น เพื่อนำไปใช้ประเมินชิ้นงานของนักเรียน ได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) เกณฑ์การตรวจให้คะแนนผังงานรูปแบบ A (การเรียงลำดับ) จำนวน 50 ประเด็น 2) เกณฑ์การตรวจให้คะแนนผังงานรูปแบบ B (การทำซ้ำ) จำนวน 60 ประเด็น และ 3) เกณฑ์การตรวจให้คะแนนผังงานรูปแบบ C (การตรวจสอบเงื่อนไข) จำนวน 60 ประเด็น

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ให้ความคิดเห็นและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ พร้อมทั้งหาดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) ผลปรากฏว่า ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

จากวิธีการตรวจให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมมีดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (CVI) เท่ากับ 1.00 ซึ่งมีความเหมาะสม ดัชนีความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือมากกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ 0.80 ขึ้นไป ลำดับความถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาค่าความสอดคล้องภายในผู้ประเมินของผลการให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้น ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานและระหว่างผู้ตรวจให้คะแนน

1. ผลการเปรียบเทียบค่าความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน ภายใต้เงื่อนไขการตรวจให้คะแนนผังงาน 2 วิธี คือ 1) เกณฑ์การให้คะแนนผังงานแบบทั่วไป และ 2) เกณฑ์การให้คะแนนผังงานแบบที่พัฒนา จำนวน 30 ชิ้นงาน และผู้ตรวจ จำนวน 5 คน

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินของผลการให้คะแนนผังงาน และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ภายใต้เงื่อนไขการตรวจให้คะแนนจากเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทั่วไป

ผู้ตรวจ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5
คนที่ 1	1.00	-	-	-	-
คนที่ 2	.90	1.00	-	-	-
คนที่ 3	.72	.73	1.00	-	-
คนที่ 4	.64	.76	.78	1.00	-
คนที่ 5	.70	.80	.85	.84	1.00
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	.94				

จากตารางที่ 1 ความสอดคล้องภายในผู้ประเมินของวิธีการให้คะแนนผังงานแบบทั่วไป มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจ

ให้คะแนน อยู่ระหว่าง .64 ถึง .90 เมื่อทดสอบความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเท่ากับ .94

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินของผลการให้คะแนนผังงาน และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาภายใต้เงื่อนไขการตรวจให้คะแนนจากวิธีการให้คะแนนผังงานแบบที่พัฒนา

ผู้ตรวจ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5
คนที่ 1	1.00	-	-	-	-
คนที่ 2	.93	1.00	-	-	-
คนที่ 3	.92	.93	1.00	-	-
คนที่ 4	.67	.71	.70	1.00	-
คนที่ 5	.91	.91	.98	.77	1.00
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	.96				

จากตารางที่ 2 ค่าความสอดคล้องภายในผู้ประเมินของวิธีการให้คะแนนผังงานที่พัฒนาขึ้น มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจให้

คะแนน อยู่ระหว่าง .67 ถึง .98 เมื่อทดสอบความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่า เท่ากับ .96

ตารางที่ 3 ค่าอำนาจจำแนกของผู้ตรวจให้คะแนน จากวิธีการให้คะแนนผังงาน 2 วิธี

ผู้ตรวจ	ค่าอำนาจจำแนก	
	แบบทั่วไป	แบบที่พัฒนา
คนที่ 1	.81	.92
คนที่ 2	.90	.94
คนที่ 3	.83	.96
คนที่ 4	.83	.73
คนที่ 5	.88	.96

จากตารางที่ 3 วิธีการให้คะแนนผังงานแบบทั่วไป มีค่าอำนาจจำแนกของผู้ตรวจอยู่ระหว่าง .81 ถึง .90 และวิธีการให้คะแนนผังงานแบบที่พัฒนา มีค่าอำนาจจำแนกของ

ผู้ตรวจอยู่ระหว่าง .73 ถึง .96 เมื่อพิจารณาระดับของค่าอำนาจจำแนกมากกว่า .20 แสดงว่าการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจให้คะแนนทุกคนมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบการให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบ

ทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้น ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานและผู้ตรวจให้คะแนน

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ผู้ประเมินของผลการให้คะแนนผังงาน ระหว่างวิธีแบบทั่วไปกับแบบที่พัฒนาขึ้น

วิธีการให้คะแนน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5
แบบทั่วไป vs แบบที่พัฒนาขึ้น	.87	.93	.74	.77	.82
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	0.93				

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบความสอดคล้องการให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้น ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานโดยผู้ตรวจให้คะแนน 5 คน ตรวจชิ้นงาน จำนวน 30 ชิ้นงาน ทดสอบความสัมพันธ์รายคู่ของผู้ตรวจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง .74 ถึง .93 แสดงว่า วิธีการให้คะแนน 2 วิธี มีแนวโน้มการตรวจให้คะแนนสอดคล้องกัน เมื่อทดสอบความสอดคล้องภายในผู้ตรวจ ทั้ง 5 คน โดยใช้สูตรของครอนบัต ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (α) เท่ากับ 0.93 แสดงว่าวิธีการให้คะแนนผังงาน 2 วิธี มีความน่าเชื่อถือภายในผู้ประเมิน ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐาน

สรุปและอภิปรายผล

1. การพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนคะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

1) เกณฑ์การให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

มี 3 รูปแบบ คือ 1) ผังงานรูปแบบ A (การเรียงลำดับ) 2) ผังงานรูปแบบ B (การทำซ้ำ) และ 3) ผังงานรูปแบบ C (การตรวจสอบเงื่อนไข)

2) การตรวจให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน กำหนดให้ตรวจความถูกต้องของคำตอบในแต่ละผังงานและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนผังงานทั้ง 3 รูปแบบ โดยการให้คะแนนตามสัญลักษณ์ของการใช้งาน คือ 1) การเริ่มต้นผังงาน ให้คะแนนใน 5 ประเด็น 2) การกำหนดค่าเริ่มต้นของตัวแปร ให้คะแนนใน 10 ประเด็น 3) การประมวลผล 3.1) ผังงานรูปแบบ A (การเรียงลำดับ) ให้คะแนนใน 10 ประเด็น 3.2) ผังงานรูปแบบ B (การทำซ้ำ) ให้คะแนนใน 30 ประเด็น และ 3.3) ผังงานรูปแบบ C (การตรวจสอบเงื่อนไข) ให้คะแนนใน 30 ประเด็น 4) การแสดงผลลัพธ์ของตัวแปร ให้คะแนนใน 10 ประเด็น และ การกำหนดสิ้นสุด ให้คะแนนใน 5 ประเด็น ตามลำดับความถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนผังงานที่สร้างขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และการพัฒนาเกณฑ์การตรวจให้คะแนนผังงานแต่ละประเด็นการตรวจเป็นผลมาจากการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ประเด็นการตรวจ และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนดีมีความชัดเจนแน่นอนทั้งเนื้อหาที่ไม่กำกวมและมีความเป็นปรนัยเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ตรวจทั้ง 5 คนให้คะแนนสอดคล้องกัน เพราะผู้ตรวจได้ศึกษาประเด็นการตรวจและเกณฑ์การตรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จึงทำให้ผู้ตรวจทำความเข้าใจประเด็นการตรวจและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนได้ดี ทำให้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจและข้อบกพร่องของการเรียนรู้ตามทักษะได้ชัดเจน แต่การตรวจให้คะแนนแบบแยกส่วน (Analytic scoring rubrics) จะเสียเวลาในการตรวจต้องรวมคะแนนเป็นคะแนนรวมทั้งหมดของผังงาน การตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์นี้ต้องใช้เวลามาก และผู้ตรวจต้องมีความรู้อย่างแท้จริง ทำให้มีขั้นตอนมากกว่า ซึ่งแตกต่างกับเกณฑ์การให้คะแนนผังงานแบบภาพรวม (Holistic scoring rubrics) ที่มีวิธีการให้คะแนนผังงานแบบภาพรวม โดยการจัดกลุ่มคุณภาพของผังงานออกกลุ่มแล้วให้คะแนน จะชี้ให้เห็นคุณภาพของการปฏิบัติงานการประเมินให้คะแนนการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนวาศี (2550) ที่ว่า ไม่ว่าจะใช้รูปแบบการตรวจแบบใด ถ้าเป็นไปได้ควรให้ผู้ตรวจหลาย ๆ คน ใน

การให้คะแนนผู้สอบแต่ละคนแล้วการหาค่าเฉลี่ยหรือคะแนนรวมแทนความสามารถของผู้สอบ จะช่วยลดความแปรปรวนอันเนื่องมาจากผู้ประเมินและความคลาดเคลื่อนที่เหลือน ซึ่งจะทำให้ความเที่ยงสูงขึ้น

2. ผลการศึกษาค่าความน่าเชื่อถือระหว่างวิธีการให้คะแนนผังงาน ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานและจำนวนผู้ตรวจให้คะแนน

การเปรียบเทียบการให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไปกับวิธีที่พัฒนาขึ้น ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานจากผลทดสอบสหสัมพันธ์รายคู่ของผู้ตรวจมีค่าสหสัมพันธ์กันสูง มีแนวโน้มการตรวจให้คะแนนสอดคล้องกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อจำแนกตามรูปแบบ A รูปแบบ B และรูปแบบ C การให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีที่พัฒนาขึ้นและวิธีการให้คะแนนผังงานแบบทั่วไป รูปแบบละ 10 ชิ้นงาน ทั้งหมดมีค่าความน่าเชื่อถือภายในได้ไม่ต่ำกว่า 0.8 จึงยอมรับได้ว่ามีค่าความน่าเชื่อถือสูงทุกกรณี แสดงว่า วิธีการตรวจให้คะแนนผังงานที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้ได้จริง เมื่อพิจารณาผลการตรวจภายใต้เงื่อนไขของผลการให้คะแนนแบบทั่วไป และผลการหาค่าความน่าเชื่อถือภายในวิธีการให้คะแนนผังงานที่พัฒนาขึ้น จำแนกตามกลุ่มระดับคะแนน 3 กลุ่ม คือ 1) ชิ้นงานกลุ่มระดับคะแนนสูง ผลการตรวจให้คะแนนของผังงานรูปแบบ A มีค่าต่ำสุด เท่ากับ .67 ของการหาค่าความน่าเชื่อถือของการวิจัยครั้งนี้ 2) ชิ้นงานกลุ่ม

ระดับคะแนนปานกลาง และ 3) ชิ้นงานกลุ่มระดับคะแนนสูง ทั้งหมด มีค่าความน่าเชื่อถือได้ไม่ต่ำกว่า 0.8 จึงยอมรับได้ว่ามีค่าความน่าเชื่อถือสูงทุกกรณี แสดงว่า วิธีการตรวจให้คะแนนผังงานที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้ได้จริง

ผลการทดสอบความสอดคล้องการให้คะแนนผังงานระหว่างวิธีที่พัฒนาขึ้นกับวิธีการให้คะแนนแบบทั่วไป ภายใต้เงื่อนไขรูปแบบผังงานและผู้ตรวจให้คะแนน ทดสอบความสัมพันธ์รายคู่ ของผู้ตรวจ มีค่าความน่าเชื่อถือ เท่ากับ .93 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความสอดคล้องของผู้ตรวจให้คะแนน มีค่าอยู่ระหว่าง .74 - .93 จึงยอมรับได้ว่ามีค่าความน่าเชื่อถือ ดังนั้นวิธีการให้คะแนนผังงานที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้ได้จริง

จากการหาความสอดคล้องภายในของผู้ตรวจ ซึ่งให้เห็นถึงระดับความสัมพันธ์ของการตรวจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นผลมาจากเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้ตรวจนำไปประเมินชิ้นงานของนักเรียนมีความเที่ยงของเครื่องมือวัด มีวิธีการหาความเชื่อมั่นโดยผู้วัดต่างคนกัน (Inter-Rater Reliability: IRR) มาใช้กับวิธีการตรวจให้คะแนนการประเมินผลอย่างกว้างขวางมากขึ้นและสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Hallgren (2012) ได้ศึกษาวิจัยการหาความน่าเชื่อถือโดยผู้วัดต่างคนกันสำหรับประเมินผลการเก็บข้อมูลแบบอัตนัย และ De Groef et al. (2017) ได้ใช้วิธีการประเมินความเที่ยงโดยผู้วัดต่างคนกัน

(IRR) สำหรับการตรวจวัดไหล่ทางร่างกายในหญิงวัยกลางคน ด้านอายุรเวชศาสตร์ทางการแพทย์ และ Lucas et al. (2017) ได้ศึกษาวิจัยความเที่ยงโดยผู้วัดต่างคนกัน (IRR) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ความเที่ยงของเครื่องมือ และค่าความเที่ยงของผู้ตรวจ (Rater Reliability) สรุปว่าการใช้เกณฑ์การให้คะแนนของผู้ตรวจ 4 คน มีความตรงกันสูง และคุณภาพของเครื่องมือวัดมีความเป็นเครื่องมือประเมิน Reflective thinking process ของนักศึกษาเภสัชได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. วิธีการให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่พัฒนาขึ้น เป็นเกณฑ์การให้คะแนนที่สามารถนำไปประยุกต์ได้กับรายวิชาอื่น แต่ควรศึกษาคู่มือการใช้เกณฑ์การให้คะแนนเพื่อทราบถึงส่วนประกอบของเกณฑ์

2. ผู้ที่สนใจนำแบบประเมินการให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน จะเป็นครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์และรายวิชาอื่นทุกระดับชั้น สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ตัดสินใจจำนวนผู้ประเมินและจำนวนชิ้นงานที่เหมาะสม เมื่อเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ และเกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวม

3. ผู้ที่สนใจนำวิธีการให้คะแนนผังงานสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ไปพัฒนาโปรแกรมในรูปแบบ Web application หรือแบบออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น บางครั้งระบบสารสนเทศที่สร้างขึ้นเกิดความล้มเหลวและไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ใช้งาน ดังนั้นการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จะต้องผ่านการทดลองใช้ ทดสอบ และการยอมรับจากผู้ใช้งานก่อน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ สอดคล้องกับการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ โดยไม่จำเป็นจะต้องเน้นในรายวิชาที่มีการปฏิบัติอย่างเดียว เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์

2. ควรมีการเพิ่มเงื่อนไขในการศึกษาเพื่อควบคุมแหล่งที่คาดว่าจะมีความคลาดเคลื่อนไว้ล่วงหน้า เช่น จำนวนครั้งในการตรวจให้คะแนน ประสิทธิภาพของผู้ตรวจให้คะแนน และประสิทธิภาพของผู้เชี่ยวชาญ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทบัณฑิตศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติประจำปี 2562

References

- De Groef, A., Kampen, V., Vervloesem, M., Clabau, N., Christiaens, E., Neven, M. R., & Devoogdt, N. (2017). Inter-rater reliability of shoulder measurements in middle-aged women. *Physiotherapy*, 103(2), 222-230.
- Fraile, J., Panadero, E., & Pardo, R. (2017). Co-creating rubrics: The effects on self-regulated learning, self-efficacy and performance of establishing assessment criteria with students. *Studies in Educational Evaluation*, 53(1), 69-76.
- Hallgren, K. A. (2012). Computing inter-rater reliability for observational data: An overview and tutorial. *Tutorials in Quantitative Methods for Psychology*, 8(1), 23-34.
- Kanchanawasi S. (2011). *Classical test theory* (7th ed.). Chulalongkorn University Publishing.
- Lucas, C., Bosnic-Anticevich, S., Schneider, C. R., Bartimote-Aufflick, K., McEntee, M., & Smith, L. (2017). Inter-rater reliability of a reflective rubric to assess pharmacy students' reflective thinking. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 9(6), 989-995.
- Nitko, A. J. (2001). *Educational assessment of students* (3rd ed.). Prentice-Hall, Inc.
- Office of the Education Council Secretariate, Ministry of Education. (2560). *Thailand Education Report 2015/2016*. <http://www.backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1530-file.pdf>.

- Panadero, E., Tapia, J. A., & Huertas, J. A. (2012). Rubrics and self-assessment scripts effects on self-regulation, learning and self-efficacy in secondary education. *Learning and Individual Differences*, 22(6), 806-813.
- Prakobbhol, D. (2558). *Structure of data and algorithm*. Success Media.
- Rezaei, A. R., & Lovorn, M. (2010). Reliability and validity of rubrics for assessment through writing. *Assessing Writing*, 15(1), 18-39.
- Wollenschlager, M., Hattie, J., Machts, N., Moller, J., & Harms, U. (2016). What makes rubrics effective in teacher-feedback? Transparency of learning goals is not enough. *Contemporary Educational Psychology*, 44(1), 1-11.

การประเมินผลการบริหารจัดการนโยบายที่มการดูแลทางการแพทย์ครอบครัว ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ศักดา เมืองคำ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10170

กมลพร กัลยาณมิตร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10170

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ ศักดา เมืองคำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

กรุงเทพมหานคร 10170

E-mail: sm_muangkham@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 30 มีนาคม 2561 วันที่แก้ไขบทความ: 21 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 31 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการบริหารจัดการ ระบุปัจจัยที่มีผลต่อผลการบริหารจัดการ และเสนอแนะการปรับปรุงการบริหารจัดการนโยบายที่มการดูแลครอบครัว ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร **วิธีการวิจัย** เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีการสุ่มพื้นที่กลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น ใช้วิธีการจับฉลาก เพื่อให้ได้เขตสุขภาพ และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 174 ราย และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพจำนวน 10 ราย การวิเคราะห์โดยตัวแบบ บริบท-ปัจจัยนำเข้า-กระบวนการ-ผลลัพธ์ (CIPP) และ สถิติภาคบรรยาย **ผลการวิจัย** พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่รู้จักทีมหมอ ทั้งที่มีประสบการณ์รับบริการจากทีมหมอครอบครัว มีเบอร์โทรศัพท์ทีมหมอครอบครัว ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการโทรศัพท์ปรึกษาทีมหมอครอบครัว เมื่อได้รับบริการจากทีมหมอครอบครัวโดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนทีมงานหมอครอบครัวมีองค์ประกอบหลักเป็นแพทย์มากที่สุด การบริหารจัดการนโยบายที่มการแพทย์ครอบครัวมีประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพ ได้แก่ การดูแลรักษา, การสร้างเสริมสุขภาพ, การดูแลและเป็นที่พึ่งเวลาเจ็บป่วย, สุขภาพประจำการ จัดทำข้อมูลสถานะครอบครัว, การเสริมพลังให้ประชาชนและครอบครัวเข้าใจสุขภาพตนเอง, ให้คำปรึกษาแนะนำและสุดท้ายการดูแลในกรณีส่งต่อ **สรุป** การบริหารจัดการนโยบายที่มการแพทย์ครอบครัวมีประสิทธิภาพ จึงควรเน้นเรื่อง การดูแลรักษา การเสริมสร้างสุขภาพ การจัดทำข้อมูลสุขภาพ การศึกษาทางด้านสุขภาพ การให้บริการด้านสุขภาพ และการช่วยนำส่งโรงพยาบาล

คำสำคัญ: ทีมหมอครอบครัว การบริหารจัดการการแพทย์ครอบครัว การประเมินผล

The Evaluation of the Family Care Team Policy Management in Bangkok Metropolitan Areas

Sakda Muangkham

Doctor of Public Administration Programme, Bangkok Thonburi University, Bangkok 10170

E-mail: sm_muangkham@hotmail.com

Kamonporn Kallayanamitr

Doctor of Public Administration Programme, Bangkok Thonburi University, Bangkok 10170

Correspondence concerning this article should be addressed to **Sakda Muangkham**, Doctor of Public Administration Programme, Bangkok Thonburi University, Bangkok 10170

E-mail: sm_muangkham@hotmail.com

Received date: March 30, 2018 Revised date: May 21, 2020 Accepted date: May 31, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: The objectives of this study were to evaluate, identify factors affecting, and offer recommendations for the improvement of the effectiveness of Care Team Family Policy Management in Bangkok Metropolitan Areas. **METHODS:** The study employed a mixed research method. Multi-stage cluster and simple random sampling techniques were used for the selection of cluster areas and purposive sampling technique for 174 families for quantitative research, and 10 key informants were purposively selected for qualitative research. The Context-Input-Process-Product (CIPP) model and descriptive statistical analysis were employed. **RESULTS:** The data analysis revealed that most families did not know family doctors despite the fact that they used to receive medical services from them. The majority of the patients had telephone numbers of family doctors but never called them for medical advices. However, most patients were highly satisfied with the services delivered by the family doctors. The management of family care team policy was effective and satisfactory. Factors affecting effectiveness include health care and cure by doctors, health care practices by patients, family health data base, health education, provision of health advices, and help in delivery to a hospital. **CONCLUSIONS:** For enhancing health care team management effectiveness, policies should emphasize health care and cure by doctors, health care practices by patients, family health data base, health education, provision of health services, and help in delivery to a hospital.

Keywords: Family care doctors, family care management, evaluation

บทนำ

นโยบายรัฐบาลในการพัฒนาทีมหมอบรรเทา (Family Care Team) ถือเป็นยุทธศาสตร์การทำงานสมัยใหม่ ช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรสาธารณสุข ประชาชน อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครอื่น ๆ และองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ ให้มีการช่วยเหลือกันในการดูแลประชาชน ทำให้งานสาธารณสุขในชุมชนและอำเภอเข้มแข็ง เป็นด้านหน้าของการดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตประชาชน สร้างความอุ่นใจแก่ประชาชน และสร้างความพร้อมในการรับมือกับสังคมผู้สูงอายุที่ควรเน้นไปที่การดูแลในชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยเรื่องการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวภายใต้วัฒนธรรมไทย ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2556 พบว่า การพึ่งพิงระยะยาวของผู้สูงอายุไทยมาจาก 4 สาเหตุใหญ่ คือ อัมพฤกษ์อัมพาต สมองเสื่อม โรคเรื้อรัง และ ชราภาพ การดูแลส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ผู้ดูแลเป็นเพศหญิงราว 3 ใน 4 ต้องทำงานด้วยราว 1 ใน 9 ต้องดูแลมากกว่า 1 คน ผู้ดูแลบางคนจำต้องลาออกจากงาน รายได้จึงลดลง ขณะที่รายจ่ายเพิ่ม เกิดความเครียดและปัญหาขัดแย้งภายในครอบครัวตามมา การดูแลส่วนใหญ่ทำได้เพียงการช่วยเหลือกิจวัตรประจำวัน เช่น อาบน้ำ ป้อนข้าว การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยเกิดขึ้นน้อย จึงมั่นใจว่า การบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทีมหมอบรรเทา สร้างหลักประกันคุณภาพของการดูแลที่บ้าน

เดิมเต็มช่องว่างของระบบบริการในชุมชน และเพิ่มความอุ่นใจแก่ผู้ดูแลเพราะมีที่ปรึกษาตลอดเวลา และจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานทีมหมอบรรเทาและความพึงพอใจของกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องการดูแลระยะยาวของ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ของเทพปิยะวงศ์ (2558) พบว่า ผู้ป่วยที่ต้องการดูแลระยะยาวมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของทีมหมอบรรเทาในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$ และผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการให้บริการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของทีมหมอบรรเทาที่ไปเยี่ยมหรือไปตรวจสุขภาพที่บ้าน และต้องการให้ทีมหมอบรรเทาเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอหรือการติดตามทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์

ทีมหมอบรรเทา หมายถึง ทีมผู้ดูแลสุขภาพประจำครอบครัว กระจายครอบคลุมในทุกครัวเรือนทั่วไทย พร้อมให้คำปรึกษาและดูแลสุขภาพถึงที่บ้าน และสามารถส่งต่อผู้ป่วย โดยมีแพทย์เป็นที่ปรึกษา มีเป้าหมายให้ทุกครอบครัว ชุมชน มีสุขภาพดี ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการ มีระบบการดูแลสุขภาพที่ตอบสนองปัญหาด้านสุขภาพและดูแลกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และลดค่าใช้จ่ายด้านการรักษาสุขภาพ (สำนักงานบริหารสาธารณสุข, 2558) โดยมุ่งตอบวัตถุประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ 1) คาดประมาณ % ครัวเรือนที่มีประสบการณ์อันพึงประสงค์สอดคล้องกับนโยบาย “หมอ

ครอบครัว” 2) การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิต (ตามวิธีการวัด EQ5D-5L) ของผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้ป่วยระยะสุดท้าย 3) เพื่อสังเคราะห์แบบแผน (Patterns) การทำงานของทีมหน่วยบริการจากตำบลถึงอำเภอ ในการตอบสนองความต้องการของครัวเรือน ตลอดจนที่มาของแบบแผนต่าง ๆ ในมิติการถ่ายทอดนโยบายหมอบริการสู่การปฏิบัติ และ 4) เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (สุริยะวงศ์ไพศาล และคณะ, 2558) โดยการดูแลและให้คำปรึกษาเสมือนหนึ่งเพื่อนสนิทหรือญาติของครอบครัว มีส่วนในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ป่วยและครอบครัว ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับการดูแลครอบคลุมทุกมิติทั้งการรักษา ส่งเสริม และป้องกันอย่างต่อเนื่อง ทันทั่วถึง รวมถึงประสานการส่งต่อไปยังหน่วยบริการทุกระดับ ร่วมกับส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชน โดยมีแพทย์เป็นที่ปรึกษา

อย่างไรก็ตาม การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ตามแนวคิดที่เป็นการทำงานร่วมกันของหลายฝ่ายทั้งในส่วนของสาธารณสุข ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งอาจมีความพร้อมและศักยภาพในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีเพียงการศึกษาประเมินผล การดำเนินงานของทีมหมอบริการในต่างจังหวัด แต่ยังไม่พบการศึกษาดังกล่าวในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งที่พื้นที่กรุงเทพมหานครก็มีการนำนโยบายทีมหมอบริการสู่การปฏิบัติเช่นเดียวกับต่างจังหวัด

โดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 13 กรุงเทพมหานคร เริ่มนำนโยบายโครงการทีมหมอบริการมาสู่การปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 จนถึงปัจจุบัน มีศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดสำนักอนามัย เข้าร่วมโครงการจำนวน 18 แห่ง และคลินิกภาคเอกชน จำนวน 95 แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างระบบบริการปฐมภูมิในเขตเมืองให้บริการดูแลประชาชนแบบเชิงรุกในชุมชน สนับสนุนให้กลุ่มผู้สูงอายุติดเตียง ผู้พิการที่ต้องได้รับการดูแล และผู้ป่วยที่ต้องการดูแลแบบประคับประคองได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยทีมหมอบริการ ที่ประกอบด้วย ทีมสหวิชาชีพทางด้านการแพทย์ การสาธารณสุข และผู้ปฏิบัติที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ทั้งในหน่วยบริการใกล้บ้าน และโรงพยาบาล รวมถึง อาสาสมัครสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคประชาชน โดยมีกิจกรรมการดำเนินงานทีมหมอบริการดังนี้ 1) บริการดูแลสุขภาพเชิงรุกในชุมชน โดยดำเนินการสำรวจสภาวะสุขภาพประชาชน จัดทำแฟ้มครอบครัว (Family folder) และทำการให้การเยี่ยมบ้าน การดูแลที่บ้านในกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องได้รับการดูแล 2) จัดกิจกรรมรณรงค์ในชุมชนเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่หมอบริการ 3) ดำเนินการ/บริการดูแลสุขภาพประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ ให้

คำปรึกษาด้านสุขภาพ ด้านสิทธิการรักษาทางโทรศัพท์ และในหน่วยบริการ การดูแลสุขภาพที่บ้าน เยี่ยมบ้าน (Home visit) การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน (Home health care) ตามมาตรฐานการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน โดยเน้น 3 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้สูงอายุติดเตียง ผู้พิการที่ต้องได้รับการดูแล และผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care) ประสานเรื่องสิทธิการรักษา ประสานการส่งต่อส่งกลับจากโรงพยาบาล (4) ติดสัญลักษณ์ Family care team ที่ด้านหน้าหน่วยบริการให้มองเห็นเด่นชัด ระบุชื่อบุคลากรทางการแพทย์ ทีมหมอบรรอบคร้ว หมายเลขโทรศัพท์ มีการให้การปรึกษาทางโทรศัพท์ การเยี่ยมติดตามที่บ้าน และส่งต่อรับเข้า การรักษาที่โรงพยาบาล และจัดทำ

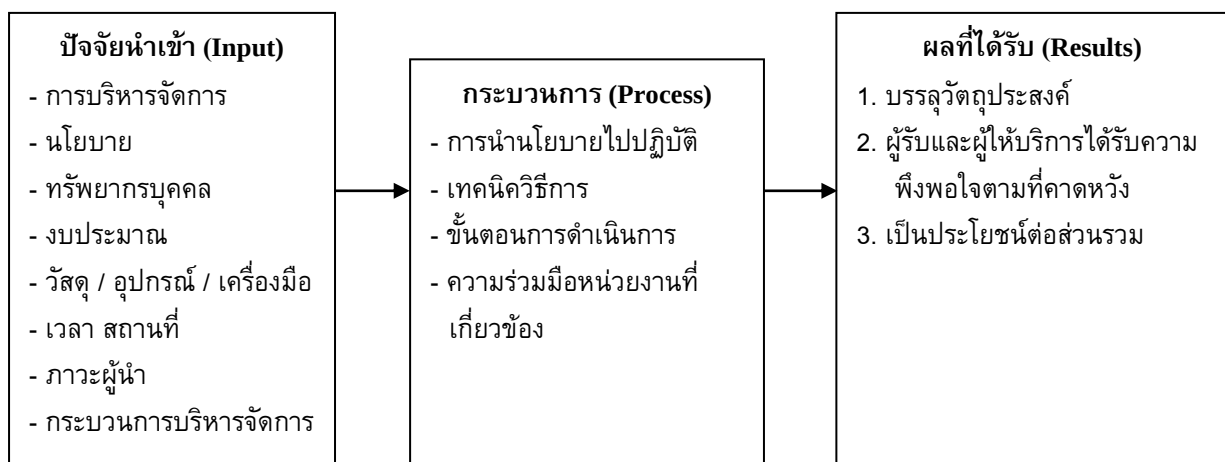
แผนการให้บริการ มีระบบการบันทึกการให้บริการ แต่ความซับซ้อนของพื้นที่ บริบทของสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการบริหารจัดการนโยบาย ทีม หมอบรรอบคร้ว ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการนโยบาย ทีมหมอบรรอบคร้วในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อกำหนดข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารจัดการนโยบาย ทีมหมอบรรอบคร้ว ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวความคิดในการประเมินผล

บริบท (Context)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบการประเมินผลการบริหารจัดการนโยบายที่มหมอครอบคลุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการนโยบายที่มหมอครอบคลุมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
3. ได้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินผลการบริหารจัดการนโยบายที่มหมอครอบคลุมในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

แนวความคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ

มีผู้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะไว้มากมาย ดังต่อไปนี้ Anderson (1975) ให้ความหมายว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การกระทำบางอย่างที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยจะมีการนำไปปฏิบัติโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ Lineberry (1983) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การกระทำต่างๆ ของรัฐบาลเพื่อตอบสนองต่อประเด็นทางการเมืองบางประการ ส่วน Dye (1998) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะว่าคือ สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ

ความหมายของการประเมินผลนโยบายสาธารณะ

Thomas R. Dye (อ้างถึงใน Nhimpanich, 2549) ให้ความหมายว่าการ

ประเมินผลนโยบายสาธารณะ หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากนโยบายสาธารณะ กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการประมาณการณ์การเปรียบเทียบผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่กระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา การประเมินนโยบาย คือ ขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนโยบาย ซึ่งจะให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายหรือผลการดำเนินการตามนโยบายว่า ตอบสนองความต้องการหรือมีคุณค่าหรือไม่เพียงใด

การประเมินผลนโยบายสาธารณะเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากนโยบายสาธารณะเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวิเคราะห์นโยบาย การปฏิบัติตามนโยบาย และการประเมินผลกระทบหรือผลที่เกิดขึ้น เพื่อแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า นโยบาย/แผนงาน/โครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่และระดับใด และการวัดต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผลและนำข้อมูลที่ได้มานั้นเพื่อทำการสรุปผล

ตัวแบบการประเมินผล

ตัวแบบการประเมินผลแบบรวบยอดที่สำคัญ ได้แก่ ตัวแบบ CIPP (Context-Input-Process-Product Model) ของ Stufflebeam (1971) ตัวแบบนี้ ประกอบด้วย

- การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context evaluation: C) เป็นการ

ประเมินให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ

- การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึง ความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ

- การประเมินกระบวนการ (Process evaluation: P) เป็นการประเมินระหว่าง การดำเนินงานโครงการ เพื่อสำรวจข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการ ช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- การประเมินผลผลิต (Product evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือความต้องการ/เป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ และการประเมินผล เรื่องผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของนโยบายและความพึงพอใจของผลที่เกิดขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของทีมหมอครอบครัว ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานพยาบาล ทีมหมอครอบครัว ผู้รับบริการ

และผู้ดูแล ในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด 4 เขต ได้แก่ เขตจอมทอง เขตบางขุนเทียน เขตลาดพร้าว และเขตดอนเมือง โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยคัดเลือกผู้บริหารหรือหัวหน้าทีมหมอครอบครัว แห่งละ 1 ท่าน จากศูนย์บริการสาธารณสุข 29, ศูนย์บริการสาธารณสุข 60, ศูนย์บริการสาธารณสุข 66, โรงพยาบาลบางขุนเทียน 1, เรือพระร่วงคลินิกเวชกรรมสาขา 5, เสนานิเวศคลินิกเวชกรรม, เรือพระร่วงคลินิกเวชกรรมสาขา 3, เรือพระร่วงคลินิกเวชกรรมสาขา 4, ภาวนพคลินิกเวชกรรม, และเปรมประชาคลินิกเวชกรรม รวมจำนวน 10 ราย

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การสุ่มพื้นที่ และกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาสุ่มพื้นที่กลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-stage cluster sampling) ได้แก่ เขตจอมทอง เขตบางขุนเทียน เขตลาดพร้าว และเขตดอนเมือง และใช้วิธีการจับฉลาก (Draw slots) เพื่อให้ได้เขตสุขภาพ และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ แล้วดำเนินการตามประเภทการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร/บุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในทีมหมอครอบครัว กลุ่ม

ผู้รับบริการ และกลุ่มผู้ดูแล ซึ่งจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มของแต่ละพื้นที่ไม่เท่ากัน ไม่คงที่ และมีการปรับตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีการกำหนดค่าอำนาจในการวิเคราะห์ (Power analysis) ของ Polit and Beck (2004) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Level of significance) ที่ระดับ .05 อำนาจการทดสอบ (Power of test) เท่ากับ .80 และกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) เท่ากับ .30 จากการเปิดตารางได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 174 ราย โดยกำหนดให้มีประชากรกลุ่มเป้าหมายและผู้ปฏิบัติในทีมหมอครอบครัวจำนวน 87 ราย และผู้ปฏิบัติในทีมหมอครอบครัวจำนวน 87 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึกในการเก็บข้อมูล ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม มีลักษณะคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับมากที่สุดถึงระดับน้อยที่สุด

การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือ

1. ความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามรายข้อ (ICVI: Item level

CVI) และหาความตรงเชิงเนื้อหาทั้งหมด (SCVI: Scale level CVI) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.85 และ 0.87 ตามลำดับ

2. ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบประเมินหลักการบริหารของผู้บริหาร แบบสอบถามภาวะผู้นำ แบบสอบถามประชากรกลุ่มเป้าหมาย และแบบสอบถามความพึงพอใจในการรับบริการ ไปทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยใช้ Cronbrach's alpha coefficient ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89, 0.92, 0.90 และ 0.87 ตามลำดับ

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method research) ระหว่างการศึกษาเชิงปริมาณ แบบตัดขวางและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของทีมหมอครอบครัว และความพึงพอใจของผู้รับบริการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Qualitative content analysis) พรรณนารายละเอียด ดีความ หาความหมาย อธิบายความ สัมเคราะห์ข้อมูลที่ได้เทียบเคียงกับบริบทการวิจัย และสรุปสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย แล้วนำเสนอประเด็นความเห็น และสรุปสาระสำคัญของการ

ประเมินผลการบริหารจัดการนโยบายที่หมอครอบครัว

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การบริหารจัดการนโยบายเป็นการนำนโยบายไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทในแต่ละพื้นที่ มีการคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน จำนวนทรัพยากรทั้งทางด้านคน เงินและสิ่งของเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงาน ทิศทางการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน จึงต้องใช้ความสามารถในการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ คนทำงานต้องมีความพร้อมเสียสละ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ มีทัศนคติด้านบวก จึงจะทำให้งานมีประสิทธิภาพ ทัศนภาพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ รวมถึงระยะเวลาทำงานในพื้นที่ สาธารณสุขมีผลด้านบวกต่อการทำงานสร้างภาคีความร่วมมือ ในเขตกรุงเทพมหานครก็ยังคงประสบปัญหาในด้านการขาดแคลนบุคลากร ปัญหาการเข้าออกของบุคลากรทำให้เกิดปัญหาทัศนภาพในการทำงานเชิงรุก ยังพบกับปัญหาความเข้าถึงยากในการให้บริการเชิงรุกในบางสถานที่ อาทิ ค่ายทหาร คอนโดฯ หมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น ทำให้การทำงานของหมอครอบครัวค่อนข้างลำบาก ต่างจาก

พื้นที่ในต่างจังหวัด แต่ในงานการเยี่ยมบ้านก็ยังคงปฏิบัติอยู่ เมื่อมีหมอครอบครัวทำให้ทำงานได้ง่ายขึ้น ทีมสหสาขาวิชาชีพทำงานง่ายขึ้นเช่นกัน โดยศูนย์บริการสาธารณสุขในแต่ละเขตพื้นที่จะเป็นผู้คอยควบคุมดูแล และมีคลินิกครอบครัวอบอุ่นช่วยให้บริการในระดับปฐมภูมิและส่วนใหญ่ไปเยี่ยมบ้านเป็นทีมเรียกว่าทีมหมอครอบครัว

กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 77.70 ยังไม่รู้จักทีมหมอครอบครัว อาจเป็นเพราะการขาดการประชาสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 79.50 มีประสบการณ์ในการรับบริการจากทีมหมอครอบครัว นอกจากนี้ กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 56.20 มีหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อกับทีมหมอครอบครัวแต่ไม่ค่อยมีการติดต่อขอคำปรึกษาจากทีมหมอครอบครัว ซึ่งเกิดจากการจัดการภายในทีมหมอครอบครัวในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งความร่วมมือของหน่วยงาน อีกทั้งงบประมาณด้านการเงินเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงาน ในขณะที่นโยบายทีมหมอครอบครัวไม่เน้นการสนับสนุนงบประมาณโดยตรงแต่เน้นการบูรณาการงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารพบว่าค่าใช้จ่ายในการทำงานของทีมหมอครอบครัวยังกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานในทุกด้านซึ่งพื้นที่บางแห่งมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างมาก เพื่อให้เข้าถึงผู้รับบริการได้อย่างสะดวกและปลอดภัยมากขึ้น

การดำเนินการตามนโยบายที่มหมอ
ครอบครัวเป็นมิติใหม่ของการบริการด้าน
สุขภาพระดับปฐมภูมิ เป็นการทำงานที่เข้าหา
ประชาชนโดยใช้อาสาสมัครสาธารณสุขที่เป็น
ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนและได้รับการอบรมจาก
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ลงพื้นที่ให้คำแนะนำ
และให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ทั้งในยาม
ปกติและยามฉุกเฉินให้ประชาชนสามารถ
เข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้อย่างง่ายขึ้น ใน
พื้นที่กรุงเทพมหานครสร้างกลไกการทำงาน
อย่างชัดเจน มีศูนย์สาธารณสุขแต่ละเขตเป็น
ผู้ประสานงาน สร้างเครือข่ายกับผู้นำชุมชน
ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย มีการกระจายงาน

ให้แก่คลินิกครอบครัวอบอุ่น ให้บริการแบบ
รอบด้าน ตอบสนองความต้องการของชุมชน
สร้างความผูกพันและทำให้เกิดความเชื่อมั่น
ศรัทธาต่อทีมสาธารณสุข

การวิจัยเชิงปริมาณ

จากการวิจัยเชิงปริมาณเป็นข้อมูล
เกี่ยวกับลักษณะผู้นำและการประยุกต์
หลักการบริหารจัดการในการบริหารงานทีม
แพทย์ครอบครัวในพื้นที่ และความพึงพอใจใน
การบริหารทีมดูแลทางการแพทย์ของ
ครอบครัว

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคะแนนภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยรวมและรายด้าน

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ภาวะผู้นำโดยรวม	3.76	.600	มาก
ผู้นำแบบชี้แนะ	3.83	.641	มาก
ผู้นำแบบสนับสนุน	3.76	.613	มาก
ผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.78	.668	มาก
ผู้นำแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ	3.68	.622	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของ
ผู้บริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
ข้อมูลความพึงพอใจของสมาชิกทีมหมอ

ครอบครัวที่มีต่อภาวะผู้นำในด้านการ
บริหารงานของผู้บริหารแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคะแนนความพึงพอใจของสมาชิกทีมหมอบรรณครวที่มีต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานของผู้บริหาร

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ความพึงพอใจที่มีต่อภาวะผู้นำในการบริหารงาน	3.68	.697	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคะแนนการประยุกต์หลักการบริหารของผู้บริหารโดยรวมและรายด้าน

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
หลักการบริหารโดยรวม	3.66	.610	มาก
หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.76	.616	มาก
หลักการตอบสนอง	3.72	.592	มาก
หลักการระดมความคิด	3.73	.634	มาก
หลักความโปร่งใส	3.48	.750	ปานกลาง
หลักการมีส่วนร่วม	3.67	.697	มาก
หลักการกระจายอำนาจ	3.68	.697	มาก
หลักนิติธรรม	3.85	.669	มาก
หลักความเสมอภาค	3.63	.720	มาก
หลักมุ่งเน้นฉันทามติ	3.50	.670	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการประยุกต์หลักการบริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีเพียงหลักด้าน

ความโปร่งใสและหลักมุ่งเน้นฉันทามติ มีคะแนนอยู่ระดับปานกลาง

ความพึงพอใจต่อการให้บริการของทีมหมอบรรณครวเสนอในตารางที่4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคะแนนความพึงพอใจของการให้บริการของทีมหมอครอบครัวโดยรวมและรายด้าน

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ความพึงพอใจของการให้บริการโดยรวม	3.66	.750	มาก
ด้านคุณภาพการดูแล	3.78	.670	มาก
ด้านความเป็นธรรม	3.59	.760	มาก
ด้านความสะดวกในการรับบริการ	3.68	.750	มาก
ด้านความเป็นกันเอง	3.71	.640	มาก
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	3.56	.890	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างประเมินผลโดยให้คะแนนความพึงพอใจของการให้บริการของทีมหมอครอบครัว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

สรุปและอภิปรายผล

การประเมินผลการบริหารจัดการนโยบายทีมหมอครอบครัวในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าการบริหารจัดการของผู้บริหารในการนำนโยบายทีมหมอครอบครัวมาใช้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากระบวนการดำเนินงานตามนโยบายทีมหมอครอบครัวสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ตรงตามความคาดหวัง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ป่วยติดเตียงเป็น

กลุ่มที่มีสัดส่วนมากที่สุด ซึ่งทีมหมอครอบครัวในระดับชุมชนถือว่าอยู่ใกล้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด เมื่อได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจึงทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของทีมหมอครอบครัว ดังจะเห็นได้จากคะแนนความพึงพอใจของการให้บริการของทีมหมอครอบครัวโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินสอดคล้องกับงานวิจัยของ Theppiyawong (2558) ศึกษาเรื่องการศึกษานโยบายการพัฒนาการดำเนินงานทีมหมอครอบครัวและความพึงพอใจของกลุ่มผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลระยะยาว อำเภอหนองระเหว จังหวัดชัยภูมิ จากการศึกษาพบว่าผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลระยะยาวมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของทีมหมอครอบครัวในระดับมากทั้ง 7 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การดูแลรักษา, การสร้างเสริมสุขภาพ, การดูแลและเป็นที่พึ่งเวลาเจ็บป่วย, การจัดทำข้อมูลสถานะสุขภาพ

ประจำครอบครัว, การเสริมพลังให้ประชาชน และครอบครัวเข้าใจสุขภาพตนเอง, ให้คำปรึกษาแนะนำและสุดท้ายการดูแลในกรณีส่งต่อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การบริหารจัดการนโยบายทีมหมอครอบครัวจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบาย จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์และพิจารณาการสนับสนุนทรัพยากรที่สำคัญต่อการบริหารจัดการนโยบายทีมหมอครอบครัว โดยเฉพาะทรัพยากรคน (ทั้งปริมาณ คุณภาพและขวัญ กำลังใจ)

2. ทำการทบทวนและพิจารณาปรับปรุงเงื่อนไขระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณในระดับพื้นที่ และตามความจำเป็น โดยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และแก้ไขกฎระเบียบให้มีความสะดวกในการใช้งบประมาณ

3. ทำการรณรงค์กระตุ้นความคิดทัศนคติให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพ

4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจนโยบายทีมหมอครอบครัวอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

5. สนับสนุนผู้ดูแล ครอบครัว ชุมชน และพัฒนาศักยภาพให้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการทีมหมอครอบครัวมากขึ้น

6. ทำการประเมินผลการบริหารจัดการนโยบายทีมหมอครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สมาชิกทีมหมอครอบครัวได้ทบทวนกระบวนการดำเนินงาน และเพื่อติดตามผลลัพธ์ทางด้านสุขภาพของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และประชาชนในการดูแลสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว

2. ทำการศึกษาแนวทางการประชาสัมพันธ์ด้านสุขภาพที่เหมาะสมในการเข้าถึงประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

3. ทำการศึกษารูปแบบเครือข่ายสุขภาพที่เหมาะสมกับประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

References

- Anderson, A. (1975). *Public policy making: Basic concept in political sciences*. Praeger University Series.
- Dye, R. (1998). *Understanding public policy* (9th ed.). Prentice-Hall.
- Lineberry, R. (1983). *Government in America: People, politics, and policy* (2nd ed.). Brown and Company.

- Nhimpanich, J. (2549). *Policy analysis: Conceptual framework, theory, and case studies*. (3rd ed.). Sukhothai Thammathirat Open University.
- Office of Public Health Administration, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. (2558). *Family medicine team (family care team): Families with relatives throughout Thailand are family doctors*. Agricultural Cooperatives of Thailand.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2008). *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practices* (8th ed.). Prentice -Hall, Inc.
- Stufflebeam, D. L. (1971). *Educational evaluation and decision making*. Peacock.
- Suriyawongphaisan, P., Phengphiss, S., Wiridiromkul, S., Wanichkul, N., & Pattaramongkol, S. (2558). *Department of Family Medicine, Institute of Public Health*. Health Systems Research Institute (HSRI).
- Theppiyawong, P. (2558). Developmental orientation of family doctor team and satisfaction of long-term care patients, Amphoe Nong Bua Rawe, Chaiyaphum Province. *Journal of Health Education*, 38, 130-152.

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

มีชัย ศรีคุณ

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ปทุมธานี 12150

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ มีชัย ศรีคุณ สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ปทุมธานี 12150

E-mail: mechai_2508@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 10 มกราคม 2561 วันที่แก้ไขบทความ: 27 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 26 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง **วิธีการวิจัย** ประชากรในการวิจัยคือคณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 167 คน เลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่น (α) 0.69 วิเคราะห์ข้อมูลโดย ANOVA และ t-test **ผลการวิจัย** การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 **สรุป** ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ประยุกต์หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการในระดับสูง

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Application of Good Governance by Executives in Private Education Institutions in Lower Northeastern Thailand

Mechai Srikoon

Educational Administration Program, Western University, Pathum Thani 12150

E-mail: mechai_2508@hotmail.com

Correspondence concerning this article should be addressed to **Mechai Srikoon** Educational Administration

Program, Western University, Pathum Thani 12150

E-mail: mechai_2508@hotmail.com

Received date: January 10, 2018 Revised date: May 27, 2020 Accepted date: June 26, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This research aimed to study and to compare the practices of good governance in private higher education institutions. **METHODS:** The sample consisted of 167 respondents, selected by means of simple random sampling technique. The questionnaire was used for data collection. The reliability (α) of the whole questionnaire was 0.69. ANOVA and t-test were employed for analytical purposes. **RESULTS:** The research found that application of good governance at overall and individual aspects were high. Moreover, the difference in application of good governance among the executives classified by sex, age, education, and work experience was not statistically significant at $p = 0.05$. **CONCLUSION:** The executives in private higher education institutions applied good governance principles in their management at a high level.

Keywords: Good governance, executives, private higher education institutions

บทนำ

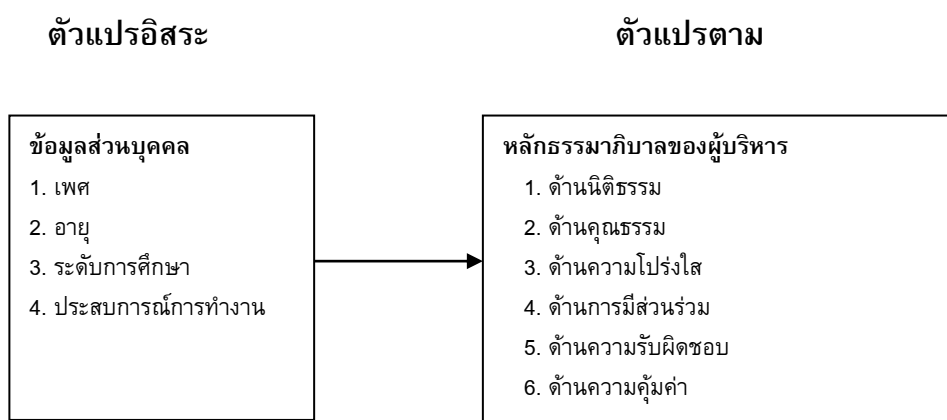
ธรรมาภิบาล (Good governance) เป็นแนวความคิด หลักการพื้นฐาน และวิธีการ ปฏิบัติงานหรือการบริหารงานโดยยึดถือระบบ คุณธรรมและจริยธรรม เป็นแนวทางในการ จัดการและการควบคุมดูแลการดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ภายใต้ความคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดผลสุดท้ายให้องค์การสามารถ ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความเป็นธรรม ความสุจริตโปร่งใสความคุ้มค่าเงิน คำนึงถึงบทบาทและการมีส่วนร่วมของ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ธรรมาภิบาลจึงเป็น เครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กรและ สังคมประเทศชาติอย่างแท้จริง และการพัฒนา อย่างยั่งยืนจะทำได้เลยหากประเทศหรือ องค์กรนั้นปราศจาก ธรรมาภิบาล โดยเฉพาะ ในองค์การทางการศึกษา หากนำธรรมาภิบาล มาใช้กับการบริหารมหาวิทยาลัยด้วยแล้วจะ เป็นต้นแบบการบริหารที่สามารถทำให้ทุกฝ่าย ในองค์การสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังในการ สร้างชาติต่อไป และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อเป็นการ บรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ หรือภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตได้ เพราะ สังคมถ้ารู้ว่าองค์กรมีการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลแล้วนั้นย่อมได้รับความเชื่อถือ ความไว้วางใจและความศรัทธา และการมีธรรมาภิบาลจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำงานและ รักษาพนักงานดีๆให้อยู่กับองค์กร ทำให้เกิด การเรียนรู้ และนวัตกรรมใหม่ๆ ช่วยเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันและสร้างจุดยืนของ องค์กร ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการ ทำงาน และเป็นที่ยอมรับในสังคม

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า สถาบันอุดมศึกษาได้ขยายตัวและมีความ หลากหลายรูปแบบมากขึ้น โดยเฉพาะ อุดมศึกษาแนวใหม่ซึ่งมุ่งให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเสมอภาคในโอกาส การศึกษา การปรับเปลี่ยนแนวคิดการบริหาร จัดการสถาบันอุดมศึกษาในบริบทเก่ามาเป็น การบริหารจัดการในบริบทใหม่ ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับกระบวนการ การบริหารเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและความ หลากหลาย โดยเน้นการปรับเปลี่ยนและสร้าง วัฒนธรรมใหม่ของสถาบัน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ การ บริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ใน สถาบันอุดมศึกษาในแต่ละ ภูมิภาคจะสามารถ คงอยู่ได้อย่างเต็มภาคภูมิท่ามกลางการแข่งขัน การให้บริการการศึกษาที่หลั่งไหลจากทั่วโลก ทั้งยังสามารถคงเอกลักษณ์ของประเทศและ ภูมิภาคได้อย่างเต็มที่

การ จัด การ ของ ส ต า น คี ก ษ า ระดับอุดมศึกษา ต้องนำหลักกว่าด้วยการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ธรรมาภิบาลมา บูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา หลักการดังกล่าวได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการ มีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า จากความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานใดใหญ่หรือเล็ก ถ้าผู้บริหาร นำมาใช้ในการบริหารจัดการย่อมส่งผลดีต่อ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ส่งผลให้ หน่วยงานเช่นมหาวิทยาลัยเอกชนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีการพัฒนาทุก ด้านโดยเฉพาะด้านขวัญกำลังใจของบุคลากรใน

มหาวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกที่จะศึกษาเฉพาะสถาบันระดับอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะนำเสนอผู้บริหารของมหาวิทยาลัยทั้งสามแห่งเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยต่อไป

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาทำให้ทราบความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้สอนที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางส่งเสริมการบริหารจัดการของผู้บริหารและคณาจารย์ที่มีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่คณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ภาควิชาที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 แห่ง ในปีการศึกษา 2559 ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และ มหาวิทยาลัย

การจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น จังหวัด
อุบลราชธานี จำนวนประชากรทั้งสิ้น 287 คน

2. กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม
จำนวน 167 คน โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ตามสูตร Taro Yamane เลือกตัวอย่างโดยวิธี
สุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามมหาวิทยาลัย

ลำดับที่	มหาวิทยาลัย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	มหาวิทยาลัยราชธานี	121	70
2	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา	91	53
3	มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น	75	44
รวม		287	167

(ที่มา: ฝ่ายบุคคลของมหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา มหาวิทยาลัยราชธานี มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ตุลาคม 2559)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดย
แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบ
แบบสอบถามลักษณะสำรวจรายการ
(checklist) ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์
การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นของคณาจารย์ของ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 3 แห่ง ในปี
การศึกษา 2559 โดยครอบคลุมกรอบแนวคิด

ด้าน ธรรมชาติ 6 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวมข้อ
คำถามทั้งหมด 30 ข้อ เป็นแบบสอบถาม
แบบตรวจสอบรายการ มาตราส่วนประมาณค่า
(Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต
(Likert's scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

การใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารใน
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในภาพรวม

รายการ	n = 167			ลำดับ
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	
1. ด้านนิติธรรม	3.89	0.714	มาก	5
2. ด้านคุณธรรม	3.85	0.745	มาก	6
3. ด้านความโปร่งใส	4.20	0.773	มาก	1
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.01	0.765	มาก	3
5. ด้านความรับผิดชอบ	4.07	0.705	มาก	2
6. ด้านความคุ้มค่า	3.92	0.806	มาก	4
เฉลี่ย	3.99	0.751	มาก	

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก (3.85 ขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 5.00) โดย ($\bar{x}$ = 3.99) โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้คือ ด้านความโปร่งใส ($\bar{x}$ = 4.20) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x}$ = 4.07) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x}$ = 4.01) ด้าน

ความคุ้มค่า ($\bar{x}$ = 3.92) ด้านนิติธรรม ($\bar{x}$ = 3.89) ด้านคุณธรรม ($\bar{x}$ = 3.85)

เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P \leq 0.05$)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามเพศ

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านนิติธรรม	3.87	0.459	3.89	0.477	-0.278	0.781
2. ด้านคุณธรรม	3.88	0.477	3.83	0.474	0.560	0.576
3. ด้านความโปร่งใส	4.28	0.508	4.13	0.598	1.693	0.093
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.03	0.515	3.99	0.556	0.585	0.559
5. ด้านความรับผิดชอบต่อ	4.08	0.406	4.05	0.464	0.418	0.676
6. ด้านความคุ้มค่า	3.84	0.612	3.97	0.619	-1.261	0.209
เฉลี่ย	3.99	0.496	3.977	0.531	0.286	0.482

การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามเพศ พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามอายุ

การใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน	อายุ								F	p
	20-30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		51 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านนิติธรรม	3.86	.564	3.90	.565	3.73	.587	3.79	.479	0.872	0.482
2. ด้านคุณธรรม	3.83	.775	3.87	.676	3.73	.698	3.78	.645	0.518	0.723
3. ด้านความโปร่งใส	3.72	.760	3.71	.758	3.64	.652	3.57	.605	0.427	0.789
4. ด้านการมีส่วนร่วม	3.88	.534	4.09	.555	4.03	.599	4.03	.519	1.013	0.403
5. ด้านความรับผิดชอบต่อ	2.94	.448	3.18	.501	3.10	.450	3.14	.462	0.076	0.989
6. ด้านความคุ้มค่า	3.87	.590	4.05	.537	3.99	.569	3.87	.528	0.431	0.786
เฉลี่ย	3.68	0.612	3.80	0.599	3.70	0.593	3.70	0.540	0.556	0.695

การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามอายุ พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ตารางที่ 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

การใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน	จำแนกตามระดับการศึกษา								F	p
	มัธยม		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านนิติธรรม	3.92	.577	3.79	.579	3.75	.465	3.84	.533	1.029	0.360
2. ด้านคุณธรรม	3.90	.623	3.80	.711	3.73	.681	3.72	.687	0.042	0.959
3. ด้านความโปร่งใส	3.75	.693	3.62	.686	3.62	.649	3.63	.713	0.746	0.476
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.06	.546	4.04	.563	4.02	.582	4.00	.533	2.123	0.123
5. ด้านความรับผิดชอบต่อ	3.19	.460	3.14	.476	3.07	.470	3.05	.485	0.486	0.616
6. ด้านความคุ้มค่า	4.03	.550	3.92	.580	3.96	.534	4.04	.469	0.022	0.978
เฉลี่ย	3.81	0.575	3.72	0.599	3.69	0.56	3.71	0.570	0.741	0.585

การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ตารางที่ 6 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามอาชีพ

๑

การใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน	จำแนกตามอาชีพ						F	p
	ข้าราชการทาง การเมือง		ข้าราชการส่วน ท้องถิ่น		พนักงานและ ลูกจ้าง			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านนิติธรรม	3.81	.539	3.81	.576	3.82	.533	0.833	0.478
2. ด้านคุณธรรม	3.74	.660	3.84	.683	3.80	.699	1.691	0.171
3. ด้านความโปร่งใส	3.61	.599	3.67	.670	3.65	.753	0.229	0.876
4. ด้านการมีส่วนร่วม	3.98	.516	4.05	.556	4.06	.593	0.994	0.397
5. ด้านความรับผิดชอบ	3.14	.475	3.16	.479	3.09	.462	0.292	0.831
6. ด้านความคุ้มค่า	3.91	.524	3.96	.566	4.01	.556	0.253	0.859
เฉลี่ย	3.70	0.552	3.75	0.588	3.74	0.60	0.715	0.602

การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

ตารางที่ 7 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามประสบการณ์

การใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน	จำแนกตามประสบการณ์								F	p
	0 - 1 ปี		2 - 3 ปี		4 - 5 ปี		มากกว่า 5 ปี			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านนิติธรรม	3.84	.469	3.84	.540	3.80	.563	3.75	.630	0.488	0.691
2. ด้านคุณธรรม	3.75	.644	3.83	.689	3.75	.728	3.82	.632	0.417	0.741
3. ด้านความโปร่งใส	3.60	.664	3.70	.687	3.65	.704	3.55	.650	0.785	0.503
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.05	.578	4.04	.534	4.02	.559	4.05	.622	0.069	0.977
5. ด้านความรับผิดชอบต่อ	3.17	.467	3.12	.474	3.08	.477	3.18	.465	0.792	0.499
6. ด้านความคุ้มค่า	4.04	.530	3.97	.546	3.95	.545	3.92	.607	0.480	0.696
เฉลี่ย	3.74	0.559	3.75	0.578	3.71	0.60	3.71	0.601	0.505	0.685

การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

สรุปและอภิปรายผล

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดการและการควบคุมดูแลการดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

ความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความโปร่งใส สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิงห์จันทร์ (2551) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่างานบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ด้านนิติธรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของ Magnuson (อ้างถึงใน ชินคำ, 2547) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน พบว่า ควรมีคุณลักษณะทางด้านส่วนตัว คือ

ควรมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ มีอารมณ์
มั่นคง มีความรอบรู้ มีความเป็นกันเอง มี
อารมณ์ขันเปิดเผย เข้าใจง่าย มีความเยือก
เย็นและรู้จักเห็นใจผู้อื่น

ด้านคุณธรรมสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ สุวรรณสาร (2554) กล่าวว่า Good
corporate governance หรือเรียกว่า
บรรษัทภิบาลนั้นคือวิถีแห่งการนำองค์กรสู่
ความรุ่งเรืองมั่นคงยั่งยืน ซึ่งกล่าวถึงปรัชญา
คุณธรรมและจริยธรรมแห่งองค์กรในการ
บริหารและการจัดการที่ดีอันเป็นปัจจัยสำคัญ
ของการสร้างคุณค่าเพิ่มและพลังแห่งความ
เจริญเติบโตรุ่งเรืองเพื่อให้องค์กรบรรลุ
วัตถุประสงค์หลักได้ ภายใต้การเปลี่ยนแปลง
ที่รวดเร็วในด้านต่างๆ

ด้านความโปร่งใส สอดคล้องกับ
งานวิจัยของ คำผาบ (2550) ได้ศึกษาการใช้
หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการ
บริหารงานของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความ
คิดเห็นอยู่มากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
หลักความคุ้มค่า รองลงมาคือ หลักความ
โปร่งใส

ด้านการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ Price (อ้างถึงใน ขจรไชยกุล,
2539) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของสภาพองค์กร เพื่อดูว่าระดับการมีส่วน

ร่วมของแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับ
บรรยากาศของโรงเรียนหรือไม่ และเพื่อวัด
ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในการ
ตัดสินใจสั่งการของโรงเรียนกับมิติสุขภาพของ
องค์กร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มี
โครงสร้างการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมมี
บรรยากาศขององค์กรดีกว่าโรงเรียนที่ไม่มี
บรรยากาศการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ด้านความรับผิดชอบสอดคล้องกับ
งานวิจัย ของ ฤทธิ์จักร (2550) ได้
ทำการศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลในการบริหาร
สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของ
บุคลากร สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวง
ยุติธรรม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาและเปรียบเทียบธรรมาภิบาลในการ
บริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของ
บุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง
เป็นบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน
155 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่
ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t และทดสอบ
ค่า f ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีทัศนะต่อ
ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติ
วิทยาศาสตร์ ระดับ 18 ปานกลางทุกด้าน
ประเด็นที่บุคลากรมีทัศนะระดับมาก ได้แก่
สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ธรรมาภิบาลให้บุคลากร
ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือหลักความรับผิดชอบ

ด้านความคุ้มค่าสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ นิลวัชรเมธี (2552) การศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล

นครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใน การศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีจากบุคลากร เทศบาลและประชาชนในเขตเทศบาล 2) เพื่อ เปรียบเทียบผลการพัฒนาด้านการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลนครสุราษฎร์ ธานีในปีที่ผ่านมาเทียบกับปัจจุบันและ 3) เพื่อ ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการ พัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เป็นการ ศึกษาวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการเก็บข้อมูล จากเอกสาร, การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหาร , พนักงานเจ้าหน้าที่ของเทศบาล, ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 25 คน และการ สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีตามหลักธรรมาภิ บาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 6 ด้าน ได้แก่ด้านหลักนิติธรรม, ด้านหลัก คุณธรรม, ด้านหลักความโปร่งใส, ด้าน หลักการมีส่วนร่วม, ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควร สนับสนุน ส่งเสริมคณาจารย์ที่ปฏิบัติตาม กฎระเบียบของมหาวิทยาลัย

2. ด้านหลักคุณธรรม คณาจารย์ควร เพิ่มการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อและมีน้ำใจ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและ ประชาชนทั่วไป

3. ด้านหลักความโปร่งใส ควรจัดให้มี กลไกตรวจสอบผลการดำเนินงานและรับฟัง ความคิดเห็นจากคณาจารย์มากขึ้นกว่าเดิม

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาส ให้คณาจารย์มีส่วนร่วมประเมินผลการ ดำเนินการคณะให้มากขึ้น

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องตาม รายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมิน จากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจัง

6. ด้านหลักความคุ้มค่า มีการ วางแผน ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรที่มี อยู่ในมหาวิทยาลัย มาใช้ให้เป็นประโยชน์ สูงสุดในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของ ผู้บริหาร

References

- Chincome, P. (2547). *Management model with good governance of school administrators, secondary school under the jurisdiction of the Office of the Basic Education Commission, Nakornsawan Area 1* [Unpublished master's thesis]. Nakhon Sawan Rajabhat University.
- Comepap, P. (2550). *The use of good governance in school administration under the jurisdiction of the district office, Khon Kaen Educational Service Area 1* [Unpublished master's thesis]. Loei Rajabhat University.
- Kajornchaiyakul, J. (2539). *Relationship between organizational health and organizational effectiveness of college, Sindarin Health* [Unpublished master's thesis]. Burapha University.
- Ninvatcharamanee, P. (2552). *Governance in good governance of Surat Thani Municipality* [Unpublished master's thesis]. Western University.
- Ritjak, T. (2550). *Alternative : Good governance in administration of the Central Institute of Forensic Science, Thailand according to opinions of Personnel Institute, Ministry of Justice* [Unpublished master's thesis]. Phranakhon Rajabhat University.
- Singjun, T. (2551). *Management of small schools under the Office of Phayao Educational Service Area 1* [Unpublished master's thesis]. Chiang Rai Rajabhat University.
- Suwannasan, M. (2554). *Governance in information technology - IT governance and GRC to drive integrity-driven-performance*. <http://www.itgthailand.com/download/ITGValueCreation.pdf>.

ระบบควบคุมเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เอมอร เจียรมาศ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ เอมอร เจียรมาศ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา 90110

E-mail: aim-orn.t@psu.ac.th

วันที่รับบทความ: 7 ธันวาคม 2561 วันที่แก้ไขบทความ: 15 มิถุนายน 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 26 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ ศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้ระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบกิจการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ **วิธีการวิจัย** โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบกิจการทั้ง 33 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายความและวิจารณ์ **ผลการวิจัย** ผู้ประกอบกิจการได้นำระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในลักษณะต่างๆ กล่าวคือ ได้นำระบบความเชื่อมาประยุกต์ใช้ในการสร้างความร่วมมือและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ภายใต้แนวคิดใหม่ๆ เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและการบริการลูกค้าเป็นสำคัญ ผู้ประกอบกิจการพยายามมุ่งเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยได้เรียนรู้จากความผิดพลาดจากอดีตและเข้าใจถึงการปรับตัวทางธุรกิจและขอบเขตเชิงกลยุทธ์ พร้อมกับดำเนินการป้องกันพฤติกรรมที่มีความเสี่ยง นำระบบวินิจฉัยมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและแนวโน้มการตลาดในอนาคต เพื่อให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและสร้างการตระหนักถึงกลยุทธ์ที่ตั้งใจ และได้ใช้ระบบควบคุมปฏิสัมพันธ์ในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และแนวคิดใหม่ เพื่อให้ภารกิจแต่ละขั้นตอนบรรลุผลสำเร็จและเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ผู้ประกอบกิจการทำการสื่อสารกับพนักงานทุกคนด้วยตนเอง **สรุป** ผู้ประกอบการธุรกิจควรประยุกต์การจัดระบบควบคุมเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย

คำสำคัญ: ธุรกิจครอบครัว ร้านนมสด ระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์

Strategic Control Systems for the Business of Fresh Milk Shops in Hat-Yai Municipality, Songkhla Province

Aim-orn Jiaramat

Prince of Songkla University (Hat-Yai Campus), Hat-Yai District, Songkhla Province 90110

Correspondence concerning this article should be addressed to **Aim-orn Jiaramat** Prince of Songkla University (Hat-Yai Campus), Hat-Yai District, Songkhla Province 90110
E-mail: aim-orn.t@psu.ac.th

Received date: December 7, 2018 Revised date: June 15, 2020 Accepted date: June 26, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This research aimed to study potentials of the management and application of strategic control systems of entrepreneurs in fresh milk shops in Hat-Yai municipality. **METHODS:** This qualitative research was based on documents and in-depth interview with 33 entrepreneurs. Descriptive and critical analyses were employed. **RESULTS:** It was demonstrated that entrepreneurs applied the Strategic Control Systems in the manner that they used the belief system to increase cooperation and to create products with new ideas for the advantage in competition and client services. They also tried to continuously develop a product by learning from errors in the past as well as to adapt to new business situations and strategies in order to prevent risk-taking behavior in the boundary system. In addition, the diagnostic control system was used by the entrepreneurs to evaluate results and market trends in order to go to the right direction and to build the objective strategic awareness. Finally, the entrepreneurs applied the interactive control system to stimulate learning and creative ideas in order for change in the right direction and for success. They also communicated with every employee directly. **CONCLUSIONS:** Entrepreneurs could apply strategic control systems in their business management for business objective achievement and for business success.

Keywords: Family business, fresh milk shops, Strategic Control System

บทนำ

เมื่อปีพ.ศ.2559 เมืองหาดใหญ่มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 397,379 คน เป็นเพศชาย 187,797 คน และเพศหญิงจำนวน 209,582 คน ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยประกอบด้วยหลากหลายชาติพันธุ์เข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐานไม่ว่าจะเป็นชาวจีน มลายู และไทย วิถีความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปจึงมีลักษณะการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมด้วยกันภายใต้ความเป็นพหุสังคม โดยสภาพเศรษฐกิจบนพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่อาศัยการค้าขายเป็นหลัก หาดใหญ่จึงยังเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าของภาคใต้และประเทศไทย

ทุกวันนี้ธุรกิจร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไปอย่างแพร่หลาย โดยจะพบเห็นจำนวนร้านนมสดมีจำนวนมากกว่า 30 แห่งตามถนนทุกเส้นทาง อาทิ ถนนสุขุมสารรังสรรค์ ประชาธิปัตย์ และกาญจนวนิช ซึ่งทุกร้านต่างมีลักษณะเป็นธุรกิจครอบครัวที่มีการควบคุมและบริหารโดยสมาชิกครอบครัว ซึ่งถึงแม้จะเป็นธุรกิจพื้นฐานระดับจุลภาค แต่ก็มีมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของอำเภอหาดใหญ่อย่างมาก การดำเนินงานของผู้ประกอบกิจการร้านนมสดจะสร้างความแตกต่างและการแข่งขันด้วยการสร้างคุณค่าให้แก่ระบบเศรษฐกิจ ร้านนมสดจึงถือเป็นพลังสำคัญที่ช่วยให้เกิดการจ้างงานและสร้างประโยชน์กับระบบเศรษฐกิจและสังคม

เนื่องจากระหว่างที่มีการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์นั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงขณะที่ร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายใต้การควบคุมเชิงกลยุทธ์ที่ทำหน้าที่ติดตามการดำเนินงานตามกลยุทธ์หรืออาจปรับเปลี่ยนแผนกลยุทธ์ได้ตามความจำเป็นระหว่างการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ขณะเดียวกันความล้มเหลวในกระบวนการควบคุมเชิงกลยุทธ์อาจเกิดจากการที่องค์กรมีลักษณะการบริหารงานแบบแยกส่วน ซึ่งอาจเกิดจากการมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีได้มีการบูรณาการร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานและการรายงานตรงต่อผู้บังคับบัญชาของตนเอง จึงทำให้เกิดปัญหาในการแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ พร้อมกับอาจเกิดจากการขาดความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ หรือไม่มีการควบคุมเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ซึ่งแท้จริงแล้ว เครื่องมือในการเชื่อมโยงหน้าที่ของทุกคนในองค์กรจะช่วยกระตุ้นเตือนผู้บริหารในการหาแนวทางและช่วยตรวจสอบสมมติฐานของกลยุทธ์นั้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวขององค์กร (Ittner & Larcker, 1997) ดังนั้น เมื่อผู้ประกอบกิจการต้องการสร้างและพัฒนาศักยภาพพร้อมกับการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) จึงถือเป็นส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ แม้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

การวางแผนกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติก็ตาม แต่การกำหนดและวางแผนกลยุทธ์ก็มีความสำคัญถึงกิจกรรมในการบริหารจัดการที่มีส่วนร่วมในการสร้างกลยุทธ์ ซึ่งธุรกิจที่มีการควบคุมและการจัดการตามวิสัยทัศน์นี้ล้วนดำเนินงานโดยสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้ ระบบการจัดการมีความแตกต่างกันตามแต่ละช่วงเวลาของการส่งมอบให้แกทายาท เพื่อสร้างความยั่งยืนทางธุรกิจ ซึ่งทัศนคติในการจัดการเชิงกลยุทธ์แสดงให้เห็นถึงการกำหนดเป้าหมายและการออกแบบด้วยกลไกการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์และการควบคุม เพื่อตอบสนองเป้าหมายและความสำเร็จของธุรกิจ

ผู้วิจัยมองเห็นถึงการเติบโตของธุรกิจร้านนมสดที่แพร่หลายทั่วทุกหนแห่งในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ และมีแนวโน้มที่จะได้รับการยอมรับมากขึ้น จนสามารถกล่าวได้ว่า กลยุทธ์ พลังขับเคลื่อน และระบบควบคุมเป็นปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจนี้ยังคงมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องตามลำดับ และกลายเป็นที่น่าสนใจหรือไม่อาจมองข้ามไปได้

วัตถุประสงค์

1 เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการของผู้ประกอบกิจการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

2 เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบกิจการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

การทบทวนวรรณกรรม

ธุรกิจครอบครัว (Family business) เป็นธุรกิจที่มีการควบคุมและการจัดการตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดขึ้นโดยสมาชิกในครอบครัว และมีระบบการจัดการแตกต่างกันตามแต่ละช่วงเวลาของการส่งมอบแกทายาท เกิดจากระบบที่ทำงานสอดคล้องกัน ได้แก่ ระบบครอบครัว ความเป็นเจ้าของ และการบริหารธุรกิจ (นวงส์เสถียร, 2552) ธุรกิจครอบครัวจะบรรลุเป้าหมายความสำเร็จได้ จำเป็นต้องผสมผสานระบบด้วยกันอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความยั่งยืนทางธุรกิจ โดยมีกลไกการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์และการควบคุมเพื่อความก้าวหน้าและความสำเร็จของธุรกิจ (Sharma et al., 1997) ประกอบกับการบริหารจัดการที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งไม่เพียงแค่เป้าหมายในการสร้างกำไรสูงสุดและการเติบโตอย่างยั่งยืนเท่านั้น แต่ที่สำคัญ คือ การสร้างความสมดุลระหว่างธุรกิจและความสัมพันธ์ของครอบครัวได้อย่างลงตัว ความโดดเด่นของธุรกิจครอบครัว คือ ความผูกพันระหว่างกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดของสมาชิกที่มีความสามัคคี สำนานฉันท์ และรู้สึกผูกพันกัน (วิงวอน และคณะ, 2556) ขณะที่การบริหารธุรกิจครอบครัวมีลักษณะแตกต่างจากบริษัทที่บริหารงานโดยมืออาชีพ ซึ่งมุ่งหวังการสร้างผลตอบแทนหรือผลกำไรจากธุรกิจเป็นสำคัญ ขณะที่การมีครอบครัวเป็นพื้นฐานควบคู่กับการทำธุรกิจเพื่อความยั่งยืนและส่งต่อกิจการสู่รุ่นถัดไป ความสำเร็จในการสืบทอดธุรกิจจึง

ถือเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและท้าทายในการต่อสู้กับอุปสรรค เพื่อคงความอยู่รอดของธุรกิจให้สามารถขับเคลื่อนต่อไป (Sirijanusorn, 2011) สมาชิกของครอบครัวจึงกลายเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางการจัดการโดยตรงทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อธุรกิจ (Sharma et al., 1997) ภายใต้เงื่อนไขการรักษาความสัมพันธ์ของครอบครัวควบคู่กับการขยายธุรกิจให้เติบโต

สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและผันผวนทั้งในระดับอุตสาหกรรมและระดับมหภาคจึงส่งผลทำให้ธุรกิจครอบครัวจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ การดำเนินงานเชิงรุกนำนวัตกรรมเข้ามาขับเคลื่อน เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและสร้างโอกาสใหม่ในทางธุรกิจ การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารในการกำหนดทิศทางของธุรกิจที่ต้องทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร เพื่อกำหนดและประยุกต์ใช้กลยุทธ์ รวมทั้งควบคุมและประเมินผลการดำเนินงานของธุรกิจ

อย่างไรก็ตาม การบริหารงานที่อาศัยการควบคุมการขับเคลื่อนกลยุทธ์นี้จำเป็นต้องพึ่งพาเครื่องมือในการจัดการ เพื่อนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและเป็นแนวทางในการออกแบบระบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้การปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ภายใต้การตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตลอดเวลา (นาคศรีสุข และคณะ, 2556) ซึ่งระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์ (Levers of control) เป็น

เครื่องมือการจัดการที่มุ่งเน้นถึงกลยุทธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นการประเมินความสมดุลระหว่างการควบคุมทางบวกและทางลบที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย โดยระบบนี้เป็นกรอบแนวคิดการควบคุมด้านการจัดการ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความตึงเครียดที่เกิดขึ้นและการประยุกต์ใช้งานระบบควบคุมการจัดการ (Management control system) ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้มีส่วนร่วมทุกคนจำเป็นต้องมีการโต้ตอบกันขณะที่ทำงานในองค์กร ระบบนี้จะทำงานโดยส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์และองค์กร (Simons, 1995) ทั้งนี้ระบบควบคุมนี้ประกอบด้วย 1) ระบบความเชื่อ (Beliefs System) 2) ระบบขอบเขตและพฤติกรรมดำเนินงาน (Boundary System) 3) ระบบควบคุมการวินิจฉัย (Diagnostic Control System) และ 4) ระบบควบคุมปฏิสัมพันธ์ (Interactive Control System) ซึ่งการบูรณาการระหว่างกันทั้งหมดนี้ทำให้เกิดความสมดุลและเหมาะสมกับแนวปฏิบัติขององค์กร และทำให้องค์กรสร้างระบบการควบคุมทางการบริหารในรูปแบบที่เอื้ออำนวยตลอดจนสามารถพัฒนานวัตกรรมได้อย่างต่อเนื่อง (วงศ์แก้ว, 2012) รวมถึงทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายจากความแตกต่างของลักษณะการควบคุมมากขึ้น ซึ่งแต่ละโครงสร้างถูกควบคุมโดยระบบที่แตกต่างกันและส่งผลกระทบต่างกัน ระบบควบคุมเชิงกลยุทธ์เป็นเครื่องมือที่มุ่งเน้นเพื่อให้เป้าหมาย

ขององค์กรบรรลุผลสู่ความสำเร็จ และกลยุทธ์ที่กำหนดโดยการบูรณาการจำเป็นต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ซึ่งสามารถอธิบาย

ความสัมพันธ์ดังภาพที่ปรากฏด้านล่างได้ดังต่อไปนี้

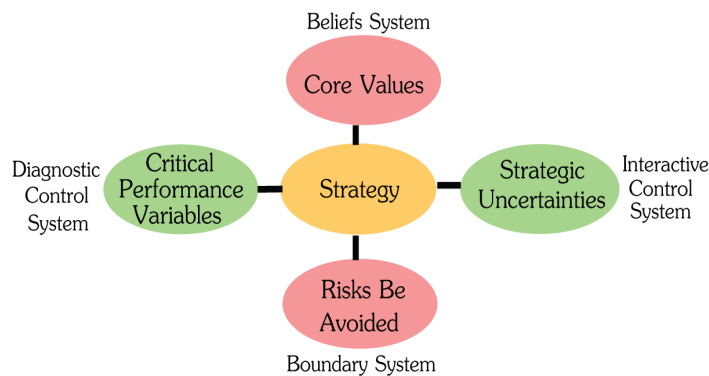

Figure 1: ระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์ (Simons, 1995)

ค่านิยมหลักขององค์กร (Core value) ที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญ ของกลยุทธ์ภายใต้การควบคุมโดยระบบความเชื่อ (Beliefs System) ในการสร้างแรงบันดาลใจ ปลุกฝังความเชื่อในองค์กรและแนะนำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาโอกาสใหม่ๆ ขณะเดียวกันการบูรณาการดังกล่าวนี้ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และต้องหลีกเลี่ยง (Risk be avoided) โดยถูกควบคุมด้วยระบบกำหนดขอบเขตและพฤติกรรมกรรมการดำเนินงาน (Boundary System) ที่ใช้สร้างข้อจำกัดเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแสวงหาโอกาสใหม่ภายใต้ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน ตัวแปรที่สำคัญของผลการปฏิบัติงาน (Critical Performance Variables) ก็ถือเป็นปัจจัยอีกมุมมองหนึ่ง ซึ่งถูกควบคุมโดยระบบควบคุม

การวินิจฉัย (Diagnostic Control System) เป็นเครื่องมือที่ใช้กระตุ้นการให้รางวัลและการประเมินความสำเร็จตรงตามเป้าหมายจากผลการดำเนินงาน

นอกจากนี้ สถานการณ์เชิงกลยุทธ์ที่ไม่แน่นอน (Strategic uncertainty) ก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอาจมองข้ามไปได้ ซึ่งเชื่อมโยงกับระบบควบคุมปฏิสัมพันธ์ (Interactive Control System) ใช้ในการกระตุ้นเพื่อให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ ทำให้เกิดกลยุทธ์ใหม่ขึ้น (Emergent strategy) ใช้ในการตอบสนองโอกาสใหม่ มุ่งเน้นความไม่แน่นอนเชิงกลยุทธ์ และการส่งต่อกลยุทธ์ภายในองค์กร

จากปัจจัยข้างต้นนี้ต่างมีวัตถุประสงค์เดียวกันที่อยู่ภายใต้การทำหน้าที่บูรณาการร่วมกัน โดยระบบความเชื่อและระบบ

ควบคุมปฏิสัมพันธ์นี้มักจะถูกจำแนกให้เป็น การสร้างพลังเชิงบวก สร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับบุคลากร ส่วนระบบขอบเขตและ พฤติกรรมการดำเนินงานและระบบควบคุม การวินิจฉัยถูกมองเป็นระบบเชิงลบ ที่สร้าง ข้อจำกัดและเกณฑ์บังคับ โดยที่ทุกคนต้องทำ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ หากเกิดการละเลย หรือละเมิด นั้นหมายถึง การถูกลงโทษหรือ ดำเนินการตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ (Tessier & Otley, 2012) ดังนั้น การเลือก ระบบเหล่านี้มาใช้ในการควบคุมกลยุทธ์ องค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะส่งผลกระทบ ต่อเป้าหมายขององค์กรในระยะยาว (Tekavčić et al., 2008)

อีกทั้งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถพบได้ว่า วัฒนธรรมครอบครัวมี อิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจบนพื้นฐาน ความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกทุกคนใน ครอบครัว และยังส่งผลกระทบต่อการเติบโตอย่าง ยั่งยืนของธุรกิจครอบครัว ความสัมพันธ์อันดี จะผลักดันให้ธุรกิจครอบครัวมีความแข็งแกร่ง มากขึ้นเช่นเดียวกัน ถ้าทายาทไม่สนใจ ค่านิยมหรือวัฒนธรรมองค์กรก็ย่อมจะส่งผล กระทบโดยตรงต่อภาวะความเป็นผู้ประกอบการ กิจกรรมอย่างมาก ดังนั้น หากต้องการให้ ทายาทมีภาวะความเป็นผู้ประกอบการสูงก็ จำเป็นต้องส่งเสริมคุณค่าและความเชื่อทาง วัฒนธรรมของครอบครัวให้มากยิ่งขึ้น (บุญ รักษา, 2558) ขณะที่วัฒนธรรมของธุรกิจ ครอบครัว ภาวะผู้นำของธุรกิจครอบครัว การ จัดการเชิงกลยุทธ์ คณะกรรมการบริหาร และ

คณะกรรมการครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลกระทบต่อ การเติบโตอย่างยั่งยืนของ ธุรกิจครอบครัว ซึ่งการมีวัฒนธรรมขององค์กร ที่แข็งแกร่งนี้ถือเป็นจุดเด่นที่สำคัญของธุรกิจ ครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวยึดมั่นกับหลัก แนวปฏิบัติที่สืบทอดดำเนินกันมาอย่างมั่นคง จากบรรพบุรุษ ภายใต้การดำเนิน ถึง ผลประโยชน์ของบริษัทเป็นหลัก ทำให้ไม่เกิด ปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน ภายในองค์กร ขณะเดียวกันค่านิยมและ บรรทัดฐานที่เป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมจะ ส่งผลต่อความสามารถในความเป็นผู้ประกอบการ ที่แข็งแกร่ง (Lee & Peterson, 2000) ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ ดีในสหราชอาณาจักร ซึ่งอาจพบได้ว่า การ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธุรกิจ ครอบครัวจะสามารถสังเกตได้ถึงการวางแผน เชิงกลยุทธ์และการวางแผนสืบทอดกิจการ เป็นสำคัญ (Blumentritt, 2006)

ส่วนข้อสังเกตถึงกิจการของครอบครัวที่ มีการเติบโตอย่างรวดเร็วในสหรัฐอเมริกา จะ เห็นได้ว่า การวางแผนธุรกิจอย่างละเอียดใน แต่ละลำดับเป็นสิ่งที่เพียงพอและช่วยส่งเสริม ให้กิจการสามารถอยู่รอดและพัฒนาไปใน ทิศทางเชิงบวกต่อไปได้ โดยได้มีการ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่าง แผนการที่กำหนด เป้าหมาย และสิ่งที่เกิดขึ้น จริง ซึ่งจะพบข้อดีของธุรกิจครอบครัวอย่าง หนึ่ง คือ การมีกรอบเวลาในการวัด ประสิทธิภาพในระยะยาว (Upton et al., 2001) ขณะที่ระบบควบคุมปฏิสัมพันธ์เป็น

ระบบการควบคุมที่ก่อให้เกิดกลยุทธ์ใหม่ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น (Henri, 2006)

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และเชิงคุณภาพ ภายใต้กรอบแนวคิดระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์ โดยกำหนดแนวทางการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมเอกสาร บทความ งานวิจัย และข้อมูลทุติยภูมิอื่นๆ ที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การดำเนินงานของผู้ประกอบการกิจการทั้งหมดดังกล่าว เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยและศักยภาพการบริหารจัดการของผู้ประกอบการกิจการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจในเบื้องต้นและสามารถคาดการณ์ถึงแนวโน้มที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2. การสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยคำถามแบบกึ่งโครงสร้างควบคู่กับการสังเกต ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ได้ทำการสอบถามข้อมูลส่วนตัวเบื้องต้น เช่น อายุ โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการกิจการร้านนมสดทั้ง 33 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน ภายใต้แนวคิดระบบการควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงแนวโน้มการดำเนินธุรกิจงานและนำระบบนี้ไปประยุกต์ใช้ของผู้ประกอบการ

ผลการวิจัย

การศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้ระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการกิจการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1. ระบบความเชื่อ ร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ทุกร้านล้วนต้องอาศัยพนักงานทุกคนในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และแนวทางการตลาดรูปแบบใหม่ ๆ ที่จะทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการกิจการร้านนมสดบางแห่งจะทำการจัดประกวดชิงเงินรางวัลภายในร้านด้วยตนเอง บางแห่งให้รางวัลหรือเพิ่มค่าตอบแทนกับพนักงานที่สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมา ขณะเดียวกันผู้ประกอบการทุกคนพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายในร้านตนเอง เพื่อความเป็นเลิศบนพื้นฐานการสร้างมูลค่าเพิ่ม พร้อมกับการบริการลูกค้าอย่างดีที่สุด โดยพนักงานส่วนใหญ่ต่างมีความเชื่อและยอมรับความสามารถในการบริหารงานของผู้ประกอบการ แม้จะเติบโตมาจากการเป็นธุรกิจครอบครัวมากก็ตาม พนักงานทุกคนปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจที่จะส่งเสริมค่านิยมและเป้าหมายของร้านตนเอง ซึ่งเชื่อมโยงกับกลยุทธ์และทิศทางที่ผู้ประกอบการต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ ทั้งนี้ หัวหน้างานหรือผู้ประกอบการจะทำการสื่อสารกับพนักงานโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการประชุมรายสัปดาห์หรือพบปะพูดคุยส่วนตัว ทำให้พนักงาน

มองเห็นถึงความมุ่งมั่น เป้าหมายและความต้องการต่าง ๆ ของผู้ประกอบการได้อย่างชัดเจน

ผู้ประกอบการยังพยายามสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้พนักงานมุ่งมั่นกับการทำงานเพื่อให้วัตถุประสงค์ของร้านประสบความสำเร็จ โดยที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นตลอดเวลา เพื่อปรับปรุงการให้บริการและแก้ไขทุกปัญหาจากที่พบเห็นและคำแนะนำของลูกค้า เช่น การสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการเล่นเกมและประกวดแข่งขันความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ลูกค้าได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือการเพิ่มช่องทางการติดต่อเพื่อให้ลูกค้าได้สามารถเข้าถึงบริการได้มากขึ้น

ขณะที่การสร้างยอดขายให้สูงขึ้นในแต่ละเดือน ร้านนมสดทุกแห่งได้มีการตั้งยอดขายไว้ โดยผู้ประกอบการได้มีการสร้างแรงจูงใจให้แก่พนักงาน กล่าวคือ หากพนักงานร่วมมือกันทำยอดขายเกินที่ผู้ประกอบการกำหนดไว้ ทุกคนก็จะได้เงินค่าตอบแทนพิเศษเป็นขวัญกำลังใจ หรือการสร้างบรรยากาศภายในร้านให้สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งพนักงานประจำทุกคน (ยกเว้น นักเรียนที่หารายได้พิเศษเป็นรายวัน) ทำงานภายใต้สัญญาที่ระบุเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการ ซึ่งเงื่อนไขต่าง ๆ ล้วนถูกกำหนดโดยผู้ประกอบการ ระบบความเชื่อนี้ผู้ประกอบการร้านนมสดส่วนใหญ่จะนำมาใช้ในการควบคุมทางสังคมและการบริหารงานเป็นหลัก

2. ระบบขอบเขตและพฤติกรรมการทำงาน ผู้ประกอบการเรียนรู้จากคามผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้นกับร้านตนเองและร้านอื่นที่ประสบกับปัญหาในอดีต ซึ่งแต่ละร้านต่างมีการกำหนดเป้าหมายแตกต่างกันภายใต้แผนกลยุทธ์ของผู้ประกอบการควบคู่กับการควบคุมการปฏิบัติงานทั้งด้านจรรยาบรรณ บรรทัดฐานทางพฤติกรรม และข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เป็นทางการของร้าน แต่ก็เป็นไปได้ที่จะระบุพฤติกรรมที่เหมาะสมในทุกสถานการณ์ที่พนักงานต้องเผชิญกับบริบทของสังคม ดังนั้น ข้อกำหนดที่เกิดขึ้นนี้ จึงเป็นเพียงการระบุกฎเกณฑ์เกี่ยวกับโอกาสทางพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นเท่านั้น ซึ่งการกำหนดมาตรฐานเช่นนี้ เพื่อให้ร้านตนเองเป็นที่ยอมรับหรือรู้จักในสังคมมากยิ่งขึ้นและสามารถพัฒนาธุรกิจให้ก้าวหน้าต่อไปได้อย่างราบรื่น ขณะเดียวกันผู้ประกอบการเองก็พยายามสื่อสารถึงสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาหากไม่เชื่อฟังหรือยังคงดำเนินการต่อไป เช่น ความล่าช้าในการให้บริการ การพูดจาไม่สุภาพ การแต่งกายไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังเปิดโอกาสให้พนักงานได้ช่วยกันหาแนวทางการตลาดหรือการประชาสัมพันธ์ร้าน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมทางการตลาดทางเลือกหนึ่งที่ขาดไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเทศกาลสำคัญ เช่น วันปีใหม่ วันครบรอบเปิดกิจการ จึงทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ในส่วนของวิธีการปฏิบัติ แต่ทว่า ผู้ประกอบการหรือหัวหน้าก็ยังคงเป็นบุคคลที่ทำการ

ตัดสินใจเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านที่เติบโตหรือเติบโตมาจากบรรพบุรุษ ที่ต้องดำเนินการต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไขความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวของผู้ประกอบกิจการ ซึ่งการควบคุมนี้เป็นการมุ่งเน้นเทคนิคการผลิตให้เกิดคุณภาพทั้งผลิตภัณฑ์และการให้บริการ นั่นหมายถึง การพยายามสร้างแรงจูงใจเพื่อให้พนักงานพัฒนาคุณภาพการบริการและยกระดับผลิตภัณฑ์ให้อยู่ในระดับชั้นนำในการแข่งขัน

ผู้วิจัยยังพบว่า ร้านนมสดจำนวนมากกว่า 10 แห่ง ที่เปิดมานานกว่า 10 ปี ล้วนเคยประสบกับปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน เป็นเหตุทำให้ผู้ประกอบการหลายแห่งเข้าใจถึงสถานการณ์ที่จะนำไปสู่อุปสรรคและโอกาสตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านที่เป็นธุรกิจครอบครัว ซึ่งผู้ประกอบการบางคนเคยคิดเลิกดำเนินการมาแล้ว แต่เนื่องจากความเป็นธุรกิจครอบครัวที่สืบทอดต่อกันมา จึงทำให้ไม่สามารถล้มเลิกได้และเกิดความพยายามคิดหากลยุทธ์หรือการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายซ้ำกับร้านตนเองหากต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือความเสี่ยงเช่นเดียวกับในอดีตอีกครั้ง จะเห็นได้ว่า ร้านนมสดบางแห่งทำการปรับปรุงพื้นที่ร้านหรือใช้วัสดุการตกแต่งภายในที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และส่วนใหญ่นิยมใช้วัสดุที่สามารถถอดประกอบออกหรือพับเก็บได้ รวมถึงภาชนะต่าง ๆ ที่มีเอกลักษณ์และความทนทาน แต่ราคาไม่แพง นอกจากนี้ ความเสี่ยงอีกประการหนึ่งที่ร้าน

นมสดบางแห่งเคยประสบในอดีต คือ การทะเลาะวิวาทอย่างรุนแรงของกลุ่มวัยรุ่นที่มักเกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวัน พนักงานจึงต้องมีการตรวจอาวุธและติดป้ายห้ามพกพาอาวุธเข้าร้าน รวมถึงเปลี่ยนภาชนะบางประเภทเป็นพลาสติกที่มีสีสนสวยงาม เพื่อมิให้เกิดความเสียหายและป้องกันมิให้ใช้ภาชนะของร้านเป็นอาวุธอันตราย ซึ่งช่วยลดผลกระทบและการบาดเจ็บที่เกิดจากการทะเลาะวิวาท

3. ระบบควบคุมการวินิจฉัย ผู้ประกอบกิจการส่วนใหญ่เข้าใจบทบาทการบริหารและการดำเนินงานทั่วไปภายใต้กรอบเวลาที่มีการวัดประสิทธิภาพในระยะยาว โดยมุ่งเน้นการประเมินผลให้เป็นไปตามมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ขณะที่ผู้ประกอบการตระหนักถึงกลยุทธ์ที่ตึงใจ(อาทิ การจัดทำงบประมาณแผนธุรกิจ) พร้อมกับพนักงานเองก็เกิดการเรียนรู้ถึงข้อจำกัดของร้าน ไม่ว่าจะเป็นเวลาสถานที่ และการเงิน ตลอดจนแนวทางที่กำหนดไว้ที่หมายถึงบทลงโทษต่าง ๆ อาทิ การตักเตือน การจ่ายชดเชยค่าเสียหาย และหากพนักงานกระทำผิดเงื่อนไขที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการทุกร้านต่างก็มีการวางแผนธุรกิจและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างแผนที่กำหนด เป้าหมายและสถานการณ์จริง ซึ่งเมื่อเห็นข้อผิดพลาดหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้ประกอบการจะพยายามแก้ไขด้วยการวางแผนอย่างเป็นระบบหรือประสานงานให้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญมาดำเนินการ เช่น คุณภาพอาหาร ส่วนตัวชีวิตและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ของร้านนมสดทุกแห่งในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ก็ยังไม่มีความชัดเจนและไม่ครอบคลุมทุกมิติ ซึ่งจะสังเกตได้ชัดเจนกับร้านที่เป็นธุรกิจครอบครัวเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันสาเหตุพื้นที่จอดรถไม่เพียงพอ กับจำนวนลูกค้า ก็ถือเป็นปัญหาที่ทุกร้านกำลังเผชิญเหมือนกัน

4. ระบบควบคุมปฏิสัมพันธ์ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และแนวคิดใหม่ ดังเช่น การโต้ตอบหรือถกเถียงกันเกี่ยวกับการพัฒนาบรรยากาศภายในร้าน โดยผู้ประกอบการได้นำข้อมูลในการจัดแบบตกแต่งหรือกระแสเพลงยอดนิยมมาอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้ภารกิจการพัฒนาแต่ละขั้นตอนได้บรรลุผลสำเร็จและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจนตามมา หรือการจัดทำงบประมาณที่ผู้ประกอบการต้องสอบถามผู้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ จากดังกล่าวนี้เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้และทำให้เกิดความสนใจร่วมกัน จึงอาจสังเกตได้ว่า ผู้ประกอบการหรือหัวหน้าจะติดต่อสื่อสารกับพนักงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านที่เป็นธุรกิจครอบครัว ซึ่งทุกคนจะมีความสนทนสนมเป็นกันเอง พร้อมกับกล้าเปิดเผยหรือแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา

ปัญหาเศรษฐกิจที่ร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่แทบทุกร้านกำลังเผชิญในช่วงเวลานี้ ทำให้ผู้ประกอบการพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและการ

บริหารจัดการแทบทุกด้านรวมถึงกิจวัตรประจำวันอีกด้วย กล่าวคือ หลายคนให้ความสนใจกับข่าวสารภายในประเทศทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมมากขึ้น ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ผู้ประกอบการร้านนมสดหลายแห่งนำมากระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ควบคู่กับการประยุกต์ใช้ในการสร้างการตลาด เพื่อเพิ่มยอดขายและร่วมหาแนวทางการพัฒนาธุรกิจ อีกทั้งกระแสสังคมและรสนิยมของประชาชนทั่วไปที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกวันนี้ ทำให้ผู้ประกอบการหลายคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านที่มีทำเลใกล้กับสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้ประกอบการได้พยายามติดตามข่าวสาร แนวโน้มทางธุรกิจและกระแสความนิยมของผู้บริโภคในสังคม เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และสร้างบรรยากาศ ทั้งเสียงเพลงหรือการตกแต่งร้านได้ถูกใจตรงตามความต้องการของลูกค้า

สรุปและอภิปรายผล

เป้าหมายของธุรกิจโดยทั่วไป คือ การสร้างผลกำไรสูงสุด แต่ทว่า ร้านนมสดที่เป็นธุรกิจครอบครัวกลับคำนึงถึงความอยู่รอดทางธุรกิจระยะยาวและมุ่งเน้นการสร้างความผูกพันภายในองค์กรมากกว่าสิ่งอื่น ดังนั้นการกำหนดทิศทางขององค์กรในระยะยาวจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองข้ามไปได้ พร้อมกับการดำเนินการกำหนดกลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อรองรับกระแสความนิยมของสังคม ซึ่งทั้งหมด

นี้อาจทำให้การควบคุมเชิงกลยุทธ์มีลักษณะแตกต่างออกไป อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและความสำเร็จทางธุรกิจ ซึ่งระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์นี้แต่ละปัจจัยจะทำงานขนานกันไปภายใต้การจัดการและเป้าหมายที่กำหนดไว้

การใช้ระบบความเชื่อเป็นลักษณะการควบคุมที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้วยพลังบวกพร้อมกับการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่พนักงานทุกคน ซึ่งเป็นการสนับสนุนค่านิยมพื้นฐานและเป้าหมายโดยตรงต่อร้านนมสดจากหัวหน้าหรือผู้ประกอบกิจการสู่พนักงานในประเด็นค่านิยมหลักของธุรกิจร้านตนเอง ซึ่งเชื่อมโยงกับกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจควบคู่กับการยกย่องให้ลูกค้าเป็นบุคคลสำคัญด้วยการปฏิบัติรับรองลูกค้าแต่ละคนเป็นอย่างดีที่สุด เพื่อสร้างความประทับใจให้กลับมาที่ร้านอีกในอนาคต การสร้างแรงจูงใจและการยอมรับจึงถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเมื่อทุกคนยอมรับและแสดงออกถึงค่านิยม จะช่วยให้ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขและธุรกิจจะสามารถขับเคลื่อนอย่างเป็นพลวัตและประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว (Tekavčič et al., 2008) อีกทั้งผู้ประกอบการยังได้พยายามค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาของธุรกิจตนเองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พนักงานหลายคนจึงสามารถซึมซับและเข้าใจในสิ่งที่หัวหน้าหรือผู้ประกอบกิจการประกาศไว้ แม้ว่า จะมีการปรับปรุงวิสัยทัศน์บ่อยครั้งก็ตาม

การใช้ระบบขอบเขตและพฤติกรรมการค้าเนื้องานที่แสดงถึงการปรับตัวและขอบเขตเชิงกลยุทธ์ของร้านนมสด ซึ่งการกำหนดหลักจรรยาบรรณนี้ เพื่อให้พนักงานทุกคนปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงาน ลูกค้า คู่แข่งขัน และสังคมส่วนรวม โดยพนักงานทุกคนร่วมกันรักษาจรรยาบรรณที่ต่างทราบกันดีอยู่แล้วตามทีละบู่ไว้ในสัญญาจ้าง ประกอบกับเนื่องจากผู้ก่อตั้งร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ มิใช่มีบทบาทเพียงแค่ช่วงเวลาในการก่อตั้งร้านเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อค่านิยมและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนธุรกิจ ซึ่งถือเป็นการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอีกรูปแบบหนึ่ง (นวงศ์เสถียร, 2552) ดังนั้น วัฒนธรรมครอบครัวของหลายร้านนี้ พนักงานทุกคนจึงต้องยอมรับและปฏิบัติตาม เพราะเป็นความเข้าใจที่ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง โดยใช้ระบบความเชื่อของผู้ก่อตั้งและค่านิยมในการหล่อหลอมวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมและการบันทึกการทำงานของคน (วิงวอน และคณะ, 2556) ความสนใจวัฒนธรรมองค์กรของทายาทและความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันจะช่วยผลักดันให้ธุรกิจมีพลังขับเคลื่อนอย่างมาก (บุญรักษา, 2558) วัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่งของธุรกิจครอบครัวจะช่วยสร้างกำไรสุทธิสูงขึ้น ทั้งนี้ ธุรกิจจะประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืนก็ต่อเมื่อสามารถจัดการกับความเสี่ยงทุกรูปแบบได้อย่างทันท่วงที พร้อมกับมองเห็นโอกาสและฉกฉวยโอกาสจากความเสี่ยงนั้น ระบบขอบเขตและพฤติกรรมการค้าเนื้องาน

เป็นการลดโอกาสในการเกิดความเสียหายและช่วยลดผลกระทบที่เกิดจากความเสียหาย แม้ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นบางประเภทอาจควบคุมได้ แต่บางปรากฏการณ์ก็ไม่อาจคาดเดาหรือควบคุมได้เช่นกัน ร้านนมสดทุกแห่งสามารถระบุความเสี่ยงของร้านตนเองได้ แม้อาจไม่ครอบคลุมทุกด้านก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอุทกภัย ซึ่งเป็นความเสี่ยงประการแรกที่ร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ต้องพิจารณาและป้องกันเบื้องต้นไว้ก่อน เพื่อบรรเทาผลกระทบหากต้องเผชิญกับความเสียหายนี้ ผู้ประกอบกิจการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่สามารถบริหารความเสี่ยงได้ทั้งการลดโอกาสในการเกิดความเสียหายและการลดผลกระทบที่เกิดจากความเสียหาย โดยแต่ละแห่งสามารถระบุความเสี่ยงที่จะเกิดกับร้านตนเองได้ และพยายามที่จะลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเหล่านั้น

ระบบควบคุมการวินิจฉัยเป็นระบบที่ให้ข้อมูลอย่างเป็นทางการ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลที่ออกมาให้เป็นเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง โดยมีการประเมินความคืบหน้าเป็นระยะ เพื่อสร้างความมั่นใจถึงการปฏิบัติงานตามแนวทางที่นำไปสู่ความก้าวหน้าบนพื้นฐานความถูกต้อง ดังกรณีศึกษาธุรกิจครอบครัวในสหราชอาณาจักรแล้วมีการวางแผนอย่างเป็นทางการที่มีความละเอียดและชัดเจน เพื่อให้พนักงานทุกคนได้รับทราบและเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ซึ่งระบบควบคุมนี้เปรียบเสมือนกับการทำงานของระบบไฟ

จราจรที่เป็นการส่งสัญญาณ ชี้ให้เห็นถึงความถูกต้องหรือผิด กระทำได้หรือไม่ หน้าที่หลักของระบบนี้เป็นการประเมินผลและควบคุมการผลิต การประเมินผลของธุรกิจจึงต้องพิจารณาและวิเคราะห์อย่างรอบทิศทางถึงแผนดำเนินธุรกิจและเป้าหมายในระยะยาวที่สำคัญประกอบเป็นหลัก

ระบบควบคุมปฏิสัมพันธ์ที่ร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่นี้เป็นการลดภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นและเป็นการตอบสนองโอกาสใหม่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันกันอย่างสูง พร้อมกับการช่วยให้สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาผลิตภัณฑ์บางประเภท เช่น การพยายามสร้างผลิตภัณฑ์ตามกระแสนิยมของกลุ่มวัยรุ่น ระบบนี้จะทำให้เกิดกลยุทธ์ใหม่และการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น และนำไปสู่การเรียนรู้แบบวงจรรูป (Double loop learning) ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่ต้องการไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมา (Henri, 2006)

จากทั้งหมดนี้ กล่าวได้ว่า ระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์เป็นกรอบแนวคิดการควบคุมการบริหารจัดการ สร้างความสมดุลระหว่างความตึงเครียดกับการใช้งานที่แตกต่างกันของระบบควบคุมการบริหารจัดการ (Management control system) ถือเป็นการควบคุมทั้งพฤติกรรมของมนุษย์และพฤติกรรมองค์กร ซึ่งทั้งหมดนี้ทำงานเสมือนหินและหยางที่ต่างทำงานบูรณาการร่วมกัน โดยระบบความเชื่อและระบบควบคุมการ

วินิจฉัยจึงถูกมองเป็นด้านหยางเปรียบเหมือนดวงอาทิตย์ที่ให้แสงสว่างและความอบอุ่น (Simons, 1995) ขณะที่ระบบขอบเขตและพฤติกรรมการทำงานและระบบปฏิสัมพันธ์ถูกมองเป็นหยินที่เหมือนความมืดและความหนาวเย็น การประยุกต์ใช้ระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์นี้นำไปสู่โอกาสที่มองไม่เห็นและกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้ประกอบการร้านนมสดควรให้ความสำคัญกับการจัดระบบควบคุมสี่เสาเชิงกลยุทธ์และวิเคราะห์การแข่งขันบนพื้นฐานของสภาพบริบทแวดล้อมทั่วไปที่เกิดการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาตลอดเวลาพร้อมกับต้องเร่งพัฒนานวัตกรรมและข้อมูล

ต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าลดต้นทุนการผลิต และช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาถึงการวางแผนและระบบการจัดการสมัยใหม่ที่ทำให้ผู้ประกอบการร้านนมสดประสบความสำเร็จควบคู่เพิ่มเติมไปด้วยเช่นกัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนเงินทุนในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมถึงผู้บริโภครที่มาใช้บริการร้านนมสดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

References

- Blumentritt, T. (2006). The relationship between boards and planning in family businesses. *Family Business Review*, 19, 65-72.
- Boonraksa, S. (2558). The causal relationship of financial success of business successors after transfer of family business in Thailand. *APHEIT Journal*. 21, 71-84.
- Henri, J. F. (2006). Management control systems and strategy: A resource-based perspective. *Accounting Organizations and Society*, 31, 529-558.
- Ittner, C., & Larcker, D. F. (1997). Quality strategy, strategic control systems, and organizational performance. *Accounting, Organizations and Society*, 22, 293-314.
- Lee, S., & Peterson, S. (2000). Culture, entrepreneurial orientation, and global competitiveness. *Journal of World Business*, 35, 401-416.
- Nakseesuk, A., Yansomboon, S., & Nattaya P. (2556). Perception of marketing communication through music marketing of beverage products. *Journal of Humanities and Social Sciences, Burapha University*, 18, 141-159.
- Navavongsathian, A. (2552). Factors affecting success of family business. *NIDA Development Journal*, 49, 57-78.
- Sharma, P., Chrisman, J., & Chua, H. (1997). Strategic management of the family business: Past research and future challenges. *Family Business Review*, 10, 1- 35.

- Simons, R. (1995). *Levers of control: How managers use innovation control systems to drive strategic renewal*. Harvard Business School Press.
- Sirijanusorn, A. (2011). Family business succession: Process of building relationships for survival and sustainability. *Suddhiparitat*, 25, 107-123.
- Tekavčič, M., Peljhan, D., & Šević, Ž. (2008). Levers of control: Analysis of management control systems in a Slovenian company. *Journal of Applied Business Research (JABR)*, 24, 97-112.
- Tessier, S., & Otley, D. (2012). A conceptual development of Simons' levers of control framework. *Management Accounting Research*, 23, 171- 185.
- Upton, N., Teal, E., & Felan, J. T. (2001). Strategic and business planning practices of fast growth family firms. *Journal of Small Business Management*, 39, 60-72.
- Wingworn, B., Noithonglek, B., & Piriyaikul, M. (2556). Structural effect of business environment entrepreneurship and determinant toward the family business performance in upper northern region of Thailand. *Journal of Management Science, Chiangrai Rajabhat University*, 8, 1-35.
- Wongkaew, W. (2012). Management accounting and control systems unnecessary evils to innovation?. *Chulalongkorn Business Review*, 34, 1-21.

สภาพภาพของหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496

สุทธิพงษ์ บุญพอ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 1761 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250

E-mail: suddipong.boon@kbu.ac.th

ดวงกมล ขวัญยืน

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 1761 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250

E-mail: duangkamol.kwa@kbu.ac.th

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ สุทธิพงษ์ บุญพอคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 1761 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง
กรุงเทพมหานคร 10250

E-mail: suddipong.boon@kbu.ac.th

วันที่รับบทความ: 28 มกราคม 2563 วันที่แก้ไขบทความ: 21 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับความ: 25 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 และการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการกิจของรัฐที่รู้จักกันในนามหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ **วิธีการวิจัย** โดยการวิจัยจากเอกสารและการวิเคราะห์วิจารณ์ กฎหมายและระเบียบการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ **ผลการวิจัย** หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 เป็น รัฐวิสาหกิจ ทั้ง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐบางหน่วยงานมีลักษณะเป็นหน่วยงานที่ไม่ใช่ส่วนราชการ เนื่องจากไม่ได้อยู่ในสายบังคับบัญชา และไม่มีลักษณะเป็นรัฐวิสาหกิจเนื่องจากวัตถุประสงค์กำหนดเฉพาะในเรื่องการจัดทำบริการสาธารณะที่ไม่ใช่กิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรม สรุป หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งดังกล่าวน่าจะมีใช้รัฐวิสาหกิจ แต่น่าจะเรียกว่าองค์การมหาชน

คำสำคัญ: พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน

Status of State Agencies Established by Virtue of the Act on Establishment of Government Organizations B.E. 2496

Suttipong Boonpoh

Faculty of Law, Kasem Bundit University, 1761 Pattanakarn Rd., Suanluang, Bangkok 10250

E-mail: suttipong.boon@kbu.ac.th

Duangkamol Kwanyuen

Faculty of Law, Kasem Bundit University, 1761 Pattanakarn Rd., Suanluang, Bangkok 10250

E-mail: duangkamol.kwa@kbu.ac.th

Correspondence concerning this article should be addressed to **Suttipong Boonpoh**, Faculty of Law, Kasem Bundit University, 1761 Pattanakarn Rd., Suanluang, Bangkok 10250

E-mail: suttipong.boon@kbu.ac.th

Received date: January 28, 2020 Revised date: May 21, 2020 Accepted date: May 25, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: To analyze the Act on Establishment of Government Organizations B.E. 2496 and a number of state agencies which are neither government organizations nor state enterprises that are established by virtue of the aforementioned Act with their objectives of conducting non-profit businesses solely. **METHODS:** Documentary research and critical analysis. **RESULTS:** The study has revealed that some state agencies are established by virtue of this Act as state enterprises regardless of the fact that some of these state agencies do not fall into the criteria of government sectors as these entities are not subject to government sectors in terms of their internal organizational management and neither do they fall into the criteria of state enterprises as their objectives are limited to the provision of public services through non-industrial or non-commercial activities only. **CONCLUSIONS:** The said organizations would better not be defined as state enterprises. They should rather be regarded as public organizations.

Keywords: The Act on Establishment of Government Organizations B.E. 2496, state agencies, state enterprises, public organizations.

บทนำ

เดิมประเทศไทยแบ่งหน่วยงานของรัฐเป็น ส่วนราชการ กับ รัฐวิสาหกิจ โดย รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล(2496)ซึ่งมีกรอบวัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการสาธารณะในกิจการที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไร และต่อมาได้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการกิจของรัฐที่รู้จักกันในนาม หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น องค์การมหาชน เป็นต้น โดยหน่วยงานดังกล่าวมี วัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการสาธารณะในกิจการที่ไม่แสวงหากำไรเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจดังกล่าวก่อให้เกิดความสับสนในเรื่องของการแยกประเภทหน่วยงานของรัฐระหว่าง รัฐวิสาหกิจ กับ หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ หรือแม้กระทั่งผู้สอนกฎหมายเองก็อาจมีได้กล่าวถึงประเด็นหรือข้อสังเกตนี้ อีกทั้งการบัญญัติกฎหมายใหม่ ๆ ก็มีได้มีการแบ่งแยกประเภทตามกฎหมาย และยังมีการให้คำนิยามแบบเหมารวมประเภทตามกฎหมาย แม้บทที่ให้อำนาจในการจัดตั้งหน่วยงานเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาแก่ประชาชนทั่วไป หรือผู้ศึกษากฎหมายว่า แท้จริงแล้วหน่วยงานเหล่านี้เป็นหน่วยงานประเภทใด

สาระสำคัญของรัฐวิสาหกิจกับหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจขอแยกหัวข้อการอธิบายเป็น 3 ส่วน ได้แก่ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และบทวิเคราะห์ ตามลำดับดังนี้

1. รัฐวิสาหกิจ

ในส่วนนี้มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

1.1 รัฐวิสาหกิจ คืออะไร

เอี่ยมมยุรา (2530) อธิบายไว้ว่า คำว่า รัฐวิสาหกิจ แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Public enterprise หรือในภาษาฝรั่งเศสว่า Enterprise publique ซึ่งเป็นคำที่ใช้ทราบกันโดยทั่วไปและใช้ในกฎหมาย การแปลว่า รัฐวิสาหกิจ ไม่ตรงความหมายและบริบทในทางเนื้อหา เพราะการใช้คำว่า รัฐ ทำให้สื่อความหมายถึงรัฐบาล ซึ่งเป็นส่วนกลางของการปกครอง แต่ในทางเนื้อหาหมายความว่าไปถึงวิสาหกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนิติบุคคลมหาชนอื่น ๆ เป็นผู้ประกอบกิจการด้วย จึงเสนอให้ใช้คำว่า วิสาหกิจมหาชน โดยได้อธิบายความหมายไว้ ดังนี้

คำว่า วิสาหกิจ หมายถึงการเป็นหน่วย (Entity) ในทางเศรษฐกิจและเป็นหน่วยในทางกฎหมายด้วยในขณะเดียวกันการเป็นหน่วยในทางเศรษฐกิจ คือ การนำเอา

ทุน วัตถุประสงค์ บุคลากร มาประสานเข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ ภายใต้การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อผลิตสินค้าและบริการออกจำหน่ายโดยที่หน่วยนั้นสามารถมีวัตถุประสงค์ของตนเอง มีสิทธิหน้าที่ ตลอดจนความสามารถในอันที่จะใช้สิทธิหรือปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ รวมทั้งสามารถเป็นเจ้าของทุนหรือทรัพย์สินได้ด้วยตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ หน่วยนั้นต้องมีสถานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้เป็นเจ้าของทุน

คำว่า มหาชน หมายถึง การที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของหรือสามารถครอบงำวิสาหกิจการอำนวยความสะดวกในกิจการของวิสาหกิจใดวิสาหกิจหนึ่ง กรณีเช่นนี้เราเรียกว่า รัฐมีอำนาจครอบงำซึ่งขาดเหนือวิสาหกิจและทำให้วิสาหกิจนั้นเป็นวิสาหกิจมหาชน ส่วนการมีอำนาจครอบงำซึ่งขาดของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น อาจจะเกิดจากการที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทุนหรือหุ้นในวิสาหกิจนั้นทั้งหมด หรือเป็นส่วนข้างมาก แต่ถ้าเป็นกรณีที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของทุนไม่เกินกึ่งหนึ่ง ก็อาจจัดวิสาหกิจนั้นเป็นวิสาหกิจมหาชนได้ หากปรากฏว่ารัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารของวิสาหกิจเป็นฝ่ายข้างมากได้ (เอี่ยมมยุรา, 2530)

แสงศักดิ์ (2561) อธิบายแยกองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของรัฐวิสาหกิจไว้ดังนี้

1. ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล
2. ประกอบกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรม เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคา
3. มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์มหาชนหรือประโยชน์สาธารณะ
4. อยู่ภายใต้อำนาจครอบงำหรือชี้ขาดของรัฐ (ราชการส่วนกลาง) หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายไทย

คำนิยาม รัฐวิสาหกิจ มีกฎหมายหลายฉบับให้คำนิยามที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าต้องการที่จะให้กฎหมายนั้น ๆ เข้าไปบังคับกับองค์กรใดบ้าง ขอยกคำนิยามจากกฎหมายที่สำคัญ ๆ มาประกอบการพิจารณา ดังนี้

1) พระราชบัญญัติว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2518) ให้คำนิยามรัฐวิสาหกิจ ในมาตรา 4 ไว้ว่า

(1) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลหรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และหมายความรวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ แต่ไม่รวมถึงองค์การหรือกิจการ ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสงเคราะห์หรือส่งเสริมการใด ๆ ที่มีใช้ธุรกิจ

(2) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า และหรือ

รัฐวิสาหกิจตาม (1) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ หรือ

(3) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า และหรือรัฐวิสาหกิจตาม (1) และหรือ (2) มีทุนรวมอยู่ด้วยถึงสองในสาม

2) พระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ให้คำนิยาม รัฐวิสาหกิจ ไว้ในมาตรา 4 ดังนี้

(1) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล กิจการของรัฐซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(2) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตาม (1) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

(3) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตาม (1) หรือ (2) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (1) และ (2) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (2) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ (พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ, 2561)

3) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 ให้คำนิยาม รัฐวิสาหกิจ ไว้ในมาตรา 4 ว่า

(1) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล กิจการของรัฐซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(2) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตาม (1) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

(3) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตาม (1) หรือ (2) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (1) และ (2) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (2) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

4) พระราชบัญญัติว่าด้วยการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 ให้คำนิยาม รัฐวิสาหกิจ ไว้ว่า

(1) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

(3) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจตาม (1) หรือ (2) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ (พ.ร.บ.การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน, 2562)

การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจในระบบกฎหมายของไทยนั้นมีทั้งการจัดตั้งโดยกฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชน

หลักความชอบด้วยกฎหมาย เป็นหลักการสำคัญในการควบคุมการใช้อำนาจของรัฐ ซึ่งรัฐจะกระทำการใดที่กระทบต่อสิทธิ

เสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ จะต้องมียกเว้นโดยกฎหมายที่ออกโดยความยินยอมหรือเห็นชอบโดยรัฐสภาให้อำนาจไว้ ดังนั้น กิจกรรมใดที่มีความจำเป็นต้องใช้อำนาจมหาชนในการดำเนินกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ กิจกรรมนั้นจะต้องจัดตั้งโดยกฎหมายเฉพาะที่ออกโดยความยินยอมหรือโดยความเห็นชอบของรัฐสภา ในทางกลับกัน ถ้ากิจกรรมใดไม่มีความจำเป็นต้องใช้ อำนาจมหาชน กิจกรรมนั้นก็อาจจัดตั้งโดยกฎหมายเอกชนดังเช่นหน่วยธุรกิจต่าง ๆ ของเอกชน โดยในส่วนนี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายมหาชน ดังนี้

1.2.1 รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ

กรณีที่มีการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของรัฐที่ไม่อยู่ในกรอบเงื่อนไขของการจัดตั้งหรือมีความจำเป็นต้องตรากฎหมายระดับพระราชบัญญัติเป็นการเฉพาะเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรม อาจจัดตั้งรัฐวิสาหกิจโดยการตราพระราชบัญญัติเฉพาะ อาทิ การรถไฟแห่งประเทศไทย การท่าเรือแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การประปาส่วนภูมิภาค การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย การรถไฟ

มหานคร และการรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย เป็นต้น

1.2.2 รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ

การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจโดยพระราชกฤษฎีกาจะเกิดขึ้นในกรณีที่กิจการของรัฐในเรื่องใดอยู่ภายในกรอบเงื่อนไขที่กฎหมายแม่บทให้อำนาจไว้ รัฐอาจใช้วิธีการจัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งมีความง่ายต่อการสนองนโยบายของรัฐบาล เพราะไม่ต้องผ่านการพิจารณาหรือให้ความเห็นชอบโดยรัฐสภา อย่างไรก็ตาม การให้สถานะความเป็นนิติบุคคล ต้องได้รับการรับรองโดยกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งพระราชกฤษฎีกาเป็นเพียงกฎหมายจัดตั้งเท่านั้น

หากพิจารณาตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) อาจแยกวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงาน ในมาตรา 3 ดังนี้

1. เมื่อรัฐบาลเห็นเป็นการสมควรจะจัดตั้งองค์การ

1) เพื่อดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะประโยชน์

2) เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

3) เพื่อช่วยเหลือในการครองชีพ

4) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

2. โดยใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินก็ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา(พ.ร.บ. การจัดตั้งองค์การของรัฐบาล, 2496)

โดยองค์การที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) ได้แก่ องค์การตลาด องค์การสวนสัตว์ องค์การคลังสินค้า องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ องค์การก๊าซธรรมชาติแห่งประเทศไทย องค์การสวนพฤกษศาสตร์ สถาบันการบิณพลเรือน องค์การจัดการน้ำเสีย และองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็นต้น

จากการศึกษาองค์การที่กล่าวมาข้างต้นมีบางองค์การที่ยังเกิดความสับสนในการจำแนกประเภท ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การของรัฐบาลได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ โดยจะขอยกมาเฉพาะองค์การที่เห็นว่ายังเกิดปัญหาในการจำแนกประเภทขององค์การ ดังนี้

1. องค์การสวนสัตว์ (อสส.) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนสัตว์ (2497) ในมาตรา 4 กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การสวนสัตว์ไว้ดังนี้

1) ดำเนินกิจการ ส่งเสริมรวบรวมสัตว์นานาชนิดไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

2) ส่งเสริมและจัดให้มีการบำรุงและผสมพันธุ์ต่าง ๆ ไว้เพื่อมิให้สูญพันธุ์

3) จัดดำเนินการเกี่ยวกับสถานที่เลี้ยงสัตว์ขององค์การ

4) จัดบริการสาธารณะเพื่อให้เป็นที่พักผ่อนของประชาชนโดยแท้จริง

เพื่ อ ด า เ นื น ก า ร ต า ม วัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว ให้องค์การมีอำนาจรวมถึง

1) สร้าง ซื้อ จัดหา จำหน่าย ยืม ให้ยืม เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ถือกรรมสิทธิ์ครอบครอง ทำการแลกเปลี่ยน โอน ด้วยประการ ใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิทั้งในประเทศและนอกประเทศ

2) กู้ยืมเงิน ให้กู้ยืมเงิน โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือด้วยทรัพย์สิน รับเงิน หรือ ทรัพย์สิน ที่มี ผู้ อู่ ทิ ศ ให้ รับ เงิน ค่าธรรมเนียม

การกู้ยืมเงิน ถ้าเป็นจำนวนเงินเกินกว่าห้าล้านบาท ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน

3) กระทำการอื่นใดอันเป็นการส่งเสริมและอุดหนุนการสวนสัตว์

โดยมีเหตุผลในการจัดตั้งองค์การ คือ โดยที่กิจการของสวนสัตว์ได้เจริญก้าวหน้าเป็นที่นิยมและสนใจของประชาชน มีรายได้ประจำท่วมรายจ่ายพอที่จะเลี้ยงตนเองได้ จึงเห็นสมควรจัดตั้งเป็นองค์การอิสระขึ้น การบริหารจัดการจะได้เป็นไปโดยรวดเร็วและเรียบร้อยมีสมรรถภาพ กิจการสวนสัตว์จะได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นและเป็นสถานที่พักผ่อน

หย่อนใจและศึกษาหาความรู้ของประชาชนอย่างแท้จริง

2. องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (อ.ส.พ.) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ (2535) กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ไว้ในมาตรา 6 ดังนี้

1) รวบรวมพันธุ์ไม้ต่าง ๆ เพื่อจัดปลูกให้เป็นหมวดหมู่

2) ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ข้อมูล เอกสาร สิ่งพิมพ์เผยแพร่ และ แลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ พฤกษศาสตร์กับองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร

3) ขยายพันธุ์ และอนุรักษ์พรรณไม้ของประเทศไทย

4) ศึกษา ค้นคว้า ฝึกอบรม และวิจัยทางด้านพฤกษศาสตร์และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากพืช รวมทั้งส่งเสริมและให้ความร่วมมือในกิจการดังกล่าวของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน

5) เป็นสถานศึกษาพรรณไม้ในสภาพธรรมชาติ ตลอดจนเป็นสถานที่สำหรับ สันทนาการ พักผ่อนหย่อนใจ และให้ความรู้ โดยเฉพาะทางด้านพฤกษศาสตร์

6) ปลูกฝังและกลม่อมเกลาคิดใจ รวมทั้งให้ความรู้แก่เยาวชน ให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

7) นำเข้ามาในและส่งออกนอกราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายซึ่งของที่เกี่ยวข้องกับกิจการพฤกษศาสตร์

8) ประกอบกิจการพฤกษศาสตร์ รวมทั้งกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับหรือต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกับกิจการพฤกษศาสตร์

โดยมีเหตุผลในการจัดตั้งองค์การ คือ เนื่องจากยังไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานด้านสวนพฤกษศาสตร์ ทำให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยและรวบรวมข้อมูลทางด้านพรรณพฤกษชาติของประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อภาวะวิกฤติของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อดำเนินการด้านพฤกษศาสตร์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถาบันการบินพลเรือน (สบพ.) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันการบินพลเรือน (2535) ในมาตรา 6 กำหนดวัตถุประสงค์ของสถาบันการบินพลเรือนไว้ว่า ในการจัดดำเนินการผลิตบุคลากรทางการบิน และดำเนินกิจการเกี่ยวกับบริการช่างอากาศยาน บริการอากาศยาน และกิจการอื่นเกี่ยวกับกิจการบินเพื่อประโยชน์ในการผลิตบุคลากรดังกล่าว

โดยมีเหตุผลในการจัดตั้งองค์การ คือ โดยที่การผลิตบุคลากรด้านกิจการขนส่งทางอากาศเป็นกิจการที่สำคัญต่อเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ ในการนี้สมควรจัดตั้งสถาบันการบินพลเรือนขึ้นเพื่อดำเนินการผลิตบุคลากรด้านกิจการขนส่งทาง

อากาศดังกล่าว ซึ่งจะทำให้การดำเนินการมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

4. องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.)

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย (2538) ในมาตรา 6 กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การจัดการน้ำเสียไว้ว่า ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ

โดยมีเหตุผลในการจัดตั้งองค์การ คือ เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาน้ำเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ อำนาจในการจัดการน้ำเสียยังกระจัดกระจายอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน ส่งผลให้การดำเนินงานซ้ำซ้อน ไม่เป็นเอกภาพและขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการน้ำเสียเป็นไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักทางวิศวกรรมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

5. องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (อพวช.) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (2538) กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การไว้ในมาตรา 6 ดังนี้

1) ดำเนินการส่งเสริม และแสดงกิจกรรมหรือผลงาน สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่ประชาชน

2) ดำเนินการรวบรวมวัตถุจำแนกประเภทวัตถุ จัดทำบันทึกหลักฐานและสงวนรักษาผลงาน สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิจัย และความก้าวหน้าทางวิชาการ

3) ดำเนินการส่งเสริมการวิจัยการให้บริการด้านวิชาการและนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน

4) จัด นิ ท ร ร ศ ก า ร ท ำ ง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5) เป็นศูนย์รวมทางด้านข้อมูลและวิชาการเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และให้บริการที่เกี่ยวข้องแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนตามความเหมาะสม

6) ร่วมมือกับองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาพิพิธภัณฑสถาน

7) ดำเนินกิจกรรมหรือธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการพิพิธภัณฑสถาน

โดยมีเหตุผลในการจัดตั้งองค์การ คือ เนื่องจากยังไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานด้านพิพิธภัณฑสถานและเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม

สิ่งแวดล้อม และการพลังงาน ทำให้การรวบรวมข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแสดงนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นความสนใจ ตลอดจนให้ความรู้และความบันเทิงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลให้เกิดการล่าช้าและไม่ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว เพื่อดำเนินงานด้านพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

ในช่วงแรกในประเทศไทยยังไม่รู้จักหน่วยงานของรัฐประเภทที่สาม แต่ก็ยังมีปัญหาในการแบ่งแยกประเภทของหน่วยงานของรัฐ เพราะเป็นหน่วยงานที่ไม่ใช่ ส่วนราชการ แต่ก็มิได้มีกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคา ปัญหาเห็นได้ชัดจากการที่เคยมีการระบุว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็น รัฐวิสาหกิจที่มีสถานะพิเศษ เพราะมิได้อยู่ในการควบคุมของกรมบัญชีกลางดังเช่นรัฐวิสาหกิจอื่น (แสงศักดิ์, 2549)

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดเรื่องหน่วยงานของรัฐประเภทที่สามมีความชัดเจนขึ้นเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ. 2533 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยที่มี

การบริหารที่มีอิสระและความคล่องตัวมากกว่ามหาวิทยาลัยของรัฐแห่งอื่น ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดความชัดเจนในการยอมรับการมีอยู่ของ หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ และไม่ใช่วิสาหกิจ เป็นต้นมา

ภารกิจของรัฐในบางประเภท จำเป็นต้องดำเนินการ แต่มีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถจัดตั้งในรูปแบบของ ส่วนราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ ได้ ในการนี้ขอแยกเหตุผลหลัก ๆ ในการคิดค้นหน่วยงานประเภทนี้ 2 ข้อ ได้แก่

1. เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติการกิจ ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงความเชื่องช้าในขั้นตอนและกระบวนการทางกฎหมายและสายบังคับบัญชาต่าง ๆ แบบราชการ

2. ภารกิจประเภทนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการหาทำไรจึงไม่อาจจัดตั้งในรูปแบบของ รัฐวิสาหกิจ ได้

โดยหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำแนกประเภทได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559

องค์การมหาชน หมายความว่า องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542)

หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งองค์การมหาชนประเภทนี้ ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542) สามารถแยกองค์ประกอบตามมาตรา 5 ดังนี้

1. เมื่อรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ และมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งหน่วยงานบริหารขึ้นใหม่แตกต่างไปจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ โดยมีความมุ่งหมายให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จะจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

2. กิจการอันเป็นบริการสาธารณะที่จะจัดตั้งองค์การมหาชนตามวรรคหนึ่ง ได้แก่

2.1 การรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

2.2 การศึกษาอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.3 การทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

2.4 การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา

2.5 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการวิจัย

2.6 การถ่ายทอดและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.7 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

2.8 การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข

2.9 การสังคมสงเคราะห์

2.10 การอำนวยความสะดวกประชาชน หรือการดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์อื่นใด

3. ต้องไม่เป็นการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรเป็นหลัก

องค์การมหาชนที่จัดตั้งโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 อาทิ โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) สถาบันวัคซีนแห่งชาติ (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ และสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) เป็นต้น

2.2 องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ

องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ ซึ่งอาจจะเป็นพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด แล้วแต่กรณี การจัดตั้งองค์การมหาชนประเภทนี้เป็นความมุ่งหมายของรัฐที่จะให้มีองค์การมหาชนในกรณีที่มีการดำเนินกิจการใด ๆ ของรัฐที่ไม่อยู่ในกรอบเงื่อนไข

ของการจัดตั้งหรือมีความจำเป็นจะต้องมีกฎหมายเฉพาะเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจการ โดยองค์การมหาชนประเภทนี้อาจแยกได้เป็น 2 จำพวก ได้แก่

1) องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ ซึ่งกฎหมายจัดตั้งกำหนดว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เช่น กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ธนาคารแห่งประเทศไทย สถาบันมาตรวิทยา และองค์การส่งเสริมการค้าผ่านศึก เป็นต้น

2) องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะ ซึ่งกฎหมายจัดตั้งมิได้กำหนดว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เช่น การยางแห่งประเทศไทย กองทุนยุติธรรม กองทุนสนับสนุนการวิจัย สถาบันอนุญาโตตุลาการ และสภาวิชาชีพ เป็นต้น

2.3 สถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐ

เดิมกฎหมายจัดตั้งมหาวิทยาลัยบัญญัติให้มหาวิทยาลัยมีสถานะเป็นนิติบุคคลเพื่อให้มีความเป็นอิสระจากรัฐ ต่อมา มีการจัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัยขึ้นทำให้สถานะของมหาวิทยาลัยถูกถือปฏิบัติเสมือนเป็นกรมในทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชามหาวิทยาลัย แต่อธิการบดีเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของปลัดทบวง จึงเกิดแนวคิดในการแยกตัวออกจากระบบราชการ เป็นมหาวิทยาลัยนอกระบบ เพื่อให้เกิดความ

คล่องตัวในการบริหารงานและมีความเป็นอิสระในทางวิชาการ หรือที่เรียกกันว่ามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (พ.ร.บ. การจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุรนารี, 2533) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น (ปัจจุบัน นับถึง พ.ศ. 2562 มี 29 สถาบัน)

บทวิเคราะห์

หากพิจารณาจาก องค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่าหน่วยงานที่จัดตั้งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวเป็นรัฐวิสาหกิจ ทั้งหมดหรือไม่ โดยพิจารณาตามประเด็นปัญหา ดังนี้

1. กิจการอันเป็นเงื่อนไขในการจัดตั้ง องค์การของรัฐบาล และ องค์การมหาชน

โดยแยกอธิบายเงื่อนไขของกฎหมายทั้งสองฉบับ ดังนี้

1.1 กิจการอันเป็นเงื่อนไขในการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลตามนัยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 กล่าวคือ เมื่อรัฐบาลเห็นเป็นการสมควรจะจัดตั้งองค์การ ได้แก่

(1) เพื่อดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะประโยชน์ หรือ

(2) เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ
หรือ

(3) เพื่อช่วยเหลือในการครองชีพ
หรือ

(4) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

1.2 กิจกรรมอันเป็นเงื่อนไขในการ
จัดตั้งองค์การมหาชนตามมาตรา 5 แห่ง
พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 กล่าวคือ

(1) การรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา

(2) การศึกษาอบรมและพัฒนา
เจ้าหน้าที่ของรัฐ

(3) การทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

(4) การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา

(5) การส่งเสริมและสนับสนุน
การศึกษาและการวิจัย

(6) การถ่ายทอดและพัฒนา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(7) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติ

(8) การบริการทางการแพทย์และ
สาธารณสุข

(9) การสังคมสงเคราะห์

(10) การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
หรือ

(11) การดำเนินการอันเป็นสาธารณะ
ประโยชน์อื่นใด

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะเห็นได้
ว่า วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การของ
รัฐบาลโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 3 แห่ง

พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของ
รัฐบาล พ.ศ. 2496 ทั้ง 4 ประเภท ไม่ได้บ่ง
บอกถึงความเป็นกิจกรรมที่มุ่งแสวงหากำไร
แต่อย่างใดซึ่งมีเพียงกิจกรรมประเภที่ 2
เท่านั้น ที่บ่งบอกความเป็น การประกอบ
กิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์
กรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลก
กับราคา อันเป็นหลักการสำคัญในการจัดตั้ง
รัฐวิสาหกิจ และกิจกรรมบางประเภที่เป็น
กิจกรรมที่ทับซ้อนอยู่ในกรอบเงื่อนไขของการ
จัดตั้งองค์การมหาชนพระราชกฤษฎีกาที่
อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติองค์การ
มหาชน

(2542) โดยวิเคราะห์บางองค์การ ดังนี้

1) องค์การสวนสัตว์ (อสส.) หาก

พิจารณาจากเหตุผลในการตราพระราช
กฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนสัตว์ (2497) ว่า
โดยที่กิจการของสวนสัตว์ได้เจริญก้าวหน้า
เป็นที่นิยมและสนใจของประชาชน มีรายได้
ประจำท่วมรายจ่ายพอที่จะเลี้ยงตนเองได้ จึง
เห็นสมควรจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระขึ้น การ
บริหารจัดการจะได้เป็นไปโดยรวดเร็วและ
เรียบร้อยมีสมรรถภาพ กิจการสวนสัตว์จะได้
เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นและเป็นสถานที่พักผ่อน
หย่อนใจและศึกษาหาความรู้ของประชาชน
อย่างแท้จริง จะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ในการ
จัดตั้งให้เป็นหน่วยงานที่มีความอิสระจาก
ราชการส่วนกลาง และกิจการของสวนสัตว์ได้
เจริญก้าวหน้า มีรายได้ประจำท่วมรายจ่าย
พอที่จะเลี้ยงตนเองได้ และใช้เป็นสถานที่

พักผ่อนหย่อนใจและศึกษาหาความรู้ของประชาชน ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณะประโยชน์ ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 โดยมีใช้เรื่องของการประกอบกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคา อีกทั้ง หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของ องค์การสวนสัตว์ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนสัตว์ (2497) ยิ่งเห็นได้ชัดถึงความมุ่งหมายในการจัดตั้งองค์การ ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมบริการสาธารณะอันเป็นกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกับเงื่อนไขในการจัดตั้ง องค์การมหาชน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542) คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการวิจัย

2) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (อ.ส.พ.) หากพิจารณาจากเหตุผลในการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (2535) ว่า เนื่องจากยังไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานด้านสวนพฤกษศาสตร์ ทำให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยและรวบรวมข้อมูลทางด้านพรรณพฤกษชาติของประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อภาวะวิกฤติของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในกรณีสมควรจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ขึ้น เพื่อดำเนินการด้านพฤกษศาสตร์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า

เจตนารมณ์ในการจัดตั้งให้เป็นหน่วยงานที่มีความอิสระจากราชการส่วนกลาง และยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานด้านสวนพฤกษศาสตร์ ทำให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยและรวบรวมข้อมูลทางด้านพรรณพฤกษชาติเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อภาวะวิกฤติของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณะประโยชน์ ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) โดยมีใช้เรื่องของการประกอบกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคา อีกทั้ง หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ (2535) ยิ่งเห็นได้ชัดถึงความมุ่งหมายในการจัดตั้งองค์การ ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมบริการสาธารณะอันเป็นกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกับเงื่อนไขในการจัดตั้ง องค์การมหาชน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542) คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการวิจัย และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

3) สถาบันการบิณพลเรือน (สบพ.) หากพิจารณาจากเหตุผลในการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันการบิณพลเรือน (2535) ว่า โดยที่การผลิตบุคลากรด้านกิจการขนส่งทางอากาศเป็นกิจการที่สำคัญต่อเศรษฐกิจ

และการพัฒนาประเทศ ในการนี้สมควรจัดตั้งสถาบันการบินพลเรือนขึ้นเพื่อดำเนินการผลิตบุคลากรด้านกิจการขนส่งทางอากาศดังกล่าว ซึ่งจะทำให้การดำเนินการมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ในการจัดตั้งให้เป็นหน่วยงานที่มีความอิสระจากราชการส่วนกลาง และผลิตบุคลากรด้านกิจการขนส่งทางอากาศ ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 โดยมีใช้เรื่องของการประกอบกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคา อีกทั้ง หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของ สถาบันการบินพลเรือน (สบพ.) ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันการบินพลเรือน (2535) ยิ่งเห็นได้ชัดถึงความมุ่งหมายในการจัดตั้งองค์การ ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมบริการสาธารณะอันเป็นกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกับเงื่อนไขในการจัดตั้ง องค์การมหาชน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542) คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการวิจัย

4) องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.)

หากพิจารณาจากเหตุผลในการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย (2538) ว่า เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาน้ำเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับการดำเนินการแก้ไข

ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น อำนาจในการจัดการน้ำเสียยังกระจัดกระจายอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน ส่งผลให้การดำเนินงานซ้ำซ้อน ไม่เป็นเอกภาพและขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการน้ำเสียเป็นไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักทางวิศวกรรมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ จะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ในการจัดตั้งให้เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเอกภาพและอิสระจากราชการส่วนกลาง และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการจัดการน้ำเสียโดยตรง ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) โดยมีใช้เรื่องของการประกอบกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคา อีกทั้ง หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของ องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.) ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย (2538) ยิ่งเห็นได้ชัดถึงความมุ่งหมายในการจัดตั้งองค์การ ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมบริการสาธารณะอันเป็นกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกับเงื่อนไขในการจัดตั้ง องค์การมหาชน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542) คือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

5) องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (อพวช.) หากพิจารณาจากเหตุผลในการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (2538) ว่าเนื่องจากยังไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานด้านพิพิธภัณฑสถานและเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม และการพลังงาน ทำให้การรวบรวมข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแสดงนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นความสนใจ ตลอดจนให้ความรู้และความบันเทิงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลให้เกิดการล่าช้าและไม่ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ในการจัดตั้งให้เป็นหน่วยงานที่มีความอิสระจากราชการส่วนกลาง และเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานด้านพิพิธภัณฑสถานและเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม และการพลังงาน ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณะประโยชน์ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) โดยมีชื่อเรื่องของการประกอบกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคา อีกทั้ง หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของ องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (อพวช.) ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

(2538) ยิ่งเห็นได้ชัดถึงความมุ่งหมายในการจัดตั้งองค์การ ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมบริการสาธารณะอันเป็นกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกับเงื่อนไขในการจัดตั้ง องค์การมหาชน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542) คือ การส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษาและการวิจัย และการถ่ายทอดและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. บทบัญญัติของกฎหมายในการให้นิยามของ รัฐวิสาหกิจ

หากพิจารณาถึงการให้นิยามคำว่า รัฐวิสาหกิจ ของกฎหมายฉบับต่าง ๆ อาทิ พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2518) มาตรา 4 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (2561) มาตรา 4 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ (2561) มาตรา 4 และพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (2562) มาตรา 4 มักจะใช้ถ้อยคำทำนองเดียวกันว่า องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และหมายความรวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ โดยมีเพียงพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2518) เท่านั้นที่ให้คำนิยามคำว่า รัฐวิสาหกิจ หมายความว่า องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และ

หมายความว่ารวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ แต่ไม่รวมถึงองค์การหรือกิจการ ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสงเคราะห์หรือส่งเสริมการใด ๆ ที่มีใช้ธุรกิจ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่นำหยาบยบมาวิเคราะห์ถึงความ เป็นมาของกฎหมายต่อไป

หากพิจารณาจากลำดับการประกาศใช้กฎหมายจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) ตามด้วยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2518) ซึ่งจากข้อพิจารณาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการให้คำนิยามรัฐวิสาหกิจในตอนท้ายใช้คำว่า แต่ไม่รวมถึงองค์การหรือกิจการ ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสงเคราะห์หรือส่งเสริมการใด ๆ ที่มีใช้ธุรกิจ อันเป็นการตอกย้ำว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 มิได้มีแนวความคิดในการแบ่งแยกระหว่างองค์การของรัฐบาลที่เป็น รัฐวิสาหกิจ กับ หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ออกจากกัน และเมื่อพิจารณาถึงการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542) ซึ่งเป็นเวลาที่ประกาศใช้กฎหมายห่างกันถึง 46 ปี อันแสดงให้เห็นว่า แนวความคิดเรื่อง หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ในประเทศไทยมีความชัดเจนในภายหลัง ซึ่งเป็นการสะท้อนพัฒนาการของกฎหมายและเป็นการตอกย้ำว่า องค์การของรัฐบาล ที่จัดตั้งโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการ

จัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) อาจมิใช่ รัฐวิสาหกิจ เสมอไป

การให้คำนิยาม รัฐวิสาหกิจ ของกฎหมายแต่ละฉบับว่า องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล ซึ่งหมายถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) จึงก่อให้เกิดความสับสนว่า องค์การเหล่านี้มีสถานะเป็น รัฐวิสาหกิจ หรือไม่ ทั้งที่เนื้อหาของกิจกรรมหรือภารกิจของบางองค์การมิใช่การประกอบกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคาแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม การให้คำนิยามของกฎหมายอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ รัฐวิสาหกิจ โดยตรงอาจเป็นเพียงเทคนิคทางกฎหมาย ในกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติต้องการให้กฎหมายนั้นมีผลบังคับใช้ไปถึงหน่วยงานใดบ้างเท่านั้น บทนิยามของกฎหมายที่มีความมุ่งหมายลักษณะเช่นนี้ไม่ใช่การบัญญัติบนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีของการแยกประเภทของหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อาจเหมารวมไปว่าองค์การใดก็ตามที่จัดตั้งโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) ถือว่าเป็น รัฐวิสาหกิจ ทั้งหมด

สรุป

ก่อนปี พ.ศ. 2496 ประเทศไทยยังไม่มี ความชัดเจนในการแยกความแตกต่างระหว่าง รัฐวิสาหกิจ กับ หน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจซึ่งต่อมา

การตราพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (2542) และแก้ไขเพิ่มเติม ทำให้เกิดความชัดเจนในข้อแตกต่างระหว่าง รัฐวิสาหกิจ กับ องค์การมหาชน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไปว่า หน่วยงานที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) เป็น รัฐวิสาหกิจ ทั้งหมดส่งผลให้เกิดความไม่ชัดเจนในสภาพของหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) ซึ่งโดยเนื้อหาของภารกิจนั้นไม่ใช้การประกอบกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อขายแลกกับราคาแต่อย่างใด ได้แก่ องค์การสวนสัตว์ (อสส.) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (อ.ส.พ.) สถาบันการบินพลเรือน (สบพ.) องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.) และองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (อพวช.) ซึ่งอาจจะมีกิจกรรมบางประการ

เกี่ยวกับการจัดหารายได้ แต่ไม่ใช่กิจกรรมหลักในการจัดตั้ง เพียงแต่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินทั่วไปเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องของการบริหารจัดการทั่วไปของนิติบุคคล การให้คำนิยามของกฎหมายอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กฎหมายที่เกี่ยวกับ รัฐวิสาหกิจ โดยตรงอาจเป็นเพียง เทคนิคทางกฎหมาย ในกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติมีความประสงค์ให้กฎหมายนั้นมีผลบังคับใช้ไปถึงหน่วยงานของรัฐประเภทใดบ้างเท่านั้น บทนิยามของกฎหมายที่มีความมุ่งหมายลักษณะเช่นนี้ไม่ใช่การบัญญัติบนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีในการแยกประเภทของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น ในทางทฤษฎีแล้ว องค์การของรัฐบาล ที่จัดตั้งโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล (2496) จึงไม่อาจเหมารวมว่าเป็น รัฐวิสาหกิจ ทั้งหมด

References

- Budget Procedures Act of B.E. 2561. (11 November). *Royal Gazette*, 135, 92 Gor, 1-18.
- Establishment of Government Organizations Act of B.E. 2496.(17 February). *Royal Gazette*, 70, 14, 268-270.
- Establishment of Suranaree University Act of B.E. 2533. (29 July). *Royal Gazette*, 107, 131 special, 93-121.
- Iammayura, J. (2530). *Public enterprise (state enterprises) in Thai law: A historical and analytical study* [Unpublished master's thesis]. Faculty of Law, Thammasat University.
- Public Organizations Act of B.E. 2542. (24 February). *Royal Gazette*, 116, 9 Gor, 5-17.
- Public-Private Partnership Act of B.E. 2562. (10 March). *Royal Gazette*, 136, 29 Gor, 1-29.
- Qualifications of Directors and State Enterprise Employees Act of B.E. 2518. (25 January). *Royal Gazette*, 92, 16 special, 5-13.

- Royal Decree on Establishment of Zoological Garden Organization of B.E. 2497. (2 March). *Royal Gazette*, 71, 15, 392-401.
- Royal Decree on Establishment of the Botanical Garden Organization of B.E. 2535. (7 April). *Royal Gazette*, 109, 40, 89-97.
- Royal Decree on Establishment of the Civil Aviation Training Center of B.E. 2535. (4 March). *Royal Gazette*, 109, 16, 52-59.
- Royal Decree on Establishment of the National Science Museum Organization of B.E. 2538. (30 April). *Royal Gazette*, 112, 5 Gor, 1-10.
- Royal Decree on the Establishment of the Wastewater Management Authority of B.E. 2538. (14 August). *Royal Gazette*, 112, 33 Gor, 34-44.
- Sawaengsak, C. (2549). *Government sectors which are neither government entities nor state enterprises: Public organizations and specialized service sectors* (2nd ed.). Nititham.
- (2561). *State and public juristic person*. Winyuchon
- State Fiscal and Financial Disciplines Act of B.E. 2561. (19 April). *Royal Gazette*, 135, 27 Gor, 1-23.

การพัฒนา รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักศึกษาสาขาวิชา จิตวิทยา มหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่

ปณณาสา โพธิ์พฤกษ์

สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการให้การปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์

สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการให้การปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา

สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการให้การปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

ติดต่อผู้เขียนบทความได้ที่ ปณณาสา โพธิ์พฤกษ์ สาขาวิชาจิตวิทยา แขนงวิชาจิตวิทยาการให้การปรึกษา มหาวิทยาลัยเกษม

บัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

E-mail: aewaewsocute@gmail.com

วันที่รับบทความ: 17 พฤษภาคม 2560 วันที่แก้ไขบทความ: 5 มกราคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 15 มกราคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน **วิธีการวิจัย** ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 161 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลองเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 20 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คนเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) **ผลการวิจัย** 1) สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 161 คน อยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มพัฒนาจากการประยุกต์ใช้แนวคิดและเทคนิคของทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม ได้แก่ 1) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มการรู้คิด – พฤติกรรม 3) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มพฤติกรรมนิยม และ 4) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง 3) รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาที่เข้าร่วมการทดลองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจมาก มีการเปลี่ยนแปลงกับตนเองเกี่ยวกับการให้การปรึกษาในทางที่ดีขึ้น ได้เรียนรู้และเข้าใจกระบวนการในการให้การปรึกษา มีเจตคติ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ และทักษะเพิ่มมากขึ้น สรุป รูปแบบการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีศักยภาพในการประยุกต์ใช้ในการให้การปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาทั่วไปได้

คำสำคัญ: การให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สมรรถนะในการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

The Development of a Peer Group Counseling Model for Enhancing Peer Counseling Competencies of Psychology Students of the Universities in Chiangmai Province

Poonnasa Phothiphruak

Ph.D. Program in Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250

E-mail: aewaewsocute@gmail.com

Pongpan Kirdpitak

Ph.D. Program in Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250

Prasarn Malakul Na Ayudhaya

Ph.D. Program in Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250

Correspondence concerning the article should be addressed to **Poonnasa Phothiphruak** Ph.D. Program in Psychology, Kasem Bundit University, Bangkok 10250
E-mail: aewaewsocute@gmail.com

Received date: May 17, 2017 Revised date: January 5, 2020 Accepted date: January 15, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This research aimed to develop and evaluate peer group counseling model for enhancing peer counseling competencies of psychology students of the universities in Chiangmai Province. **METHODS:** The population of peer counseling competencies study comprised 161 psychology students of the faculty of humanity, Chiangmai University, the faculty of humanity and social science, Payap University, and the faculty of education, Rajabhat University. The sample groups of the enhancement of peer counseling were 20 psychology students, being randomly assigned into two groups as an experimental group and a control group. Each group consisted of 10 students. It was a mixed method research. **RESULTS:** 1) The total mean score of peer counseling competencies of 161 psychology students was high. 2) The peer group counseling model was developed from concepts and techniques of person-centered group counseling theory, cognitive behavioral group counseling theory, behavioral group counseling theory and reality group counseling theory. 3) The developed peer group counseling model was effective in significantly enhancing the peer counseling competencies of the students attended the model at .01 level. 4) The focus group report of the experimental group who attended the peer group counseling model showed that they were satisfied with the peer group counseling model. They had positive changes in counseling, they understood in counseling methodologies, and they felt proud of being peer counselors. They also felt that their personalities and counseling skills were improved and gained more abilities in counseling. **CONCLUSION:** The Peer group counseling model has a potential for application for enhancing peer counseling competencies for psychology students in universities.

Keywords: Peer group counseling model, peer counseling competencies

บทนำ

การให้การปรึกษาเป็นกระบวนการของการช่วยเหลือ ก่อให้เกิดสัมพันธภาพของการช่วยเหลือระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา ซึ่งผู้ให้การปรึกษาร่วมที่จะให้การช่วยเหลือเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น (Kirdpitak, 2553) การให้การปรึกษาสามารถนำมาใช้ได้กับบุคคลทุกกลุ่มที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะนักศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของชีวิตอันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม จึงทำให้นักศึกษาต้องประสบกับปัญหาที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาพบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การปรับตัวเข้ากับเพื่อน ความกังวลใจในการเรียน ปัญหาสุขภาพ ปัญหาส่วนตัว และปัญหาเพื่อนต่างเพศ เมื่อนักศึกษาประสบปัญหาต่าง ๆ บางปัญหานักศึกษาก็สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง แต่ปัญหาหลายอย่างที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ นักศึกษาก็เลือกที่จะปรึกษากับพ่อแม่ อาจารย์ และเพื่อน โดยขึ้นอยู่กับว่าประเด็นของปัญหานั้นคืออะไร สำคัญมากน้อยเพียงใด แต่ส่วนใหญ่ก็จะเลือกปรึกษาเพื่อนในวัยเดียวกันจะไปปรึกษากับบุคคลอื่น เนื่องจากเพื่อนจะมีความเข้าใจและไม่ตำหนิ ทำให้กล้าที่จะปรึกษาเพื่อนมากกว่าปรึกษามุคคนอื่น

Douglas (1984) กล่าวว่า นักศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ความคิดเห็นของเพื่อนหรือ

ผู้ที่มีอายุมากกว่าเล็กน้อย มีความสำคัญต่อนักศึกษามากกว่าข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้ใหญ่วัยกลางคน ครู หรือผู้ปกครอง สาเหตุที่นักศึกษาปฏิเสธบทบาทของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ไม่ใช่เพราะว่ามีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้ใหญ่ แต่เป็นเพราะการได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่และทำให้รู้สึกว่าเป็นเด็ก นักศึกษาไม่ได้สนใจต่อระเบียบกฎเกณฑ์ ความถูกต้องของสังคม แต่สนใจที่จะได้รับการยอมรับ ความเห็นใจ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมากกว่า

รุ่งเรืองกลกิจ (2532) กล่าวว่า การให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการให้การช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา มีเพื่อนซึ่งอยู่ในวัยใกล้เคียงกันที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะพื้นฐานทางการให้การปรึกษา ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือ เพื่อนที่จะมาทำหน้าที่ในการเป็นผู้ให้การปรึกษานั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการให้การปรึกษาอย่างแท้จริง จึงจะสามารถทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อนผู้ให้การปรึกษาจะต้องมีสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ตามที่ Egan ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง เพื่อนผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูล ความรู้ และทักษะ เพื่อใช้ในการให้การปรึกษา (Kleinke, 1994)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อ

เสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการให้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ การให้การปรึกษาแก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้มองเห็นความสำคัญของการให้ การปรึกษา มีทัศนคติที่ดีต่อการให้การปรึกษา โดยการมุ่งมั่นตั้งใจในขณะให้การปรึกษา สามารถใช้ความรู้และทักษะการให้การปรึกษา ได้อย่างถูกต้อง และสามารถในการดำเนินการ การให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อ ช่วยเหลือเพื่อนผู้รับการปรึกษาให้สามารถ สำร็จและเข้าใจปัญหาของตนเอง จนกระทั่ง เพื่อนผู้รับการปรึกษาหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้ ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการให้การ ปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การ ปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วย เพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบ การให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา

3.1 เปรียบเทียบสมรรถนะในการ ให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่ม ทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อน

ช่วยเพื่อน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ หลังการติดตามผล

3.2 เปรียบเทียบสมรรถนะในการ ให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนระหว่างกลุ่ม ทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อน ช่วยเพื่อน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้การ ปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ก่อนการ ทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

3.3 ศึกษาความพึงพอใจของกลุ่ม ทดลองที่มีต่อสมรรถนะในการให้การปรึกษา แบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังสิ้นสุดการทดลอง โดย ใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ

สมมติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังการ ทดลอง และหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่า ก่อนได้รับการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วย เพื่อน

2. สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังการ ทดลอง และหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่า กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้การปรึกษากลุ่ม แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การ วิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัย

ใช้การประเมินเชิงปริมาณ ได้แก่ การใช้แบบวัด และแบบสังเกตสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา และการประเมินเชิงคุณภาพ ได้แก่ การใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) กับกลุ่มทดลองเมื่อสิ้นสุดการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 60 คน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 23 คน และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 78 คน จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 161 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลองเป็นนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจงจากประชากรที่มีคะแนนสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่ำสุดจนถึงลำดับที่ 20 และสมัครใจเข้าร่วมการทดลองการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 20 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 38 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence:

IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) อยู่ระหว่าง 0.287-0.775 และมีค่าความเที่ยง (reliability coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.929

2. แบบสังเกตสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 34 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.33-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) อยู่ระหว่าง 0.234-0.918 และมีค่าความเที่ยง (reliability coefficient (alpha)) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.806

3. รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.00

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา จำนวน 161 คน พบว่าค่าเฉลี่ยสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.58, \sigma = .20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านเจตคติในการให้การปรึกษา ($\mu = 3.82, \sigma = .40$) ด้านทักษะในการให้การปรึกษา ($\mu = 3.68, \sigma = .22$) และด้านความสามารถใน

การดำเนินการให้การปรึกษา ($\mu = 3.55$, $\sigma = .32$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพของเพื่อนผู้ให้การปรึกษา ($\mu = 3.48$,

$\sigma = .36$) และด้านความรู้ในการให้การปรึกษา ($\mu = 3.36$, $\sigma = .27$) อยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของประชากร ($n=161$)

สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของประชากร	จำนวนข้อ	Min	Max	μ	σ	แปลผล
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านเจตคติในการให้การปรึกษา	9	2.67	4.89	3.82	.40	มาก
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านบุคลิกภาพของเพื่อนผู้ให้การปรึกษา	8	2.38	4.38	3.48	.36	ปานกลาง
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ในการให้การปรึกษา	21	2.71	4.05	3.35	.27	ปานกลาง
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านทักษะในการให้การปรึกษา	23	3.09	4.13	3.68	.22	มาก
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความสามารถในการดำเนินการให้การปรึกษา	11	2.64	4.36	3.55	.32	มาก
โดยรวม	72	3.11	4.14	3.58	.20	มาก

2. การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้แนวคิดสำคัญ คือ มีความสามารถในการคิดเข้าใจตนเอง ยอมรับและปรับตัวเองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่สร้างสรรค์ รู้จัก

ประมวลข้อมูลความรู้ในการให้การปรึกษาด้วยตนเอง และสามารถแสดงพฤติกรรมในการให้การปรึกษาอย่างถูกต้อง โดยนำแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้การปรึกษากลุ่ม 4 ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา โดยให้นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาเข้าร่วมการให้การปรึกษา

กลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นเวลา 2 สัปดาห์
ๆ ละ 5 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเริ่มต้น โดยการให้การปรึกษากลุ่ม
ครั้งที่ 1 เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง
ผู้วิจัยและนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาที่เข้า
ร่วมการให้การปรึกษา ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของ
การให้การปรึกษากลุ่ม บทบาทหน้าที่ของ
นักศึกษาและผู้วิจัย การรักษาความลับ
ระยะเวลาและสถานที่ในการให้การปรึกษา
และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็น
ผู้ให้การปรึกษาเพื่อน วิธีการที่ใช้ในการให้
การปรึกษา ปัญหาที่พบ ความคาดหวังที่ได้
จากการให้การปรึกษาแก่เพื่อน โดยผู้วิจัย
ประยุกต์ใช้หลักการของทฤษฎีการให้การ
ปรึกษากลุ่มยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้
เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม การทำให้
เกิดความกระจำ การให้กำลังใจ การสังเกต
ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง และการสรุป
โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล ประเมิน และ
วางแผนการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วย
เพื่อนในครั้งต่อไป

ขั้นดำเนินการ การให้การปรึกษากลุ่ม
แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
ในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของ
นักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วย
เพื่อนด้านเจตคติในการให้การปรึกษา ด้าน
บุคลิกภาพของเพื่อนผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษา
ด้านความรู้ในการให้การปรึกษา ด้านทักษะใน
การให้การปรึกษา และด้านความสามารถใน
การดำเนินการให้การปรึกษา ผู้วิจัย

ประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคต่าง ๆ
ของการให้การปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้
การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านเจตคติใน
การให้การปรึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิด
ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มยึดบุคคลเป็น
ศูนย์กลาง มุ่งเน้นการมีความสามารถในการ
คิด เข้าใจตนเอง ยอมรับและปรับตัวเองให้
เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่สร้างสรรค์
เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดการสร้างเจตคติที่ดีต่อ
การให้การปรึกษา นำไปสู่การให้การปรึกษ
ากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนได้อย่างราบรื่นและ
ประสบความสำเร็จ และในขั้นการดำเนินการ
ให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการ
อภิปราย การนำเสนอ วิดีทัศน์ เทคนิคการ
แสดงบทบาทสมมติ เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

2) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้
การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้าน
บุคลิกภาพของเพื่อนผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษา
ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้การ
ปรึกษากลุ่มการรู้คิด-พฤติกรรม มุ่งเน้นให้
นักศึกษารู้จักประมวลข้อมูลด้านบุคลิกภาพ
ของเพื่อนผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษาด้วยตนเอง
และสามารถแสดงบุคลิกภาพของผู้ให้การ
ปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนได้อย่างเหมาะสม
และนำไปสู่ความสำเร็จในการให้การปรึกษา
อย่างราบรื่น และในขั้นการดำเนินการให้การ
ปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม
เทคนิคการสาธิตการแสดงบุคลิกภาพของผู้ให้
การปรึกษา การฝึกปฏิบัติ

3) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ในการให้การปรึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มการรู้คิด-พฤติกรรม มุ่งเน้นให้นักศึกษารู้จักประมวลข้อมูลความรู้ในการให้การปรึกษาด้วยตนเอง และสามารถแสดงพฤติกรรมในการให้การปรึกษาอย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จ และในขั้นการดำเนินการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม การสาธิต การนำเสนอ วิดีทัศน์กรณีศึกษา การระดมความคิด

4) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านทักษะในการให้การปรึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มพฤติกรรมนิยม มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน ให้เกิดการเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนการใช้ทักษะการให้การปรึกษาที่ไม่ถูกต้องให้เป็นการใช้ทักษะการให้การปรึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมในระหว่างการให้การปรึกษาเพื่อน และทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับปัญหาในปัจจุบัน โดยให้หาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและรับผิดชอบต่อสิ่งที่เลือกกระทำ และในขั้นการดำเนินการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอน การสาธิต การใช้ตัวแบบ การสังเกต บทบาทสมมติ การเสริมแรง การฝึกทักษะ การอภิปรายกลุ่ม การถาม

5) การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความสามารถในการดำเนินการให้การปรึกษา ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มพฤติกรรมนิยม มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน ให้เกิดการเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนการใช้ทักษะการให้การปรึกษาที่ไม่ถูกต้องให้เป็นการใช้ทักษะการให้การปรึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมในระหว่างการให้การปรึกษาเพื่อน และทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มเผชิญความจริง มุ่งเน้นให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับปัญหาในปัจจุบัน โดยให้หาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและรับผิดชอบต่อสิ่งที่เลือกกระทำ และในขั้นการดำเนินการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอน การสาธิต การใช้ตัวแบบ การสังเกต บทบาทสมมติ การเสริมแรง การฝึกทักษะ การอภิปรายกลุ่ม การถาม

ขั้นยุติการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยให้นักศึกษาสรุปสาระสำคัญที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้การปรึกษากลุ่ม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา สรุปได้ดังนี้

1) สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหลังการทดลองและก่อนการทดลอง ติดตาม

ผลและหลังการทดลอง และติดตามผลและก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยรวมหลังการทดลอง ($\bar{x} = 4.22$) และหลังติดตามผล ($\bar{x} = 4.25$) เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{x} = 2.42$) และเมื่อพิจารณาสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองเป็นรายด้านจะพบว่าสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หลังการ

ทดลองและก่อนการทดลอง หลังการติดตามผลและหลังการทดลอง และหลังการติดตามผลและก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ในการให้การปรึกษา หลังการติดตามผลและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมหลังการทดลองและหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองโดยรวมและรายด้าน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

สมรรถนะในการให้		ผลการให้คำปรึกษา						
การปรึกษาแบบ								
เพื่อนช่วยเพื่อนของ	$\bar{x}$		กลุ่มที่นำมา	Negative	Positive	Ties	Z	p
นักศึกษาสาขาวิชา			เปรียบเทียบ	Rank	Rank			
จิตวิทยา								
สมรรถนะในการให้ การปรึกษาแบบเพื่อน ช่วยเพื่อนด้านเจตคติ ในการให้การปรึกษา	ก่อน	2.46	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.809**	0.005
	หลัง	4.31	ติดตามผล-หลังการ ทดลอง	2	1	7	-0.907**	0.005
	ติดตาม	4.40	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.807**	0.005
สมรรถนะในการให้ การปรึกษาแบบเพื่อน ช่วยเพื่อนด้าน บุคลิกภาพของเพื่อน ผู้ให้การปรึกษา	ก่อน	2.76	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.810**	0.005
	หลัง	4.34	ติดตามผล-หลังการ ทดลอง	3	2	5	-3.051**	0.002
	ติดตาม	4.36	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.809**	0.005
สมรรถนะในการให้ การปรึกษาแบบเพื่อน ช่วยเพื่อนด้านความรู้ ในการให้การปรึกษา	ก่อน	3.50	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.805**	0.005
	หลัง	4.34	ติดตามผล-หลังการ ทดลอง	0	0	10	-2.199	0.028
	ติดตาม	4.36	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.810**	0.005

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สมรรถนะในการให้		ผลการให้คำปรึกษา						
การปรึกษาแบบ			กลุ่มที่นำมา	Negative	Positive	Ties	Z	p
เพื่อนช่วยเพื่อนของ	$\bar{x}$		เปรียบเทียบ	Rank	Rank			
นักศึกษาสาขาวิชา								
จิตวิทยา								
สมรรถนะในการให้	ก่อน	1.82	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.809**	0.005
การปรึกษาแบบเพื่อน	หลัง	3.89	ติดตามผล-หลังการ	6	0	4	-2.807**	0.005
ช่วยเพื่อนด้านทักษะ			ทดลอง					
ในการให้การศึกษา	ติดตาม	3.94	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.807**	0.005
สมรรถนะในการให้	ก่อน	1.56	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.816**	0.005
การปรึกษาแบบเพื่อน	หลัง	4.14	ติดตามผล-หลังการ	1	0	9	-3.051**	0.002
ช่วยเพื่อนด้าน			ทดลอง					
ความสามารถในการ	ติดตาม	4.15	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.821**	0.005
ดำเนินการให้การ								
ปรึกษา								
สมรรถนะในการให้	ก่อน	2.42	หลังทดลอง-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.805**	0.005
การปรึกษาแบบเพื่อน	หลัง	4.22	ติดตามผล-หลังการ	7	2	1	-2.807**	0.005
ช่วยเพื่อนของ			ทดลอง					
นักศึกษาสาขาวิชา								
จิตวิทยาโดยรวม	ติดตาม	4.25	ติดตามผล-ก่อนทดลอง	10	0	0	-2.810**	0.005

2) สมรรถนะในการให้การศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีสมรรถนะในการให้การศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลองและหลังการติดตามผล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมี

สมรรถนะในการให้การศึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยค่าเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ($\bar{x}$ = 4.22) มากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ($\bar{x}$ = 2.41) และค่าเฉลี่ยหลังติดตามผลของกลุ่มทดลอง ($\bar{x}$ = 4.25) มากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ($\bar{x}$ = 2.45) และเมื่อพิจารณาสมรรถนะในการให้

การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรายด้าน จะพบว่า ในระยะก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไม่แตกต่างกัน ส่วนระยะหลังการทดลองและหลังการติดตาม

ผล มีคะแนนสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมและรายด้าน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยา	ระยะ	กลุ่ม	$\bar{X}$	Mean Rank	Sum of Ranks	Mann-Whitney U Test	Z	p
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านเจตคติในการให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	2.46	10.40	104	49.000	-0.760	.939
		ควบคุม	2.43	10.60	106			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.31	5.50	55	.000	-3.797***	.000
		ควบคุม	2.47	6.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.40	5.95	595	4.500	-3.450***	.000
		ควบคุม	2.51	15.05	150.5			
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านบุคลิกภาพของเพื่อนผู้ให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	2.76	9.20	92	37.000	-0.999	.318
		ควบคุม	2.71	11.80	118			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.34	5.50	55	.000	-3.816***	.000
		ควบคุม	2.73	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.36	5.90	55	4.000	-3.497***	.000
		ควบคุม	2.76	15.50	155			
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความรู้ในการให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	3.50	10.95	109.5	45.500	-0.345	.736
		ควบคุม	3.49	10.05	100.5			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.34	5.50	55	.000	-3.801***	.000
		ควบคุม	3.50	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.36	6.10	61	6	-3.346**	.001
		ควบคุม						

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สมรรถนะในการให้การ								
ปรึกษาแบบเพื่อนช่วย								
เพื่อนของนักศึกษา								
สาขาวิชาจิตวิทยา	ระยะ	กลุ่ม	$\bar{X}$	Mean Rank	Sum of Ranks	Mann-Whitney U Test	Z	p
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านทักษะในการให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	1.88	9.50	95	40	-0.764	.445
		ควบคุม	1.78	11.50	115			
	หลังทดลอง	ทดลอง	3.89	5.50	55	.000	-3.790***	.000
		ควบคุม	1.80	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	3.94	5.50	55	.000	-3.787***	.000
		ควบคุม	1.83	15.50	155			
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้านความสามารถในการดำเนินการให้การปรึกษา	ก่อนทดลอง	ทดลอง	1.56	9.90	99	44	-0.463	.644
		ควบคุม	1.56	11.10	111			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.14	5.50	55	0.00	-3.785***	.000
		ควบคุม	1.56	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.15	5.50	55	0.00	-3.794***	.000
		ควบคุม	1.60	15.50	155			
สมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาโดยรวม	ก่อนทดลอง	ทดลอง	2.42	10	100	45	-0.380	.739
		ควบคุม	2.39	11	110			
	หลังทดลอง	ทดลอง	4.22	5.50	55	0.00	-3.784***	.000
		ควบคุม	2.41	15.50	155			
	ติดตามผล	ทดลอง	4.25	5.50	55	0.00	-3.791***	.000
		ควบคุม	2.45	15.50	155			

3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา ภายหลังการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นอย่างมาก โดยพบว่า นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงกับตนเองในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ การมีความ

เข้าใจเกี่ยวกับการให้การปรึกษาได้อย่างถูกต้อง การมีเจตคติที่ดีขึ้นต่อการให้การปรึกษา โดยรู้สึกว่าการให้การปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เกิดความรู้สึกรู้สึกภูมิใจในการทำหน้าที่เป็นผู้ให้การปรึกษากับผู้อื่น มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านบุคลิกภาพของผู้ให้การปรึกษาในทางที่ดีขึ้น รวมถึงสามารถใช้ทักษะในการให้การปรึกษาและสามารถดำเนินการให้การปรึกษาได้อย่างถูกต้องมากกว่าเดิม ในการมาเข้าร่วมการให้การปรึกษาในแต่ละครั้ง นักศึกษาได้รับความรู้ การฝึกทักษะการให้

การปรึกษา การใช้เทคนิคการให้การปรึกษา และสามารถดำเนินไปตามกระบวนการให้การปรึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบวัดและแบบสังเกตสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาสามารถนำไปใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างอื่นได้ และควรศึกษาในรายละเอียดของแบบวัด วิธีการและการแปลความหมายก่อนนำไปใช้

1.2 รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักศึกษาในกลุ่มอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักศึกษาในกลุ่มอื่นๆ ที่ประสงค์จะทำหน้าที่ให้การปรึกษาเพื่อน โดยใช้การให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหรือการอบรม

2.2 ควรเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักศึกษาที่ไม่ใช่นักศึกษาสาขาจิตวิทยาโดยตรง ควรเริ่มต้นใช้การฝึกการให้การปรึกษาทางจุลภาค

2.3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน ให้มีการวิเคราะห์ความแตกต่างที่นำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

2.4 ควรมีการติดตามผลการพัฒนาสมรรถนะในการให้การปรึกษาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยา หลังจากการทดลองไปแล้ว 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อติดตามความคงทนและการนำไปประยุกต์ใช้ในการให้การปรึกษากลุ่ม

References

- Douglas, V. A. (1984). The psychological processes implicated in ADD. In L.M. Bloomindale (Ed.), *Attention deficit disorder: Diagnostic, cognitive and therapeutic understanding* (pp.37-66). Spectrum Publications, Inc.
- Kirdpitak, P. (2553). *Concepts of guidance & theory in psychological counseling*. The Office of the University Press, Sukhothai Thammathirat Open University.
- Kleinke, C. L. (1994). *Common principles of psychotherapy*. Brooks/Cole.
- Rungreangkulkij, S. (2532). *Use of peer group counseling for decreasing adjustment problems in college of first-year nursing students* [Unpublished doctoral dissertation]. Psychology Program, Chulalongkorn University.

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดและสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์

ชนิกานต์ พนมอุปถัมภ์

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ ชนิกานต์ พนมอุปถัมภ์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 10250

E-mail: chanikan.pan@kbu.ac.th

วันที่รับบทความ: 27 กันยายน 2562 วันที่แก้ไขบทความ: 21 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 30 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล และศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ **วิธีการวิจัย** การวิจัยเชิงสำรวจจากตัวอย่าง เลือกโดยวิธีเลือกตัวอย่างอุบัติการณ์ ได้แก่ ผู้บริโภคที่เคยซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่ รถจักรยานยนต์ เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ ANOVA, t-test และการถดถอยเชิงพหุ **ผลการวิจัย** ผู้บริโภคที่มีอาชีพ และรายได้ต่างกันมีกระบวนการการตัดสินใจแตกต่างกัน ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสื่อสังคมออนไลน์มีความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกด้านในกระบวนการการตัดสินใจ ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลต่อกระบวนการการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$ **สรุป** ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

คำสำคัญ: ส่วนประสมการตลาด สื่อสังคมออนไลน์ และกระบวนการตัดสินใจซื้อ

Marketing Mix Factors and Social Media Affecting the Decision Making Process of Motorcycle Parts and Accessories Purchase

Chanikan Panomupatam

Faculty of Business Administration, Kasem Bundit University, Bangkok 10250

Correspondence concerning this article should be addressed to **Chanikan Panomupatam**, Faculty of Business Administration, Kasem Bundit University, Bangkok 10250
E-mail: chanikan.pan@kbu.ac.th

Received date: September 27, 2019 Revised date: May 21, 2020 Accepted date: May 30, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This research looked into the process of decision making to buy motorcycle parts and accessories, and the effects of marketing mix factors and social media on the decision making process of the buyers. **METHODS:** It was quantitative research using questionnaire as a tool to collect data from an accidental sample of 400 buyers of motorcycle parts and accessories in Bangkok. ANOVA, t-test and multiple regression were used for data analyses. **RESULTS:** The research showed that careers and income affected the process of consumer decision on buying. The marketing mix factors and social media influenced consumer decision on buying motorcycle parts and accessories statistically and significantly at $p < 0.05$. **CONCLUSIONS:** Marketing mix factors and social media influence buyers' decision.

Keywords: Marketing mix factors, social media, purchase decision process

บทนำ

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์เป็นหนึ่งในห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลไทยมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศ โดยมีมาตรการสนับสนุนการลงทุนผลิตและใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ที่สำคัญ อาทิ 1) การปรับขึ้นภาษีนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูป (Complete Built-Up: CBU) และชิ้นส่วนครบชุดสมบูรณ์ (Complete Knock-Down: CKD) เพื่อสนับสนุนการใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศ 2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์และดึงดูดเม็ดเงินลงทุนต่างชาติเข้ามาตั้งฐานผลิตในประเทศไทย การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลการยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร และ 3) ในระยะเริ่มแรกของการพัฒนาอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทยภาครัฐกำหนดสัดส่วนบังคับใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตในประเทศ (Local Content Requirements: LCR) ในการผลิตยานยนต์ การผลิตยานยนต์ในไทยมีสัดส่วนการใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตในประเทศค่อนข้างสูงกว่าร้อยละ 80 โดยปัจจุบันการผลิตรถจักรยานยนต์ในไทยใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศเกือบทั้งหมด ขณะที่การผลิตรถยนต์นั่งและรถพิกัดในประเทศไทยใช้ชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตในประเทศร้อยละ 60-80 (สัดส่วนร้อยละ 90 เฉพาะในการผลิต Eco-car) และ

ร้อยละ 90 ของมูลค่าชิ้นส่วนทั้งหมดตามลำดับ (Yongpisanphob, 2560)

จากสถิติการส่งออกรถจักรยานยนต์ชิ้นส่วนและอะไหล่ใน พ.ศ. 2561 กลุ่มชิ้นส่วนและอะไหล่ของรถจักรยานยนต์มีอัตราการเติบโตจากปีพ.ศ. 2560 ในช่วงเวลาเดียวกันสูงขึ้นกว่ารถจักรยานยนต์สำเร็จรูป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในตลาดด้านชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ตลาดอะไหล่รถจักรยานยนต์ในอดีตมีการเติบโตสูงมากและในสถานการณ์ปัจจุบันถือว่ามีทิศทางการเติบโตมากยิ่งขึ้น ตลาดการซื้อขายชิ้นส่วนยานยนต์นอกเหนือจากการค้าขายรูปแบบเดิมที่อยู่ตามร้านค้าอุปกรณ์ยานยนต์แล้ว ยังมีการปรับรูปแบบมาเข้าสู่ตลาดออนไลน์มากยิ่งขึ้น โดยเป็นผลมาจากการเติบโตของการค้าปลีกออนไลน์ในประเทศไทยที่ผ่านมาทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคและผู้ค้าต้องปรับตัวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ค้าปลีก (Ministry of Commerce, 2559) ทั้งนี้การนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เข้ามาเป็นเครื่องมือทางการตลาดสำหรับธุรกิจร้านค้าที่จำหน่ายอุปกรณ์ชิ้นส่วนอะไหล่รถจักรยานยนต์ เป็นรูปแบบของการซื้อขายสินค้าและบริการอีกช่องทางหนึ่งที่มีความนิยม โดยร้านค้าหรือธุรกิจได้มีการนำเครื่องมือ เช่น Facebook, Twitter, Instagram และ Line เข้ามาช่วยเพิ่มช่องทางการขาย หรือส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มผู้บริโภคของตน เนื่องจากสื่อออนไลน์

เหล่านี้สามารถเข้าถึงคนจำนวนมากได้ง่าย และรวดเร็ว และกลุ่มลูกค้าสามารถเข้าถึงข้อมูลที่อยู่บนออนไลน์ได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อความ การแชร์รูปภาพ หรือวิดีโอ เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นสื่อที่สามารถโต้ตอบและสื่อสารกันได้อย่างทันท่วงทีในการใช้งาน ซึ่งโดยทั่วไปสื่อสังคมออนไลน์สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกับคนที่มีความชอบในเรื่องเดียวกัน ใช้ในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรถจักรยานยนต์ เช่น การหาความรู้เรื่องอะไหล่ เรื่องยี่ห้อ เรื่องร้านจำหน่ายอะไหล่ หรือแม้กระทั่งรวมกลุ่มทำสิ่งที่มีประโยชน์ ดังนั้นจึงทำให้ร้านค้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการนำเสนอตนเอง นำเสนอสินค้า รวมถึงใช้เป็นช่องทางการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าหรือพูดคุยตอบข้อซักถามถึงสินค้าและบริการ และจากที่กล่าวไปข้างต้นว่าในยุคปัจจุบันมนุษย์เราเข้าใช้งานสื่อออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทำให้ร้านค้าและลูกค้ายังสามารถติดต่อกันได้ง่ายขึ้น (Kasikorn Bank Research, 2561) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดและสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดและสร้างเครื่องมือการตลาดออนไลน์ การเพิ่มยอดขาย และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้เกิดความพอใจสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาด สื่อสังคมออนไลน์ และกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีความสัมพันธ์กับกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์

สมมติฐานที่ 3 สื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อุปกรณ์ชิ้นส่วนอะไหล่รถจักรยานยนต์ หมายถึง ส่วนประกอบทุกชิ้นส่วนของรถจักรยานยนต์ที่ผลิตและจำหน่ายในประเทศ ทั้งในส่วนของตัวเอง

ยนต์พลาสติก แบตเตอรี่และยางอะไหล่
รถจักรยานยนต์แบ่งออกเป็นหลาย ยี่ห้อ
หลายเกรด ทั้งสินค้าของแท้จากโรงงาน สินค้า
เลียนแบบเกรดเอ และสินค้าเลียนแบบเกรดบี
คุณภาพไม่มาตรฐาน

2. ปัจจัยส่วนประสมการตลาด
(Marketing mix) หมายถึงวิธีการบริหาร
การตลาดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทาง
การตลาด ประกอบด้วย 4 ด้านคือ

1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)
หมายถึงสิ่งที่เสนอขายเพื่อตอบสนองความ
ต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจ เช่น
การหลากหลายของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์
คุณภาพ และตราสินค้า

2) ด้านราคา (Price) หมายถึงราคา
ของอุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่
รถจักรยานยนต์ที่มีความเหมาะสมกับ
คุณภาพ การระบุราคา และราคาหลายระดับ

3) ด้านการจัดจำหน่าย (Place)
หมายถึงช่องทางการจัดจำหน่ายอุปกรณ์
ชิ้นส่วนและอะไหล่ รถจักรยานยนต์ โดยการ
กระจายสินค้าหลากหลายช่องทาง

4) ด้านการส่งเสริมการตลาด
(Promotion) หมายถึงการสื่อสารเพื่อสร้าง
ความพึงพอใจต่อตราสินค้า หรือต่อบุคคล
โดยใช้เพื่อจูงใจ (Persuade) ให้เกิดความ
ต้องการเพื่อเตือนความทรงจำ (Remind)
อุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์
เช่น การโฆษณา การส่งเสริมการขาย และ
การขายโดยพนักงาน

3. สื่อสังคมออนไลน์ (Social media)
หมายถึง การทำตลาดบนสื่อสังคมออนไลน์
ผ่านเว็บไซต์ที่ให้บริการ เพื่อให้ความรู้ การ
สอบถามของอุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่
รถจักรยานยนต์ เช่น Facebook, Line,
Instagram, Google และ YouTube

4. กระบวนการการตัดสินใจซื้อ
หมายถึง การตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและ
อะไหล่รถจักรยานยนต์ โดยลูกค้าเลือกซื้อ
สินค้าตามข้อมูล ข้อจำกัดของสถานการณ์
ต่างๆ ประกอบด้วย 1) การรับรู้ถึงความ
ต้องการ 2) การค้นหาข้อมูล 3) การประเมิน
ทางเลือก 4) การตัดสินใจ และ 5) พฤติกรรม
ภายหลังการซื้อ

การทบทวนวรรณกรรม

ส่วนประสมการตลาด (Marketing
mix) เป็นกลุ่มเครื่องมือทางการตลาดที่
องค์กรใช้ในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์
ทางการตลาดกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตอบสนอง
ความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่
กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ส่วนประสมการตลาด
ประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่กิจการใช้เพื่อให้
มีอิทธิพลโน้มน้าวความต้องการผลิตภัณฑ์
ของกิจการ ดังที่รู้จักกันว่า 4P's คือ ด้าน
ผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้าน
การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริม
การตลาด (Promotion) (Kotler &
Armstrong, 2015)

การตลาดดิจิทัล (Digital
marketing) คือการใช้เครื่องมือในการทำ

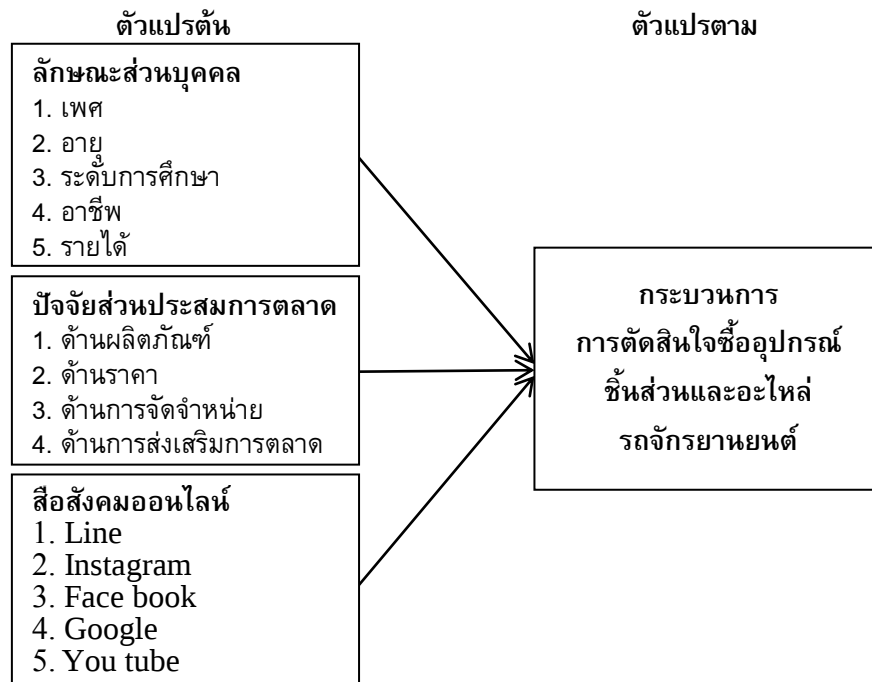
การตลาดที่นักการตลาดใช้ติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างการรับรู้ในตัวสินค้า ประชาสัมพันธ์ สร้างตราสินค้าและสร้างยอดขาย บนเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ตคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก (ไพบโรจน์, 2559) การสื่อสารการตลาดจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการตลาดให้หลากหลายและเลือกช่องทางในการสื่อสารให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้บริโภค รูปแบบการตลาดยุคดิจิทัลมีหลักการทางการตลาดที่เข้าใจง่าย เข้าถึงผู้บริโภคได้เป็นอย่างดีโดยอาศัยสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เป็นเครื่องมือช่องทางในการทำการสื่อสารการตลาด เช่น การสร้างตราสินค้าบน Facebook การทำกิจกรรมการขายผลิตภัณฑ์บน YouTube (Bunsat, 2558)

กระบวนการการตัดสินใจซื้อ (Decision making process to buy) เป็น

ขั้นตอนการตัดสินใจเลือก โดยมีความคาดหวังว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงพอใจ ประกอบด้วย 1) การรับรู้ปัญหา (Problem recognition) หรือการรับรู้ถึงความต้องการ (Need recognition) 2) การค้นหาข้อมูล (Information search) 3) การประเมินทางเลือก (Evaluation of alternatives) 4) การตัดสินใจซื้อ (Purchase decision) และ 5) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ (Post purchase behavior) (Kotler & Keller, 2016)

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรปัจจัยส่วนประสมการตลาด (Kotler & Armstrong, 2015) สื่อสังคมออนไลน์ (ไพบโรจน์, 2559) และกระบวนการการตัดสินใจซื้อ (Kotler & Keller, 2016) สร้างเป็นกรอบแนวความคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการสำรวจ (Survey research) ผู้บริโภคที่เคยซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่ รถจักรยานยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริโภคที่เคยซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดของตัวอย่าง คำนวณจากประชากรในกรณีไม่ทราบค่าที่แน่นอน ด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (พสุนนท์, 2553) จากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 คน เพื่อลดความคาดเคลื่อนผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน เลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอุบัติเหตุ (Accidental sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้ 1) ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าถามเป็นลักษณะนามบัญญัติ (Nominal scale) เรียงอันดับ (Ordinal scale) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) 2) เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านการจัดจำหน่าย (Place) และด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) 3) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Line, Instagram, Face book, Google และ YouTube ทั้งนี้ในส่วนที่ 2 และ 3 เป็นข้อ

คำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนระดับความสำคัญ 5 ระดับ ได้แก่ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง สำคัญน้อย และ สำคัญน้อยที่สุด และ 4) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ ได้แก่ การรับรู้ความต้องการ (Need recognition) การค้นหาข้อมูล (Information search) การประเมินทางเลือก (Evaluation of alternatives) การตัดสินใจซื้อ (Purchase decision) และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ (Post purchase behavior) ข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนนระดับ

ความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ทั้งนี้แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าค่าความเชื่อมั่น(Reliability) เท่ากับ 0.814

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของปัจจัยส่วนประสมการตลาด สื่อสังคมออนไลน์ และกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ประเมิน
ปัจจัยส่วนประสมการตลาด	3.70	1.01	สำคัญมาก
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.76	1.00	สำคัญมาก
2. ด้านราคา	3.67	1.01	สำคัญมาก
3. ด้านการจัดจำหน่าย	3.69	1.02	สำคัญมาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.69	0.99	สำคัญมาก
สื่อสังคมออนไลน์	3.67	0.96	สำคัญมาก
1. Line	3.64	0.92	สำคัญมาก
2. Instagram	3.61	1.00	สำคัญมาก
3. Facebook	3.71	0.97	สำคัญมาก
4. Google	3.76	0.96	สำคัญมาก
5. YouTube	3.66	0.99	สำคัญมาก
กระบวนการการตัดสินใจซื้อ	3.68	0.97	เห็นด้วยมาก
1. การรับรู้ความต้องการ	3.77	0.96	เห็นด้วยมาก
2. การค้นหาข้อมูล	3.58	0.99	เห็นด้วยมาก
3. การประเมินทางเลือก	3.71	0.97	เห็นด้วยมาก
4. การตัดสินใจซื้อ	3.67	0.98	เห็นด้วยมาก
5. พฤติกรรมภายหลังการซื้อ	3.71	0.98	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการจัดจำหน่าย และด้านราคา ตามลำดับ สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า Google มีระดับความสำคัญมากที่สุด รองลงมา ได้แก่

Facebook, YouTube, Line และ Instagram ตามลำดับ และ กระบวนการการตัดสินใจซื้อ อุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ในภาพรวมผู้ซื้อพิจารณาด้านต่าง ๆ ของกระบวนการ การตัดสินใจอยู่ในระดับมาก โดยพบว่ากระบวนการ การตัดสินใจที่มีระดับปัจจัยที่นำมาพิจารณามากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความต้องการ รองลงมา ได้แก่ การประเมินทางเลือก พฤติกรรมภายหลังการซื้อ

การประเมินทางเลือก และการค้นหาข้อมูล
ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ
กระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วน

และอะไหล่รถจักรยานยนต์ จำแนกตาม
ลักษณะส่วนบุคคล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่
รถจักรยานยนต์ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ตัวแปร	สถิติในการทดสอบ	ค่าสถิติ	p-value	การพิสูจน์สมมติฐาน
1. เพศ	t-test	-0.559	0.550	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. อายุ	F-test	2.449	0.063	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ระดับการศึกษา	F-test	2.092	0.125	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. อาชีพ	F-test	3.704	0.006	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
5. รายได้	F-test	7.907	0.000	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริโภคที่มี
เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมี
กระบวนการการตัดสินใจซื้อไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และผู้บริโภค
ที่มีอาชีพ และรายได้ต่างกันมีกระบวนการการ
ตัดสินใจซื้อด้านการตัดสินใจซื้อแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุของ
ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสื่อสังคม
ออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจ
ซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์
ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุของปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์

ตัวแปร	กระบวนการการตัดสินใจซื้อ	
ปัจจัยส่วนประสมการตลาด	β	Sig.
1. ด้านผลิตภัณฑ์	.352	.000
2. ด้านราคา	.172	.000
3. ด้านการจัดจำหน่าย	.159	.001
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	.269	.000
R ²	0.740	
Adjusted R ²	0.737	
F	280.812	
Sig. of F	0.000	

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดทุกด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อกระบวนการการ

ตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$ โดยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (Adjusted R²) เท่ากับ 0.737 หรือร้อยละ 73.7

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์

ตัวแปร	กระบวนการการตัดสินใจซื้อ	
สื่อสังคมออนไลน์	β	Sig.
1. Line	.261	.000
2. Instagram	.181	.000
3. Facebook	.252	.000
4. Google	.280	.000
R ²	0.759	
Adjusted R ²	0.756	
F	310.656	
Sig. of F	0.000	

จากตารางที่ 4 พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ทุกสื่อ ได้แก่ Line, Instagram, Facebook และ Google ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์อย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.05$ โดยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.756 หรือร้อยละ 75.6

สรุปและอภิปรายผล

1. จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสื่อสังคมออนไลน์มีความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกด้าน และกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่เป็นตัวช่วยสำคัญที่ทำให้ร้านจำหน่ายอุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี และพฤติกรรมของผู้บริโภค ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้องสร้างส่วนประสมการตลาดที่เหมาะสมในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจซื้อ รวมถึงปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการ และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภคสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิติโยธิน (2556) และ จันทร์จรงจิต (2560) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์

จรงจิต (2560) พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการโฆษณา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Raluca (2016) พบว่า การขายของผ่านออนไลน์ ผ่านโซเชียลมีเดีย ผ่านการบล็อก และเว็บไซต์ ทำให้ลูกค้าหันมาซื้อสินค้าและการบริการมากยิ่งขึ้นและการสื่อสารผ่านออนไลน์ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างกิจการและลูกค้า

2. จากการเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลพบว่า ผู้บริโภคที่มีอาชีพ และรายได้ต่างกันมีกระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เนื่องจากอุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์เป็นสินค้าที่มีราคาค่อนข้างสูง ผู้บริโภคโดยทั่วไปจะซื้อใหม่ก็ต่อเมื่ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่ชำรุดหรือไม่สามารถใช้งานได้แล้ว แต่หากผู้บริโภคมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้สูงจะสามารถซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่เมื่อมีรุ่นใหม่หรือรูปแบบใหม่ที่ผู้บริโภคต้องการก็จะสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าเหล่านั้นได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้อุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่ชำรุดหรือ ใช้งานไม่ได้แล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิติโยธิน (2556) พบว่า ผู้บริโภคที่มีอาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีกระบวนการการตัดสินใจซื้ออะไหล่รถยนต์ของผู้บริโภคจากผู้แทนจำหน่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ 0.05

3. จากการศึกษา พบว่าปัจจัยส่วน
ประสมการตลาด และสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อ
กระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ชิ้นส่วน
และอะไหล่รถจักรยานยนต์สอดคล้องกับ ลีอวา
นิช (2557) พบว่าช่องทางการจัดจำหน่ายมี
อิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้า

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าผู้บริโภคให้
ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด และ
สื่อสังคมออนไลน์ ในขณะเดียวกัน ยังพบว่า
ปัจจัยส่วนประสมการตลาด และสื่อสังคม
ออนไลน์มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจซื้อ
อุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ของ
ผู้บริโภค ดังนั้นผู้ประกอบการร้านจำหน่าย
อุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ควร
ให้ความสำคัญในประเด็นต่างๆ เพื่อเป็นแนว
ทางการวางแผนการตลาด ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการ
ต้องมีใบรับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้า และ
สินค้าต้องมีตราสินค้าเป็นที่รู้จัก เพื่อสร้าง
ความมั่นใจให้กับลูกค้า และควรมีสินค้าให้เลือก
หลากหลายชนิด รูปแบบบรรจุภัณฑ์ต้องม
ีความคงทน และสินค้าควรใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ
ในการผลิต

2. ด้านราคา ผู้ประกอบการ ควรให้
ความสำคัญกับราคาของสินค้าเหมาะสมกับ
คุณภาพ มีการระบุราคาสินค้าอย่างชัดเจน และ
มีการชำระเงินหลายช่องทาง เช่น เงินสด การ
โอนผ่านโมบายแบงก์กิ้ง เพื่อเป็นทางเลือก
ให้กับลูกค้า

3. ด้านการจัดจำหน่าย ผู้ประกอบ
การต้องให้ความสำคัญ กับการขายสินค้าผ่าน
อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และออนไลน์ กิจการมี
ทำเลที่ตั้ง สะดวก ง่ายต่อการเดินทาง มีการ
จัดเรียงสินค้าเป็นระเบียบ หาสินค้าง่าย และ
กิจการควรมีร้านจัดจำหน่ายเองเพื่อสร้างความ
มั่นใจให้กับลูกค้า

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด
ผู้ประกอบการ ควรให้ความสำคัญ กับการ
บริการจัดส่งสินค้าถึงบ้าน พนักงานขายต้องม
ีความรู้เกี่ยวกับสินค้า มีการให้ความรู้ เทคนิค
ต่าง ๆ ในการประกอบชิ้นส่วนและอะไหล่ผ่าน
สื่อออนไลน์ และให้ส่วนลดเมื่อซื้อสินค้าจำนวน
มาก

5. ด้านสื่อสังคมออนไลน์
ผู้ประกอบการ ควรให้ความสำคัญกับการ
โฆษณาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook,
Google, You tube, Line เพราะสามารถเข้าถึง
ลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว มีต้นทุนการดำเนินการที่
ไม่สูงมากและสามารถทำให้มีลูกค้าเพิ่มขึ้นอีก
ด้วย ทั้งนี้ถ้าผู้ประกอบการต้องการวางแผนกล
ยุทธ์การตลาดของอุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่
รถจักรยานยนต์ ควรให้ความสำคัญของปัจจัย
ส่วนประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้าน
ราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริม
การตลาดทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการเลือกใช้สื่อ
ออนไลน์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของ
ลูกค้าให้มีความพึงพอใจสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วน
ประสมการตลาด และสื่อสังคมมีผลต่อ

กระบวนการการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์ ชิ้นส่วน และอะไหล่รถจักรยานยนต์ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการวิจัยตลาด (Market research) ด้านพฤติกรรม การซื้อของผู้บริโภค และการจรรีกรักที่ดีต่อตราสินค้าของอุปกรณ์ ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ เพื่อจะทำ

ให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถเป็นแนวทางการวางแผนกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจ อุปกรณ์ชิ้นส่วนและอะไหล่รถจักรยานยนต์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

References

- Bunsat, W. (2558). Marketing communications to consumers generation in the digital age. *Journal of Communication and Management NIDA*, 1(1), 14-30.
- Chancharungchit, T. (2560). *Factors influencing online purchasing decisions of Honda's motorcycle parts and equipment* [Unpublished doctoral thesis]. Bangkok University.
- Kasikorn Bank Research. (2561). *Social Media*. https://kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/MarketingTips/ages/SMM_SocialMediaMarketing.aspx
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2015). *Principles of marketing*. Prentice Hall.
- Kotler, P., & Keller, K.L. (2016). *Marketing management* (15th ed.). Prentice Hall.
- Luewanich, N. (2557). Factors affecting the decision making process of the consumers in Phuket about purchasing less than 1,500 C.C. cars for personal use. *Phuket Rajabhat University Journal*, 10(2), 73-93.
- Ministry of Commerce. (2559). *The growth of online retail in Thailand*. <https://www.moc.go.th/index.php/moc-english.html>.
- Pasunont, P. (2553). *Business statistics*. Thai-Japanese Institute of Technology.
- Raluca, D. T. (2016). Blending traditional and digital marketing. *Economic Sciences*, 58(1), 27-35.
- Tidiyothin, N. (2556). Factor influencing decision making in purchasing auto parts of consumers in Sriracha district. *Marketing Journal and Communication*, 11(2), 201-211.
- Yaiphairot, N. (2559). *Digital marketing: Concept & case study*. Tigersky Books.
- Yongpisanphob, W. (2560). *Business and industry trends 2017-2019*. <https://www.krungsri.com/bank/getmedia/6e5cffe7-5a92-41e0-9a6f-9e2b748b872/IOAutomobile>.

การใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางเพื่อพัฒนาความสามารถ ในการอ่านภาษาอังกฤษ

กุสุมา มะแซ

ภาควิชาภาษานาชาติและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90110

นิสากร จารุมณี

ภาควิชาภาษานาชาติและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90110

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ กุสุมา มะแซ ภาควิชาภาษานาชาติและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90110

E-mail: tobetaeaching_kuru@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 2 พฤศจิกายน 2560 วันที่แก้ไขบทความ: 21 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 1 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจการใช้วิธีการอ่านภาษาอังกฤษแบบกว้างขวาง ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ ครอบคลุมประเด็นแนวทางการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง ระดับความพึงพอใจและปัญหาในการใช้วิธีดังกล่าว **วิธีการวิจัย** เป็นแบบกึ่งการทดลอง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการจัดกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ ในโครงการภาษาอังกฤษโครงการภาษาอังกฤษขนาดเล็ก และภาษาอังกฤษวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 29 คน และนักเรียนห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ จำนวน 140 คน รวมทั้งการสัมภาษณ์ครู 10 คน และนักเรียน 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติภาคพรรณนา และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานเลขคณิต **ผลการวิจัย** ในการเลือกสื่อสิ่งพิมพ์ในการอ่านแบบกว้างขวางนั้น ครูเป็นผู้เลือกหนังสือให้นักเรียนอ่าน โดยพิจารณาจากความชอบของนักเรียนและความสอดคล้องกับระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียน สำหรับการจัดกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านนอกห้องเรียน และจัดให้มีการสอบหลังการอ่านเพื่อเป็นการติดตามการอ่านของนักเรียน ครูและนักเรียนเห็นว่าการอ่านแบบกว้างขวางช่วยพัฒนาความรู้ทางด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ ความรู้ทั่วไปแก่นักเรียน และยังช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน ปัญหาในการใช้วิธีการอ่าน คือ ข้อจำกัดในเรื่องเวลา การที่นักเรียนมีการบ้านมากและครูมีภาระงานและความรับผิดชอบมาก ทำให้ยากต่อการจัดเวลาอ่านและการจัดกิจกรรมหลังการอ่าน **สรุป** วิธีการอ่านแบบกว้างขวางมีศักยภาพในการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน

คำสำคัญ: การอ่านแบบกว้างขวาง ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

The Use of Extensive Reading to Develop English Reading Ability

Kusuma Masae

Department of Languages and Linguistics, Prince of Songkla University, Songkla Province 90110

Nisakorn Charumanee

Department of Languages and Linguistics, Prince of Songkla University, Songkla Province 90110

Correspondence concerning this article should be addressed to **Kusuma Masae**, Department of Languages and Linguistics, Prince of Songkla University, Songkla Province 90110
E-mail: tobeteaching_kuru@hotmail.com

Received date: November 2, 2017 Revised date: May 21, 2020 Accepted date: June 1, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This study aimed to survey the use of extensive English reading by English teachers and students in teaching and learning of English, including the current practice of extensive reading, the levels of satisfaction, and the problems in using extensive reading (ER). **METHODS:** It was a quasi-experimental design. The research instruments were questionnaires, interviews, and observation forms. The questionnaire respondents were 29 teachers and 140 Mathayomsuksa 3 students in English Program, Mini English Program and Science-Math English, of which 10 teachers and 10 students participating in the interviews. Descriptive statistics and t-test were employed for analytical purposes. **RESULTS:** The results showed that most teachers chose the books for students for extensive reading based on their interests and proficiency level. Students were assigned to read outside class time and their progress was checked by the follow-up tests administered by teachers. In the opinions of teachers and the students, extensive reading could promote students' vocabulary, grammar and general knowledge. Apart from enhancing reading ability, ER can promote students' reading habit. The main problems were students' too much homework and teachers' too many assigned tasks and responsibilities that were difficult for them in terms of reading time and the arrangement for post-reading activities. **CONCLUSION:** The extensive reading technique could be used for enhancing English reading ability.

Keywords: Extensive reading, English reading ability

บทนำ

ในโลกแห่งการแข่งขันในปัจจุบัน ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า การมีความรู้เท่าทันเป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้การอ่านเป็นหลักและภาษาอังกฤษจัดเป็นภาษาหลักภาษาหนึ่งที่ใช้ในการเขียนเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่นักเรียนไทยอ่านน้อยเมื่อเทียบกับนักเรียนในหลาย ๆ ประเทศ อีกทั้งนักเรียนไทยยังไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากทัศนคติของนักเรียน นักวิจัยหลายท่าน เช่น จันทรทอง (2553) ยืนศักดิ์ และ เกาะวิวัฒนากุล (2551) และ คงบางปอ (2550) ระบุว่านักเรียนไม่ชอบอ่านภาษาอังกฤษ เพราะคิดว่าภาษาอังกฤษยาก ประกอบไปด้วยคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ซับซ้อน และที่สำคัญคือนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ภาวะดังกล่าวทำให้เห็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่จะต้องช่วยกันปรับเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียน และช่วยเสริมสร้างพัฒนานิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน อันจะส่งผลไปยังพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านเพื่อเข้าถึงแหล่งความรู้ใหม่ ๆ

การเสริมสร้างพัฒนานิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ นักเรียนจำเป็นต้องใช้ทักษะการอ่านในการเข้าถึงสิ่งที่อ่าน เพื่อความเข้าใจและเกิดการพัฒนาความรู้จากสิ่งที่อ่าน ในการพัฒนาทักษะและนิสัยรักการอ่านนั้น Nuttall (1996) กล่าวว่า ครูผู้สอนมีบทบาท

อย่างมากในการช่วยเสริมสร้างและพัฒนานิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน เริ่มจากการเป็นแบบอย่างในการอ่าน สร้างแรงจูงใจในการอ่าน คัดเลือกสื่อให้นักเรียนอ่าน การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกฝนและพัฒนาการอ่านแก่นักเรียน การที่จะวัดว่าสิ่งที่ครูผู้สอนจัดการในห้องเรียนประสบผลสัมฤทธิ์หรือไม่ นั่น คือ การที่นักเรียนนำสิ่งที่ครูผู้สอนจัดให้ฝึกฝนในห้องเรียนไปต่อยอดนอกห้องเรียน กล่าวคือ การที่นักเรียนมีความเต็มใจที่จะอ่านหนังสือด้วยตนเองโดยปราศจากการบังคับ นั่นคือการอ่านแบบกว้างขวาง (Extensive Reading) Day and Bamford (1998) ได้อธิบายเกี่ยวกับการอ่านแบบกว้างขวางไว้ว่า เป็นการอ่านแบบเน้นผู้อ่านเป็นสำคัญ ผู้อ่านมีอิสระที่จะเลือกอ่านสิ่งที่ตนเองสนใจและจะเริ่มอ่านหรือหยุดอ่านเมื่อใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อความบันเทิง สื่อที่ใช้อ่านมีความเหมาะสมกับความสามารถทางภาษาของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้อย่างรวดเร็วและอ่านได้ปริมาณมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การอ่านแบบดังกล่าว นอกจากจะทำให้ได้รับความรู้ ความบันเทิง และเป็นการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกลอยลางอ่านจนพัฒนากลายเป็นนิสัยรักการอ่านแล้ว สิ่งที่ผู้อ่านจะได้รับและพัฒนาเพิ่มเติมแบบไม่ได้ตั้งใจ (Incidental Learning) จากการอ่านแบบกว้างขวาง คือ คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ทางภาษา ผดุง และ จารุมณี (2554) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมการอ่านแบบหลากหลายเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านภาษาอังกฤษและความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีระดับความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและนิสัยรักการอ่านภาษาอังกฤษ

เพิ่มสูงขึ้นหลังการใช้กิจกรรมการอ่านแบบหลากหลาย เช่นเดียวกับ จันทรทอง (2553) ที่ศึกษาการบูรณาการเทคนิคการตั้งคำถามและการอ่านแบบกว้างขวางเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและนิสัยรักการอ่าน ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนสูงขึ้นหลังการเรียนรู้ด้วยวิธีบูรณาการเทคนิคการตั้งคำถามและการอ่านแบบกว้างขวาง

การอ่านแบบกว้างขวางช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนดังปรากฏในเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แต่กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้มีการกำหนดให้ทุกโรงเรียนนำเอาการอ่านแบบกว้างขวางไปใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในประเทศไทย โรงเรียนจำนวนมากจึงไม่ได้้นำการอ่านแบบกว้างขวางมาใช้กับนักเรียน จากการสำรวจเบื้องต้นแบบไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับการใช้การอ่านแบบกว้างขวางในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสงขลา พบว่า หลักสูตรห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ English Program (EP), Mini English Program (MEP) และ Special Math English (SME) ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 9 โรงเรียนนโยบายนำเอาการอ่านแบบกว้างขวางไปใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ แต่ผู้วิจัยพบว่า มีโรงเรียนเพียง 5 โรงเรียนที่มีการนำการอ่านแบบกว้างขวางมาใช้ในรายวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวปฏิบัติ ระดับความพึงพอใจ และปัญหา ในการใช้

วิธีการอ่านแบบกว้างขวางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษในปัจจุบันในโรงเรียน 5 โรงดังกล่าว เปรียบเทียบมุมมองระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อจะนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการนำการอ่านแบบกว้างขวางมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาแนวปฏิบัติ ระดับความพึงพอใจ ปัญหาในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ EP, MEP และ SME ที่มีการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางในปัจจุบัน และเปรียบเทียบมุมมองระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากร และตัวอย่าง

ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครูผู้สอน และนักเรียนภาษาอังกฤษห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ EP, MEP และ SME เลือกตัวอย่างแบบกลุ่มตามวัตถุประสงค์ (Purposive samples) ประกอบด้วยครูผู้สอน จำนวน 29 คน และนักเรียนห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ EP, MEP และ SME ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 140 คนที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปี

การศึกษา 2560 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียนในจังหวัดสงขลา ที่ใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และ แบบบันทึกการจัดกิจกรรมในการฝึกการอ่านแบบกว้างขวาง ขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมีดังนี้

1) แบบสอบถามแนวทางการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางความพึงพอใจและปัญหาในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง (ฉบับสำหรับครูและฉบับสำหรับนักเรียน) แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ประกอบด้วยคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Likert's scale) ครอบคลุมประเด็นหลักดังนี้ 1) การเลือกและจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการอ่านแบบกว้างขวาง 2) การจัดกิจกรรมหลังการอ่านแบบกว้างขวาง 3) การติดตามผลการอ่าน 4) ความพึงพอใจในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง และ 5) ปัญหาในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง นอกจากนี้มีคำถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นคำถามแบบปลายเปิด หลังจากสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามฉบับร่างทั้ง 2 ฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและหาค่า IOC พบว่าแบบสอบถามครูมีค่า IOC อยู่ในระดับ 0.98 ส่วนแบบสอบถามนักเรียนมีค่า IOC อยู่ในระดับ 1.00 จากนั้นปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้กับครู จำนวน 20 คน และนักเรียนจำนวน 30 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามครูแยกตามประเด็นคำถาม การเลือกสื่อ การจัดกิจกรรม การติดตามผล ความพึงพอใจ และปัญหา อยู่ในระดับ 0.88 0.81 0.90 0.90 และ 0.72 ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามนักเรียนแยกตามประเด็นคำถาม การเลือกสื่อ การจัดกิจกรรม การติดตามผลความพึงพอใจ และปัญหา อยู่ในระดับ 0.90 0.86 0.90 0.91 และ 0.84 ตามลำดับ ผลดังกล่าวแสดงว่าแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับมีความน่าเชื่อถือ

2) แบบสัมภาษณ์ครูและแบบสัมภาษณ์นักเรียน

แบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับเป็นคำถามปลายเปิด ใช้สอบถามครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกและจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการอ่านแบบกว้างขวาง การจัดกิจกรรมการอ่าน การติดตามผลการอ่าน ความพึงพอใจ และปัญหา ในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง แบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

3) แบบบันทึกการจัดกิจกรรมในการฝึกการอ่านแบบกว้างขวาง

แบบบันทึกการจัดกิจกรรมในการฝึกการอ่านแบบกว้างขวาง เป็นแบบฟอร์มใช้บันทึกรายละเอียดระหว่างการจัดกิจกรรม ประกอบด้วยข้อมูลรายวิชา ระดับชั้น ชื่อโรงเรียน วัน/เวลา และสถานที่ กระบวนการ/วิธีการจัดกิจกรรม สื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้ และข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยติดต่อโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูและนักเรียนและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 (ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560) โดยนำแบบสอบถามส่งที่โรงเรียนด้วยตนเองและนัดหมายการขอสัมภาษณ์ครูและนักเรียน ผู้วิจัยรับแบบสอบถาม

คืนในวันสัมภาษณ์ ในแต่ละโรงเรียนผู้วิจัยสัมภาษณ์ครู 2 คน และนักเรียน 2 คนที่อาสาให้ข้อมูล ใช้เวลาในการสัมภาษณ์แต่ละคน 20 – 30 นาที ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้จัดบันทึกข้อมูลและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ สำหรับการสังเกตการจัดกิจกรรมการสอน ผู้วิจัยสังเกตการจัดกิจกรรมทุกโรงเรียน ๑ ละ 2 ครั้ง ๑ ละ 1 ชั่วโมง ในชั้นเรียนที่ไม่ซ้ำกัน ผู้วิจัยจัดบันทึกตามแบบฟอร์ม

ผลการวิจัย

1. แนวปฏิบัติในการเลือกและจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการอ่านแบบกว้างขวาง

ตารางที่ 1 การเลือกและจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับการอ่านแบบกว้างขวาง

แนวปฏิบัติในการเลือกและจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์	ครู (n=29)		นักเรียน (n=140)		t	df	p-value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.			
1. สำรวจความสนใจในการอ่านของนักเรียนก่อนจะเลือกหนังสือให้นักเรียนอ่าน	3.69 (มาก)	1.28	3.35 (ปานกลาง)	.94	-1.650	167	.10
2. วัดระดับความรู้ทางภาษาของนักเรียนเพื่อเลือกสื่อสิ่งพิมพ์ให้เหมาะกับระดับภาษาของนักเรียน	3.45 (มาก)	1.24	3.39 (ปานกลาง)	.92	-.228	35	.82
3. เลือกหนังสือนอกเวลาที่ยากกว่าระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียน	2.86 (ปานกลาง)	1.19	3.74 (มาก)	.87	4.601	167	.00
4. เลือกหนังสือที่เป็นเรื่องสั้น สามารถอ่านจบในระยะเวลาสั้น	4.28 (มากที่สุด)	.80	3.81 (มาก)	.99	-2.364	167	.02
5. เลือกหนังสือที่มีสีสันสดใส น่าอ่าน	3.69 (มาก)	1.44	3.59 (มาก)	.86	-.375	32	.71
6. เลือกหนังสือที่มีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของนักเรียนในแง่ของเนื้อหาและความสามารถทางภาษา	4.07 (มาก)	1.25	3.76 (มาก)	.97	-1.499	167	.14
7. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเลือกสื่อในการอ่าน	3.52 (มาก)	1.50	3.71 (มาก)	.95	.678	33	.50
8. ครูเป็นผู้เลือกหนังสือนอกเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่องเดียวกันทั้งห้องเรียน	4.10 (มาก)	1.23	3.93 (มาก)	1.08	-.776	167	.44
9. ให้นักเรียนเลือกสื่อในการอ่านอย่างอิสระแตกต่างกันตามความถนัดและสนใจของตนเอง	3.14 (ปานกลาง)	1.64	3.63 (มาก)	1.09	1.541	33	.13
10. โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อในการอ่านนอกเวลา	3.38 (ปานกลาง)	1.47	3.16 (ปานกลาง)	1.17	-.739	36	.46
แนวปฏิบัติในการเลือกและจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวม	4.22 (มากที่สุด)	0.72	4.23 (มากที่สุด)	0.75	-0.52	167	0.96

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ครูและนักเรียนเห็นพ้องกันว่า หลักการที่เป็นแนวปฏิบัติในการเลือกสื่อได้รับการปฏิบัติในระดับมากที่สุด (ครู $\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.72 และนักเรียน $\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.75 $t = -0.52$) ยกเว้นกรณีการเลือกหนังสือนอกเวลาที่ยากกว่าระดับความสามารถของนักเรียน ซึ่งครูปฏิบัติปานกลาง แต่นักเรียนระบุว่าอยู่ในระดับมาก (ข้อ 3 $\bar{x}$ ครู = 2.86, S.D. = 1.19 $\bar{x}$ นักเรียน = 3.74, S.D. = 0.87) อย่างไรก็ตามผลจากการสัมภาษณ์ ครูทั้ง 10 คน (100%) ระบุว่า ตนเป็นผู้เลือกสื่อสิ่งพิมพ์ให้นักเรียนอ่าน โดยพิจารณาความเหมาะสมของระดับความสามารถทางภาษาและความชอบของนักเรียน และอาศัยประสบการณ์การอ่านของครู เลือกเรื่องที่ครูเคยอ่านแล้วชอบหรือคิดว่าดีสำหรับนักเรียน ครูท่านหนึ่งระบุว่า ตนได้เลือกหนังสือที่สามารถสอดแทรกการสอนคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

นักเรียนทั้ง 10 คน (100%) ให้สัมภาษณ์ว่าครูเป็นผู้เลือกหนังสือให้อ่าน และแม้ว่านักเรียนระบุว่าครูสำรวจความสนใจของนักเรียน (ข้อ 1. $\bar{x}$ นักเรียน = 3.35, S.D. = 0.94) แต่นักเรียนจำนวน 8 คน ระบุในคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามว่า อยากให้ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกอ่านหนังสือที่ตนสนใจได้อย่างอิสระ นอกจากนี้พบว่า มีการใช้วิธีเลือกหนังสือที่เป็นเรื่องสั้น สามารถอ่านจบได้ในระยะเวลาสั้นในระดับมากที่สุด (ข้อ 4. $\bar{x}$ ครู = 4.28, S.D. = 0.80) และระดับมาก (ข้อ 4. $\bar{x}$ นักเรียน = 3.81, S.D. = 0.99) ผลจากการบันทึกการจัดกิจกรรมพบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ที่ครูให้นักเรียนอ่านมากที่สุด คือ นวนิยาย เรื่องสั้น รองลงมา คือ สื่อทาง Internet ความเรียง Graded readers และ นิตยสาร ตามลำดับ ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ฝึกการอ่านแบบกว้างขวาง

ตารางที่ 2 ตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการอ่านแบบกว้างขวาง

ประเภทสื่อ	ชื่อเรื่อง
1. นวนิยาย	The Adventure of Sherlock Homes and Romeo and Juliet
2. สื่อทางอินเทอร์เน็ต	Energy
3. ความเรียง	Food
4. หนังสืออ่านนอกเวลา Graded Readers	The Invisible Man The Elephant Man The Adventures of Tom Sawyer
5. นิตยสาร	Student Weekly

2. การจัดกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง

ตารางที่ 3 การจัดกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง

การจัดกิจกรรม	ครู (n=29)		นักเรียน (n=140)		t	df	p-value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.			
1. ครูแนะนำให้ให้นักเรียนรู้จักการอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษ	4.52 (มากที่สุด)	.57	3.94 (มาก)	.95	-4.349	65	.00
2. ครูชี้แจงนักเรียนว่าจะไม่มีการสอบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวลในการอ่าน และอ่านอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินมากยิ่งขึ้น	3.10 (ปานกลาง)	1.40	3.39 (ปานกลาง)	1.20	1.150	167	.25
3. ครูให้ดูปกหนังสือและอ่านเรื่องย่อ/เปิดเทป ใช้คำถามก่อนการอ่านและพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในเนื้อเรื่องเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน พร้อมทั้งมอบหมายการอ่านบทต่อไป (ทำอย่างนี้จนจบเล่ม)	4.10 (มาก)	.86	3.36 (ปานกลาง)	1.13	-3.971	50	.00
4. ครูย่อเรื่องให้เข้าใจความสั้นๆประมาณ 10 บรรทัด ให้นักเรียนอ่าน ก่อนที่จะมอบหมายให้นักเรียนอ่านหนังสือเป็นเล่ม	3.45 (มาก)	1.24	3.23 (ปานกลาง)	1.07	-.979	167	.33
5. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงในบางคาบเรียน	3.66 (มาก)	1.01	3.61 (มาก)	1.18	-.174	167	.86
6. ครูให้นักเรียนอ่านในห้องเรียนเท่านั้น	3.10 (ปานกลาง)	1.50	2.91 (ปานกลาง)	1.09	-.823	167	.41
7. ครูให้นักเรียนอ่านนอกห้องเรียนเท่านั้น	3.45 (มาก)	1.12	2.80 (ปานกลาง)	1.07	-2.936	167	.00
8. ครูให้นักเรียนอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน	4.24 (มากที่สุด)	.95	4.09 (มาก)	.96	-.760	167	.45
9. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดตารางเวลาในการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาภาษาอังกฤษ	2.72 (ปานกลาง)	1.28	3.31 (ปานกลาง)	1.19	2.403	167	.02
10. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจำนวนเรื่องที่จะอ่าน	2.90 (ปานกลาง)	1.42	3.51 (มาก)	1.21	2.428	167	.02
การจัดกิจกรรมในภาพรวม	3.52 (มาก)	.71	3.42 (มาก)	.73	-.730	167	.47

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมครูและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อแนวทางต่างๆ ในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน (ครู $\bar{x} = 3.52$, S.D. = 0.71 และนักเรียน $\bar{x} = 3.42$, S.D. = 0.73 $t = -0.730$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการดำเนินกิจกรรมการอ่านใน

รูปแบบต่างๆ ตั้งแต่ระดับปานกลาง มาก และมากที่สุด ความเห็นของครูและนักเรียนต่างกันเล็กน้อยในบางข้อ (ข้อ 1, 3, 7, 9, 10) แต่เมื่อพิจารณาระดับที่พบส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง สิ่งที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การแนะนำให้ให้นักเรียนรู้จักการอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษ (ข้อ 1)

รองลงมา คือ การจัดให้อ่านทั้งในและนอกห้องเรียน (ข้อ 8) ครูจัดกิจกรรมโดยให้ดูปกหนังสือและอ่านเรื่องย่อ พูดคุยเพื่อดึงดูดความสนใจ และมอบหมายการอ่านรายบท (ข้อ 3) และครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงในบางคาบเรียน (ข้อ 5) สิ่งที่ปฏิบัติในระดับปานกลางและน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดตารางเวลาในการอ่านหนังสือนอกเวลา (ข้อ 9) นอกจากนี้ ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของครูทั้ง 10 คน (100%) แสดงให้เห็นว่า ส่วน

ใหญ่ครูจะมอบหมายให้นักเรียนอ่านเองนอกเวลา เช่น อ่านที่บ้าน อ่านในคาบว่าง เป็นต้น ครู 2 คน (20%) ดึงดูดความสนใจของนักเรียนด้วยการนำเสนอปกหนังสือที่มีสีสันสดใสอ่านและเล่าเรื่องย่อให้นักเรียนฟัง ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนักเรียนจำนวน 10 คน (100%) ที่ระบุว่าครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านนอกเวลาและมีกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้สึกสนใจอยากอ่านหนังสือโดยการให้ดูปกหนังสือและพูดคุยเรื่องย่อ

3. การติดตามผลการอ่านแบบกว้างขวาง

ตารางที่ 4 การติดตามผลการอ่านแบบกว้างขวาง

การติดตามผลการอ่าน	ครู (n=29)		นักเรียน (n=140)		t	df	p-value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.			
1. ครูใช้บอร์ดแสดงความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียนเป็นขั้นบันได	2.10 (น้อย)	1.23	2.90 (ปานกลาง)	1.28	3.075	167	.00
2. ครูบันทึกติดตามความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียน เช่น ดูการบันทึกการยืมหนังสือจากห้องสมุด สัมภาษณ์นักเรียนหลังอ่านจบ	2.55 (น้อย)	1.27	3.37 (ปานกลาง)	1.17	3.381	167	.00
3. ครูให้นักเรียนเขียนบันทึกการอ่าน ระบุชื่อเรื่อง วันที่ เวลา พร้อมทั้งเขียนความรู้สึก	3.17 (ปานกลาง)	1.44	3.47 (มาก)	1.17	1.200	167	.23
4. ครูมีบัตรคำถามสั้นๆ สอดไว้ในปกหนังสือให้นักเรียนเขียนตอบ	3.38 (ปานกลาง)	1.29	2.86 (ปานกลาง)	1.20	-2.075	167	.04
5. ครูให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องที่อ่าน	3.45 (มาก)	1.27	3.77 (มาก)	1.12	1.380	167	.17
6. ครูให้นักเรียนแสดงละครหลังจากอ่านเรื่อง	3.10 (ปานกลาง)	1.40	2.77 (ปานกลาง)	1.23	-1.291	167	.20
7. ครูจัดอภิปรายเกี่ยวกับตัวละครหรือเรื่องที่อ่านหลังจากอ่านเรื่อง	3.97 (มาก)	.98	3.18 (ปานกลาง)	1.18	-3.349	167	.00
8. ครูและนักเรียนเลือกคำพูดหรือประโยคที่สำคัญของเนื้อเรื่องมาอภิปราย	3.90 (มาก)	.90	3.52 (มาก)	1.13	-1.682	167	.09
9. ครูจัดชั่วโมงรักการอ่านเพื่อทำกิจกรรมต่อเนื่องกับการอ่าน	3.28 (ปานกลาง)	1.28	3.25 (ปานกลาง)	1.17	-.107	167	.92
10. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน/หน้าเสาธง/ชั่วโมงรักการอ่าน	2.93 (ปานกลาง)	1.39	3.02 (ปานกลาง)	1.24	.351	167	.73
11.ครูจัดสอบนักเรียนหลังการอ่าน	4.24 (มากที่สุด)	.79	3.79 (มาก)	1.09	-2.134	167	.03
การติดตามผลการอ่านในภาพรวม	3.28 (ปานกลาง)	.86	3.26 (ปานกลาง)	.84	-.086	167	.93

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าครูและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติในเรื่องการติดตามผลการอ่านในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางไม่แตกต่างกัน (ครู $\bar{x} = 3.28$, S.D. = 0.86 และนักเรียน $\bar{x} = 3.26$, S.D. = 0.84, $t = -0.086$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบความแตกต่างในบางข้อเท่านั้น (ข้อ 1, 2, 3, 7, 11) วิธีการติดตามผลที่ใช้ในระดับมากและมากที่สุด ได้แก่ การจัดสอบหลังการอ่าน (ข้อ 11) การเลือกคำพูดหรือประโยคที่สำคัญของเนื้อเรื่องมาอภิปราย (ข้อ 8)

การจัดอภิปรายเกี่ยวกับตัวละครหรือเรื่องที่อ่าน หลังการอ่าน (ข้อ 7) และการเขียนสรุปเรื่องที่อ่าน (ข้อ 5) จากผลการสัมภาษณ์ครู 8 คน (80%) ระบุว่า เนื่องจากครูมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาที่จะจัดกิจกรรม หลังการอ่านแก่นักเรียน ครูจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีการสอบเพื่อติดตามผลการอ่านของนักเรียน ครู 1 คน (10%) กล่าวว่า ก่อนการสอบได้ร่วมกันอภิปรายเนื้อเรื่อง ครูอีก 1 คน (10%) ระบุว่า ตนได้เลือกวิธีการให้นักเรียนอ่านแล้วสรุปเรื่อง เนื่องจากข้อจำกัดของเวลา ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและหลากหลายได้อีกทั้งระบบการศึกษาไทยที่มุ่งเน้นผลการสอบ O-NET ทำให้ครูต้องเน้นการติวนักเรียนเพื่อสอบ O-NET ส่งผลให้การอ่านหนังสือนอกเวลาถูกลดความสำคัญลงไป นักเรียนจำนวน 10 คน (100%) ให้สัมภาษณ์ว่า โดยมากครูจะให้สอบ

หลังการอ่าน และไม่ค่อยมีกิจกรรมหลังการอ่านที่หลากหลายหรือน่าสนใจเท่าที่ควร นักเรียนแสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า อยากให้ครูจัดกิจกรรม เช่น การแสดงละคร การเล่าเรื่องมากกว่าการสอบ เพราะกิจกรรมดังกล่าวไม่เพียงแต่ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ แต่ช่วยส่งเสริมให้มีความกล้าแสดงออก ความสามัคคี ทำงานเป็นทีม และสามารถวัดความเข้าใจในการอ่านเรื่องของนักเรียนได้จริง จากบันทึกการสังเกตการเรียนการสอน พบว่า กิจกรรมหลังการอ่านที่ครูจัด ประกอบด้วย การทำแบบทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่อง แสดงละคร เขียนสรุปเรื่อง เล่าเรื่องย่อหน้าชั้น อภิปรายเหตุการณ์และตัวละคร ตอบคำถาม จดคำศัพท์และแต่งประโยค รายละเอียดกิจกรรมติดตามผลการอ่านจำแนกตามโรงเรียน แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 กิจกรรมติดตามผลการอ่าน

กิจกรรม	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	โรงเรียนที่ 4	โรงเรียนที่ 5
1. ตอบแบบทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่อง	✓	✓	✓	✓	✓
2. แสดงละคร	✓	-	✓	-	-
3. เขียนสรุปเรื่อง	-	-	-	✓	✓
4. เล่าเรื่องย่อหน้าชั้น	-	✓	-	✓	-
5. อภิปรายเหตุการณ์และตัวละคร	✓	-	-	-	-
6. ตอบคำถาม	-	✓	-	-	-
7. จดคำศัพท์และแต่งประโยค	✓	-	-	-	-

หมายเหตุ : ✓ มีการปฏิบัติ - ไม่มีการปฏิบัติ

4. ความพึงพอใจต่อวิธีการอ่านแบบกว้างขวาง

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจต่อวิธีการอ่านแบบกว้างขวาง

ความพึงพอใจต่อวิธีการอ่าน	ครู (n=29)		นักเรียน (n=140)		t	df	p-value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.			
1. การอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษช่วยให้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น	4.59 (มากที่สุด)	.63	4.35 (มากที่สุด)	.86	-1.722	52	.09
2. การอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษช่วยให้เรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น	4.21 (มากที่สุด)	.73	4.23 (มากที่สุด)	.86	.127	167	.90
3. การอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การพูด การเขียน	4.14 (มาก)	.88	4.21 (มากที่สุด)	.84	.443	167	.66
4. การอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษช่วยพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.34 (มากที่สุด)	.81	4.24 (มากที่สุด)	.92	-.553	167	.58
5. การอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษทำให้ชอบอ่านภาษาอังกฤษมากขึ้น	3.83 (มาก)	1.14	4.11 (มาก)	.93	1.242	36	.22
ความพึงพอใจต่อวิธีการอ่านในภาพรวม	3.62 (มาก)	0.62	3.61 (มาก)	0.63	-0.078	167	0.94

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช่วิธีการอ่านแบบกว้างขวางอยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน (ครู $\bar{x} = 3.62$, S.D. = 0.62 และนักเรียน $\bar{x} = 3.61$, S.D. = 0.63, $t = -0.078$) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมากไม่แตกต่างกัน ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดที่การใช้การอ่านแบบกว้างขวางสามารถช่วยเพิ่มความรู้ทางด้านคำศัพท์ (ข้อ 1) เพิ่มความรู้ทางด้านไวยากรณ์ (ข้อ 2) และช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน (ข้อ 4) ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของครูทั้ง 10 คน (100%) ที่ระบุว่า มีความพึงพอใจต่อการ

ใช่วิธีการอ่านแบบกว้างขวางมาก เพราะการอ่านแบบกว้างขวางช่วยเพิ่มความรู้ทางด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ และพัฒนาทักษะทางการอ่านภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักรับผิดชอบตนเอง และเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การอ่านหนังสือนอกเวลาเป็นการผจญภัยอย่างหนึ่ง เป็นการเสริมสร้างจินตนาการและเปิดโลกทัศน์แก่นักเรียน เป็นการลงทุนที่ถูกต้องที่สุดและได้ผลลัพธ์ที่คุ้มค่า นักเรียนจำนวน 10 คน (100%) กล่าวว่า พึงพอใจกับการอ่านแบบกว้างขวาง เพราะการอ่านแบบกว้างขวางช่วยพัฒนาความรู้

ทางด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ และความรู้จากเรื่อง
ที่อ่านแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะ
การอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน ทำให้

นักเรียนอ่านคล่องขึ้น และช่วยเสริมสร้างนิสัยรัก
การอ่านให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

5. ปัญหาในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง

ตารางที่ 7 ปัญหาในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางจากมุมมองของครู

ปัญหาจากมุมมองของครู	ครู (n=29)	
	Mean	S.D.
1. ครูขาดความรู้และทักษะในการใช้หนังสืออ่านนอกเวลาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านภาษาอังกฤษและนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน	2.76 (ปานกลาง)	.99
2. โรงเรียน/เครือข่ายผู้ปกครอง/สมาคมศิษย์เก่า/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สนับสนุน งบประมาณในการจัดซื้อหนังสือให้นักเรียนอ่าน	2.31 (น้อย)	.85
3. ครูไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องหลังการอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน	2.59 (ปานกลาง)	1.21
4. นักเรียนไม่สนใจ/ขาดแรงจูงใจในการอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษ	3.17 (ปานกลาง)	1.10
5. นักเรียนไม่สนใจที่จะทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับการอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษ	3.21 (ปานกลาง)	1.01
ปัญหาจากมุมมองของครูในภาพรวม	2.81 (ปานกลาง)	.71

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าครูมีปัญหา
ในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางในระดับปาน
กลางเท่านั้น ($\bar{X}$ = 2.81, S.D. = 0.71) และ
ปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการที่นักเรียนไม่
สนใจขาดแรงจูงใจในการอ่านหนังสือนอกเวลา
และไม่สนใจทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับการอ่าน
(ข้อ 4, 5) ปัญหาอื่น ๆ คือ ครูขาดความรู้และ
ทักษะในการจัดกิจกรรมการใช้หนังสืออ่านนอก

เวลาและครูไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรม (ข้อ 1,
3) สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูทั้ง 10 คน
(100%) ที่ระบุตรงกันถึงปัญหาข้อจำกัดของเวลา
เนื่องจากครูมีภาระงานและความรับผิดชอบมาก
ทั้งงานสอนและภาระงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย
ทำให้ไม่มีเวลาจัดกิจกรรมให้นักเรียนอย่างเต็มที่
สำหรับปัญหาจากมุมมองของนักเรียน ผลการ
วิเคราะห์แสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ปัญหาในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางจากมุมมองของนักเรียน

ปัญหาจากมุมมองของนักเรียน	นักเรียน (n=140)	
	Mean	S.D.
1. ห้องสมุดไม่มีหนังสือที่หลากหลายให้ได้เลือกอ่าน	2.79 (ปานกลาง)	1.12
2. โรงเรียนไม่มีการจัดตารางเวลาเฉพาะในการใช้กิจกรรมการอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษ	3.22 (ปานกลาง)	1.10
3. นักเรียนไม่มีเวลาในการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษเพิ่มเติมนอกห้องเรียน	3.09 (ปานกลาง)	1.13
4. หนังสืออ่านนอกเวลาภาษาอังกฤษไม่น่าสนใจ	2.71 (ปานกลาง)	1.13
5. หนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษมีความยากเกินไป	2.71 (ปานกลาง)	1.04
6. กิจกรรมที่ครูจัดมีความยากและซับซ้อน ทำให้ไม่ยอมรับกิจกรรม	2.73 (ปานกลาง)	1.06
7. ไม่มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมหลังการอ่าน	3.04 (ปานกลาง)	1.12
8. ครูให้นักเรียนสอบหลังจากการอ่าน ทำให้ไม่มีความสุขในการอ่าน	3.24 (ปานกลาง)	1.22
9. ครูมอบหมายให้อ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษด้วยตนเอง โดยปราศจากการช่วยเหลือติดตาม	3.09 (ปานกลาง)	1.15
ปัญหาจากมุมมองของนักเรียนในภาพรวม	2.96 (ปานกลาง)	.75

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนระบุปัญหาในการอ่านแบบกว้างขวางในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$, S.D. = 0.75) โดยประเด็นที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ ปัญหาที่ครูให้นักเรียนสอบหลังการอ่านทำให้ไม่มีความสุขในการอ่าน (ข้อ 8. $\bar{x} = 3.24$, S.D. = 1.22) และการที่โรงเรียนไม่มีการจัดตารางเวลาเฉพาะในการจัดกิจกรรมการอ่านหนังสือนอกเวลาภาษาอังกฤษ (ข้อ 2. $\bar{x} = 3.22$, S.D. = 1.10) นอกจากนี้ นักเรียนมีปัญหาด้านการช่วยเหลือในการอ่านจากครู (ข้อ 9. $\bar{x} = 3.09$, S.D. = 1.15) และ

ปัญหาไม่มีเวลาอ่านหนังสือนอกเวลา (ข้อ 3. $\bar{x} = 3.09$, S.D. = 1.13) ซึ่งตรงกับที่นักเรียนทั้ง 10 คน (100%) ให้สัมภาษณ์ว่า ไม่มีเวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเนื่องจากมีการบ้านวิชาอื่น ๆ จำนวนมาก

สรุปและอภิปรายผล

แนวปฏิบัติในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง ในด้านการเลือกสื่อ ครูเป็นผู้เลือกสื่อสิ่งพิมพ์ให้นักเรียนอ่านโดยอาศัยประสบการณ์การอ่านของครู สื่อสิ่งพิมพ์ที่ครูเลือกให้นักเรียน

อ่าน คือ นวนิยาย เรื่องสั้น รองลงมา คือ สื่อทาง internet ความเรียง Graded readers และ นิตยสาร ตามลำดับ

การจัดกิจกรรมการอ่านที่ครูปฏิบัติมากที่สุด คือ แนะนำให้นักเรียนรู้จักกับการอ่าน จัดให้นักเรียนอ่านทั้งในและนอกห้องเรียน นำเสนอปกหนังสือและพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องย่อเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน สิ่งที่ครูปฏิบัติในระดับปานกลางและน้อยคือ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดตารางเวลาในการอ่าน หนังสือนอกเวลา

การติดตามผลการอ่านที่ครูใช้มากที่สุด คือ การทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่องหลังการอ่าน รองลงมา คือ แสดงละคร เขียนสรุปเรื่อง เล่าเรื่องย่อหน้าชั้น อภิปรายเหตุการณ์และตัวละคร ตอบคำถาม จดคำศัพท์และแต่งประโยคตามลำดับ

แนวปฏิบัติในการอ่านแบบกว้างขวางของครูมีทั้งส่วนที่สอดคล้องและขัดแย้งกับทฤษฎีของ Day and Bamford (1998) กล่าวคือ ส่วนที่สอดคล้อง คือ การมอบหมายให้นักเรียนอ่านนอกห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่การจัดกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง โดยเริ่มจากการแนะนำให้ นักเรียนรู้จักกับการอ่าน การดึงดูดความสนใจของนักเรียนโดยการนำเสนอปกหนังสือและพูดคุยถึงเรื่องย่อ รวมทั้งการจัดกิจกรรมหลังการอ่านเพื่อติดตามผลการอ่าน ประกอบด้วย การแสดงละคร การเล่าเรื่องย่อ การเขียนสรุปเรื่อง การอภิปรายเหตุการณ์และตัวละคร

ส่วนที่ขัดแย้งกับทฤษฎีของ Day and Bamford (1998) คือ การไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระที่จะเลือกอ่านสิ่งที่ตนเองสนใจที่จะอ่านโดยการสำรวจความสนใจและวัดระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียนก่อนการเลือกสื่อให้นักเรียนอ่าน

การจัดกิจกรรมหลังการอ่านที่เน้นการตอบแบบทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่อง ทำให้นักเรียนไม่มีความสุขกับการอ่านและส่งผลให้นักเรียนไม่อยากอ่าน

แม้ว่าแนวปฏิบัติในบางประเด็นจะขัดแย้งกับทฤษฎี ครูและนักเรียนต่างมีความพึงพอใจกับการอ่านแบบกว้างขวาง โดยมองว่า การอ่านแบบกว้างขวางช่วยพัฒนาความรู้ทางด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ ความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษ และช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอมนิและ จารุมณี (2559), จารุมณี (2557), ผดุงและจารุมณี (2554), จันทรทอง (2553) และ Yamashita (2013) ที่ต่างพบว่าการอ่านแบบกว้างขวางช่วยพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางนั้น ครูและนักเรียนมีมุมมองแตกต่างกัน คือ ครูมองว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากนักเรียน นักเรียนไม่สนใจ ขาดแรงจูงใจในการอ่าน และไม่สนใจทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับการอ่าน ส่วนปัญหาจากมุมมองของนักเรียนนั้น นักเรียนมองว่าปัญหาในการอ่านของนักเรียนเกิดจากการที่ครูให้นักเรียนสอบหลังการอ่านทำ

ให้นักเรียนไม่มีความสุขในการอ่าน และทางโรงเรียนไม่ได้จัดตารางเวลาเฉพาะในการจัดกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง

นอกจากนี้ครูและนักเรียนมีมุมมองตรงกันว่าเป็นเพราะไม่มีเวลาเนื่องจากครูมีภาระงานและความรับผิดชอบมาก และนักเรียนมีการบ้านมาก จึงไม่มีเวลาจัดและร่วมกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง ซึ่งปัญหาในเรื่องเวลาของครูส่งผลต่อการเลือกแนวปฏิบัติในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวาง เนื่องจากภาระงานและความรับผิดชอบของครู ทำให้ครูไม่มีเวลาที่จะสำรวจความสนใจและวัดระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียนก่อนการเลือกสื่อสิ่งพิมพ์ให้นักเรียนอ่าน และด้วยโรงเรียนมีกิจกรรมต่างๆ มากมาย และมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการสอบ O-NET ครูจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการติว O-NET ไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมหลังการอ่านเพื่อติดตามผลการอ่านแบบกว้างขวาง ครูจึงต้องเลือกใช้วิธีการทดสอบ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่มีความสุขในการอ่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยจะเห็นว่านักเรียนมีอิสระน้อยในการเลือกสื่อสิ่งพิมพ์ที่ตนเองสนใจ ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือที่จะอ่านตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนได้มากขึ้น โดยการสำรวจความสนใจและวัดระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียนก่อนร่วมกันเลือกสื่อ และอาจมีหนังสือ

หลายเล่มให้เลือกตามความสนใจในแต่ละระดับ ครูควรจัดกิจกรรมหลังการอ่านให้หลากหลายและน่าสนใจ เช่น การเล่าเรื่อง การแสดงละคร มากกว่าการสอบ ซึ่งทำให้นักเรียนไม่มีความสุขในการอ่าน โรงเรียนควรลดภาระงานของครู เช่น งานสำนักงาน งานเอกสาร เป็นต้น และจัดตารางเวลาเฉพาะให้ครูและนักเรียน ครูในรายวิชาต่าง ๆ ควรร่วมกันพิจารณาการมอบหมายการบ้านร่วมกันเพื่อให้มีการกระจายงานอย่างเหมาะสม เพื่อที่ครูและนักเรียนจะได้มีเวลาจัดและร่วมกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ประชากรที่เป็นครูสอนภาษาอังกฤษและนักเรียนห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ EP, MEP และ SME เท่านั้น งานวิจัยครั้งต่อไปควรครอบคลุมประชากรครูสอนภาษาอังกฤษและนักเรียนห้องเรียนทั่วไปด้วย เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติ ปัญหา และความต้องการในการใช้วิธีการอ่านแบบกว้างขวางในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันกับประชากรในโรงเรียนที่มีโปรแกรมห้องเรียนพิเศษหรือไม่อย่างไร และควรเพิ่มจำนวนประชากรครูเพื่อความหลากหลายของข้อมูล นอกจากนี้งานวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาผลการใช้การอ่านแบบกว้างขวางแบบเต็มรูปแบบ เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้ ความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจการอ่านแบบกว้างขวาง

References

- Charumanee, N. (2557). Idea sharing: The use of read-share-act to promote extensive reading. *PASAAA Journal of Language Teaching and Learning*, 47, 184-197.
- Day, R., & Bamford, J. (1998). *Extensive reading in the second language classroom*. Cambridge University Press.
- Janthong, J. (2553). *Integration questioning and extensive reading to support English reading comprehension and reading habit* [Unpublished master's thesis]. Prince of Songkla University.
- Khongbangpor, T. (2550). *The relationships among English reading comprehension ability, attitudes, and learning styles of first year liberal arts students at Prince of Songkla University* [Unpublished master's thesis]. Prince of Songkla University.
- Nuttall, C. (1996). *Teaching reading skills in a foreign language*. Reed Educational and Professional Publishing Limited.
- O-Manee, A., & Charumanee, N. (2559). The use of extensive reading activities to develop English reading competence, critical thinking ability, English reading attitudes and English reading habits. *Journal of Liberal Arts*, 8(2), 104-131.
- Padung, J., & Charumanee, N. (2554). Use of extensive reading activity to promote English reading habit and English reading comprehension. *Journal of Liberal Arts*, 3(1), 71-91.
- Yamashita, J. (2013). Effects of extensive reading on reading attitudes in a foreign language. *Reading in a Foreign Language*, 25, 248-263.
- Yeunsak, S., & Kaowiwattanakul, S. (2551). Attitude and behavior of teachers and students in secondary school on English learning and teaching, based in the 2008 basic educational curriculum: A case study of secondary school in Phayao province. *Naresuan Phayao Journal*, 5(2), 190-197.

แรงจูงใจในความภักดีของพนักงานในเครือบริษัท ไทยรัฐออนไลน์ และ ไทยรัฐทีวี

ปิติวัตต์ ปิติพรภูวพัฒน์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (คลองหก) จังหวัดปทุมธานี 12120

E-mail: pitiwat.piti@gmail.com

กนกพร ชัยประสิทธิ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (คลองหก) จังหวัดปทุมธานี 12120

E-mail: kc13@rmutt.ac.th

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ ปิติวัตต์ ปิติพรภูวพัฒน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (คลองหก) จังหวัดปทุมธานี 12120

E-mail: pitiwat.piti@gmail.com

วันที่รับบทความ: 10 กรกฎาคม 2562 วันที่แก้ไขบทความ: 27 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 30 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์มูลเหตุจูงใจในความภักดีต่อองค์กรของพนักงาน **วิธีการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงสำรวจด้วยตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานในบริษัทไทยรัฐออนไลน์ (บจก. เทรนด์ วี จี 3) และไทยรัฐทีวี (บจก.ทริปปิเล วี บรอดคาสท์) กลุ่มที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน จำนวน 172 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลวิธีหลัก ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุ **ผลการวิจัย** พบว่า แรงจูงใจในด้านความต้องการความสำเร็จ และแรงจูงใจด้านความต้องการความผูกพัน มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กรของพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานของพนักงานในบริษัทไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวี อย่าง มีนัยสำคัญที่ $p < 0.05$ **สรุป** ความภักดีต่อองค์กร สามารถสร้างได้โดยการสร้างแรงจูงใจด้านความต้องการและความผูกพันของพนักงานในองค์กร

คำสำคัญ: แรงจูงใจ ความภักดีต่อองค์กร ไทยรัฐออนไลน์ ไทยรัฐทีวี

Motivation Towards Employee Loyalty in Thairath Online and Thairath TV Companies

Pitiwat Pitipornpuwapat

Rajamangala University of Technology Thanyaburi (Klong 6), Pathum Thani 12120

E-mail: pitiwat.piti@gmail.com

Kanokporn Chaiprasit

Rajamangala University of Technology Thanyaburi (Klong 6), Pathum Thani 12120

E-mail: kc13@rmutt.ac.th

Correspondence concerning this article should be addressed to **Pitiwat Pitipornpuwapat** Rajamangala

University of Technology Thanyaburi (Klong 6), Pathum Thani 12120

E-mail: pitiwat.piti@gmail.com

Received date: July 10, 2019 Revised date: May 27, 2020 Accepted date: May 30, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This research aimed to analyse motivation towards employee loyalty in Thairath Online and Thairath TV companies. **METHODS:** It was a sample survey research. The research sample consisted of 172 employees whose work performance was higher than the standard level. Questionnaires were an instrument for data collection. The main statistical test was multiple linear regression analysis. **RESULTS:** The results showed that need for achievement and affiliation affected employee loyalty significantly at $p < 0.05$. **CONCLUSIONS:** Employee loyalty could be established by means of strengthening needs for achievement and affiliation among employees of the organization.

Keywords: Motivation, employee loyalty, Thairat online, Thairat TV

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรทุกองค์กรหากจะสามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรได้นั้น สิ่งที่สำคัญอย่างมากที่ต้องคำนึงถึงคือ การใช้ทรัพยากรในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งทรัพยากรบุคคลก็เป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ ฉะนั้นองค์กรต้องหมั่นดูแลและพัฒนาทรัพยากรบุคคลอยู่เสมอเพื่อรักษาไว้ให้คงอยู่กับองค์กร (จันทร์กล้า, 2559) และสิ่งที่สำคัญอย่างมากกับการบริหารทรัพยากรบุคคลก็คือ การทำให้พนักงานเกิดความภักดีต่อองค์กร เพราะความภักดีต่อองค์กรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานที่จะทำให้พนักงานปฏิบัติงานในองค์กรด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถอีกด้วย (ทองสุข, 2554)

ในปัจจุบันที่โลกเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ทำให้เทคโนโลยีและวัฒนธรรมได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก รวมถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคก็ได้เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคนั้นทำให้ธุรกิจหลาย ๆ ธุรกิจต้องประสบกับปัญหาต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมไปถึงธุรกิจ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (บจก.วัชรพล) ผู้ซึ่งเป็นผู้นำในธุรกิจหนังสือพิมพ์ ที่มียอดขายเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทยนั้น ก็ได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคเช่นกัน แม้ว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะยังคงมียอดขายหนังสือพิมพ์เป็นอันดับหนึ่งของประเทศอยู่ก็ตาม แต่ทางผู้บริหารก็ไม่ได้นิ่งนอนใจ และได้

เล็งเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบันนี้แล้วทำให้ผู้บริหารของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (บจก.วัชรพล) ต้องการขยายธุรกิจเพิ่มขึ้นอีกสองธุรกิจ คือ ไทยรัฐออนไลน์ (บจก.เทรนด์ วิ จี 3) ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจประเภทเว็บไซต์ผลิตข่าวออนไลน์ และไทยรัฐทีวี (บจก.ทริปเปิ้ลวี บรอดคาสท์) ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล โดยการขยายธุรกิจเพิ่มขึ้นครั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการแสวงหากำไรของบริษัท และเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของบริษัทที่ต้องการจะเป็น Content Provider อีกด้วย

ปัจจุบัน ธุรกิจเว็บไซต์ และธุรกิจสถานีโทรทัศน์ดิจิตอลนั้น ก็เป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างมาก มีเว็บไซต์ข่าวจากสำนักข่าวอื่น ๆ มากมาย รวมถึงสถานีโทรทัศน์เองก็มีมากมายหลายช่อง ถือว่าเป็นธุรกิจที่มีคู่แข่งมากมาย ทั้งคู่แข่งที่มีศักยภาพในการผลิตและมีความชำนาญในธุรกิจนี้แล้ว ก็ยังมีคู่แข่งรายใหม่ ๆ ที่ยังคงเข้ามาแข่งขันในธุรกิจนี้อีกด้วย และเพราะการที่มีคู่แข่งมาก ด้วยเหตุนี้ทำให้บริษัทที่อยู่ในธุรกิจนี้เกิดการแย่งชิงทรัพยากรบุคคลจากคู่แข่งเกิดขึ้นสูงมาก ทั้งการแย่งชิงเด็กจบใหม่สายนิเทศศาสตร์ การเปิดรับสมัครตำแหน่งเดียวกันจำนวนมาก รวมไปถึงเกิดการซื้อตัวบุคลากรที่มีความสามารถกันอีกด้วย ทำให้ไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวีเล็งเห็นถึงความสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้องค์กรขับเคลื่อนไปได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เพราะทรัพยากรที่มีคุณค่าและคู่ควรกับการรักษาและพัฒนามากที่สุดก็คือทรัพยากรบุคคลนี้เอง หากทรัพยากรบุคคลลดน้อยลง หรือไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงาน ก็ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และส่งผลกับผลการปฏิบัติงานของบริษัทที่จะต้องลดลงตามไปด้วย ทำให้ผู้บริหารของไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวี ให้ความสำคัญกับการรักษาทรัพยากรบุคคลเอาไว้ และนอกจากการให้ความสำคัญกับการรักษาทรัพยากรบุคคลไว้ ผู้บริหารยังต้องการให้พนักงานมีความภักดีต่อองค์กรด้วย เพราะหากพนักงาน เกิดความภักดีต่อองค์กรแล้ว พนักงานก็จะไม่คิดที่จะลาออก อีกทั้งยังจะทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานดีขึ้น และทำให้ผลการปฏิบัติงานของบริษัทดีขึ้นไปด้วย

การทำให้พนักงานเกิดความภักดีต่อองค์กรจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างมากในสภาวะการแข่งขันสูงแบบนี้ เพื่อลดปัญหาการดึงตัวบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูง และรักษาพนักงานให้คงอยู่กับองค์กร (กบิลฤทธิวัฒน์, 2557) โดยเฉพาะกับพนักงานกลุ่มที่มีศักยภาพ และมีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน เพราะหากบริษัทต้องสูญเสียพนักงานในกลุ่มนี้ไป แม้จะเป็นจำนวนน้อย แต่จะส่งผลเสียต่อบริษัทเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความภักดีของพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน เนื่องจาก

พนักงานกลุ่มนี้เป็นพนักงานที่เป็นกุญแจสำคัญ ที่จะส่งผลให้บริษัทประสบความสำเร็จในสภาวะการแข่งขันที่สูงในขณะนี้ อีกทั้งฝ่ายทรัพยากรบุคคลของบริษัทไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวี เล็งเห็นถึงความสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และความสำคัญในการรักษาพนักงานให้คงอยู่กับองค์กรนาน ๆ รวมถึงเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับความภักดีของพนักงานในกลุ่มผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี ตลอดจนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

แรงจูงใจ (Motivation)

McClelland (1940) ได้สรุปความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นเรื่องของการจูงใจของบุคคลที่จะทำเพื่อให้เกิดในเรื่องของความต้องการที่จะทำให้ตนประสบความสำเร็จ โดยไม่คิดหวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ซึ่งความต้องการที่จะประสบความสำเร็จนี้ หากเป็นความต้องการในการทำงานก็จะเป็นในเรื่องของความต้องการที่จะทำงานให้ดีที่สุด เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างที่คาดการณ์ไว้ เมื่อทำได้ดังที่ตั้งเป้าไว้แล้ว ในการทำงานครั้งต่อไป ก็

จะเกิดแรงผลักดันให้ทำงานให้ดีที่สุดจนสำเร็จ อีกต่อ ๆ ไป และแมคคลีแลนด์ได้สรุปเรื่องของความต้องการเป็นเรื่องของแรงจูงใจไฟ สัมฤทธิ์ไว้ 3 ประการดังนี้

1. ความต้องการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ (Need for achievement) คือ ความต้องการในการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างดี และเต็มที่ที่สุด เพื่อให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งคนที่มีความต้องการประเภทนี้สูงจะมีลักษณะชอบทำงานกับคนเก่ง หรือชอบการแข่งขัน การวางแผนเก่ง รู้ว่าตนเองต้องรับผิดชอบเรื่องอะไร และทำหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างดีที่สุด ต้องการข้อมูลป้อนกลับจากหัวหน้าเสมอ เพื่อประเมินผลตนเอง ชอบที่จะกำหนดเป้าหมายงานของตนเองให้เป็นเป้าหมายที่ยากและท้าทาย และเป็นคนกล้าที่จะเสี่ยงในงานที่อาจเกิดความผิดพลาด

2. ความต้องการในเรื่องความผูกพัน (Need for affiliation) คือ ความต้องการที่จะอยากให้ผู้อื่นยอมรับในผลงาน หรือยอมรับในตัวตนของเรา รวมถึงต้องการที่จะเป็นสมาชิก และมีส่วนร่วมในทีม ซึ่งคนที่มีความต้องการในเรื่องความผูกพันมาก ๆ มักจะชอบการร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน โดยจะพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน

3. ความต้องการในอำนาจ (Need for power) คือ ความต้องการที่จะมีอำนาจ มีอิทธิพลมากกว่าคนอื่น คนที่มีความต้องการที่จะมีอำนาจสูง ก็มักจะหาวิธีที่ทำให้ตนมีอิทธิพลมากกว่าคนอื่น ๆ รวมถึงต้องการให้คนอื่นยอมรับ ต้องการให้คนอื่นยกย่อง

ต้องการเป็นผู้นำ ต้องการงานที่เหนือกว่าคนอื่น และจะกังวลในเรื่องของอำนาจมากกว่าการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งความต้องการในอำนาจ อาจแบ่งได้เป็น 2 แบบคือ ความต้องการมีอำนาจ เพื่อสนองตนเอง และความต้องการมีอำนาจเพื่อส่วนรวม

แมคคลีแลนด์ กล่าวว่า คนเราอาจจะเกิดความต้องการทั้ง 3 อย่างนี้ในเวลาเดียวกันก็ได้ แต่ความมากน้อยของความต้องการทั้ง 3 อย่างนั้น จะแตกต่างกันออกไป โดยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ และความ ต้องการมีอำนาจ จะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำงานในองค์กรอย่างยิ่ง พนักงานในองค์กรควรจะมีความต้องการเหล่านี้ โดยเฉพาะผู้บริหาร เพราะผู้บริหารที่มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ จะมุ่งมั่นต่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตนเอง และขององค์กร ซึ่งความต้องการในอำนาจ จะทำให้ผู้บริหารมีอำนาจพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่ และสำคัญเกิดขึ้นกับองค์กร อันจะทำให้ผลงานขององค์กรบรรลุเป้าหมาย และเป็นประโยชน์แก่องค์กรได้ นอกจากงานเหล่านี้ แมคคลีแลนด์ พบว่า สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการทำงาน ก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่จะมีผลต่อผลงานที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

การวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีของ McClelland (1940) ดังกล่าวเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยแรงจูงใจ

ความภักดีต่อองค์กร (Loyalty)

Hoy & Rees (1974) กล่าวว่า ความภักดี คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับองค์กร ถ้าพนักงานมีความภักดีที่มีต่อองค์กรมาก แนวโน้มอัตราการที่พนักงานจะลาออกก็จะลดน้อยลงด้วย ซึ่งความภักดีประกอบด้วย 3 เรื่อง

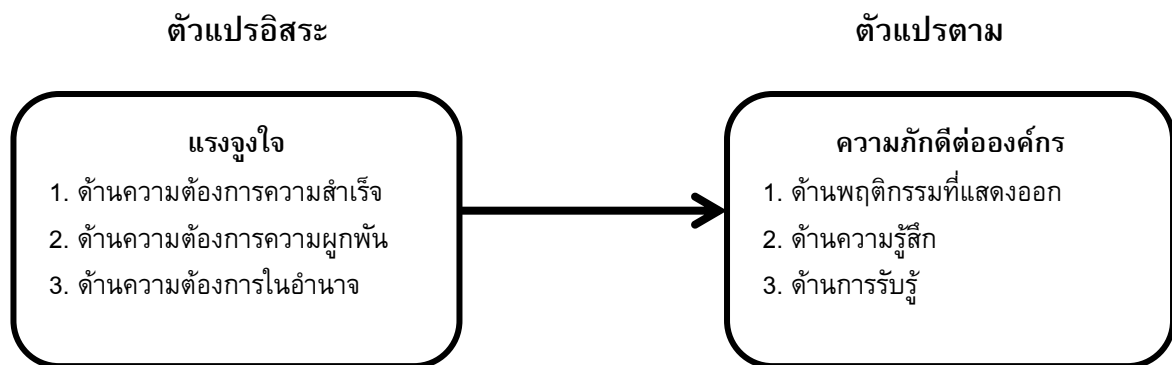
1. เรื่องของพฤติกรรมที่แสดงออก (Behavioral aspect) คือการตอบสนองออกมาโดยแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมา จะมาจากทัศนคติของคน ๆ นั้น โดยถ้าบุคคลนั้นมีทัศนคติเชิงบวกต่อสิ่งที่ได้ทำ แม้ว่าจะขัดกับทัศนคติในตอนแรกก็

ตาม หากทำไปแล้วเขาก็จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้ดีขึ้นเพื่อกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จนั่นเอง

2. เรื่องของความรู้สึก (Affective aspect) คือ อารมณ์ หรือความรู้สึกที่เกิดจากความชอบของคน ๆ นั้น หรือเกิดจากความไม่ชอบของคน ๆ นั้น เช่น การเกิดความรัก ความพึงพอใจในองค์กร ของเรานั้นเอง

3. เรื่องของการรับรู้ (Cognitive aspect) คือ ค่านิยม หรือความเชื่อส่วนบุคคลของคน ๆ นั้น เช่น ความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจในองค์กรนั่นเอง ทองสุข (2554) ได้ให้ความหมายว่า ความภักดีต่อองค์กรคือ การไม่อยากจากไปไหนมีความรู้สึกรักในองค์กร ซึ่งในองค์กรอาจจะมีสิ่งจูงใจที่ทำให้ทำงานในองค์กรต่อไปอย่างมีความสุข

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือกลุ่มพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน ในเครือบริษัท ไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวีจำนวน 172 คน ดังที่แจกแจงเป็น สายงานกลยุทธ์และ

การตลาด 25 คน สายงานปฏิบัติการ 101 คน สายงานเทคโนโลยีสารสนเทศและวิศวกรรม ออกอากาศ 31 คน และสายงานประธานเจ้าหน้าที่บริหารธุรกิจ 15 คน

กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือกลุ่มพนักงานที่มี

ผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน ในเครือ
บริษัทไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวีจำนวน
172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลในครั้งนี้คือแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 2
ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามในเรื่อง
ของแรงจูงใจ โดยคำถามในตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับ
แรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จ
แรงจูงใจด้านความต้องการความผูกพัน
แรงจูงใจด้านความต้องการอำนาจ ซึ่ง
ลักษณะของคำถามจะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating scale) โดยจะแบ่งระดับ
ในการวัดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกอยู่ 5
ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อย
ที่สุด ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในเรื่อง
ของความจงรักภักดีต่อองค์กร โดยคำถาม
ในตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับ ความจงรักภักดีต่อ
องค์กรในด้านพฤติกรรมที่แสดงออก ด้าน
ความรู้สึก และด้านการรับรู้อำนาจ ซึ่งลักษณะ
ของคำถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating scale) โดยจะแบ่งระดับในการวัดให้
ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกอยู่ 5 ระดับคือ มาก
ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดตาม
แนวคิดของลิเคอร์ท์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัว
แปร แรงจูงใจ และความภักดีต่อองค์กรของ
พนักงานในเครือบริษัทไทยรัฐออนไลน์ และ
ไทยรัฐทีวี ด้วย Multiple linear regression
(ตารางที่ 1 และ 2)

ตารางที่ 1 แสดงผลสรุปอิทธิพลของแรงจูงใจ ที่มีต่อความภักดีต่อองค์กร

แรงจูงใจ	R	R square	Adjusted R square	Std. Error of the Estimate
แรงจูงใจ	0.400	0.160	0.145	0.54070

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจด้านความต้องการ
ความสำเร็จ แรงจูงใจด้านความต้องการความ
ผูกพัน และแรงจูงใจด้านความต้องการอำนาจ

มีผลต่อความภักดีต่อองค์กร โดยมีค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุเท่ากับ 0.400 และ
สามารถทำนายความภักดีต่อองค์กรได้เท่ากับ
ร้อยละ 14.5

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression confidents) ของแรงจูงใจต่อความภักดีต่อองค์กร

แรงจูงใจ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	2.832	0.298		9.492	0.000
แรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จ	0.295	0.071	0.355	4.139	0.000
แรงจูงใจด้านความต้องการความผูกพัน	0.140	0.066	0.161	2.131	0.035
แรงจูงใจด้านความต้องการอำนาจ	-0.072	0.066	-0.090	-1.081	0.281

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จ มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญ $p < 0.001$ แรงจูงใจด้านความผูกพัน มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กร ที่ระดับนัยสำคัญ < 0.05 แต่แรงจูงใจด้านอำนาจ ไม่มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อ องค์กร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p = 0.05$

แรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จ และตัวแปรแรงจูงใจด้านความต้องการความผูกพัน มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กร ของพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน โดยสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_1 = 2.832 + 0.295x_1 + 0.140 x_2 - 0.072 x_3 + 0.54$$

เมื่อ

$\hat{Y}_1$ คือ ความภักดีต่อองค์กร

X_1 คือ แรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จ

X_2 คือ แรงจูงใจด้านความต้องการความผูกพัน

X_3 คือ แรงจูงใจด้านความต้องการอำนาจ

สรุปและอภิปรายผล

พนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานในเครือบริษัทไทยรัฐออนไลน์ และ

ไทยรัฐทีวี มีความภักดีต่อองค์กรอยู่ในระดับมาก โดยพนักงานมีความภักดีต่อองค์กรในด้านพฤติกรรมที่แสดงออก ด้านความรู้สึ

และด้านการรับรู้ ทั้งสามด้านตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองสุข (2554) และในส่วนของแรงจูงใจ พนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน ในเครือบริษัท ไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวีพบว่าพนักงานมีแรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยส่วนมากได้รับแรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จในเรื่อง 1) การได้รับมอบหมายงานที่ทำหายความสามารถ 2) บริษัทสนับสนุนให้พนักงานมีการเรียนรู้และพัฒนาโดย การเข้ารับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม 3) การประเมินผลการปฏิบัติงานของบริษัทมีความเหมาะสมชัดเจน และให้ความเป็นธรรม 4) บริษัทมีเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพที่ชัดเจน 5) เรื่องอัตราเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับ มีความก้าวหน้าตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าบริษัทได้มีการสนับสนุนแรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จถูกทางแล้ว

ในส่วนของแรงจูงใจด้านความต้องการความผูกพัน พนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานในเครือบริษัท ไทยรัฐออนไลน์และไทยรัฐทีวี มีแรงจูงใจด้านความต้องการความผูกพันอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก 1) เพื่อนร่วมงานให้ความสนิทสนม 2) บรรยากาศในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานอยู่กันเหมือนพี่น้อง ทั้งสองข้อเป็นความเห็นหลักที่พนักงานตอบ และ 3) ผู้บังคับบัญชาสนับสนุน และช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดการทำงานเป็นทีม 4) ผู้บังคับบัญชารับฟัง

ความเห็นของพนักงานเมื่อพนักงานเสนอความเห็นที่ต่างออกไป 5) ผู้บังคับบัญชาให้ความสนิทสนม 6) ผู้บังคับบัญชาให้คำยกย่องชมเชยเสมอเมื่อทำงานได้ดี 4 ข้อนี้พนักงานให้ความเห็นอยู่ในระดับมาก และเรื่องบริษัทมีสิ่งอำนวยความสะดวกหลายด้านทำให้รู้สึกเหมือนอยู่บ้าน เป็นข้อที่พนักงานให้ความเห็นในระดับปานกลางเท่านั้น ทำให้บริษัทควรพัฒนาในข้อนี้ต่อไปด้วย

ในส่วนของแรงจูงใจด้านความต้องการอำนาจก็มีความเห็นอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน มีความเห็นในเรื่อง 1) รู้สึกว่าตัวเองเป็นคนสำคัญสำหรับตำแหน่งที่ทำงานอยู่ 2) เรื่องการมีอำนาจในการตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ 3) เรื่องการได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้ควบคุมดูแลรับผิดชอบงานบางงานแทนผู้บังคับบัญชาในบางครั้ง 4) การเคยได้รับมอบหมายงานที่ได้เป็นหัวหน้าทีม ทั้ง 4 เรื่องพนักงานให้ความเห็นในระดับมาก แต่เรื่องการเคยได้รับโอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง หรือปรับระดับตำแหน่งให้สูงขึ้น พนักงานให้ความเห็นในระดับปานกลาง เนื่องจากพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานมากกว่าครั้งนั้นเป็นพนักงาน Band 1 หรือระดับปฏิบัติการนั่นเอง ซึ่งในข้อนี้องค์กรควรจัดทำ Career Path ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เช่น เพิ่มเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพด้าน Specialist ให้มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและองค์กรควรส่งเสริมเรื่องการ

ประชาสัมพันธ์ในเรื่องการเลื่อนตำแหน่ง และปรับระดับให้พนักงานกลุ่มนี้เข้าใจมากขึ้น เพราะพนักงาน ที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเป็น Talent ในอนาคต

ในส่วนของการวิเคราะห์แรงจูงใจที่ส่งผลต่อความภักดีของพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน พบว่า แรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กรของพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรหมู่ (2558) ซึ่งพบว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ออริจิ้น พร็อพเพอร์ตี้จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กบิลฤทธิวัฒน์ (2557) ที่พบว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กรของพนักงานไทยในบริษัทข้ามชาติ ญี่ปุ่น ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านจึงพบว่า แรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จ มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กรของพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานในไทยรัฐออนไลน์ และไทยรัฐทีวี ก็คือกลุ่มพนักงานที่ทำงานเก่ง รักในการทำงาน รักความท้าทาย และต้องการจะทำงานให้สำเร็จ มีความต้องการจะพัฒนาความสามารถตัวเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบริษัทก็มักจะมอบหมายงานที่ทำท้าทายความสามารถให้

พนักงาน ซึ่งพนักงานกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ชอบการทำงานที่ทำท้าทายความสามารถอยู่เสมอ และบริษัทยังสนับสนุนให้พนักงานมีการเรียนรู้และพัฒนาโดยการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมเป็นประจำอีกด้วย รวมถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานของบริษัทเองมีความเหมาะสมชัดเจน และให้เป็นธรรมกับพนักงานกลุ่มนี้ บริษัทมีเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพของพนักงาน ที่ชัดเจนอีกด้วย ส่วนแรงจูงใจด้านความต้องการความผูกพันเองก็มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กรของพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานด้วยเช่นกัน เนื่องจากที่ไทยรัฐออนไลน์และไทยรัฐทีวีมีวัฒนธรรมองค์กรเรื่องร่วมแรงร่วมใจอยู่ด้วยกันทำให้ผู้บังคับบัญชามักจะสนับสนุนและช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดการทำงานเป็นทีม แสดงให้เห็นว่าที่ไทยรัฐออนไลน์และไทยรัฐทีวี มีบรรยากาศในที่ทำงานดี เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจ และรับฟังความคิดเห็นของพนักงานกลุ่มนี้ด้วย แต่ในเรื่องของแรงจูงใจด้านความต้องการอำนาจกลับไม่มีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กร เพราะในกลุ่มพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐาน อาจเป็นเพราะพนักงานส่วนมากเป็นพนักงานในระดับพนักงาน 114 คน หรือร้อยละ 66.3 ที่ยังไม่ได้รับการเลื่อนระดับ ปรับตำแหน่ง และพนักงานยังไม่ค่อยได้รับมอบหมายงานที่ได้เป็นหัวหน้าทีม ทำให้ความเห็นในส่วนของแรงจูงใจด้านความต้องการความสำเร็จไม่มีผล ต่อความภักดีต่อ

องค์กร แตกต่างกับผลการวิจัยของ ทองสุข (2554) ที่พบว่าแรงจูงใจทั้งสามด้านมีอิทธิพลต่อความภักดีต่อองค์กรของพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

บริษัทควรมุ่งเน้นสนับสนุนปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ เพราะจากผลการวิจัยเห็นได้ชัดว่าพนักงานกลุ่มนี้มีแรงจูงใจอย่างมากในการทำงาน ดังนั้นหากบริษัทมีการจัดการกำลังคนคุณภาพ (Talent Management) ซึ่งจะส่งเสริมปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จของพนักงานกลุ่มนี้ได้รอบด้าน เช่น การพัฒนาความสามารถด้วยวิธีต่าง ๆ ด้วยแผนพัฒนารายบุคคล (IDP) หรือการมอบหมายงานเป็นโครงการสำคัญให้พนักงานทำมากขึ้น และสนับสนุนให้ทำงานแบบ ข้ามสายงาน (Cross function) มากขึ้น รวมถึงการให้ค่าตอบแทน และสวัสดิการเพิ่มขึ้นมากกว่าพนักงานปกติอีกด้วย และพนักงานกลุ่มนี้ก็จะได้รับเส้นทางสายอาชีพ หรือ Career path แบบเร่งด่วน (Fast track) ด้วย

บริษัทควรมุ่งเน้นสนับสนุนปัจจัยด้านความต้องการความผูกพันด้วยเช่นกันเพราะพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานของไทยรัฐออนไลน์และไทยรัฐทีวียังคงต้องการบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อหนุนให้การปฏิบัติงานในบริษัทเพื่อให้ผลงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงบริษัท

ควรสนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชาและพนักงานมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกันเสมอ ตัวผู้บังคับบัญชาควรไม่ถือตัว และในกลุ่มพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานที่เป็นระดับผู้บังคับบัญชาทั้งหมดควรได้รับการพัฒนาในเรื่อง Leadership competency ส่วนของระดับพนักงาน ก็ควรได้รับการพัฒนาในเรื่อง Team building รวมถึงบริษัทควรเพิ่มในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกให้พนักงานให้หลายด้านมากขึ้น เช่น นอกจากสนามฟุตบอล สนามบาสเกตบอล คอร์ตแบดมินตันที่มีอยู่แล้ว ควรเพิ่ม ฟิตเนสสำหรับออกกำลังกายเพื่อให้เข้ากับไลฟ์สไตล์คนรุ่นใหม่มากขึ้น และในส่วนของห้องพักผ่อนที่สามารถใช้งานได้ 24 ชม. เพื่อสอดคล้องกับพนักงานที่ทำงานเป็นกะด้วย รวมถึงการปรับปรุงห้องทำงานใหม่ให้ทันสมัยเหมาะกับองค์กรที่มีวัฒนธรรม (Digital culture) ด้วย

ทั้งนี้หากกลุ่มพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานมี การปฏิบัติงาน (Performance) ที่ดีแบบนี้ต่อไปบริษัทก็ควร จะทำการเลื่อนระดับหรือปรับตำแหน่งพนักงานให้สูงมากขึ้นเพื่อรองรับตำแหน่งสำคัญที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วย และบริษัทสามารถจัดทำกรวางแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession planning) จากพนักงานกลุ่มนี้ได้อีกด้วย

References

- Hoy., W. K., & Rees, R. (1974). Subordinate loyalty to immediate superior: A neglected concept in the study of educational administration. *Sociology of Education*, 47(4), 274-275.
- Janklar, W. (2559). *The Loyalty of the employees towards Toyoda Gosei Asia Ltd in Chonburi* [Unpublished master's thesis]. Burapha University.
- Kabinrittiwat, T. (2557). *Motivation relating Thai employees' loyalty on Japanese transnational companies in Bangkok metropolis and vicinity area* [Unpublished master's thesis]. Srinakharinwirot University.
- McClelland, D. (1940). *Motivation: Theory and research*. Willey.
- Phetmoo, S. (2558). *Work motivation, training practices and organizational culture influencing employees' loyalty in the Origin Property Limited (Public Company)* [Unpublished master's thesis]. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Thongsuk, K. (2554). *The Motivation of staff performances that affect loyalty of Roi-Et Industrial and Community Education College* [Unpublished master's thesis]. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

รูปแบบและวิธีการในการจัดทำมาตรฐานกลางทางนิติวิทยาศาสตร์ใน กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

อมรเทพ พลศึก

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร 10200

E-mail: fss.cifs@gmail.com

สฤษฎี สืบพงษ์ศิริ

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร 10200

E-mail: saritsu2003@yahoo.com

ชาญชัย ไชยรังสินันท์

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร 10200

E-mail: jigchou0907@gmail.com

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ อมรเทพ พลศึก สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร 10200

E-mail: fss.cifs@gmail.com

วันที่รับบทความ: 12 มีนาคม 2562 วันที่แก้ไขบทความ: 27 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 1 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล **วิธีการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) จากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญโดยตรงในงานด้านมาตรฐาน และงานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในกระทรวงยุติธรรม จำนวน 30 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจำแนกชนิดข้อมูล เป็นชนิดข้อมูลอย่างง่ายตามที่ได้ผู้วิจัยได้สังเกตเนื้อหา **ผลการวิจัย** ผู้ตรวจพิสูจน์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องการเก็บพยานหลักฐานและวัตถุพยานในการนำไปตรวจพิสูจน์ แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานด้านต่าง ๆ ที่เป็นมาตรฐานสากลในการตรวจพิสูจน์ **สรุป** ควรมีการอบรมมาตรฐานกลางทางนิติศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยสำหรับผู้ตรวจพิสูจน์

คำสำคัญ: มาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ การตรวจพิสูจน์มาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ กระบวนการทางศาลยุติธรรม

The Patterns and Procedures of Universal Forensic Science Standard in the Judicial Process in Thailand

Amornthap Phonrasuek

Forensic Science and Criminal Justice, Silpakorn University, Bangkok 10200

E-mail: fss.cifs@gmail.com

Sarit Suebpongsiri

Forensic Science and Criminal Justice, Silpakorn University, Bangkok 10200

E-mail: saritsu2003@yahoo.com

Chaichan Chairangsinant

Forensic Science and Criminal Justice, Silpakorn University, Bangkok 10200

E-mail: jigchou0907@gmail.com

Correspondence concerning this article should be addressed to **Amornthap Phonrasuek** Forensic Science and Criminal Justice, Silpakorn University, Bangkok 10200
E-mail: fss.cifs@gmail.com

Received date: March 12, 2019 Revised date: May 27, 2020 Accepted date: June 1, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: This research aimed to study problems and obstacles of universal forensic science standard. **METHODS:** Data collection employed in-depth interviews and snowball sampling for data collection from 30 experts in the related fields of standardization and forensic science in the Ministry of Justice. Data analysis was mainly concerned with typological analysis and key words from in-depth interviews. **RESULTS:** The research indicated that most inspectors were equipped with knowledge of the physical evidence collection to be verified, but the knowledge and understanding of standards at international level for verification was insufficient. **CONCLUSIONS:** It is advisable that training programs on forensic standard could be arranged for inspections.

Keywords: Forensic science standard, procedures of forensic science standard, judicial process

ที่มาและความสำคัญ

ปัญหาจากผลการตรวจพิสูจน์ที่มีความแตกต่างกันในระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนรายงานผล ความคิดเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญในชั้นศาล และผลการตัดสินคดีในชั้นศาลทำให้เกิดข้อสงสัยและข้อถกเถียงกันเป็นอย่างมากในปัจจุบันถึงที่มาและหลักการ รวมทั้งขั้นตอนต่าง ๆ ว่ามีมาตรฐานในการกำกับดูแลในขั้นตอนกระบวนการ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์นั้นมีมาตรฐานหรือไม่หรือมีอะไรที่ใช้เป็นบรรทัดฐานในการที่จะยืนยันรับรองผลการตรวจพิสูจน์ว่ามีมาตรฐานเดียวกันที่ได้รับการรับรองที่ถูกต้องตามกระบวนการที่จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นในภาคประชาชนต่อกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ตลอดจนความโปร่งใสในการได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่นำส่งมาทำการตรวจพิสูจน์ ซึ่งการวิเคราะห์ผลทางห้องปฏิบัติการก็ควรที่จะมีการส่งเสริม สนับสนุนในการจัดทำมาตรฐานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันแต่เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณ และความพร้อมที่ยังไม่เอื้อต่อการดำเนินการในการจัดทำมาตรฐานกลางทางนิติวิทยาศาสตร์จึงทำให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางด้านการตรวจพิสูจน์ลดความน่าเชื่อถือลงไป ส่งผลให้คดีต่าง ๆ ที่มีการนำวัตถุพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มานั้นไม่ได้รับการยอมรับ เกิดสภาพปัญหาในการที่ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมตามหลักสิทธิและเสรีภาพ นอกจากนี้กระบวนการ

ยุติธรรมก็ควรที่จะมีมาตรการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงการบริการได้ง่าย รวดเร็ว และเกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม อันจะนำไปสู่การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคมที่มีประสิทธิภาพ สร้างความเสมอภาค เป็นธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ในระบบกระบวนการยุติธรรมที่ยั่งยืนต่อไป (ไชยรังสินนท์, 2559)

มาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จึงมีบทบาทที่สำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ภาครัฐและภาคประชาชนโดยเฉพาะผู้รับบริการในระบบการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในด้านต่าง ๆ ให้มีความเชื่อมั่นในขั้นตอนถึงการตรวจสอบ การวิเคราะห์ผลที่มีมาตรฐาน ตลอดจนการได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้นมีการดำเนินการด้วยหลักปฏิบัติที่ถูกวิธี มีความน่าเชื่อถือ มีความโปร่งใสและเป็นธรรม โดยมาตรฐานที่นำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมด้านการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์จะต้องเป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลที่หลาย ๆ ประเทศใช้เป็นหลักในการปฏิบัติด้านการตรวจพิสูจน์และเป็นที่ยอมรับกับประชาชนได้ เช่น ระบบมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ของสหรัฐอเมริกาที่ FBI ได้ใช้เป็นหลักประกันคุณภาพในการตรวจพิสูจน์งานทางนิติวิทยาศาสตร์ และสามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จากสภาพ ปัญหาต่าง ๆ รัฐบาลก็ได้มีนโยบายและมาตรการในการให้ความสำคัญในงานมาตรฐานมากขึ้นทั้งใน

ภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนกระบวนการยุติธรรมและงานด้านการตรวจพิสูจน์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่รัฐบาลของประเทศไทยได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงประโยชน์ด้านการอำนวยความสะดวกในภาครัฐและการให้บริการด้วยความเป็นธรรมแก่ภาคประชาชนมากขึ้น ถือได้ว่างานมาตรฐานเป็นส่วนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากถึงบทบาทงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงสภาพปัญหา และอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาในด้านความร่วมมือในการพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ให้มีมาตรฐานสากล
2. ได้รู้รูปแบบในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
3. ได้แผนการพัฒนา ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือในการพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ให้มีมาตรฐานสากล

แนวความคิดเกี่ยวกับมาตรฐานกลางทางนิติวิทยาศาสตร์

แนวความคิดทางนิติวิทยาศาสตร์

นิติวิทยาศาสตร์ เป็นการใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ทางคดี หรือมีข้อเท็จจริงทางคดีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รู้ว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด และต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และต้องรับผิดชอบในการกระทำนั้น

นิติวิทยาศาสตร์ ในสาขาต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ทางด้านชีววิทยา เคมี หรือทางฟิสิกส์ วิชานิติเวชศาสตร์ หรือทางการแพทย์ การตรวจชันสูตรพลิกศพเพื่อให้รู้ถึงสาเหตุการตาย พฤติกรรมการตาย ผู้ใดทำให้ตาย ด้วยการตรวจชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 เมื่อมีการตายเกิดขึ้นผิดธรรมชาติใน 5 ลักษณะดังต่อไปนี้

1. ฆ่าตัวตาย
2. ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
3. ถูกสัตว์ทำร้ายตาย
4. ตายโดยอุบัติเหตุ
5. ตายโดยยังไม่ปรากฏเหตุ หรือการตายระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน

โดยทั้งนี้ผู้มีอำนาจในการชันสูตรพลิกศพและกำหนดวิธีการรวมถึงการรายงานการชันสูตรพลิกศพและการทำสำนวนในมาตรา 150 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

อาญา ได้แยกการชั้นสูตรพลิกศพไว้เป็น 2 กรณี คือ

1. การตายโดยผิดธรรมชาติ หรือ เรียกว่า การชั้นสูตรพลิกศพสามัญ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150

2. การตายโดยผิดธรรมชาติที่เกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงานในขณะที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่หรืออยู่ระหว่างการควบคุม เรียกว่า การชั้นสูตรพลิกศพวิสามัญ (สถาบันนิติวิทยาศาสตร์, 2557)

พระราชบัญญัติมาตรฐานแห่งชาติ

ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานแห่งชาติ ได้นิยามความหมายของมาตรฐานไว้โดยสังเขป ใน มาตรา 3 มาตรฐานหมายความว่า ข้อกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างซึ่งเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ผลิตภัณฑ์ วิธีการ กระบวนการผลิต ส่วนประกอบ โครงสร้าง มิติ ขนาด แบบรูปร่าง น้ำหนัก ประสิทธิภาพ สมรรถนะ ความทนทาน หรือความบริสุทธิ์ของผลิตภัณฑ์

(2) หีบห่อ การบรรจุหีบห่อ การทำเครื่องหมาย หรือฉลาก

(3) วิธีการ กระบวนการ คุณลักษณะ ประสิทธิภาพ หรือสมรรถนะ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

(4) ระบบการบริหารหรือการจัดการเกี่ยวกับคุณภาพ สุขอนามัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย หรือระบบอื่นใด

(5) นิยาม แนวทาง ข้อเสนอแนะ หน่วยวัด การทดสอบ การสอบเทียบ การทดลอง การวิเคราะห์ การวิจัย การตรวจ การรับรอง การตรวจประเมิน ที่เกี่ยวกับ (1) (2) (3) (4) หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการมาตรฐาน

การมาตรฐาน หมายความว่า กระบวนการที่ใช้ในการดำเนินงานทั้งปวงเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน การตรวจสอบและรับรอง และมาตรวิทยา

การตรวจสอบและรับรอง หมายความว่า กระบวนการที่ใช้ในการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นการให้บริการทดสอบ สอบเทียบ ตรวจหรือรับรองด้านการมาตรฐาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการ ระบบการบริหารหรือการจัดการ บุคลากร องค์กร หรือกิจกรรมอื่น ๆ มีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (Leyland, 1991)

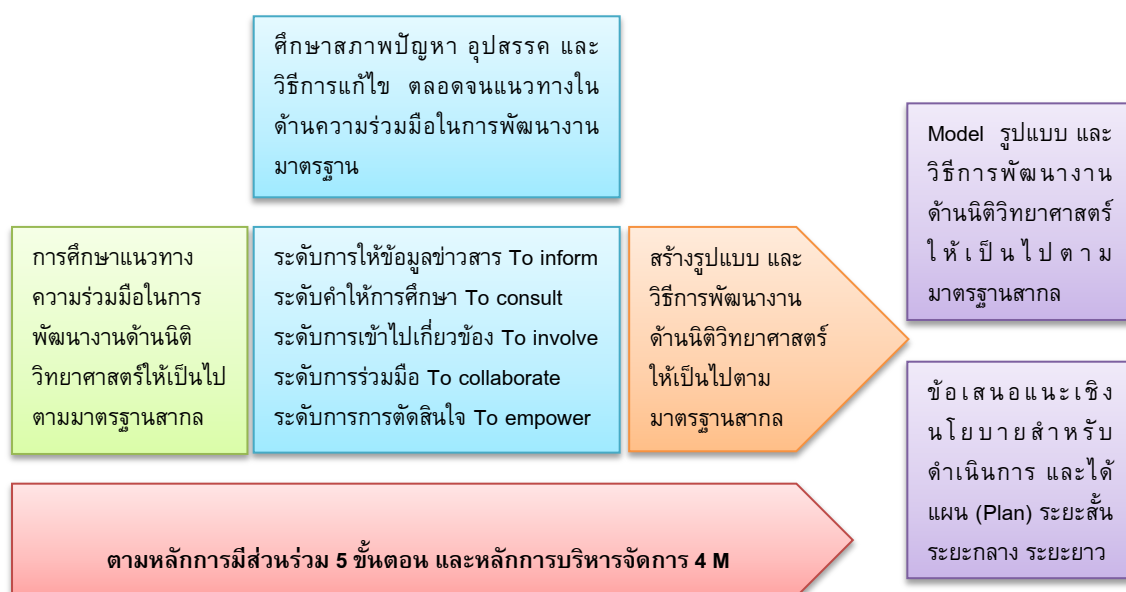
ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง" หมายความว่า บุคคลหรือหน่วยงานที่ให้บริการ การตรวจสอบและรับรอง

ผู้วิจัยได้สรุปตาม พรบ.มาตรฐานแห่งชาติมาตรา 3 ว่า มาตรฐานได้มีการกำหนดและให้คำนิยามความหมายไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นเรื่องที่ว่าด้วยข้อกำหนด และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนเรื่อง วิธีการ กระบวนการ คุณลักษณะ ประสิทธิภาพ หรือสมรรถนะ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการ แนวทาง ข้อเสนอแนะ หน่วยวัด การทดสอบ การสอบ

เทียบ การทดลอง การวิเคราะห์ การวิจัย การตรวจ การรับรอง การตรวจประเมินตลอดจนกระบวนการที่จะต้องได้รับการตรวจสอบและ

รับรองของหน่วยงานที่ร้องขอในการทำมาตรฐานด้วย

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวความคิดในการดำเนินการวิจัย

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

มาตรฐาน หมายถึง ข้อกำหนดทางวิชาการในรูปของเอกสารวัตถุ ที่แพร่หลายแก่บุคคลทั่วไป กำหนดขึ้นโดยความร่วมมือ การยอมรับร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสีย และผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผลจากการพิจารณาร่วมกันโดยมุ่งประโยชน์สูงสุด (สำนักมาตรฐานห้องปฏิบัติการ, 2554) มาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง ข้อกำหนดรายการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ

หลายอย่าง หรือ หลักเกณฑ์ที่ยอมรับได้เกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการ หลักการปฏิบัติทางนิติวิทยาศาสตร์

นิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในคดีความ เพื่อนำหลักฐานที่ได้จากการตรวจพิสูจน์มาประกอบคำให้การในชั้นศาล การตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง การตรวจพิสูจน์วัตถุพยานต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้พิสูจน์

ข้อเท็จจริงที่มีการกล่าวอ้างในการดำเนินคดีไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง หรือคดีอาญา

กระบวนการยุติธรรม หมายถึง วิธีดำเนินการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และให้เป็นธรรมในทางกฎหมายแก่บุคคลโดยบุคลากรและองค์กรหรือสถาบันต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่บริหารงานยุติธรรม ได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจพนักงานสอบสวนพนักงานอัยการทนายความศาลกระทรวงยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์

เอกสารคุณภาพ หมายถึง เอกสารที่มีผลกระทบต่อการตรวจวิเคราะห์ทุกชนิด เช่น คู่มือคุณภาพ ระเบียบปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ บันทึกที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงเอกสารต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องที่หน่วยงานนั้นมีคำสั่งให้เก็บ

ห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง ห้องปฏิบัติการทดสอบสาขาต่างๆ ทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นตัวอย่างหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่ได้จากมนุษย์และ จากวัตถุพยานประเภทอื่นๆ เช่น วัตถุมีพิษ วัสดุสารเคมี ยา สิ่งเสพติด ฯลฯ (มาตรฐานห้องปฏิบัติการทางการแพทย์, 2554)

การรับรอง หมายถึง การรับรองความสามารถทางห้องปฏิบัติการว่ามีการบริหารคุณภาพตามข้อกำหนดมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องและตามนโยบาย ข้อกำหนดเงื่อนไขการรับรองฯ ของสำนักมาตรฐาน

ห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และมีความสามารถในการทดสอบในรายการทดสอบที่ได้รับการรับรอง (มาตรฐานห้องปฏิบัติการทางการแพทย์, 2554)

วิธีดำเนินการวิจัย

บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานและมีความเชี่ยวชาญในงานด้านการตรวจพิสูจน์ของหน่วยงานสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในระดับผู้เชี่ยวชาญ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับชำนาญการ ระดับปฏิบัติการ และหัวหน้ากลุ่มงานที่ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ผู้บริหารหน่วยงาน

เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ผู้พิพากษา อัยการทนายความ และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญการในวิชาชีพ

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบพรรณนาโวหาร เพื่ออธิบาย นำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัย และปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้ง 30 คน โดยอธิบายให้ตรงประเด็นในการวิจัย และสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการวิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียงให้มีความที่สมเหตุสมผล และมีความ

สอดคล้องต่อเนื่องกันเมื่อทำการตรวจสอบ

แล้วจะต้องมีความน่าเชื่อถือ

ผลการวิจัย**ตารางที่ 1** แสดงการจำแนกระบบ การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร

ประเภท ชนิดข้อมูล	กลุ่มผู้บริหารระดับสูง
1.แนวทางการส่งเสริม และพัฒนาระบบงาน มาตรฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์	- มีการกำหนดแผน และจัดทำวิธีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม - หาแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์มีองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบงานมาตรฐาน - มีการจัดทำมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ขึ้นเองภายในประเทศ - มีการยกระดับและส่งเสริมในการทำมาตรฐานสากล - ร่วมมือในด้านวิชาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการตรวจพิสูจน์ - ทำความร่วมมือในเชิงนโยบายสำหรับการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน - มีการรับฟังความคิดเห็นแนวทางการดำเนินงานของบุคลากรในอนาคต - มีการกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานทางนิติวิทยาศาสตร์ปฏิบัติงานภายใต้ข้อกำหนดมาตรฐานสากล - มีการกำหนดหลักจรรยาบรรณในงานทางนิติวิทยาศาสตร์ - มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ - มีการดำเนินการสอดคล้องตามแนวทางพัฒนาคุณภาพการบริหารภาครัฐ - การกำหนดนโยบายการพัฒนาระบบมาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อให้ทั้งองค์กรขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน - การกำหนดกรอบการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ (Best practice framework) ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาไปสู่มืออาชีพในการปฏิบัติงานนิติวิทยาศาสตร์ - จรรยาบรรณผู้ปฏิบัติงาน มีความสำคัญในการเสริมสร้างผู้ปฏิบัติงาน ต้องมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้ชัดเจนและทบทวนอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเภท ชนิดข้อมูล	กลุ่มผู้บริหารระดับสูง
2.ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา มาตรฐานสากลในงาน ตรวจพิสูจน์ทางนิติ วิทยาศาสตร์	- ขาดงบประมาณในการดำเนินการด้านมาตรฐาน - บุคลากรยังขาดความรู้ในเรื่องมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ - ขาดผู้มีความรู้แนะนำแนวทางในการทำมาตรฐาน - หน่วยงานยังไม่มีความพร้อมในด้านระบบ บุคคล งบประมาณ - ขาดประสบการณ์ในการดำเนินการด้านมาตรฐาน - หน่วยงานไม่มีแผนในการดำเนินการที่ชัดเจน - ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูล และองค์ความรู้ร่วมกันในระหว่างหน่วยงาน - ขาดการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม - การขาดทรัพยากรบุคลากรและเครื่องมือในการตรวจพิสูจน์ - การขาดองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
3.การแก้ปัญหาการพัฒนาความร่วมมือ ในงานมาตรฐานการ ตรวจพิสูจน์ทางนิติ วิทยาศาสตร์	- การขาดแผนนโยบายในการพัฒนามาตรฐาน - ผู้บริหารขาดความตระหนักรู้ในเรื่องความสำคัญในการจัดทำมาตรฐาน - นโยบายผู้บริหารต้องมีความชัดเจนที่จะจัดทำมาตรฐาน - มีการจัดทำแผนและกิจกรรมในการดำเนินการด้านมาตรฐาน - สร้างองค์ความรู้ในงานด้านมาตรฐานแก่บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง - มีการขับเคลื่อนนโยบายผู้บริหารให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักยุทธศาสตร์ประเทศ - ผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการปรับโครงสร้าง พร้อมอธิบายเหตุผลความจำเป็นเพื่อสนับสนุนการพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ - มีการดำเนินการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง และเกิดการพัฒนาด้านความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 2 แสดงการจำแนกระบบ การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มนักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงยุติธรรม

ประเภท / ชนิดข้อมูล	กลุ่มนักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงยุติธรรม
1.แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาระบบงานมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	- มีการประสานและสร้างองค์ความรู้งานมาตรฐานร่วมกับหน่วยงานที่ปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์ - มีการปรับโครงสร้างทำให้สายการบังคับบัญชาสั้นลง ทำให้ดำเนินการกิจได้รวดเร็วและทันการณ์ - ทำให้เกิดการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทั้งในเรื่องคนและงบประมาณ - ผู้บริหารมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง - ให้งบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรม/ ดูกานทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะ (Competency) และประสบการณ์ในการทำงาน - ผู้บริหารจะต้องมีนโยบายชัดเจนในการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมองค์กรอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง - มีช่องทางประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย - เกิดการทำงานเป็นทีมแบบบูรณาการ - สนับสนุนงบประมาณทั้งในด้านการตรวจพิสูจน์และด้านการพัฒนาระบบมาตรฐานอย่างเพียงพอ - มีการทบทวนและทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง - ประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วกันและใช้เทคโนโลยีช่วย - มีการจัดทำเอกสารและวิธีปฏิบัติงานที่เป็นไปตามแผนการที่กำหนดไว้ - มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรมการทดสอบการพัฒนาทักษะ ตลอดจนความรู้ความสามารถของบุคลากร - เชิญวิทยากรต่างประเทศที่เชี่ยวชาญมาบรรยาย/ร่วมโครงการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้/ความเชี่ยวชาญ ให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้านของการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์
2.ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนามาตรฐานสากลในงานตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์	- มีคณะกรรมการสอบประเมินความเป็นผู้เชี่ยวชาญของบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม และได้มาตรฐานสากล - ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ไม่เข้าใจ ข้อกำหนดของมาตรฐานอย่างชัดเจน - งบประมาณ มีความจำกัด - ผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ มีภาระงานวิเคราะห์มาก จนไม่สามารถพัฒนาระบบคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภท / ชนิดข้อมูล	กลุ่มนักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงยุติธรรม
	- ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดทำระบบคุณภาพอย่างเข้มข้น ไม่สามารถทำงานเป็นทีมได้ - ขาดการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมความรู้ - มีนโยบายที่ชัดเจนในการปรับโครงสร้าง พร้อมอธิบายเหตุผลความจำเป็นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบมาตรฐาน - ขาดการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงหลักอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานรวมทั้งผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม - ขาดการทบทวนผลการปฏิบัติงานการเฝ้าระวังการตรวจสอบและปรับปรุงข้อผิดพลาดของหน่วยงานเริ่มจัดทำมาตรฐานสากล - นโยบายของผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญในเรื่องมาตรฐานที่แตกต่างกัน - ขาดความตระหนักในงานด้านมาตรฐานที่มีผลต่อการให้บริการในภาคประชาชน - ขาดหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนงานมาตรฐานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน - ขาดเจ้าภาพหรือหน่วยงานกลางในการผลักดันงานมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน - ขาดการขับเคลื่อนมาตรการทางกฎหมาย พระราชบัญญัติการให้บริการงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 ที่มีผลบังคับใช้ให้ปฏิบัติตาม - ดำเนินการสร้างร่วมมือทางเครือข่ายกับนานาชาติให้การสนับสนุนองค์ความรู้
3.การแก้ปัญหาการพัฒนา ด้านความร่วมมือในงาน มาตรฐานการตรวจพิสูจน์ ทางนิติวิทยาศาสตร์	- มีแผนพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยเน้นองค์ความรู้ทางด้านมาตรฐาน - มีการสร้างเครือข่ายในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับนานาชาติ - มีการดำเนินการจัดทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ - ให้งบประมาณสนับสนุนในการฝึกอบรม/โครงการ/ทุนทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อให้บุคลากรพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์ - ผู้บริหารต้องประชาสัมพันธ์/ทำบันทึก แจ้งให้บุคลากรในสถาบันฯ ทราบถึงความสำคัญของการทดสอบและวิเคราะห์ผลให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า โดยคำนึงถึงระบบมาตรฐาน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภท / ชนิดข้อมูล	กลุ่มนักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงยุติธรรม
	- มีการส่งเสริมให้ดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน - มีการดำเนินการหาผู้เชี่ยวชาญและผู้มีองค์ความรู้ในงานทางนิติวิทยาศาสตร์ในระดับสากล - มีการจัดทำบันทึกกลองความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและเหมาะสม

สรุป

ข้อสรุปแยกประเด็นจากการจำแนกข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
ระบบงานมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

- ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์

- การสร้างความร่วมมือในงานทางนิติวิทยาศาสตร์

- การส่งเสริมด้านข้อมูลข่าวสารในงานมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

- การจัดทำแผนและยุทธศาสตร์สำหรับการขับเคลื่อนงานมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

2. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา
มาตรฐานสากลในงานตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

- ปัญหาด้านความร่วมมือ
- ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการ
- ปัญหาในการจัดทำแนวทางการส่งเสริม

- การขาดระบบ เงินทุน งบประมาณ ความพร้อมของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (ขาดความรู้ ขาดความเข้าใจ และข้อมูล)

3. แนวทางในการแก้ปัญหาการพัฒนา
ด้านความร่วมมือในงานมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

- มีการกำหนดแผนการจัดทำมาตรฐานหรือพัฒนายกระดับมาตรฐานสากล

- มีการกำหนดขอบเขตกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนายกระดับมาตรฐานสากล

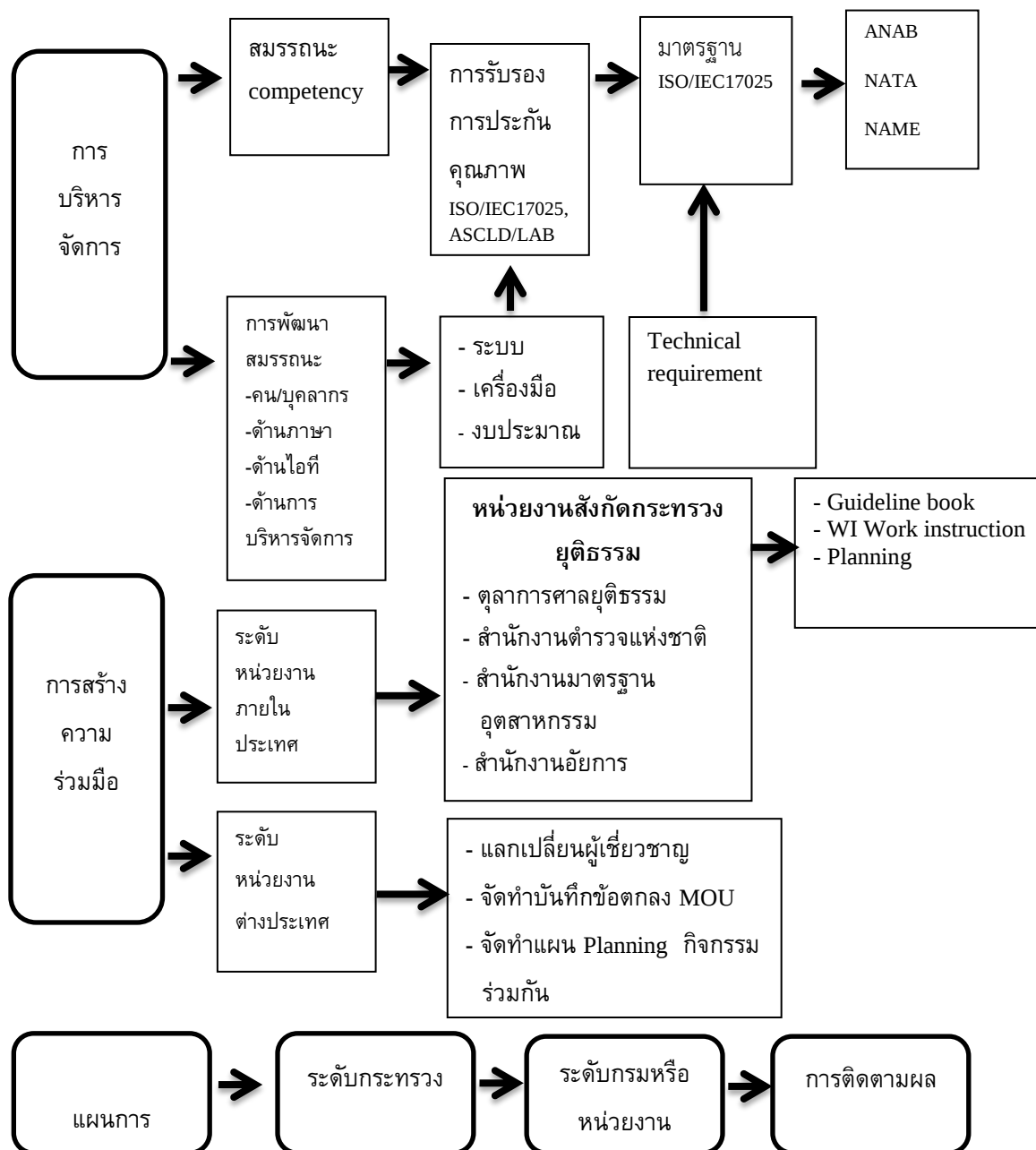
- มีการจัดทำแผนเพื่อสร้างแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดทำมาตรฐานสากลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สรุปจากบันทึกภาคสนามที่เป็นส่วนบันทึกการพรรณนาของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา ระบบงานมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนามาตรฐานสากลในงานตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ และแนวทางในการแก้ปัญหา

งานมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

จากการวิเคราะห์ผลดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การยกระดับสู่มาตรฐานสากล และขั้นตอนในการเตรียม

ความพร้อมเพื่อขอการรับรองมาตรฐานสากล ANAB โดยองค์กรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 การยกระดับสู่มาตรฐานสากล และขั้นตอนในการเตรียมความพร้อมเพื่อขอการรับรองมาตรฐานสากล ANAB

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) จัดทำแผนด้านความร่วมมือ และแผนการดำเนินการทางมาตรฐานสากลด้านนิติวิทยาศาสตร์
- 2) มีการยกระดับมาตรฐานภายหลังที่ได้มีการดำเนินการมาตรฐานร่วมกันภายในประเทศ ได้แก่ มาตรฐานอุตสาหกรรม มอก. ISO/IEC 17025, ISO/IEC 17020, มาตรฐานองค์กร ISO 9001: 2008 มาตรฐานสากล ANAB (FBI Standard), NATA (Australian Standard), NAME มาตรฐานทางพยาธิวิทยาระยะยาว
- 3) มีการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ และมีการใช้ระบบ training ในการพัฒนาศักยภาพผู้ตรวจพิสูจน์
- 4) การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร และงานประชาสัมพันธ์ โดยการแลกเปลี่ยนความรู้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ
- 5) มีการออกระเบียบและแนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมาย พรบ. การให้บริการ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 6) มีการจัดทำข้อตกลงด้านความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน โดยมีการกำหนดให้มีแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในการดำเนินการด้านมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ และการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7) มีการจัดประชุมอย่างต่อเนื่องในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งมีคณะทำงานในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

8) มีการจัดทำแผนและลงรายละเอียดตัวชี้วัด KPI ในการกำหนดให้หน่วยงานได้ปฏิบัติตาม คือ ให้มีการสร้างแนวทางการปฏิบัติ หรือ WI ร่วมกัน

9) มีการจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ (Guideline book) ถึงขั้นตอนวิธีการตรวจพิสูจน์ของแต่ละสาขาที่ตรวจพิสูจน์ และมีการจัดฝึกอบรมจากหน่วยงานสนับสนุนให้มีการดำเนินการด้านมาตรฐานโดยสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. มีการศึกษาวิจัยเชิงลึกในการลงรายละเอียดถึงระดับแผนปฏิบัติการในการทำให้เกิดมาตรฐานสากลทั่วทุกองค์กรที่ให้บริการงานด้านการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์
2. มีการศึกษาโดยลงรายละเอียดแผนการส่งเสริมรายปีในการสร้างความน่าเชื่อถือ และเผยแพร่งานนิติวิทยาศาสตร์ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย
3. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปในการนำไปใช้สำหรับกำหนดแผนการดำเนินงานได้ในอนาคต

References

- Central Institute of Forensic Science. (2557). *Handout for introduction to forensic science*.
<http://moj.cifs.go.th>
- Chaiyarangsinan, C. (2559). Certifying international forensic work standard. *Journal of Criminology and Forensic Sciences, Royal Police Cadet Academy*, 2(1), 60-71.
- Leyland, P. (1991). *Administrative law*. Bookbarn International Ltd.
- Sinloyma, P. (2560). *Solving crimes with forensic science*. Justice Administration College, Office of Justice Affairs.
- Standard on Medical Operation Room. (2554). *Quality and standard system*.
http://www.db.dmsc.moph.go.th/ifc_qa/DBQA/default.asp?iID=EFJFDK.

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

พิเชษฐ พิมพ์เจริญ

สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร 10110

E-mail: phichate.phi@kbu.ac.th

จตุพล ยงศรี

สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร 10110

E-mail: chatupol@swu.ac.th

จักรกฤษณ์ โปณะทอง

สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร 10110

E-mail: chakrit@swu.ac.th

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ **พิเชษฐ พิมพ์เจริญ** สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรุงเทพมหานคร 10110

E-mail: phichate.phi@kbu.ac.th

วันที่รับบทความ: 25 เมษายน 2562 วันที่แก้ไขบทความ: 27 พฤษภาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 1 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน **วิธีการวิจัย** การวิจัยเชิงสำรวจด้วยตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 6 สถาบัน ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 69 ข้อ ใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยแบบองค์ประกอบหลัก และหมุนแกนวิธี Varimax **ผลการวิจัย** พบว่าองค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ 2) ด้านการสร้างเนื้อหาและจัดทำต้นฉบับ 3) ด้านการจัดการไฟล์ข้อมูลดิจิทัล 4) ด้านการสร้างสรรค์และออกแบบ 5) ด้านการเผยแพร่งานสู่ระบบออนไลน์ 6) ด้านการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชัน และ 7) ด้านการตรวจสอบเนื้อหาและพิสูจน์อักษร **สรุป** องค์ประกอบของทักษะ 7 ประการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการเรียน-การสอนสำหรับนักศึกษาสาขา วิชาวารสารศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ, ทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล

Exploratory Factor Analysis of the Operational Skills of Publication in Digital Era for Journalism Students in Private Higher Education Institutions

Phichate Phimcharoen

Educational Administration and Management, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110

E-mail: phichate.phi@kbu.ac.th

Chatupol Yongsorn

Educational Administration and Management, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110

E-mail: chatupol@swu.ac.th

Chakrit Ponathong

Educational Administration and Management, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110

E-mail: chakrit@swu.ac.th

Correspondence concerning this article should be addressed to **Phichate Phimcharoen**
Educational Administration and Management, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110
E-mail: phichate.phi@kbu.ac.th

Received date: April 25, 2019 Revised date: May 27, 2020 Accepted date: June 1, 2020

ABSTRACT

PURPOSES: The main objectives of this research were to analyze and evaluate the components of the operational skills of publication in digital era for journalism students in private higher education institutions. **METHODS:** The research was sample survey research. The sample consisted of 269 students in journalism year 3 and year 4 in 6 private higher education institutions in the academic year 2017. The questionnaire used for collecting data was a five - point rating scale on operational skills of publications in digital era. Principle component factor analysis and varimax rotation were adopted for analytical purposes. **RESULTS:** The research showed that the components of the operational skills of publication in digital era for journalism students of private higher education institutions consisted of 7 components, namely: 1) Planning and management, 2) Content creation and manuscript, 3) Digital file management, 4) Creativity and design, 5) Publicizing to online, 6) Use of computer equipment and applications, and 7) Content review and proofreading. **CONCLUSIONS:** The 7 factors could be used for planning of learning and teaching students in higher education institutions for enhancing operational skills of publication in the digital era.

Keywords: Exploratory factor analysis, operational skills of publication in digital era

ที่มาและความสำคัญ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพียบพร้อม ทั้งความรู้ความสามารถและสติปัญญาเพียงพอที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งจัดเป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ ในสาขาวิชาเฉพาะทางให้มีความชัดเจน และยังมีสร้างบุคคลให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการสามารถพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนวิทยาการสากล มาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ปัจจุบันโลกได้ก้าวสู่ยุคดิจิทัล เทคโนโลยีการสื่อสารได้พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง สื่อดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากในชีวิตประจำวันของทุกคนทำให้การใช้งานสื่อสิ่งพิมพ์เปลี่ยนไปจากเดิม นิตยสารพิมพ์บนกระดาษเป็นรูปเล่มปัจจุบันสามารถอ่านได้ในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา แท็บเล็ต (Tablet) สมาร์ทโฟน (Smart phone) เป็นต้น (พิริยวรรณ, 2555) ดังนั้น สถานการณ์งานด้านวารสารศาสตร์ที่นำเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ มีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนไปสู่สื่อออนไลน์ ทั้งด้วยพฤติกรรมของผู้รับสารหรือผู้บริโภค ทำให้ผู้ส่งสารอย่างนักวารสารศาสตร์ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้น การเตรียมตัวเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ สามารถออกไปสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ฝึกทักษะการปฏิบัติต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการ

ทำงานที่ปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลา ความเปลี่ยนแปลงของงานวารสารศาสตร์ ในอนาคตคาดหวังให้มีทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ควบคู่กันไป เพราะเป็นการเปิดช่องทางที่หลากหลาย น่าจะสามารถทำให้สื่อมียอดขายและการโฆษณาที่ยังอยู่ได้ ขณะเดียวกันในส่วนของนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาออกไปสู่แวดวงอาชีพ ก็ต้องตระหนักว่าในยุคปัจจุบัน ไม่สามารถที่จะมีทักษะด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว ต้องมีทักษะในหลาย ๆ ด้าน เช่น การเขียน การถ่ายรูป ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต สื่อในรูปแบบใหม่ ๆ เสมอ และจากมุมมองของอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาวารสารศาสตร์กล่าวว่า หลักสูตรวารสารศาสตร์ได้มีการปรับปรุงมาเป็นระยะ มีรายวิชาต่าง ๆ ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถตอบสนองเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ เช่น การเปิดรับสื่อออนไลน์ในรูปแบบของดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ส่งผลให้สื่อดั้งเดิมมีบทบาทลดน้อยลง ดังนั้น บัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาควรมีทักษะการทำงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และพร้อมที่จะเข้าสู่สายวิชาชีพสื่อสารมวลชนได้ทันที ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ต้องมีการเสริมทักษะในการปฏิบัติงานสื่อสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของการทำงานด้านวารสารศาสตร์ โดยต้องการนักวารสารศาสตร์ที่มีทักษะในการนำเสนอเนื้อหาสิ่งพิมพ์ยุค

ดิจิทัล ซึ่งควรมีทักษะ ดังต่อไปนี้ 1) ทักษะด้านการวางแผนและการกำหนดแนวคิดหลัก 2) ทักษะด้านการเขียนและจัดหาด้านฉบับ 3) ทักษะด้านการบรรณาธิการ 4) ทักษะด้านการออกแบบสื่อดิจิทัล 5) ทักษะด้านการใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ 6) ทักษะด้านการจัดไฟล์ข้อมูลดิจิทัล และ 7) ทักษะด้านการนำเสนองานสู่ระบบออนไลน์ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาองค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อจัดกลุ่มเข้าองค์ประกอบของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลว่ามีองค์ประกอบ โดยผลการวิจัยทำให้องค์ประกอบที่สามารถจะอธิบายทักษะของการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ได้ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การทบทวนวรรณกรรม

สื่อดิจิทัล เป็น สื่อ ใหม่ ที่ อาศัยเทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์

สารสนเทศการสื่อสาร และโทรคมนาคมมา รวมกัน ประกอบด้วย 1) เป็นสื่อที่อาศัยคอมพิวเตอร์ (Digitally) 2) เป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) 3) เป็นสื่อที่มีความสามารถในการนำเสนอข้อความหลายชั้น หรือที่เรียกว่า ไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) 4) เป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจาย (Dispersal) 5) เป็นสื่อที่มีการหลอมรวม (Convergent) และ 6) เป็นสื่อที่มีความเสมือนจริง (Virtually) (ทองรินทร์, 2548)

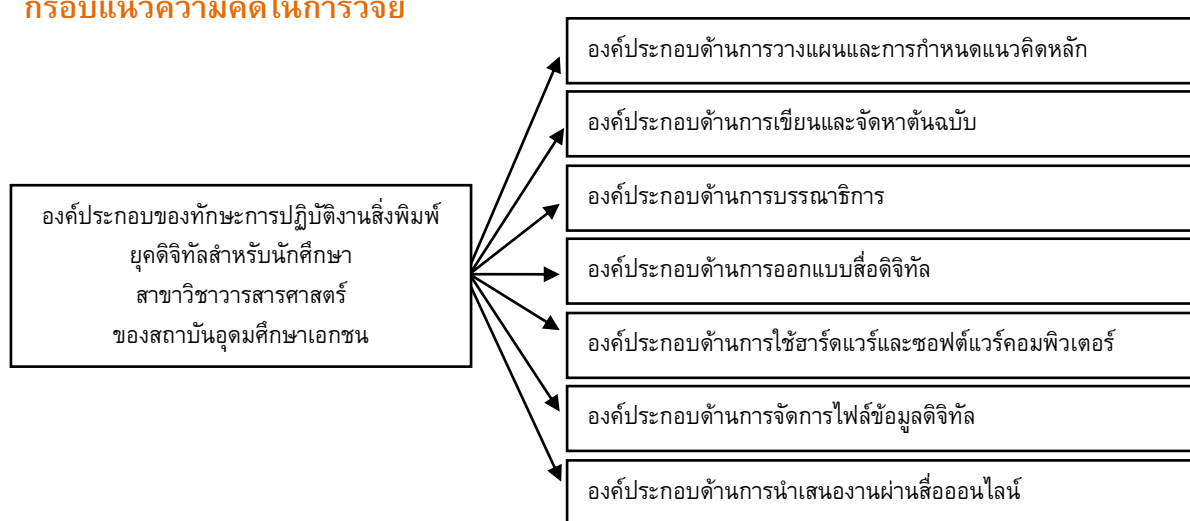
สรุปได้ว่าสื่อดิจิทัล มีคุณลักษณะที่หลากหลายตามเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ คือ เป็นสื่อที่ต้องอาศัยช่องทางของคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ สามารถนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ เป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจายได้กว้างขวางและรวดเร็ว เป็นสื่อที่มีการหลอมรวมสื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกันและเป็นสื่อที่มีความเสมือนจริง

การปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลถือเป็นหัวใจสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ในยุคดิจิทัล มีนักวิชาการได้กล่าวถึงทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล ดังนี้ บุญศิริพันธ์ และพยัฆวิเชียร (2548) กล่าวถึงทักษะการปฏิบัติงานสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์ ประกอบด้วย 1) กำหนดเนื้อหาและแนวคิดหลักของฉบับ 2) มอบหมายงาน การทำงาน 3) แสวงหาข้อมูลและเขียนต้นฉบับ 4) รวบรวมต้นฉบับเพื่อบรรณาธิการออกแบบจัดหน้า 5) การออกแบบจัดหน้า 6) การทำงานของบรรณาธิการ การผลิตสิ่งพิมพ์ออนไลน์ หรือสิ่งพิมพ์ดิจิทัล

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อ
ดิจิทัล และทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุค
ดิจิทัล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คุณลักษณะตามหลัก
แนวคิดดังกล่าว เพื่อกำหนดนิยามและ
พฤติกรรมบ่งชี้มาสู่การกำหนดคุณลักษณะ
ทักษะของการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล ได้

ดังนี้ 1) การวางแผนและการกำหนดแนวคิด
หลัก 2) การเขียนและจัดทำต้นฉบับ 3) การ
บรรณาธิการ 4) การออกแบบสื่อดิจิทัล 5)
การใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ 6)
การจัดการไฟล์ข้อมูลดิจิทัล และ 7) การ
นำเสนองานผ่านสื่อออนไลน์

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 : กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

องค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติงาน
สิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา
วารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. สิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล หมายถึง สื่อที่
เปลี่ยนช่องทางการนำเสนอต่อผู้รับสารไปจาก
เดิมคือกระดาษไปสู่การนำเสนอผ่าน
จอคอมพิวเตอร์ ได้แก่ โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต

สมาร์ทโฟน เป็นต้น โดยที่ผู้ส่งสารจะสร้างสรรค์
ที่มีทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง วิดีโอ และ
ภาพเคลื่อนไหว โดยอาศัยเทคโนโลยีความ
เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านซอฟต์แวร์และ
ฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์ เข้ามาช่วยให้สารมี
ความน่าสนใจซึ่งสามารถให้ความรู้ ความ
บันเทิง หรือแรงบันดาลใจแก่ผู้รับสารใน
รูปแบบของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ นิตยสาร
ออนไลน์ เป็นต้น

2. ทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุค
ดิจิทัล หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ

ของนักศึกษาในการประยุกต์ความรู้และทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสื่อสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลที่ดี โดยทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลประกอบไปด้วย 7 ทักษะ ดังต่อไปนี้

2.1 ทักษะด้านการวางแผนและการกำหนดแนวคิดหลัก หมายถึง การกำหนดรูปแบบ วางแนวทาง และกำหนดเป้าหมายรวมทั้งการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนการกำหนดเนื้อหา การจัดแบ่งสัดส่วนเนื้อหา การวางแผนงบประมาณ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

2.2 ทักษะด้านการเขียนและจัดทำต้นฉบับ หมายถึง การจัดเตรียมเนื้อหาในลักษณะไฟล์ดิจิทัลซึ่งประกอบด้วยข้อความ เสียง ภาพนิ่ง วิดีโอ และภาพเคลื่อนไหว ซึ่งเนื้อหาหลากหลายลักษณะซึ่งมาจากการสร้างเนื้อหาของนักเขียนอิสระและนักเขียนในกองบรรณาธิการ ซึ่งต้องวางแผนการเขียนให้เป็นขั้นตอน ใช้ภาษาถูกต้องสละสลวย

2.3 ทักษะด้านการบรรณาธิการ หมายถึง การตรวจแก้ไขปรับปรุงต้นฉบับที่เป็นไฟล์ดิจิทัล อาทิ การคัดเลือกเรื่อง การคัดเลือกอักษร การพาดหัวข่าว การเขียนชื่อเรื่อง การใช้ภาพ และการวางรูปแบบการเข้าหน้า รวมทั้งตรวจสอบการใช้ภาษาในการเขียน ไวยากรณ์ การสะกดคำ ศัพท์เฉพาะ ซึ่งเป็นการเชื่อมต่อระหว่างการเขียนเรื่องและการเผยแพร่เนื้อหาดิจิทัล กระบวนการที่ทำให้

เรื่องซึ่งเป็นวัตถุดิบนั้นกลายสภาพไปอยู่บนสื่อออนไลน์

2.4 ทักษะด้านการออกแบบสื่อดิจิทัล หมายถึง การนำต้นฉบับทั้งหมดมาจัดเรียงประกอบออกแบบเป็นหนังสือโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะ ผู้ออกแบบต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการและองค์ประกอบของการออกแบบ รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของสื่อดิจิทัล ตลอดจนสามารถจัดเลย์เอ๊าท์และจัดทำอาร์ตเวิร์ค

2.5 ทักษะด้านการใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ หมายถึง การใช้ฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกในการทำงาน โดยสามารถที่จะติดตั้งอุปกรณ์ในเบื้องต้น เช่น เครื่องปริ้นเตอร์ เครื่องสแกนเนอร์ และอุปกรณ์พื้นฐานอื่น ๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นได้ อีกทั้งความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ปรับเปลี่ยนไป เช่น แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน เข้ามาช่วยในการทำงานในกองบรรณาธิการออนไลน์ รวมทั้งการใช้ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ในการทำงาน

2.6 ทักษะด้านการจัดการไฟล์ข้อมูลดิจิทัล หมายถึง การจัดการไฟล์ข้อมูลข่าวและภาพข่าวให้เป็นไฟล์ดิจิทัล ได้แก่ ไฟล์ข้อความ ไฟล์ภาพ ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ และไฟล์แอนิเมชัน ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถถ่ายทอดผ่านสื่อดิจิทัลได้ โดยจะผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทางเทคนิค เช่น แปลงรูปแบบ (Format) ย่อขนาดไฟล์รูป จัดข้อมูลในไฟล์ต้นฉบับที่เตรียมไว้แล้ว รวมทั้งจัดการ

เนื้อหาฉบับพิมพ์เป็นฉบับดิจิทัลและการสร้างเนื้อหาให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ ตลอดจนจัดเตรียมไฟล์ดิจิทัลสำหรับทุกแพลตฟอร์ม

2.7 ทักษะด้านการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ หมายถึง การนำเสนอและบริหารจัดการสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์ที่ส่งข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตในรูปแบบเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชัน รวมทั้งการนำเสนอที่เป็นไฟล์ดิจิทัลนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ทางหน้าจอภาพคอมพิวเตอร์ หน้าจอภาพแท็บเล็ต หน้าจอภาพสมาร์ทโฟนในรูปแบบของไฟล์ดิจิทัล ตลอดจนเมื่อมีสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูบ ทวิตเตอร์ และอินสตาแกรม ทำให้มีช่องทางโปรโมทและส่งเสริมการตลาดให้กับสิ่งพิมพ์ที่เป็นไฟล์ดิจิทัล ตลอดจนนำเสนอสิ่งพิมพ์ที่เป็นไฟล์ดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชันของสำนักพิมพ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 6 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยสยาม และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในปีการศึกษา 2560 มีนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

สาขาวิชาวารสารศาสตร์รวมทั้ง 6 สถาบัน จำนวน 273 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบนี้ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวความคิดของโนรูสที่ ใช้กฎของขนาดตัวอย่าง 300 (Garson, 2008) โดยมีอัตราส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปร (Subject-to-Variables: STV ratio) เท่ากับ 3.0 ต่อ 1 ซึ่งมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเพียงพอในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง 273 คน และมีจำนวนข้อคำถาม 69 ข้อ เมื่อนำมาคูณกับ STV ratio 3.0 จะได้กลุ่มตัวอย่าง 207 คน ถือว่าเพียงพอในการวิเคราะห์องค์ประกอบในครั้งนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 69 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล เพื่อกำหนดเป็นนิยามปฏิบัติการในการสร้างแบบสอบถาม

- ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

- นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบที (t-test) ระหว่างกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ และ

หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ .972

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวารสารศาสตร์ ชั้นปีที่ 3-4 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 6 สถาบัน จำนวน 273 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 269 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.53

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและสกัดองค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบมุมฉาก โดยวิธีแวนแม็กซ์ (Varimax)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 54.60 และนักศึกษาเพศชาย จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 45.40 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50

2. ผลการศึกษาทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่ามีทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.51, SD =

0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.09 ถึง 3.97 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.64 ถึง 1.14 โดยข้อคำถามที่นักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์มีระดับทักษะมาก จำนวน 37 ข้อ และข้อคำถามที่มีทักษะระดับปานกลาง จำนวน 32 ข้อ และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้คอมพิวเตอร์ได้ทุกชนิด เช่น Desktop, Notebook, Tablet, Smartphone ($\bar{x}$ = 3.51, SD = 0.80) และข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความรู้ความเข้าใจการออกแบบ E-Book ให้แสดงผลด้วยภาพ ข้อความ เสียง สี สัน และภาพเคลื่อนไหวได้ ($\bar{x}$ = 3.09, SD = 1.11)

3. ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าข้อมูลที่มีสมารถทำการวิเคราะห์องค์ประกอบได้หรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ดัชนี KMO การทดสอบ Bartlett's test of Sphericity และค่าการร่วมกันของตัวแปร (Communality) การพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่ พบว่า ข้อคำถามคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.83 และข้อคำถามคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.05 เมื่อทำการตรวจสอบข้อมูลเริ่มต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ข้อคำถามมีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์กับข้อคำถามอื่นน้อยมาก มีจำนวน 26 ข้อคำถาม จำเป็นต้องตัดออกจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังนั้นข้อคำถามที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปจึงมีจำนวน 43 ข้อ นำมาตรวจสอบความเหมาะสมของ

การนำไปวิเคราะห์ Kaiser-Meyer-Olkin Measure: KMO และการทดสอบ Barlett's test of Sphericity ใช้ทดสอบสมมติฐานเป็นค่าสถิติที่มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : ค่าดัชนี KMO และ การทดสอบ Barlett's test of Sphericity

Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy	Barlett's test of Sphericity		
	Approx Chi - Square	df	Sig.
.853	12260.329	903	.001

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ได้ค่า KMO เท่ากับ .853 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำคือ .6 และเข้าสู่ 1 สรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาการทดสอบค่า Barlett's test of Sphericity มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square เท่ากับ 12260.329 ได้ค่า Significant เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงว่าข้อมูลชุดนี้มีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เนื่องจากการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลักนั้นยังไม่สามารถที่จะทำให้ข้อคำถามแต่ละข้อจัดอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้อย่างชัดเจน จึงทำการหมุนแกนองค์ประกอบด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax rotation) เพื่อจัดให้แต่ละข้อคำถามอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งอย่างชัดเจน และเพื่อให้ง่ายต่อการแปลความหมาย

การหาค่าความร่วมกันของตัวแปร (Communality) ที่ใช้ในการวิเคราะห์

องค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง .533 ถึง .871 ซึ่งสูงกว่าค่าขั้นต่ำคือ .20 พบว่าข้อคำถามทั้ง 43 ข้อ มีแนวโน้มสามารถจัดเข้าอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้จึงสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป ด้วยการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) เพื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบที่ได้ จำนวนข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าไอเกน

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่าทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ 2) ด้านการสร้างเนื้อหาและจัดทำต้นฉบับ 3) ด้านการจัดการไฟล์ข้อมูลดิจิทัล 4) ด้านการสร้างสรรค์และออกแบบ 5) ด้านการเผยแพร่งานสู่ระบบออนไลน์ 6) ด้านการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชัน

ชั้น และ 7) ด้านการตรวจสอบเนื้อหาและพิสูจน์

อักษร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับ
นักศึกษา สาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ข้อคำถาม	องค์ประกอบ							h ²
	1	2	3	4	5	6	7	
1. มีการกำหนดหลักการและเหตุผลของการผลิตงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลได้อย่างครอบคลุม	.709	.471	.530	-.050	.115	-.102	-.302	.840
2. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการผลิตงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลได้อย่างชัดเจน	.694	.387	.137	.007	.040	.004	.042	.713
3. มีการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรในกองบรรณาธิการสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลได้อย่างชัดเจน	.682	.533	.479	.043	.206	.151	-.277	.731
4. มีการกำหนดช่องทางการเผยแพร่เนื้อหาของสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล เช่น เผยแพร่ผ่านบล็อก เว็บไซต์ หรือโซเชียลมีเดีย	.379	.233	.361	-.016	.030	.291	.166	.684
5. มีการกำหนดรูปแบบของงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล เช่น การเลือกตัวอักษร การกำหนดตำแหน่งข้อความ ตำแหน่งภาพ	.303	.286	.196	.104	.049	.263	.172	.533
6. มีการวางแผนจัดงบประมาณในการผลิตงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล ทั้งในเรื่องบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ	.612	.313	.242	.151	.067	.100	-.386	.796
10. มีการเขียนบทความเพื่อนำเสนอความรู้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น โดยเขียนอย่างมีหลักฐาน มีเหตุผล น่าเชื่อถือ และเป็นไปในทางสร้างสรรค์	.098	.299	.146	.290	.165	.247	.049	.755
11. มีการเขียนบทวิเคราะห์โดยมีกรอบของการวิเคราะห์หามุมมองความคิดเห็น และบทสรุป	.293	.333	.214	.236	.164	-.091	.111	.774
12. มีการเขียนบทวิจารณ์ตามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการตีความตามเนื้อหาสาระ	.024	.371	.198	.247	.138	.143	.180	.741
13. มีการเขียนสารคดีโดยมีข้อมูลที่ดี น่าสนใจอ่านแล้วได้อารมณ์ความรู้สึกใช้ภาษาที่มีจินตนาการ	.182	.492	.145	.276	.094	.070	.185	.739
15. มีการเขียนนวนิยายโดยสร้างให้เป็นเรื่องราวจากสถานการณ์ต่าง ๆ	.293	.408	.073	.121	-.055	.009	.127	.649

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	องค์ประกอบ							h ²
	1	2	3	4	5	6	7	
16. มีการเขียนบทหรือโครง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ที่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์	.194	.402	.089	.275	.069	.083	.365	.745
18. มีการจัดเตรียมต้นฉบับภาพถ่ายเพื่อใช้ในการสื่อสารความหมายและดึงดูดความสนใจ	.273	.668	.170	.124	.067	-.141	.258	.691
19. มีการจัดเตรียมต้นฉบับภาพประกอบลายเส้นเพื่อใช้ในการสื่อสารเรื่องราวและอธิบายเนื้อหา	.401	.704	.066	.024	.123	.313	.695	.795
20. มีการจัดเตรียมต้นฉบับภาพประกอบการ์ตูนเพื่อใช้เป็นเนื้อหาสะท้อนความคิดหรือเล่าเรื่องราว	.202	.417	.140	.222	.187	.136	.231	.640
22. มีความรู้ด้านภาษาในงานเขียนประเภทต่าง ๆ โดยทราบจุดมุ่งหมายว่าเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ และความรู้สึก	.184	.276	.213	.078	.033	.175	.305	.589
27. มีการตรวจสอบเนื้อหาของต้นฉบับด้าน โครงสร้าง ความต่อเนื่อง ความถูกต้อง ความชัดเจน และการอ้างอิง	.317	.267	.269	-.003	.173	.171	.530	.755
28. มีทักษะการตรวจสอบภาษา ตัวสะกด การันต์ และคำบรรยายประกอบ	.217	.197	.218	.134	.091	.383	.525	.783
31. มีการพิสูจน์อักษรเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยก่อนนำเผยแพร่	.138	.217	.208	.071	.219	.297	.448	.736
32. มีความรู้ความเข้าใจการออกแบบ Online Newspaper ให้มีโครงสร้างที่ชัดเจนใช้งานง่าย มีการเชื่อมโยงที่ดีเหมาะสมกับหน้าจอ	.228	.360	.141	.450	.200	-.296	.224	.818
34. มีความรู้ความเข้าใจการออกแบบ E-Book ให้แสดงผลด้วยภาพ ข้อความ และภาพเคลื่อนไหวได้	.207	.196	.468	.526	.174	-.230	.168	.831
35. มีความรู้ความเข้าใจการออกแบบ E-Newsletter โดยมี Content ที่โดดเด่นน่าสนใจ	.280	.244	.198	.490	.096	.129	.277	.705
36. มีทักษะการออกแบบ Web page โดยสร้างตามลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ	.223	.339	.298	.600	.123	-.062	.118	.633
37. มีทักษะการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของสิ่งพิมพ์ ยุคดิจิทัลได้อย่างชัดเจนตามลักษณะทางประชากร	.477	.082	.229	.457	.205	.201	-.114	.648
38. มีทักษะการกำหนดประเด็นความคิดที่จะนำเสนอเนื้อหาในสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล	.634	.022	.296	.613	.064	.210	.138	.703

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	องค์ประกอบ							h ²
	1	2	3	4	5	6	7	
41. มีทักษะการจัดแบ่งสัดส่วนเนื้อหาในสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลให้เหมาะสม เป็นสัดส่วนเพื่อง่ายต่อการอ่าน	.575	.184	.396	.521	.277	.143	.250	.627
43. มีทักษะการออกแบบไฟล์แอนิเมชัน โดยมีการวางแผน วางคอนเซ็ปต์และแนวทางของเรื่อง	.776	.100	.524	.572	-.120	-.019	.040	.834
44. มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำอาร์ตเวิร์ค โดยออกแบบคร่าว ๆ ดูความเหมาะสมของต้นฉบับ ทั้งข้อความ ภาพ โดยอาศัยหลักศิลปะ	.364	-.033	.555	.599	.215	-.068	.134	.779
45. มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำเลย์เอ๊าท์โดยการจัดวางภาพ ตัวอักษรเพื่อประกอบกันเป็นหน้างาน	.451	.114	.350	.478	.209	.321	.063	.612
46. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการออกแบบ	.294	.286	.016	.618	.200	.138	.009	.820
48. ใช้คอมพิวเตอร์ได้หลายชนิด เช่น Desktop, Notebook, Tablet, Smartphone	-.013	.188	.225	-.065	.234	.617	-.084	.555
49. ตรวจเช็คซ่อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ ในเบื้องต้น	.226	.247	.101	.122	-.276	.458	-.106	.641
54. ใช้อุปกรณ์บันทึกภาพ เช่น กล้องสมาร์ตโฟน กล้องฟิล์ม กล้อง DSLR	-.074	-.089	.280	.226	.274	.329	.122	.702
55. ใช้อุปกรณ์บันทึกวิดีโอ เช่น กล้องสมาร์ตโฟน เครื่องบันทึกภาพ DVR	-.088	.237	.162	.215	.122	.322	.223	.753
56. มีทักษะการใช้แอปพลิเคชันสำหรับแท็บเล็ตหรือสมาร์ตโฟน	.129	-.070	.150	.164	.175	.775	.074	.767
60. มีทักษะการสร้างการจัดเก็บ การแปลง การสืบค้น การแจกจ่าย และการเผยแพร่ไฟล์เสียง	.215	.177	.573	.264	.357	-.013	-.141	.812
61. มีทักษะการสร้าง การจัดเก็บ การแปลง การสืบค้น การแจกจ่าย และการเผยแพร่ไฟล์วิดีโอ	.213	.181	.523	.205	.422	-.099	-.100	.777
62. มีทักษะการสร้าง การจัดเก็บ การแปลง การสืบค้น การแจกจ่าย และการเผยแพร่ไฟล์แอนิเมชัน	.500	.115	.735	.681	-.083	-.025	.006	.740
64. มีทักษะการนำเสนองานผ่าน Blog เช่น บล็อกข่าว (News blog)	.285	.328	.206	.432	.454	.148	-.093	.624

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	องค์ประกอบ							h ²
	1	2	3	4	5	6	7	
65. มีทักษะการนำเสนอผ่าน Facebook เช่น เฟซบุ๊กเพจของสื่อสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล	.094	.035	.125	.164	.820	.233	-.041	.817
66. มีทักษะการนำเสนอผ่าน Line เช่น Line Official Account ของสื่อสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล	.339	.098	.135	.290	.770	.006	.108	.842
67. มีทักษะการนำเสนอผ่าน Instagram เช่น อินสตาแกรมของสื่อสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล	.310	-.137	.286	.162	.767	-.178	.003	.871
68. มีทักษะการนำเสนอผ่าน Youtube เช่น ยูทูบของสำนักพิมพ์หรือสำนักข่าว	.245	.300	-.128	.134	.541	.228	.283	.714
Eigen value	6.544	5.991	5.250	4.366	3.982	2.986	2.194	

จากตารางที่ 2 แสดงว่าทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล ประกอบด้วย องค์ประกอบ 7 ด้าน

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย 9 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 37, 38 และ 41 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .303 - .709 มีความแปรปรวนร่วม (Commonality: h²) ระหว่าง .533 - .840 มีค่าไอเกน (Eigen value) 6.544 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย 9 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อที่ 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19 และ 20 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .299 - .704 มีความแปรปรวนร่วม (Commonality: h²) ระหว่าง .640 - .795 มี

ค่าไอเกน (Eigen value) 5.991 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการสร้างเนื้อหาและจัดทำต้นฉบับ

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย 3 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อที่ 60, 61, และ 62 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .523 - .735 มีความแปรปรวนร่วม (Commonality: h²) ระหว่าง .740 - .812 มีค่าไอเกน (Eigen value) 5.250 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการจัดการไฟล์ข้อมูลดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วย 8 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อที่ 32, 34, 35, 36, 43, 44, 45 และ 46 มีค่าน้ำหนัก.364 - .776 มีความแปรปรวนร่วม (Commonality: h²) ระหว่าง .612 - .834 มีค่าไอเกน (Eigen value)

4.366 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการสร้างสรรค์และออกแบบ

องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อที่ 64, 65, 66, 67 และ 68 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .454 - .820 มีความแปรปรวนร่วม (Commonality: h^2) ระหว่าง .624 - .871 มีค่าไอเกน (Eigen value) 3.982 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการเผยแพร่งานสู่ระบบออนไลน์

องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อที่ 48, 49, 54, 55 และ 56 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .322 - .775 มีความแปรปรวนร่วม (Commonality: h^2) ระหว่าง .555 - .767 มีค่าไอเกน (Eigen value) 2.986 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชัน

องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วย 4 ข้อคำถาม ได้แก่ข้อที่ 22, 27, 28 และ 31 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .305 - .530 มีความแปรปรวนร่วม (Commonality: h^2) ระหว่าง .305 - .530 มีค่าไอเกน (Eigen value) 2.194 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการตรวจสอบเนื้อหาและพิสูจน์อักษร

สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

(Exploratory Factor Analysis) ได้องค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์ประกอบ เมื่อเรียงลำดับตามค่าไอเกน (Eigen Value) แล้วพบว่าองค์ประกอบด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ มีค่าไอเกนสูงสุด รองลงมาคือด้านการสร้างเนื้อหาและจัดทำต้นฉบับ ด้านการจัดการไฟล์ข้อมูลดิจิทัล ด้านการสร้างสรรค์และออกแบบ ด้านการเผยแพร่งานสู่ระบบออนไลน์ ด้านการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชัน และด้านการตรวจสอบเนื้อหาและพิสูจน์อักษร โดยมีค่าไอเกน 6.544, 5.991, 5.250, 4.366, 3.982, 2.986, 2.194 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบของทักษะการปฏิบัติงานสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ในแต่ละด้านพบว่า

ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .303 - .709 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดสอนสาขาวิชาวารสารศาสตร์ มุ่งเน้นให้นักศึกษา มีความรู้ มีทักษะด้านการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ดังนั้นนักศึกษาจึงได้รับการพัฒนาทักษะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ ต้นเงิน และ ชัยธำรงกุล (2553) กล่าวว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาด้านวารสารศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเอกชน ได้รับการจัดรายวิชาที่เน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงาน

สอดคล้องกับ ศิลปเรื่องวิไล (2559) ที่ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัล พบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคคลที่รับผิดชอบงานนักสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัล ต้องมีทักษะในการวางแผนในการทำงานเช่นกัน เพื่อให้การทำงานดำเนินไปอย่างราบรื่นและเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด และการวางแผนงานก็จะลดการเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานด้วยเช่นกัน

ด้านการสร้างเนื้อหาและจัดทำต้นฉบับ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .299 - .704 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ได้รับการฝึกทักษะด้านการสร้างเนื้อหาและจัดทำต้นฉบับ ดังที่ บุญศิริพันธ์ และ พยัฆวิเชียร (2546) กล่าวว่า ทักษะการปฏิบัติงานหนังสือพิมพ์ออนไลน์ จะต้องมีการกำหนดเนื้อหาและแนวคิดหลักของฉบับ เป็นต้น สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วัชรระชยะกูร (2559) ได้ศึกษาเรื่องการปรับตัวของนิตยสาร a day ในยุคดิจิทัล พบว่า การนำเสนอเนื้อหาต้องตอบโจทย์และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการผลิตนิตยสาร a day

ด้านการจัดการข้อมูลไฟล์ดิจิทัล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .523 - .735 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ได้รับการเสริมสร้างให้มีทักษะด้านการจัดการข้อมูลไฟล์ดิจิทัล ดังที่ ภาควิชาวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (2560) กล่าวว่า การผลิตบัณฑิตมุ่งเน้นให้

นักศึกษามีโอกาสที่จะเลือกศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ อาทิ วารสารศาสตร์ออนไลน์ การจัดการข้อมูลดิจิทัลก่อนการพิมพ์ เป็นต้น สอดคล้องกับ จิรายุสสวัสดิ์ (2558) กล่าวถึงการสร้างสื่อสิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล เช่น อีบุ๊ก หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างที่แตกต่างกันไป ยากง่ายตามแต่ประเภท โดยจะต้องมีขั้นตอนเตรียมเนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องให้เรียบร้อยหรือเอกสารที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปสร้างอีบุ๊ก ประเภทต่าง ๆ

ด้านการสร้างสรรค์และออกแบบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .364 - .776 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ได้รับการพัฒนาการสร้างสรรค์และออกแบบ ดังที่ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม (2560) ที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติด้านการสื่อสารเพื่อให้นักศึกษาเพียบพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสาร และเสริมประสบการณ์ตรงจากการฝึกปฏิบัติงานในแขนงต่าง ๆ ภายในห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย เช่น การเขียนข่าวในเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น สอดคล้องกับ Huluban (2014) กล่าวว่า การผลิตงานสิ่งพิมพ์ทั้งหลายนั้นต้องผ่านการออกแบบภาพ สเก็ตซ์ การออกแบบในระบบดิจิทัล มีการคัดเลือกแบบอักษร การใช้ภาพถ่าย ภาพประกอบเพื่อการจัดหน้า โดยใช้ศิลปะในการสร้างสรรค์งาน

ด้านการเผยแพร่งานสู่ระบบออนไลน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .454 - .820 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาวารสารศาสตร์ มีการเน้นทักษะให้กับนักศึกษาให้มีความรู้เรื่องการเผยแพร่งานสู่ระบบออนไลน์ สอดคล้องกับ ปะสิละเตสัง (2553) กล่าวว่า การบริหารจัดการเว็บไซต์ ดูแลการเข้าชมเว็บไซต์จากผู้เยี่ยมชม ยังต้องมีการจัดการอย่างอื่น เช่น การเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูล ติดตามสอบถามผู้เข้าชมหรือผู้ใช้งานเว็บไซต์ รูปแบบของเว็บไซต์ใช้งานง่ายหรือยากเพียงใด สรรวจว่าต้องการให้เว็บไซต์มีการเพิ่มเติมแก้ไขอะไร รวมทั้งทดลองเข้าใช้งานเว็บไซต์จากสถานที่ต่าง ๆ เพื่อทดสอบว่าทำงานช้าหรือไม่ เป็นต้น

ด้านการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชัน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .322 - .775 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ มีความคุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชัน ประกอบกับได้เรียนรู้ในสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนให้ ดังที่ Jeremy (2013) กล่าวว่า เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นมีผลต่อการผลิตสื่อ สำหรับสิ่งพิมพ์นั้นมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การจัดหาภาพ การพิสูจน์อักษร กระบวนการพิมพ์ แต่สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนของการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ คือ การนำคอมพิวเตอร์เข้ามามีใช้ในการออกแบบ

ด้านการตรวจสอบเนื้อหาและพิสูจน์อักษร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .305 - .530 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาวารสารศาสตร์ ให้มีความสำคัญกับการตรวจสอบเนื้อหาและพิสูจน์อักษรแก่นักศึกษา สอดคล้องกับ ปานสีทา (2545) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของเว็บมาสเตอร์ในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ พบว่า เว็บมาสเตอร์ของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ต้องมีบทบาทในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่บนหนังสือพิมพ์ออนไลน์ โดยพิจารณาในการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่านในอินเทอร์เน็ตและมีเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาในลักษณะเดียวกับบรรณาธิการหนังสือพิมพ์

ข้อเสนอแนะ

1. องค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติงาน สิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวารสารศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่ควรนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงาน สิ่งพิมพ์ยุคดิจิทัล ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความชำนาญ และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สามารถนำผลการวิจัยไปพิจารณาเป็นแนวทางในการ

ฝึกอบรมหรือจัดกิจกรรมเพื่อบริการวิชาการ
แก่ศิษย์เก่าหรือบุคลากรในสายวิชาชีพให้มี
ทักษะในการทำงานท่ามกลางความ

เปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการสื่อสารสู่ยุคดิจิทัล
ให้เป็นนักสื่อสารมวลชนที่มีศักยภาพต่อไปใน
อนาคต

References

- Bangkok University. (2560). *Faculty of Communication Arts*.
<http://www.buca.bu.ac.th/undergrad-jr.html>.
- Boonsriripan, M., & Payakwichean, P. (2546). *Newspaper preparation in the instructional package introduction to print media*. Sukhothai Thammathirat University.
- Garson, D. G. (2008). *Factor analysis: Statnotes*.
<http://www2.chass.ncsu.edu/garson/pa765/factor.htm>.
- Huluban, Ana-Maria. (2014). *Graphic designer – magazine production process*.
<http://ediastudies.transylvania-college.ro/graphic-designer-magazineproduction/>.
- Jeremy, L. (2013). *The modern magazine: Visual journalism in the digital era*. Laurence King Publishing Ltd.
- Jirayusawat, T. (2558). *E-book the dream of a new generation writer*. Prach Publisher.
- Panseetha, K. (2545). *The role of webmasters in the presentation of online newspaper content* [Unpublished master's thesis]. Chulalongkorn University.
- Pasilatasung, B. (2553). *Web application development with PHP join MySQL and Dreamweaver*. SE-ED Learning Center.
- Piriyawattana, N. (2555). *Electronic book production guide*. Sukhothai Thammathirat Publisher.
- Rungsit University. (2559). *Recommendation to college of communication arts*.
<http://www2.rsu.ac.th/Institution/Communication-Arts>.
- Siam University. (2560). *Communication arts*. http://admission.siam.edu/course_u_com.php.
- Silraungwilai, U. (2559). The desirable qualities of creativity in the digital era. *Journal Eastern Asia University*, 7(3), 285-298.
- Tanngun, S., & Chaitamrungkoon, M. (2553). *Career path to journalists*. Watta Classifieds.
- Thongrin, S. (2548). *Thai online newspapers: Concept, production and trends* [Unpublished master's thesis]. Thammasat University.
- Watcharachayangkoon, N. (2559). *The adaptation of a day magazine in digital age* [Unpublished master's thesis]. Thammasat University.

บทวิจารณ์บทความ

Ringle, C. M. (2014). Structural Equation Modeling with the Smart PLS. *Brazilian Journal of Marketing*, 13(2), 56-73.

ณัฐพล ชันธไชย

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ถนนพัฒนาการ สวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10260

E-mail: nkhanthachai@gmail.com

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ ณัฐพล ชันธไชย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ถนนพัฒนาการ สวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10260

E-mail: nkhanthachai@gmail.com

วันที่รับบทความ: 10 พฤษภาคม 2563 วันที่แก้ไขบทความ: 1 มิถุนายน 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 12 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

บทความนี้บรรยายวิธีการใช้โปรแกรม Smart PLS ในการวิเคราะห์สมการโครงสร้างแบบกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน โดยระบุถึงความสามารถเปรียบเทียบของวิธีการนี้ เหนือวิธีการสร้างสมการโครงสร้างแบบการแปรผันร่วม กล่าวคือ เมื่อข้อมูลไม่มีการกระจายแบบปกติ ตัวแบบประกอบด้วยตัวแปรแฝงแบบสะท้อนและแบบองค์ประกอบ ตัวอย่างขนาดเล็ก และมีทฤษฎีรองรับตัวแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล น้อยหรือไม่มี รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการประยุกต์การวิเคราะห์ สมการโครงสร้างแบบกำลังสองน้อยที่สุดในการวิจัยทางบริหารธุรกิจและการตลาด โดยใช้ตัวอย่างข้อมูลจากรายงานการวิจัยทางการตลาด

คำสำคัญ: การสร้างสมการโครงสร้าง การวิเคราะห์กำลังสองน้อยที่สุด SmartPLS

Article review

Ringle, C. M. (2014). Structural Equation Modeling with the Smart PLS. *Brazilian Journal of Marketing*, 13(2), 56-73.

Nathabhol Khanthachai
Kasem Bundit University, Bangkok 10260
E-mail: nkhanthachai@gmail.com

Correspondence concerning this article should be addressed to **Nathabhol Khanthachai**
Kasem Bundit University, Bangkok 10260
E-mail: nkhanthachai@gmail.com

Received date: May 10, 2020 Revised date: June 1, 2020 Accepted date: June 12, 2020

ABSTRACT

This article reviews the article on the application of Smart PLS for structural Equation Modeling (SEM). The reviewed article outlines the advantages of partial least squares (PLS) over the covariance based SEM, namely data do not adhere to a normal multivariate distribution, can accommodate more complex models (reflective and formative latent variables), can handle small sample size, and less consecrated theoretical support. Using data form a marketing research report, it describes and outlines practical criteria for the use of PLS in business administration and marketing

Keywords: Structural Equation Modeling, partial least squares, Smart PLS

I

การสร้างตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) แบ่งเป็น 2 แบบ คือ สมการโครงสร้างโดยเน้นค่าสูงสุดของการแปรผันร่วม (Covariance) ระหว่างตัวแปรแฝง (Latent variables) กับสมการโครงสร้างโดยเน้นค่าสูงสุดของการแปรผัน (Variance) ของตัวแปรซึ่งเป็นตัวแปรภายใน (Endogenous) แบบแรกเรียกว่า CB-SEM โดย Computer Software ที่นิยมใช้ได้แก่

LISREL และ AMOS เป็นต้น ส่วนแบบที่สองเรียกว่า VB-SEM โดย Computer Software ที่นิยมกันอย่างกว้างขวางได้แก่ Smart PLS

Ringle นำเสนอบทความนี้โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญในการบรรยายวิธีการใช้ Smart PLS ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในการสร้างตัวแบบสมการโครงสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับความรู้เบื้องต้น

II

บทความเรื่อง Structural Equation Modeling with the Smart PLS นำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. บทนำ
 2. การจัดทำตัวแบบโครงสร้างและตัวแบบการวัดโดย Smart PLS (Mounting the measuring and structural models on the Smart PLS)
 3. การดำเนินการวิเคราะห์ SEM โดย Smart PLS (Running the SEM on Smart PLS algorithm)
 4. การใช้คำสั่งโปรแกรม PLS ในการวิเคราะห์ทางสถิติ (Using the PLS algorithm)
 5. สรุป (Conclusions)
- ในบทนำ Ringle กล่าวถึงข้อดี (Advantages) ของ VS-SEM หรือ PLS-SEM เมื่อเปรียบเทียบกับ CB-SEM ในกรณีตัวแปรไม่จำเป็นต้องมีการกระจายแบบปกติ

(Normal multivariate distributions) ตัวแบบมีความซับซ้อน (Complex model) เพราะมีตัวแปรแฝง (Latent variable) และตัวแปรสังเกตได้ (Observable variables) จำนวนมาก ตัวแปรแฝงเป็นทั้งแบบองค์ประกอบ (Formative) และแบบสะท้อน (Reflective) ตัวอย่างมีขนาดเล็ก (Small sample) และตัวแบบเป็นเชิงสำรวจเพราะยังมีทฤษฎีสนับสนุนน้อยหรือไม่มี

การใช้โปรแกรม Smart PLS ในการวิเคราะห์สมการโครงสร้างแบบ VB-SEM บรรยายและยกตัวอย่างโดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยเรื่อง The Relationship between Environmental Concern and Declared Retailed Purchase of Green Products ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร International Journal of Business and Social Science, v.5, pp.25-35, 2014.

การบรรยายวิธีใช้ Program Smart PLS เพื่อวิเคราะห์ VB-SEM ดำเนินการเป็นขั้นตอน เริ่มจากการ download โปรแกรม Smart PLS 2.0 M3 จาก www.smartpls.de การถ่ายโอนข้อมูลจาก Excel spreadsheet การใช้สัญลักษณ์ (Symbols) แทนตัวแปรแฝง หรือตัวแปรสังเกตได้ โดยแสดงหน้าต่าง (Windows) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโปรแกรม Smart PLS 2.0 M3 คำแนะนำในการเลือกใช้คำสั่ง ผลการวิเคราะห์แต่ละขั้นตอน การปรับแก้ตัวแบบและการทดสอบความเหมาะสมดี (Goodness of fit)

ผู้เขียนอธิบายเกณฑ์ในการพิจารณาประเมินตัวแบบการวัด (Measurement model) เช่น AVE, Composite Reliability, R^2 และ Cronbach's alpha ค่า Cross

Loadings ของ Observed variable (OVs) และ Latent Variables (LVs) การปรับองค์ประกอบของ Measurement models สหสัมพันธ์ระหว่าง LVs ในสมการโครงสร้าง และ สัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path coefficients) ในตัวแบบที่ปรับปรุงสุดท้าย

บทสรุปของบทความ Ringle ทำตารางสรุปหลักเกณฑ์สำคัญของ PLS-SEM โดยได้กล่าวถึง Indicator/procedure เช่น AVE, GOF วัตถุประสงค์ เช่น convergent validity เกณฑ์ (Criteria) เช่น $AVE \geq 0.50$ และ แหล่งอ้างอิง (References) เช่น Henseler et al. (2009) ตารางสรุปมีความชัดเจนที่มีประโยชน์ต่อการประยุกต์ PLS-SEM มาก

III

ในทัศนะของผู้วิจารณ์บทความ Christian M. Ringle เป็นผู้เชี่ยวชาญคนหนึ่งที่ด้าน SEM โดยเฉพาะอย่างยิ่ง PLS-SEM และได้เขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการประยุกต์ PLS-SEM ในการวิจัยทางธุรกิจและการตลาด เช่น วารสาร *Advances in International Marketing* เป็นต้น

บทความเรื่อง Structural Equation Modeling with the Smart PLS มีจุดเด่นที่จะเป็นประโยชน์สำหรับนักวิจัยทางสังคมศาสตร์หลายประการ เช่น

1. เปรียบเทียบ CB-SEM กับ VB-SEM และเน้นให้เห็นประโยชน์โดยเฉพาะของ VB-SEM

2. อธิบายหลักการของ PLS และ VB-SEM หรือ PLS-SEM ในการประยุกต์ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ทั้งใน Measurement model และ Structural model รวมทั้งการแปลความหมาย (Interpretation) ของตัวแบบทั้งในแบบ Formative และ Reflective และสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เส้นทาง (Path coefficients)

3. บรรยายการใช้โปรแกรม Smart PLS ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้น การปรับตัวแบบ และ

การประเมินผลตัวแบบ พร้อมด้วยข้อมูลและหน้าต่าง (Windows) ในการดำเนินการของโปรแกรม ซึ่งผู้อ่านสามารถดำเนินการตามได้ในแต่ละขั้นตอนในการประยุกต์

4. ตารางสรุปหลักเกณฑ์สำคัญของ PLS-SEM เป็นประโยชน์มากแก่นักวิจัย

IV

บทความเรื่อง Structural Equation Modeling with Smart PLS เป็นบทความที่สามารถอ่านและนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ จึงเป็นบทความที่นักวิจัยและนักศึกษาควรให้ความสนใจอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ดี โปรแกรม Smart PLS ปัจจุบันนิยมใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่วัดตัวแปรโดยใช้ Rating Scale แบบ Likert ดังนั้น ตัวแปรซึ่งมีค่าแปรผันต่าง ๆ ในระดับ Nominal, Ordinal หรือ Interval scales โดยทั่วไป จึงอาจไม่เหมาะสมกับโปรแกรม Smart PLS

Reference

Ringle, C. M. (2014). Structural Equation Modeling with the Smart PLS. *Brazilian Journal of Marketing*, 13(2), 56-73.

**แบบฟอร์มนำส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือเพื่อพิมพ์เผยแพร่ใน
วารสารเกษมบัณฑิต
(ส่งพร้อมกับบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ)**

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารเกษมบัณฑิต

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

ชื่อหน่วยงาน/สถาบันที่ทำงาน.....

ขอส่ง ☐ บทความจากงานวิจัย ☐ บทความวิชาการ

☐ บทความปริทัศน์ (review article) ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (book review)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

.....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

.....

.....

คำสำคัญ (ภาษาไทย)

Keyword (ภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว (ไม่ต้องกรอกแบบ JKBU-2)

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่เกี่ยวข้องในบทความ (กรอกแบบJKBU-2 ด้วย)

บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร
อื่นๆ อีก นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการวารสารเกษมบัณฑิต

ลงนาม.....

(.....)

ข้อมูลผู้ร่วมเขียนบทความ
(ส่งแนบพร้อมกับบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ)

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 1

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... โทรศัพท์มือถือ..... โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย (กรณีที่เป็นบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 2

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... โทรศัพท์มือถือ..... โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย (กรณีที่เป็นบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

หมายเหตุ : ถ้ามีผู้เขียนบทความมากกว่า 2 ท่าน กรุณากรอรายละเอียดของผู้เขียนบทความร่วมท่านอื่น ๆ ด้วย

รูปแบบการพิมพ์และการนำเสนอบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ

1. การพิมพ์

พิมพ์ต้นฉบับบทความ/บทวิจารณ์หนังสือด้วย Microsoft Word for Windows หรือซอฟต์แวร์อื่นที่ใกล้เคียงกัน พิมพ์บนกระดาษขนาด A4 หนึ่งเดียว ประมาณ 26 บรรทัด ต่อ 1 หน้า ให้พิมพ์ด้วยอักษร Brouallia new ขนาดของตัวอักษรเท่ากับ 16 สำหรับภาษาไทย และ Times New Roman ขนาดอักษรเท่ากับ 12 สำหรับภาษาอังกฤษ และใส่เลขหน้าตั้งแต่ต้นฉบับจนจบบทความ ยกเว้นหน้าแรกโดยจัดพิมพ์เป็น 2 คอลัมน์ สำหรับสาระของบทความ ยกเว้นบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นแบบคอลัมน์

2. การนำเสนอบทความ

2.1 บทความทุกประเภททั้งที่เป็นบทความจากงานวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ (Article review) มีความยาวประมาณ 12 – 15 หน้า A4 (รวมบทคัดย่อ)

2.2 ชื่อบทความให้ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 ให้ระบุชื่อของผู้เขียนบทความ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้ชื่อบทความ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ตำแหน่งงาน สถานที่ทำงานและที่อยู่เบอร์โทรศัพท์ และ e-mail ของผู้เขียน โดยเขียนเป็นเชิงอรรถ (footnote) ในหน้าแรกของบทความ

2.4 การนำเสนอบทความให้นำเสนอ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- **บทคัดย่อ** ต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ โดยแต่ละบทคัดย่อมีความยาวไม่เกิน 1/3 ของกระดาษ A4 (ประมาณ 18 บรรทัด หรือไม่เกิน 250 คำ) และให้ระบุคำสำคัญ (Keywords) ในบรรทัดสุดท้ายของบทคัดย่อทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- **1 : บทนำ** ระบุปัญหา/ความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา/ประเด็นที่จะนำเสนอในบทความ และวัตถุประสงค์ในการวิจัย/การเสนอบทความ
- **2 : เนื้อหาสาระ** นำเสนอประเด็นเนื้อหาต่าง ๆ ซึ่งอาจประกอบด้วยหลายย่อหน้า และในกรณีของบทความจากงานวิจัย การนำเสนอในส่วนนี้ควรมีส่วนประกอบ ดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) ขอบเขตของการวิจัย แนวคิดทฤษฎีและกรอบความคิดในการวิจัย การทบทวนเอกสาร วิธีการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย
- **3 : สรุป** สรุปผลการวิจัย/บทความและข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)
- **4 : เอกสารอ้างอิง** นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ (เรียงลำดับอักษร) โดยนำเสนอตามตัวอย่าง 3
- **ภาคผนวก** (ถ้ามี)

(ตัวอย่าง 1)

การนำเสนอบทความจากงานวิจัย (Research Article)

ชื่อเรื่อง.....

ชื่อผู้เขียน

ที่อยู่.....

Email: aaaaaaa@aaaaaa.aaaa

ชื่อผู้เขียน

ที่อยู่.....

Email: aaaaaaa@aaaaaa.aaaa

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ ชื่อผู้เขียน ที่อยู่.....

Email: aaaaaaa@aaaaaa.aaaa

บทคัดย่อ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ :

Title:.....
.....

Name.....
Address.....
E-mail: aaaaaaa@aaaaa.aaa

Name.....
Address.....
E-mail: aaaaaaa@aaaaa.aaa

Correspondence concerning this article should be addressed to **Name**,
Address.....
E-mail: aaaaaaa@aaaaa.aaa

ABSTRACT

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords:

บทนำ (ส่วนที่ 1 ของบทความ) ระบุประเด็นปัญหาของการวิจัยให้ชัดเจนและปรากฏการณ์โดยสังเขป ในส่วนท้ายของบทนำให้ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย(เฉพาะการนำเสนอเป็นบทความวิจัยมิใช่ในวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อหา (ส่วนที่ 2 ของบทความ)

- การทบทวนเอกสาร/งานวิจัย (โดยสังเขป)
- แนวคิดทฤษฎี/งานวิจัย กรอบความคิดในการวิจัย และสมมติฐาน (ถ้ามี)
- คำจำกัดความของศัพท์/ตัวแปร
- ระเบียบวิธีวิจัย (ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/วิธีการสร้างเครื่องมือ/วิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล)
- ผลการวิจัย
 - ข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางที่นำเสนออย่างกะทัดรัด (Concise)
- ผู้เขียนอาจปรับข้อหัวข้อในเนื้อหาสาระของการนำเสนอได้ตามความเหมาะสม เมื่อขึ้นย่อหน้าใหม่ไม่ควรเขียนเป็นข้อ ๆ

สรุปและเสนอแนะ (ส่วนที่ 3 ของบทความ)

References (เอกสารอ้างอิง) (ส่วนที่ 4 ของบทความ)

(เขียนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด).....

.....

.....

ภาคผนวก (ถ้ามี)

.....

.....

(ตัวอย่าง 2)

การนำเสนอบทความทางวิชาการ (Academic Article) /บทความปริทรรศน์ (Article Review)

บทนำ (ระบุประเด็นสำคัญ ความเป็นมา และวัตถุประสงค์ของการนำเสนอ)

.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อหา (สรุปสาระสำคัญแต่ละบท/ตอน โดยนำเสนอเป็นย่อหน้าได้มากกว่า 1 ย่อหน้า)

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปและเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

References (เอกสารอ้างอิง) (กรณีเป็นบทความปริทรรศน์ ควรมีเอกสารอ้างอิงตามสมควร)

(เขียนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด).....

.....

.....

ภาคผนวก (ถ้ามี)

.....

(ตัวอย่าง 3)

การอ้างอิง (References) ตามระบบ American Psychological Association.

1. ตัวอย่างการอ้างอิงในตัวบทความ (In-Text Citation)

ภาษาไทย

Mullanc (2006, หน้า 118) รายงานว่า.....

ประสิทธิผล หมายความว่า ความสามารถดำเนินการให้บรรลุ (Mullane, หน้า 203).

ผลการวิจัยได้พบว่า..... (Smith, 2000, 2004)

Khantachai (2000, หน้า 10) รายงานว่า.....

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันไชย (2000) และธรรมवास (2001) ซึ่งสรุปว่า....

ภาษาอังกฤษ

Mullane (2006) conducted research into the effect of ...

The research conclusively proved a correlation between the results (Mullane & Goldberg, 2006).

Mullance (2006) referred to this condition as statistical anomaly.

Jones (as cited in Smith, 2009) agreed that...

Copstead and Banasik (2005) stated that...

It is stated that...(Copstead&Banasik, 2005).

2. การอ้างอิงท้ายบทความ (References)

- รายการเอกสารอ้างอิง (Reference list) ควรแยกตีพิมพ์ บนหน้าต่างหากท้ายบทความ
- รายการอ้างอิงในตัวบทความต้องอยู่ในรายการอ้างอิงท้ายเล่มเสมอ รายการอ้างอิงเรียงตามลำดับตัวอักษร โดยใช้ ชื่อสกุล (Surname) นำหน้าชื่อรองซึ่งควรเป็นอักษรย่อ
- จัดทำรายการเอกสารอ้างอิง (References) เป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ตามระเบียบของ Asian Citation Index (ACI)
- ใช้ References ไม่ใช่ บรรณานุกรม (Bibliography) เพราะระบุเฉพาะรายการเอกสารที่มีการอ้างอิงในตัวบทความ (In-Text Citation) เท่านั้น
- รายการเอกสารอ้างอิงแต่ละรายการ ควรตีพิมพ์ Double spaced และย่อหน้า ประมาณ 1.3 ซม. หรือ 5 spaces ถ้าต้องขึ้นบรรทัดใหม่
- ใช้อักษรตัวเอียง (Italics) สำหรับชื่อหนังสือ วารสาร และวิดีโอ เลขลำดับ (Volume numbers) ของวารสารใช้ตัวเอน แต่ไม่ใช่สำหรับฉบับของวารสาร (Issue number)

3. การใช้อักษรตัวใหญ่ (Capitalization)

- อักษรตัวแรกของชื่อหนังสือ (Book title) และอักษรตัวแรกหลังเครื่องหมาย colon (:) เช่น
 - o Ageing and aged care in Australia
 - o Brave new brain : Conquering mental illness in the era of the genome
- อักษรตัวแรกของชื่อ บทความ (Article) บท (Chapter) หรือตอน (Section) และ อักษรตัวแรกหลังเครื่องหมาย colon (:)
- สรรพนาม (Pronouns) นามแฝง (Acronyms) และอักษรย่อ (Abbreviations) ควรนำหน้าด้วยตัวใหญ่ (Capital letter)

ตัวอย่างการจัดทำรายการเอกสารอ้างอิง

References

1 book

- Andreasen, N. C. (2001). *Brave new brain: Conquering mental illness in the era of the genome*. Oxford, England: Oxford University Press.
- Copstead, L., & Banasik, J. (2005). *Pathophysiology* (3rd ed.). PA: Saunders.
- De vaus, D.A. (2014). *Surveys in social research*. Sydney, Allen & Unwin.

2 Article in Journal

- Potente, S., Anderson, C., & Karim, M. (2011). Environmental sun protection and supportive policies and practices: An audit of outdoor recreational settings in NSE coastal towns. *Health Promotion Journal of Australia*, 22, 97-101.
- Woolley, T., & Raasch, B. (2005). Predictors of sunburn in North Queensland recreational boat users. *Health Promotion Journal of Australia*, 16(1), 26-31.

3 Article in Journal from website

- Wheeler, D.P., & Bragin, M. (2007). Bringing it all back home: Social work and the challenge of returning veterans. *Health and Social Work*, 32, 297-300. <http://www.naswpressonline.org>.

4 Article in e-journal doi

- Cheung, J.M.Y., Bartlett, D.J., Armour, C.L., Laba, T. L., & Saini, B. (2018). To drug or not to drug: A Qualitative study of patients' decision-making processes for managing insomnia. *Behavioral Sleep Medicine*, 16(1), 1-26. doi: 10.1080/15402002.2016.1163702
- Gilbert, D.G., McClernon, J.F., Rabinovich, N.E., Sugai, C., Plath, L.C., Asgaard, G., ...Botros, N. (2004). Effects of Quitting smoking on EEG activation and attention last for more than 31 days and are more severe with stress, dependence, DRD2 A1 allele, and depressive traits. *Nicotine and Tobacco Research*, 6, 249-267. doi:10.1080/14622200410001676305
- Jackson, D., Firtko, A., & Edenborough, M. (2007). Personal resilience as a strategy for surviving and thriving in the face of workplace adversity: A literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 60(1), 1-9. doi:10.1111/j.1365-2648.2007.04412.x
- van Heugten, K. (2013). Resilience as an underexplored outcome of workplace bullying. *Qualitative Health Research*, 23(3), 291-301. doi: 10.1177/1049732312468251

5 Newspaper from internet

- Atkin, M. (Reporter). (2008, November 13). Bermagui forest disputed turf. *The Hack Half Hour*. <http://www.abc.net.au/triplej/hack/notes/>

6 TV. Programme

- Hall, B. (Writer), & Bender, J.(director). (1991). The rules of the game [Television series episode]. In J. Sander (producer), *I'll fly away*. New York Broadcasting Company.

7 Thesis

- Fayahd, K.H. (2015). The legal regulation of assisted procreative technology in Iraq: Lenoms form the Australian approach. (Ph.D thesis) <http://www.edu.au:801/1957.7/uws:32383>

3. การเขียนบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

3.1 ต้องระบุข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้

- ชื่อหนังสือ
- ชื่อผู้เขียน/ผู้แต่ง
- ปีที่พิมพ์
- สำนักพิมพ์/โรงพิมพ์
- จำนวนหน้า

3.2 การนำเสนอบทวิจารณ์หนังสือควรมีส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ในทำนองเดียวกับการนำเสนอบทความ (โปรดพิจารณาตัวอย่างที่ 2)

3.3 การนำเสนอสาระสำคัญในแต่ละบทโดยสรุปและวิจารณ์แยกแต่ละบทหรือแต่ละบทความ (กรณีเป็นหนังสือที่รวบรวมบทความ)

3.4 ความเห็นโดยสรุป (Concluding remarks)

4. การนำเสนอตารางและภาพประกอบ

ในกรณีที่มีตารางและภาพประกอบในบทความ ให้นำเสนอดังนี้

1. การนำเสนอตาราง

(ตัวอย่าง)

ตารางที่..... :(ชื่อตาราง).....

ที่มา : (แหล่งที่มา และปี).....

2. การนำเสนอภาพประกอบ

ภาพกราฟ หรือแผนภูมิต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ตาราง ให้เรียกว่า ภาพประกอบ โดยเขียนกำกับใต้ภาพประกอบและเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

(ตัวอย่าง)

รูปภาพ

Figure..... :(Title).....
Source :(Reference)

**การพิจารณาคัดเลือกบทความ/บทวิจารณ์หนังสือเพื่อพิมพ์เผยแพร่
ในวารสารเกษมบัณฑิต**

1. บรรณาธิการจะมีหนังสือแจ้งให้ทราบว่าได้รับบทความเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์
2. บรรณาธิการจะพิจารณากลับกรองบทความ/บทวิจารณ์หนังสือว่ามีรูปแบบการนำเสนอเป็นไปตามรูปแบบ แบบ JKBU-3 หรือไม่ และสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ ที่การนำเสนอไม่เป็นไปตามรูปแบบ JKBU-3 (โดยไม่ส่งคืนต้นฉบับให้แก่ผู้เขียน)
3. บรรณาธิการจะนำบทความ/บทวิจารณ์หนังสือที่ผู้เขียนส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ โดยใช้เวลาประมาณ 20-30 วัน โดยมีเงินสมนาคุณผู้ทรงคุณวุฒิ บทความละ 5,000.- บาท (สำหรับผู้เขียนที่มีได้เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต)
4. บทความ/บทวิจารณ์หนังสือที่จะได้พิมพ์เผยแพร่ในวารสารเกษมบัณฑิต จะต้องได้รับการประเมินให้พิมพ์เผยแพร่ได้จากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชา
5. ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไขก่อนพิมพ์เผยแพร่ ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ และส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปยังบรรณาธิการวารสารฯ ภายใน 15 วัน (หรือตามที่บรรณาธิการกำหนด) นับจากวันที่ได้รับทราบผลการประเมิน ในกรณีที่ท่านส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือฉบับแก้ไขช้ากว่ากำหนด บรรณาธิการจะนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับต่อไป (โดยผู้เขียนจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบว่าประสงค์จะส่งซ้ำ)
6. บทความภาษาอังกฤษ จะมีค่าตรวจสอบความถูกต้องทางด้านไวยากรณ์อังกฤษ จากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษาอังกฤษ เรื่องละ 3,000.- (บทความไม่เกิน 10 หน้า).

การส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเกษมบัณฑิต

1. กรอกข้อมูลในแบบฟอร์มนำส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ (แบบ JKBU-1)
2. กรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน ให้ระบุข้อมูลของผู้ร่วมเขียนทุกคนเพิ่มเติมในแบบ JKBU-2
3. การส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ กระทำได้ 2 วิธีดังนี้
 - วิธีที่ 1 : ส่งผ่านระบบ online : www.tci-thaijo.org/index.php/jkbu
 - วิธีที่ 2 : ส่งผ่าน E-mail journal@kbu.ac.th
 - วิธีที่ 3 : ส่งทางไปรษณีย์ไปยังอยู่ข้างล่างนี้

บรรณาธิการวารสารเกษมบัณฑิต
สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
เลขที่ 1761 ถนนพัฒนาการ แขวง/เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250

กรณีส่งทางไปรษณีย์ให้ส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือ จำนวน 1 ฉบับ พร้อมบันทึกข้อมูลลงแผ่น CD จำนวน 1 แผ่น โดยนำส่งพร้อมแบบ JKBU-1 และแบบ JKBU-2 (ถ้ามี)

4. เมื่อส่งบทความ/บทวิจารณ์หนังสือด้วยวิธีที่ 3 กรุณาโทรศัพท์แจ้งให้บรรณาธิการทราบด้วยวาจา โดยโทรศัพท์ไปที่ 02-3202777 ต่อ 1129